

Expertinterviews 1 – Trend- en onzekerhedenanalyse

Transcriptie Expert 1

Vette tekst = Expert

Gewone tekst = interviewers

De eerste vraag. Kun je jezelf eens kort voorstellen en wat je rol is binnen de cultuursector?

XXXXX

En hoe lang werk je al binnen de cultuursector? Dat hoeft niet enkel de 404 te zijn.

XXXXX

Dat is wel wat ervaring.

Ja, dat is lang. En zijn er al, van uw start tot nu, zijn er al grote veranderingen geweest binnen de cultuursector?

Zeker. Een verdergaande professionalisering eigenlijk. Binnen de sector zelf. Heel de cultuursector in Vlaanderen is eigenlijk heel sterk van onderuit ontstaan. Vanuit direct privaat initiatief. Jullie twee die dansers zijn en een eigen gezelschap oprichten. En dat dan ook doen en dan daar middelen voor vinden en dan uitgroeien ofzo. Waardoor dat sinds de jaren 80, dat privaat initiatief, toch al wat meer ruimte kreeg. Dat er ook een soort kunstendecreet kwam die de mogelijkheid maakte om mensen daar wat subsidies voor te geven. Wat ondersteuning om hun projecten te kunnen maken. Heeft uiteindelijk gezorgd dat je een soort heel divers landschap krijgt. Met allerlei van onderuit ontstaande organisaties. De overheid is dat meer en meer gaan blijven ondersteunen, maar ook reguleren. Heeft ook gezegd waaraan dan die kwaliteit dan moet voldoen, waaraan uw organisatie moet voldoen. Waardoor dat er eigenlijk ook die professionalisering dat enerzijds positief is, maar anderzijds ook zorgt Dat voor nieuwkomers, dat ze meteen al op dat niveau moeten instappen. Dus ik heb het ongelooflijke privilege om na XXXXX jaar XXXXX. Terwijl er nu eigenlijk meteen verwacht wordt van heel veel jonge mensen, Het moment dat je instroomt, dat je al meteen op een behoorlijk niveau instroomt. En dat je je organisatie onder controle hebt en je businessmodel en je communicatiemodel. En hoe je dat je met stakeholders omgaat en hoe dat je raad van bestuur dat ziet. Dus het is echt geprofessionaliseerd. Wat wel goed is, maar momenteel ook een zeer grote valkuil.

Dat is denk ik sowieso wel interessant. Dan vragen we ons ook nog af welke functie de 404 volgens jou heeft in de samenleving?

Ja, het is een grote vraag. Ik denk dat 404 voor veel mensen een soort rustplek is. Maar ook een plek waar ze energie halen. Een rustplek als zijnde een plaats waar je veel mensen ontmoet. Die voor een stuk toch nog altijd een beetje ideologisch gekleurd is. Vanuit een soort progressiviteit in de samenleving. Ze hebben daar ook

een van de grootste geschiedenissen in Vlaanderen. Ze gaan terug tot 1913. Als het huis gebouwd is geweest, kwam het echt vanuit de socialistisch-progressieve hoek. En dat speelt nu partijpolitiek niet meer, maar wel nog een stuk in normen en waarden. Dus ze zijn voor veel mensen daar wel de plek voor, waar ze zich daar een stuk onder gelijkgezinden het gesprek kunnen voeren. En dus daar heb ik dat rustpunt gezegd. Maar anderzijds ook een bron van inspiratie, hoop ik. Er gebeuren veel artistieke projecten of debatten of boekpresentaties die mensen wat uitdagen om voorbij hun eigen comfortzone te kijken. Dat dat echt als waardevol wordt gezien. Als een plek waar je echt wordt uitgedaagd. Maar ook een plek, denk ik, die ook puur esthetisch super schone dingen presenteert. Dat kan echt over goeie muziek of mooie voorstellingen. Die dan soms ook geen maatschappelijke, niet zo'n groot impact heeft. Maar we merken zelfs meer het hebben van een soort vluchtroute ofzo. Dat dat eigenlijk ook niet meer vies is om dat ook te benoemen. Een soort escapisme. Waarin in een samenleving heel veel dingen beginnen door te draaien. En waarin er heel veel super grote problemen zijn waarin we instaan. Dat we niet meteen climate change, om maar iets te noemen. De grote mondiale spanningen die er zijn. Dat mensen die plek ook gebruiken als een soort plek waar ze eventjes zijn, nu eventjes niet. Ik wil hier gewoon zitten, ik wil iets super schoons zien en ik heb daar zo'n deugd van. En dat is ook een functie.

Escapisme, ja. En voor jongeren, is dat ook vooral escapisme, denk je? Of is er ook iets meer dan escapisme? Qua functie van de 404?

De andere, drie, is een plek waar je ook inspiratie kunt halen. Waar je kritisch vermogen wordt aangescherpt. Dat gaat over de debatfunctie, over het feit dat ze thema's tijdens festivals op tafel leggen. Het Festival van de Gelijkheid bijvoorbeeld, die ze nu doen in november, in december. Dat gaat over drie dagen, heel veel lezingen en debatten enzo. Dus daar is de intellectuele verrijking die je krijgt. En proberen uitgedaagd te worden op de ideeën waarin hij... Iedereen zit altijd wel vast in zijn eigen patroon ofzo, maar kun je daar... Dat is een andere functie die even belangrijk is als dat esthetische escapisme ofzo.

En denk je dat die inspiratie en dat debat enzo, dat jongeren daar al genoeg bij betrokken zijn?

Wellicht niet, maar langs de andere kant ook wel. Allee ja, ze zijn niet het huis van de oude mensen alleen ofzo. Ze hadden bijvoorbeeld, eergisteren hadden ze uitgelezen. Dat is een debat, een programma over literatuur. En jullie waren er allicht niet, maar wel veel mensen van uw leeftijd. Dus dat is fantastisch om te zien. Er zitten 420 mensen te luisteren naar drie, waaronder ook iemand, een heel jong panellid. Die vertelt wat literatuur voor hem of haar betekent. En ook een aantal boekentips naar voorschrijving. En dan zitten er 420 mensen die een ticketje kopen om naar mensen te komen luisteren. Die vertellen over wat voor hen literatuur is. En waarom dat dan een interessante boek is om te lezen. En in welk universum je daarmee binnen geraakt ofzo. En zelfs ook daar, ik vind dat super om te zien, zitten er ook veel jonge mensen in de zaal. Dus je voelt dat dat ook nog triggert aan de nood die er is. En dat is zo ondigitaal en dat is zo on van deze tijd. En dat klinkt zo saai als ik het uitleg. En

toch zitten er 420 mensen die aan kaartjes verkopen. Al twintig jaar na elkaar. Dus dat is wel chique. En ze hebben vorig jaar of twee jaar geleden het panel van Uitgelezen compleet gerefreshed. Want het panel was eigenlijk al 18 jaar dezelfde mensen. En die werden oud met hun publiek. En op het moment dat de programmator die dat programma maakt in pensioen ging, hebben ze gezegd van, ofwel gaan we ermee stoppen, ofwel gaan we er een volledig nieuwe inhoud aan geven. En dus het panel is compleet verjongd. Met twintigers in het panel die ook met Ruth Joos van Radio 1 die dat presenteert. En je voelt daardoor dat je echt een serieuze verjonging krijgt ook in de zaal. Dus ook daar voel je dat er wel, als je- je moet echt een keer binnenkomen in het Festival van de Gelijkheid, hoeveel jonge mensen er in die zalen zitten om rond maatschappelijke thema's geïnspireerd te worden door die lezingen en debatten. Dus ja, wel, maar nooit voldoende uiteraard.

Ja oké. Maar dat is wel super interessant voor ons ook, denk ik. Om dat toch te zien dat die wel aanwezig zijn.

Ja, maar natuurlijk het voordeel is dat we een universiteitsstad zijn. Dus met andere woorden, je krijgt sowieso een soort segment van de samenleving al dichterbij, bij ons in de buurt. We zitten in een studentenbuurt. Dus ik kan me voorstellen, als je dit kunt doen, je aanbod zou moeten doen in een doorsnee provinciestad. Dus ja, dat is echt privilege natuurlijk. We zijn niet 70.000 studenten. En als we daar al van 2%, dat is dan nog maar 2%, maar 2% op 70.000 is wel al volume publiek.

Ja, zeker. Ja, dat is inderdaad wel eigenlijk goed om te horen. Dat ze toch aanwezig zijn. Dan misschien nog een andere vraag. Welke andere trends zijn vandaag aanwezig die invloed hebben op de functie van cultuurhuizen in de samenleving? Dus grotere bewegingen of zo, die een invloed hebben op de rol van 404?

Je krijgt een soort segmentering van het publiek op basis van identiteit. Van heel dat identiteitsdiscours houdt dat eigenlijk al een tijdje mee, waarbij dat mensen zich heel sterk tot een bepaald segment van de samenleving bekennen en daar ook hun vrienden kring in zoeken. En dit ook wel een weerspiegeld zien in het soort programma waar ze naartoe komen. En dat is een soort claim naar ownership, wat superpositief is, maar die natuurlijk een beetje haaks staat op hoe ze hier vroeger programma's maakten. Zijnde programmatoren die een aanbod maakten, en jij die dan als publiek, als consument, kon daar naartoe komen. Dus bottom line gaat de trend over van hoe de consument verschuift naar zelf ook programmaat en maker te zijn. Dat Mensen niet alleen maar nog de consument willen zijn die een kaartje koopt en dan naar het programma van iemand anders komt. Nee, ze hebben ook een bepaalde, zeer interessante kijk op wat dat cultuur is, op een aantal segmenten binnen dat cultureel aanbod rond muziek, theater, dans en literatuur. En dat willen ze ook echt wel gepresenteerd – niet zien, maar zelf ook presenteren. En dus dat is wel superchique, dat ze moeten constant zoeken van hoe kunnen ze methodieken ontwikkelen, waarbij dat het ook gaat over ownership bij iedereen ofzo. En dat hun rol dan ook wisselt, dat jullie misschien eens voor een avond echt in de lead staan en zelf een aantal dingen hebben aangereikt die compleet buiten onze scope vallen. Met andere woorden, waar jullie mee bezig zijn. Er werken hier XXXXX programmatoren

en er werken hier XXXXX mensen. Dat is misschien veel, maar dat is ook nog maar zo'n blikje op de samenleving dat je hebt. Terwijl dat, als jullie ook de ogen en de oren kunnen zijn om ook zelf iets te doen, en de volgende dag ben je dan wel weer consument bij iets anders. Dus dan krijg je een soort rolverschuiving bij uw publiek die niet meer alleen maar consument wil zijn.

Ik denk dat dat vandaag zeker relevant is, dat de consument niet alleen passief is, maar dat hij ook gewoon interactief is en bij kan dragen aan iets groter. Dat is ook een drang denk ik, dat jongeren hebben om niet enkel te kijken, maar ook iets te kunnen bijdragen.

Ja, en daar ook specifieke kennis voor hebben. Je zit misschien op een aantal blogs, waarbij er super underground rond weet ik veel thema iets bezig is, waarvan als jij dat naar voren haalt, naar boven trekt, dan wil iedereen zo iets zeggen van wauw, hoe interessant is dat. En je kunt niet verwachten dat wij dat doen. Het gaat over wat jij mee bezig bent. En jij bent daar ook de authentieke stem in. Jij bent ook de persoon die op dat moment dat programma ook zo juist mogelijk kan maken, en ook vanuit een soort authentiek verhaal daar het juiste publiek voor kan weten te genereren. Op het moment dat wij dat beginnen te claimen, dan is het al verbrand ofzo. Dan heb je er zo iets van, ik wil dat niet meer. Dat is toch niet iets wat in jullie discours zit. Nee, nee, dat zit in jouw discours. En dus moeten we dat ook daarop laten zitten. En wat wij kunnen doen, wij kunnen dat maximaal ondersteunen. Zijn wij een infrastructuur, wij hebben middelen, wij hebben een communicatiemachine, wij weten hoe we dat met productie van zo'n dingen doen, wij kunnen ticketverkoop organiseren. We kunnen je ontzettend ontzorgen op al die dingen. Maar de inhoudelijke discours is wel door jou ontwikkeld.

Ja. Oké, interessant. Nog andere trends ofzo, waar je aan kan denken?

Dat is nu iets positiefs, wel die trend van interactie. Maar zijn er dan misschien trends waar je denkt van, oei, dat is wel een uitdaging. Is het jammer dat die trend aanwezig is ofzo?

Ja, van alles die met Nightlife te maken heeft, je ziet dat je een compleet andere verschuiving krijgt naar hoe mensen met nachtcultuur omgaan, of er niet meer mee omgaan, of minder mee omgaan. Of ze toch niet op het klassieke manier waarop wij het al al die jaren gewoon zijn, waarbij we het machine, zich daar ook op heeft georganiseerd. Dus je voelt dat ze daar niet meer in slagen, dat er een totaal andere of veel mindere behoefte is op dat punt, terwijl ze dat wel nodig hebben omdat ze daar infrastructuur voor hebben, dat ze daar ook een businessmodel op draaien voor een stuk, en dat ze voelen dat ze dat aan het kwijtraken zijn, dat ze dat aan het kwijtraken zijn.

En waarom denk je dat ze dat aan het kwijtraken zijn?

Om... Misschien... Ik had zelfs... De grootte van de infrastructuur soms, een zaal van XXXXX mensen, dat is vaak al... Wat ik zei, je krijgt een soort wat meer clustering rond de specifieke identiteiten waarbij we dat mensen zich vinden, en binnen die identiteit of binnen die subcultuur, zoals je het dan wil noemen, wil men ook zijn

nachtleven beleven, dat gaat nooit voor een aantal van XXXXX man of zo. Dus daar voel je van, de schaal klopt niet meer of zo. Ook hoe ze dan mensen in een soort commerciële systeem proberen te trekken, omdat hun systeem erop gebouwd is, dat klopt ook niet meer. Dus daar hebben ze ook wel werk aan of zo. Maar soms ook een aantal patronen bij jonge mensen die daar op een andere manier mee omgaan. Dus met dat... Ja, oké, goed. Als studentenclubs er niet meer in slagen om XXXXX mensen over de vloer te krijgen, dan gaan ze hun feesten zich ook niet meer doen. Ze slaan er zelfs niet meer in om met twee studentenclubs samen XXXXX man over de vloer te krijgen. Terwijl dat die vroeger allemaal, vroeger, en dat gaat snel gaan hoor, gaat over vier, vijf jaar geleden. Die één op één kwamen ze, en één op één verkochten uit. En nu de apothekers, en nu de ingenieurs, en nu de bio-ingenieurs, en dan de dokters. Zeg maar hé, die kwamen allemaal hé.

Ja.

Denk je dat de corona daar voor tussen zit?

Ik heb dat van jullie gehoord. Dus ik weet dat niet voor mijzelf, omdat ik daar te oud voor ben of zo, om die corona nog te laten een dergelijke grote invloed- Weet je, ik heb het ongelooflijk grote voordeel dat corona, dat kwam in mijn... Ja, ik was ondertussen, dan zat ik hier al, ik moest niets meer ontwikkelen en niets meer onderzoeken of zo. Maar bij jullie was dat wel het geval. En dus het feit dat jullie mij dat zeiden, dat vond ik wel frappant om dat te horen. Dus ik moet daar geen antwoord op geven, jullie moeten daar een antwoord op geven. En ik denk dat door het feit dat je het vraagt, dat het ook ja is.

Ja, dat heeft wel een invloed sowieso. Ja, vijf jaar geleden was ik zestien, zeventien. En dan begint je zo net uit te gaan en dan is allemaal stopgezet geweest. En dan zijn wij alternatieven beginnen zoeken. En dat was dan in ons eigen bubbel. En ik denk dat dat wel een shift heeft gekregen.

Dat je dan een soort nieuw evenwicht en nieuw comfort en ook een interessante zone ontdekt. Waardoor je er ook niet meer uit gaat ofzo. Dus dat patroon is... Je hebt dat patroon herzet. En dus de vraag is, hoe moeten ze daarmee omgaan?

Wij zijn die generatie die hebben meegemaakt. Maar opnieuw, als we dan kijken naar de Gen Alpha, die zullen misschien wel, hopelijk niet, een lockdown meemaken. Zouden zij dat dan nog anders... Nog een andere soort van behoefte hebben? Dat vraag ik mij af. Ik weet niet of jij daar een mening over hebt. Het is misschien ook moeilijk om in te komen.

Het is nog te vroeg, denk ik, om dat te zien wat er daarmee gaat gebeuren. Je voelt, maar ik wil hier ook niet, de plek zijn van de oude feestjes ofzo. Wij voelen dat ons aanbod voor dertigers, veertigers, ook op vlak van nightlife... Ik vind het ook heel tof dat je kunt nadenken over nightlife voor mensen die 70 jaar oud zijn. Ja, want dat zijn de mensen die opgegroeid zijn met de Rolling Stones en de Beatles. En die gingen ook uit. Dus voor de eerste keer dat je nu eigenlijk gepensioneerd krijgt, waarvan dat uitgaan en feesten een onderdeel is van hun persoonlijkheid. En dat gaat niet

achteruit ofzo. Dat zet zich gewoon anders. Dus dat is wel tof, maar op de andere kant wil ik ook niet alleen maar voor hen zijn.

Nee, tuurlijk.

Ik wou net vragen, hoe sta je dan tegenover de vergrijzingen? Je wil er niet enkel voor hen zijn, maar zoals in ons gesprek de vorige keer, was dat wel van, oei, de vergrijzing is er en minder jongeren komen. Maar is dat een probleem dat de vergrijzing hier is?

Nee, maar het is nothing for everyone, something for everybody. En het zal niet alleen maar voor een ouder publiek zijn. Weet je wat ook zo is? 404 is ook een interessant merk voor een ouder publiek, omdat er veel jongeren zijn. Bijvoorbeeld we gaan nu naar het café, en er zitten veel jonge mensen. Sorry, als ik straks 70 ben, wil ik ook niet constant alleen maar met 70ers. Dan vind ik het ook leuk om... Dus je hebt een soort aantrekkingskracht ook bij dat ouder publiek, omdat je ook jongeren hebt ofzo. En dus dan moeten we ook wel, ja, ze moeten gewoon voor iedereen zijn, maar allicht nooit tegelijkertijd, en ook minder en minder tegelijkertijd, wegens alweer dat identitaire. Jij noemt dat je bubble. En ik denk dat dat ook wel juist is. Die bubble verkleint ook maar, en wordt ook alsmaar, als ik daar negatief over mag zijn, exclusiever. Want ik weet alleen hoe ik, how to behave in mijn eigen bubble, en van zodra er iemand bijkomt die dat gedrag anders of niet stelt, of dat gedrag bevraagt, krijg je een soort zeer identitair conflict. Die ik ook een beetje beangstigend vind ofzo. En waarbij dat vroeger uit dat conflict een soort consensus werd ontstaan, voel je dat die bereidheid om naar die consensus te gaan vermindert, en dat het conflict wordt scherper verwoord. Jullie staan sterker op jullie strepen, zijn ook slimmer heel vaak, dan zoveel jaar geleden. Vinden er de juiste woorden voor, benoemen het ook. Wat supergoed is, maar daardoor groeit het ook een beetje uit elkaar. Ik ga een voorbeeld geven, 404 had een conflict rond een queer party zaterdag. Waarbij ik mij eigenlijk afvroeg van, dit huis heeft rond LGBTQ een historiek sinds 1982. Nog in tijden waar er echt voor die doelgroep heel weinig aanbod was. Waarbij er van een open samenleving, waarin er een verdraagzaamheid rond was, geen sprake was. Zij blijven daar echt verder op inzetten. Maar je voelt dat het conflict ging over het feit dat er een aantal drag mensen aanwezig waren. En dat die vonden dat ze op dat moment door een aantal mensen uit het publiek, die dan toch wel eerder kwamen om naar drag people te gaan kijken, dat ze zich daar niet veilig in voelden. Wat ik absoluut snap. En ik vraag mij af, kunnen ze nog dergelijke grote feesten organiseren waar er veel mensen aanwezig zijn? Waarbij je toch nooit met al die mensen dezelfde basis deelt. Daarvoor is dat aantal gewoon te groot. En moet het niet kleiner worden. Moet het ook niet selectiever worden. Maar terwijl ik het uitspreek denk ik ook van, is dat nu wel een goed idee? Misschien moeten ze dit ook niet meer aankondigen op hun site. Maar kan de community zelf mensen uitnodigen om naar dat feest te komen? Zonder dat dat nog in hun generieke aanbod zit. Dus je ziet daar een soort, toch verder verknippen van...

En als je zou zeggen van, je laat de community er zelf over communiceren, ben je dan niet bang dat er eigenlijk nog meer op splitsing komt?

Ja, natuurlijk. Maar goed, wie ben ik om dat tegen te gaan?

Ja.

Dus dat is een soort rare catch. Ik heb niets te willen ofzo. Snap je? Ik wil vooral ook luisteren naar die community en er absoluut kunnen voor garanderen dat dat voor hen ook een veilige plek is om ook in een soort...

[onderbreking door het omstoten van een glas water]

Waar waren we?

Over die opsplitsing waren we bezig.

Die versnippering die je daar ook kreeg, ja.

Alles wordt eigenlijk een beetje meer intiemmer, waardoor het dan moeilijk is om een grote groep binnen één niche, zeg maar, aan te spreken. Ja, dus de trend van segmentering is dat eigenlijk.

Ja, ja. En 404 is daar per definitie geen plek voor, ofzo. Ze kunnen dat ook wel voor... Ze hebben ook wel wat kleinere ruimtes die dat allemaal toelaten, maar willen ze dat dan wel zijn? En ik snap het absoluut. Ik bedoel, op het moment dat mensen zich daar als nachts niet veilig in voelen, en voelen van, ik kan hier niet zijn wie ik ben. Nightlife vind ik zeer belangrijk. Niet om het feestje as such, maar er is een domein in je leven waarbij je dingen kunt doen die het daglicht niet verdragen. En ik zeg het nu negatief, want dat is het eigenlijk niet. Maar dat laat een soort experimenteerruimte open in een soort expressiviteit die je hebt, dat je eigenlijk op andere plaatsen moeilijk kunt doen. En dat heeft soms ook met drank en soms ook met drugs te maken, en een soort ruimte die zich daardoor ontstaat om... En dat heeft niets artistieks, maar dat heeft wel iets heel cultureels expressiefs, u zelf te zijn op dat moment.

Een uitlaatklep een beetje.

Ja, en die echt ook ontsnapt aan het daglicht. En ik vind dat een superinteressante rare zone.

Ja, ja.

Maar die natuurlijk ook... Die daardoor ook zorgt dat... Die daardoor ook schuurt. Die daardoor ook zorgt dat het ook niet zo goed omschreven is van wat er dan wel kan en wat er dan niet kan. Wat er dan wel of niet grensoverschrijdend is. Ook dat, hé. Van wat laat je daar dan in toe? Wanneer kom je daar dan intussen? Wanneer schaadt dat dan jouw integriteit en niet... Dus ik vind dat superinteressant, maar heel lastig om daar... ...om daar als organisator dat lijnen in te trekken. Maar goed, dat leidt ons misschien te ver, maar...

Denk je dat er mogelijke oorzaken zijn voor deze shift naar... ..meer versnippering?

Ja, ik denk... De zeer grote... Ik vind dat er op jullie schouders een veel grotere zwaarte hangt dan het moment dat ik jong was. En ik snap dan wel dat er bij jullie een soort nood is om... ..in een kleinere groep er wat aan te ontsnappen en daar een soort veiligheid en comfort in te vinden. En je een beetje te sleutelen, of zo. De bubbel noem je dat dan. De vrijheid blijheid is er zowat uit, hé. En ik snap het ook. Je zit op een moment uit met een aantal gigantische problematieken die eigenlijk een soort achteruitgang van de wereld voorspellen in plaats van de eindloze vooruitgang waar ik mee op moet gaan. Alles... Ik werd rijker dan mijn ouders. Ik kreeg meer opleidingskansen dan mijn ouders en mijn kinderen nog eens. En dat zat constant in een dergelijke groei. En we gingen er financieel op vooruit en de wereld werd vrediger. Letterlijk. En we konden in plaats van één keer op verlof twee keer op verlof op drie keer op verlof gaan. En nu dreigt dat zo... Als ik nu de verkiezingen in Nederland wat gevolgd... De dramatische huizennoed daar. Fucking hell. Ik zag in een reportage van een vrouw van 45, ze was gescheiden. Ze woont terug bij haar ouders. Ze is 45, hé. Dus ze zei van... Ik word op een duur suïcidaal omdat ik dacht van de eerste komende tien jaar raak ik niet aan een huis. Maar die zijn er gewoon ook niet. Toen dacht ik van oh my god. Terwijl dat... Jullie weten het misschien nu nog niet, maar binnen vier, vijf, tien jaar wil je er ook een plek. En dat is hier nog enigszins mogelijk. Terwijl er zich veel meer deurtjes hebben gesloten. En dus die zwaarte... Ik kan me voorstellen dat dat bij jullie weegt. En dat dat leidt tot... Ik weet het niet.

Wat ik mij daarbij afvraag is... Dat gaat ook niet veranderen. Dat die grote, zware thema's er zijn. Dus eigenlijk moet de cultuursector, als hij die verandering voelt, moet daar wel mee omgaan.

Absoluut.

En dan vraag ik mij ook niet af of het misschien zo is dat de cultuur en de ontspanning net meer nodig is.

Ja. Maar zelfs niet alleen om... Wat dan dat escapisme is. Om te zeggen van, ik heb nu eventjes niets gehad en ik wil echt iets schoons en iets ontroerends en iets van dat meemaken. Maar ook van, zijn er inzichten om naar die problematiek te kijken die kunstenaars kunnen aanreiken? Ik vind kunstenaars een ongelooflijke bron van kennis die los van het wetenschappelijke zit. Er is voldoende onderbouwde wetenschappelijke kennis en journalistieke kennis. Maar een kunstenaar heeft de ongelooflijke vrijheid om woorden, beelden te maken die u ook helpen om de realiteit te laten verstaan. Maar die los van welk wetenschappelijke onderbouw zitten. Ik was vorige week in een voorstelling waarbij Jos de Pauw een voorstelling heeft gemaakt over polarisatie. Wauw. Gewoon één segment waarbij hij een prof speelt die lesgeeft over hoe polarisatie ontstaat en welke mechanismen er zijn. Dat is fantastisch eigenlijk. En ik leer daarover terwijl ik naar het theater kijk. Dus het gaat ook over... Dat en ook mensen bij elkaar brengen die daarmee bezig zijn. Bijvoorbeeld vorige zaterdag had 404 een boekpresentatie van Dirk Holemans die heel veel research heeft gedaan met nieuwe landbouwmodellen. Zelfs op zaterdag zat er ongeveer...

280 man en veel jonge mensen in de zaal. Dat is ook een bubbel. Maar die bubbel vindt zich rond hun strijd naar gezonde voeding. En wat dat zou moeten zijn. Dus dat is ook de rol van de culturele sector ofzo. Om ook te zorgen dat je die mensen een plek biedt waar ze bij elkaar kunnen komen, mekaar kunnen versterken, mekaar kunnen bevragen. Waar dat ze ook voelen van, ik sta er wel niet alleen in. In mijn zoektocht naar waar wil ik dat er op mijn bord komt, hoe wil ik dat de landbouw eruit ziet. Ik kan me voorstellen dat als je dan niet die momenten hebt waarbij je hier eventjes 280 gelijke zinnen tegenkomt, ja, dat het dan nog lastiger wordt ofzo. Maar dat dat voor veel schoons van, amai, ik dacht dat ik de enige was, natuurlijk niet, maar die daarvan wakker ligt, ah ja, maar jij ook, en jij ook, en hoe pak jij dat dan aan? Dat is ook wel de rol van de cultural sector natuurlijk.

Ja. Dat is wel interessant.

En om even terug te keren op die problemen in de samenleving, en nu wij als jongeren, wil ik een beetje gaan kijken naar het economische. Denk je dat, want ja, er is ook veel hier in Gent, ook bij de nightlife, dat gratis is eigenlijk. Denk je dat dat ook een drempel is voor jongeren, of eigenlijk niet alleen jongeren, maar voor iedereen eigenlijk, dat het betalend is. Denk je dat dat een grote drempel is?

Zeker. Ja. Absoluut. Je ziet eigenlijk dat bijvoorbeeld de betalingsbereidheid voor feestjes van mensen, die wil dat je de twintigers op hebt, veel lager is dan de dertigers, maar dat kan ook natuurlijk niet anders. Maar men verwacht ook meer. Men wil ook dat het serviceniveau naar omhoog gaat. Ik heb het al gezegd, gratis water bijvoorbeeld, gratis toiletten, gratis vestiaires. Ja, dat bestaat niet. Je moet dat ergens vandaan halen. Die kastjes, die lockers, om daar je jas in te halen, dat kost ook ik weet niet hoe veel geld. En je heb een afbetalingsplan en je moet dan zoveel keer per maand die kastjes verhuurd krijgen, niet omdat je daar rijk van word, maar omdat je je investeringen terug wil. Gratis toiletten, dat bestaat niet. Er staan daar mensen die ook toezien op de veiligheid, en die zorgen dat het gekuist wordt. Dus je voelt dat daar de demand, ik bedoel, het is een generatie die veel meer vraagt en veel meer verwacht. Safe spaces, stewards die aanwezig zijn, mensen die bezig zijn met veiligheid binnen Nightlife. Ja, terwijl je vroeger twee betaalde securities, die er met vuile voeten doorgingen, en half de mensen stonden af te blaffen, weet je, dat is niet oké. Maar met twee mensen te betalen was je er vanaf hé. Terwijl nu dat er zeven mensen staan. En de betalingsbereidheid toch maar vijftien euro voor een kaartje is. Oh, dat gaat niet.

Ja.

En als je alleen maar een gratis watertje drinkt... Ja.

En wie zou dat kunnen oplossen, dat probleem?

Niemand.

Niemand?

Niemand. Ja, ik... Ja, dat kom je in gesubsidieerde modellen, maar ik ga geen... Ik vind dat ze geen subsidies moeten aanvragen voor Nightlife. Ook al vind ik dat wel een belangrijke culturele ruimte, wat ik daarnet probeerde toe te lichten. Maar ja, dat kun je dan wel geen...

Hm-hm.

Wie gaat het dan anders betalen? Ja. Wat ze doen is bijvoorbeeld nu, er is een... Vorige week nog gehoord. Ze hebben een aantal avonden waarbij ze Nightlife doen in Club Wintercircus. Maximaal zeshonderd mensen. En waarbij ze de dingen voor de mensen die dertig zijn of die veertig zijn, daar winnen ze op. En met die winst doen ze dingen voor mensen die twintig zijn.

Ah. Oké.

Maar dat is ook niet... Dat kan ook niet blijven duren.

Nee, ja.

Dus ik weet ook niet van waar dat gratis idee vandaan komt. Waar komt dat nu in godsnaam vandaan?

Zou dat niet kunnen zijn- Met online en zo kun je heel veel gratis entertainment vinden. Misschien daarmee dat dat zich wat doortrekt.

Klopt, ja.

Plus dan het economisch aspect van...

Digitaal heeft echt wel een groot invloed, denk ik, op die betalingsbereidheid.

Ja, maar zodra er dan een live component aan te pas komt, wat 404 per definitie is, en dat is ook de sterkte, ja, dan zit je toch in een andere omgeving of zo.

Ja.

Je kunt online gratis nooit dezelfde beleving hebben dan in de 404 een fantastisch concert mee te maken in de concertzaal.

Nee, dat is waar.

Nooit. Dus ze blijven daar iets unieks bieden. Dat je nooit met welke digitale platform- voor lezingen en debatten bent geprobeerd, ça va nog. Het gevoel dat daar, dat bij je thuis volgen en dat online volgen en zo, dat kan nog. Maar als het gaat over een voorstelling of een concert... Hoe flauw is dat om daar gewoon naar te kijken eigenlijk? Dus ik vind dat... Misschien moeten ze daar ook veel duidelijker over

communiceren. Ik kan me ook voorstellen... Dat is hier Volkspaleis of, staat er daar op, Feestpaleis van Vooruit staat hier boven. Dat is zo'n mastodont. Iedereen pijst gewoon van... Ja, die gasten, joh. Allee ja. Hoe authentiek zijn ze om te beginnen zagen over geld of zo? Jullie kijken daarna en je denkt van... Kom, joh. Ik kwam in een klein verhalenzaaltje en de beamer hing boven. Zo'n ding in de televisie waarmee ik het project deed. Allee, alles toont ook van... 404 is wel een rijk huis of zo.

Ja. Ja. Maar het moet ook van ergens komen natuurlijk.

Ja, dus misschien moeten ze daar ook wel over communiceren of zo. Ze moeten met de ploeg van XXXXX mensen elk jaar 6 miljoen euro uit de markt halen. Dus ze worden 6 miljoen gesubsidieerd en moeten 6 miljoen uit de markt halen. Dat is wel wat hé.

Ja. Dat is niet weinig.

Dus ja, ze zijn natuurlijk wel bereid om hun drankjes allemaal met 50% naar beneden te doen. Maar het gaat niet lukken. Ja. En ze moeten lonen betalen die een beetje reasonable zijn. En ze willen artiesten ook op een goede manier vergoeden, Mag het een beetje?

Tuurlijk.

Ja. Om een beetje terug te gaan op die digitalisering en technologie. Welke technologische ontwikkelingen Denk jij dat de cultuursector het sterkst beïnvloeden vandaag de dag? Dus dat hoeft niet enkel streaming te zijn. Maar dat, ja, in het algemeen... Sterkst beïnvloedde, als je een opportuniteit biedt. Of eerder, ja, het is een bedreiging al.

Ook daar in het versnipperen van je publiek. Wat je eigenlijk krijgt is dat... Wat je vroeger, je smaakpatroon cultureel haalde uit wat er in je omgeving speelde, kun je nu halen uit wat er in de wereld gebeurde. En dus dat betekent dat je, zo de longtailtheorie, dat je eigenlijk met een heel klein segment toch een heel grote massa kunt bereiken. Maar die zit wel wereldwijd. Die krijg je nooit in je zaal. Dus met andere woorden, het zou kunnen zijn dat jij bij de niche van de niche van muziek, van muziekgenre A, heel diep bezig bent. En jij met de niche van de niche van muziekgenre B. Maar ze kunnen die nooit op het podium zetten. Dus ze kunnen nooit een antwoord bieden, omdat er misschien in de omgeving van Gent en 30 kilometer er rond, daar dan misschien maar vijftig mensen mee bezig zijn. Snap je? Dus je krijgt een ongelooflijke versnippering van culturele smaakpatronen door de digitalisering. Omdat je daar wel mee in contact mee komt, omdat dan misschien bij een of ander undergroundclub in Californië vrij bezig zit. Maar daar kunnen ze niets mee. Dus waardoor jullie daardoor ook nooit meer tot ons doelpubliek kunnen behoren. Of ze kunnen nooit een programma aanbieden die daar een antwoord op is. Omdat in de straal van 30 kilometer rond de vooruit, ja, daar kunnen ze 50 man mee bij elkaar brengen. Dus dat is wel zo'n rare twist waarop we zitten ofzo. Wat nog... Maar ook interessante ontwikkelingen hé. Ik ben heel benieuwd wat we straks kunnen bedenken. En ze zijn ermee bezig met die 360 graden projectie in Club Wintercircus. En Immersive Sound. Omdat ze hopelijk gaan belevingen kunnen aanbieden die nooit

de sterkte hebben van een live concert, maar die dan toch wel een serieuze laag erbovenop leggen hé. Ik kan me voorstellen... We hebben nu, dat heb ik waarschijnlijk niet verteld, maar ze gaan een soort oefenreeks doen rond klassieke muziek. Waarbij dat je ervan uitgaat van kijk, een symfonisch orkest bestaat uit 80 mensen, die moeten allemaal zich verplaatsen om naar een concert te gaan. De ecologische voetafdruk is gewoon gigantisch. Het is niet meer van deze tijd. Al zeker niet meer internationaal. Dat betekent dat je een halve vlieger moet volsteken met... Dus dat gaan we niet meer doen. Via immersieve kwaliteit nemen ze het geluid van dat symfonisch orkest op. En er wordt gevraagd aan een aantal visual artists om beelden te maken met de vraag van wat zou die componist gezien hebben op het moment dat hij dit componeerde. En dan creëer je een omgeving, creëer je een show die veertig minuten zal duren. Waarbij je zowel de beelden krijgt als ook supergoede geluidskwaliteit. Niet live. Dus dat betekent dat je daar eigenlijk een soort vervanging biedt. En misschien voor een aantal mensen veel interessanter dan het live concert. Waarbij je alleen maar zit te kijken naar de strijker en de bassist. Wat ook heel tof kan zijn. Maar hier krijg je wel iets. Dus je krijgt een soort nieuw publiek voor toch weer de vijfde symfonie van Beethoven.

Eigenlijk een soort van nieuw format dat je creëert een beetje.

Ja, en die enkel kan door technologie en digitalisering.

Maar gewoon puur uit interesse. Hoe ziet dat eruit? Want dat is 360 graden. Gaan mensen gewoon rechtstaan? Dat ze gewoon kijken?

Ja. Dus de zaal biedt plaats voor zeshonderd mensen. Maar voor dit gaan ze honderd man toelaten. En het duurt 40 minuten. Dus dat betekent dat je gewoon kunt rondlopen en eigenlijk overal gewoon... Ja. Dus je gaat niet op stoeltjes zitten. Of misschien gaat er wel wat... Ze hebben een experiment gehad waarbij ze kussens op de grond leggen. Als ze zich daar toch willen zetten, which is totally fine. Dat dat wel kan. Maar het is eigenlijk wel de bedoeling dat je er helemaal in zit.

Ja, dat is wel leuk.

Ja. En weet je wat er ook tof aan is? Is dat je dat als een soort concertinstallatie kunt zien. Met andere woorden, als ze dat willen aanbieden van tien uur morgens tot tien uur s'avonds, telkens in een tijdslot van 40 minuten, kun je eigenlijk heel veel publiek... Dus je zit niet meer vast op je avond en je kunt zoveel vertoningen doen. En zij denken gewoon op de knop van de startknop duwen. Paf. En mensen kopen een kaartje en die komen binnen om tien uur. En om twintig voor elf gaan die buiten. De volgende komen binnen om elf uur starten. Ja. Dus je volume, wat je daarmee kunt doen, is eigenlijk wel zeer groot. Ik kan me ook voorstellen dat we dat ook na verloop van tijd met een soort live component kunnen doen. Ik was supertrots eigenlijk. Ze hadden vorige week maandag Potamus, een band die op 360 heeft gespeeld. En ook met visuals heeft gewerkt. En er is een selectiecomité gekomen van... Oké, ik weet het, het is de leverancier. Dus die heeft natuurlijk ook alle voordeel bij om daar positief over te zijn. Maar die kan ook niks promoten als het ook niet op een goeie

manier is uitgevoerd. Dus de producent van het geluidsinstallatie. Dus ze hebben een aantal mensen gekomen. En nu zitten ze in een internationaal netwerk van zalen die die capaciteit, die die kwaliteit heeft. En zo zijn er niet veel in Europa. Dus ik hoop dat er ook artistieke content ontstaat in een andere zaal. Die ze zelfs ook live hier kunnen overzetten. En dat je het kunt beleven terwijl dat eigenlijk in Londen zich live afspeelt. En ook hopelijk nu en dan een keer omgekeerd. Dus je krijgt daardoor een soort belevingsniveau die niet hetzelfde is als live. Maar er wel een laag boven ligt. En misschien zelfs voor het normale publiek interessant wordt.

Ik denk dat dat wel echt een grote opportuniteit is. Om ook opnieuw verschillende niches aan te trekken. En veel meer formats te creëren. En een groter publiek ook. Allee, niet groter, maar... Allee, ik ben wel... Ik vind dat wel zeer interessant ook.

Ook als klassieke muziek is, of niet?

Ja.

Ik ben wel benieuwd om te zien hoe dat eruitziet. Terwijl ik normaal niet naar klassieke muziek luister.

En het zijn de... Ik ga een beetje mijn hart vasthouden. De mensen achter de visuals van Tomorrowland die het doet. Echt een groot project eigenlijk. Ze hebben ook solisten bij een blue key of een green key opgenomen. Dus die komen ook nu en dan een keer. Dus nu en dan ga je ook wel de solisten zien verschijnen. Ik ben heel benieuwd. Want ik ga een beetje mijn hart vasthouden. Dat is een soort Efteling voor klassieke muziek. Maar goed. Bring it on. We gaan zien wat het is. Het gaat ook niet over mijn smaak voor de duidelijkheid. Wat dat zou kunnen zijn. Maar dit is op vlak van digitalisering eentje waarvan ik denk ah ja, ja, ja, ja. De geluidskwaliteit zal gewoon zelfs beter zijn, denk ik. Dan dat je het live hoort. Maar natuurlijk krijg je een soort afgestofte perfectie. Ik vind ook het risico dat dat live is. Zelfs ook voor een symfonisch orkest. Echt fantastisch spannend. Het kan verkeerd gaan. Dit gaat niet verkeerd gaan, of de beamer gaat uitvallen. Dus dan krijg je een soort reproduceerbaarheid. En de authentieke ervaring van een acteur die op scène staat en soms een good en een bad day heeft. Dit draagt ook bij tot wat de kwaliteit van kunst is. Hier zijn we allemaal kwijt. Het risico is daar bijna nul daar.

En nu van die trend dat de consument wil interageren met iets. Dat is wel een deel van interactie. Maar nu, in mijn kleine desk-research die ik heb gedaan, waren er andere cultuurhuizen en musea die waren aan het experimenteren met VR en AR. Ik weet niet of jij daar een mening of visie over hebt.

Op vandaag zijn ze daar eigenlijk niet mee bezig. Ze worden heel vaak aangedreven door wat dat kunstenaars doen. Het is niet omdat ze daar niet mee bezig zijn, maar het is ook omdat ze daar geen aanbod voor krijgen. Ja, oké. Dat ze niet iemand hebben die zegt van... Dus ze doen de deur niet dicht, maar er komt ook gewoon niemand binnen. Er legt niemand iets op tafel waarvan hij zegt van, kijk, dit zouden ze nu... Al. Dat is nog wel eentje waarvan ik denk, oh, moesten ze dat niet... Dat kunnen ze

misschien wel in debatprogramma's iets... Ik heb dat verteld, van kun je een soort... Ze hebben een debatprogramma, het heet de Arena, waarbij er vier sprekers zijn. Misschien moet de vierde of de vijfde spreker een soort AI-robot zijn die je voedt met wetenschappelijke kennis of wel met een filosoof of zo. En die eigenlijk antwoorden heeft vanuit de filosofie van een bepaald filosoof. En die dus daarmee de vierde of de vijfde stem is rond de tafel. Zonder dat die filosoof kan al 100 jaar of 200 jaar dood zijn. Maar dat zou ik wel... Ik ben getriggerd om dat experiment een keer te doen. En hoe kun je dat live doen? Wat doet dat de moderator om? Of waarbij dat een robot nu en dan een keer zegt ... [klopt op tafel]. Van ik ben nu, en ik ben Simone de Beauvoir, en ik wil over vrouwenemancipatie, die daar heel veel over geschreven heeft, en daar echt progressief in was. Ik ga nu dit binnenbrengen uit het werk van Simone de Beauvoir. Dat lijkt me spannend.

Ja? Dat zou iets interessants zijn.

Dus dat zijn dingen die snel kunnen. Ze hebben ook een aantal mensen rondlopen die met digitale strategie bezig zijn. Die komen zelf met zo'n voorbeelden af. Die zeggen sowieso, misschien moeten we dat een keer doen. Dat kan ook niet mislukken. Het kan hoogstens eens grappig of onnozel zijn. Iemand die live in een panel zit, kan ook soms grappig en onnozel zijn.

Dat is waar, ja.

Die delen ook niet alleen maar de meest fantastische uitspraken. Dat is ook tof om zelfs debat te doen in de culturele sector. Ze zijn geen journalistiek medium. Dus ze kunnen zich permitteren om daar dingen tussen te steken. Ze zijn ook geen wetenschappelijk medium. Ze doen geen debatten op niveau van de universiteit. Dat is hun rol niet. Ze zijn daar veel maatschappelijker in. Veel betrokkener in. Veel onwetenschappelijker. En dat vind ik wel tof. Die onwetenschappelijke ruimte is wel... Je hebt in Amsterdam, heb je je Waag Society. En dat is een, denk ik al zeer lang, ik keer er ongelooflijk naar op. Een soort artistieke wetenschappelijke plek. Waar heel veel wetenschappers naartoe komen om daar onderzoek te doen die ontsnapt aan de wetenschappelijke formats. Eigenlijk is dat een beetje het failliet van de universiteit. Je hebt het zodanig geformatteerd, dat ik ook snap waar dat wetenschappelijk onderzoek moet aan voldoen. Maar daardoor doe je ook heel veel dingen dood.

Ja.

Op het moment dat je je idee of het idee dat je wilt onderzoeken al in dat format moet brengen, dan hoeft je het soms al later maar al kennen. Je hoeft het niet meer. Of het beperkt je denken. Of het vertraagt je denken ook. Dus zij creëren daar van die rare, amorf plekken waarbij kunstenaars en wetenschappers bij elkaar komen om los van welke restricties van wetenschappelijke aarde dan ook te zeggen van kom, we gaan dat gewoon doen. En die vrij plaats moet de culturele sector wel blijven zijn.

Ja.

Nu, de 404 is wel echt een duidelijk fysiek platform waar je kunt debatteren en zo. Denk je toch niet dat het online gedeelte, als je dat een beetje kunt combineren, dat dat wel ook een...

Zeker. Zeker. En zeker als het gaat over debat. Ja. Dat ze daar echt kunnen zorgen dat daar de interactie gewoon groter wordt. Of ook zich voeden met wat leeft er dan bij dat publiek die misschien zelfs ook aan de andere kant van de wereld zit of zo. Ja. Dus als je nu ziet hoe dat AI-vertaling, hoe snel dat dat begint te gaan, waardoor dat eigenlijk taalbarrière is, ook binnen een paar jaar dat het nog zoveel verbeterd wordt, waardoor dat je inderdaad ook wat meer rond de tafel, allee, mee rond die virtuele tafel kunt krijgen. En dat daar ook een publieksverruiming absoluut in zit.

Ja, ik denk ook dat jongeren vooral, allee, niet vooral, maar dat jongeren daar ook wel misschien meer gaan participeren. Moest dat ook wel online ook gebeuren?

Ja. Ja ja. En ook uitgesteld hé. Wat een stom idee dat dat nu om 7 uur, om 7.30 uur of om 8 uur begint of zo. Misschien past dat niet helemaal in je agenda, which is fine hé. Maar dan ben je het ook kwijt of zo. En ja. Ze zijn daar, ze zijn er ook nog vandaag, ik moet daar eerlijk in zijn hé, absoluut onvoldoende voor uitgerust hé. Want ook dat vraagt natuurlijk dat dat op een professionele manier gebeurt. Er zijn twee zalen die nu al uitgerust zijn met vaste camera's en waarbij ze dan constant kunnen capteren, maar ze moeten er wel een regisseur op zetten. Dus snap je, ze zijn vertrokken hé. Dan moet er eigenlijk ook een stuk montage op gebeuren, en dat is ook, maar misschien zijn ze daar ook te gekrispeerd en dan willen ze ook dat dan de kwaliteit van wat ze brengen in een live setting, dat je ook die kwaliteit hebt in een virtuele setting of zo. En dus dat vraagt ook een verdubbeling van je ploeg, maar dan gaat het toch op een andere manier. Mensen moeten wel kijken die dan wat professionaliteit binnenbrengen. Dus het is allemaal makkelijk gezegd van, we gaan dat dan online zetten. Ja ja. Ja. Ze hebben zo uitgelezen, dat debatprogramma rond literatuur. Je hebt nu een aparte website en daar kun je fragmenten uit het interview rond specifieke boeken. Ja, dan moet daar iemand op werken hé. Die moet dat selecteren, die moet dat knippen, plakken. Dus ook daar is zo, oh oh. Maar goed, daar ligt er ook veel publiek. En dus in die zin mogen ze dan ook maar zorgen dat ze daar investeren of zo, dat ze daar middelen voor krijgen.

En bij de nightlife, zou dat ook een opportuniteit kunnen zijn om dat op te nemen? Stel je gaat naar een concert en je kunt dat achteraf, voor onbepaalde duur misschien, herbekijken.

Het heeft een aantal dingen rond copyrights die zeer belangrijk zijn, die de bands zeer lastig over doen. Want die spelen volgende week in een andere stad of in een andere plek en we weten niet dat je dat kunt overzetten. Hetzelfde ook met theater hé. Op het moment dat je dat allemaal kunt online beginnen zien, dan denk je, ik ga niet naar die voorstelling gaan, ik heb ze al gezien. Ja, Of, als ze dan hier staat, of ze heeft dan eerst in de single gestaan en in het Kite Theater en ook nog een keer ergens in Kortrijk ofzo, dat ik ook zoiets van, ik ga niet naar hier komen. Ja, het is sowieso. Ik bedoel,

iedereen heeft het ondertussen al online gezien. Dus het gevoel dat heel dat businessmodel daar niet op heeft. Ook heel het stuk rond auteursrecht, daar ook niet op voorzien. Waar ik wel iets in voel is, ze zijn terug in het wintercircus, hoe kunnen ze een jukebox maken van de concerten van, telkens twee nummers of drie nummers, van ieder concert van het afgelopen jaar. En dus jij komt toe, zelfs jij alleen ook hé, maar ik bedoel, de zaal is daar. Ik bedoel, als je zin hebt om te komen, je tikt in van die band, je krijgt drie nummers te zien, je duwt erop. En je krijgt meteen op de schermen de visuals van het concert en ook het concert te horen. Dan lijkt me dat dat wel kan werken. Omdat het dan ook weer niet meer via het internet verspreid wordt met de rest van de wereld. Dus je auteursrecht en het ding krijg je wel wat gecontent. En je krijgt een ervaring, die met alle liefde veel beter zal zijn dan jij die voor je scherm zit.

Dat is waar. Ja.

Maar misschien is dat ook alleen maar een keertje- i don't know, maar dat lijkt me toch wel tof.

Alleen ja, hoe zou je daar dan op verdienen? Of hoe zou je dat dan terugverdienen? Want als iemand gewoon binnen wandelt in de zaal...

Ja, misschien moet je daar ook geld voor vragen of zo. 404 had tijdens corona een zeer ontroerend project eigenlijk. Er mocht niets. En enkel de musea mochten open. En ik dacht van shit, ze zijn geen museum. Hoe kunnen ze hier een museum worden? Want dan mogen ze wel open doen. En dan was er een Nederlandse kunstenaar. En zij had een bibliotheek van, ik zeg maar iets, zesduizend. Dat was gigantisch veel. YouTube filmpjes waarop de mensen dansen. Over de hele wereld. Van folkloristische dingen uit Indonesië tot Afrikaanse dans. Ze had die allemaal gemonteerd voor tien schermen. En in de concertzaal hebben ze schermen gehangen. En dus die filmpjes liepen daar. En er mocht telkens twintig mensen binnen. Corona hé. In de zaal waar er normaal 1200 zijn. Maar dat was fantastisch. En dus mensen waren toen ook bereid, ik weet niet wat dat was, tien euro of zo iets, te betalen. En mochten een uur blijven. En dus die... Het was zelfs in die mate ontroerend dat ze terug mochten dansen ofzo. Wat eigenlijk niet mocht. We mochten niet dansen. We mochten gewoon in het museum komen kijken. Maar ja, mensen deden... En dus dat was echt fantastisch. Dus in die zin... Waarom? Omdat je daar dan wel een soort constellatie aanbiedt. Je zou ook naar die filmpjes bij je thuis kunnen kijken. It's not gonna work hé. Maar die daar in die concertzaal, met die opgevangen grote schermen. Soms waren ze echt drie meter breed op twee meter hoog. Baaf. Die beelden daarop. Die constant wisselden over de hele wereld. Waarop je echt mensen in totale diversiteit zag bewegen op muziek. Wauw. Dus mensen wilden dat zien. En we waren ook bereid om dat te betalen. Zelfs bij momenten. Dat van... Oh shit. Maar ook zo schoon. Het was zo nood aan... Voor mensen om elkaar te vinden ofzo. Dat ze zagen dat... Ze hadden zo blokken. Ze begonnen om vijf uur in de middag. En dat liep dan tot elf uur s'avonds. Dat zo op vrijdag en zaterdag. Die blok vanaf negen uur, tien uur, elf uur. Was eigenlijk in no time altijd uitverkocht per twintig. En dus dat waren groepen die afspraken. En die daar dan ook eigenlijk een soort feestje deden.

Wat eigenlijk niet mocht. En dat ik op de duur met die gasten gewoon een afspraak maakte. Van kijk, doe het wat je wil hé. Kan mij niet schelen. Maar zorg dat je niet ziek wordt. En twee... jullie gsm. In dat mandje hé. Als dit naar buiten komt. Ik hang hé. Op het moment dat ze dan zeggen Er worden zo kleine feestjes georganiseerd in de vooruit. Dan ben je... Je zit in een established huis. Niet dan allemaal... Dus ik denk, dans zoveel je wilt. En ik gun het dan er ongelooflijk hé. Maar geen beelden op social media. Niets hé. Maar je kunt er wel geld voor vragen.

Zijn er nog projecten of innovaties die in de corona zijn opgesteld. Die vandaag niet meer gebeuren.

Ze hebben een televisiekanaal opgericht. Tijdens corona. Podium 19 heette dat. Wegens het coronavirus Die ook 19 was. Ze hebben eigenlijk een kanaal gekregen op VRT. En ook VRT Max. En ze hebben eigenlijk een half miljoen subsidie gekregen van Jambon Om dat te doen. En samen met Belgacom hebben ze dat eigenlijk ter beschikking gesteld Aan iedereen in de culturele sector Die een productie of een project wou digitaliseren. Opnemen. En dan eigenlijk ook een programma met een televisie kanaal maken. En die waren ook achteraf allemaal te zien. Op VRT Max op te vragen. Wat we daaruit geleerd hebben. Is eigenlijk dat je publiek. Zodra de podia weer open is. Vervalt je publiek voor dat kanaal. Mensen they love the real. Dan ga je niet meer naar een voorstelling komen kijken. En in de ranking van wat er bij VRT Max werd opgevraagd. Dat eigenlijk lezingen en debatten op nummer 1 stonden. Dus gevoeld daar. Dat alles die te maken heeft met een talking head. Of dat je nu naar de 7e dag luistert. Of je luistert naar uitgelezen. Wat dat een talkshow is met Ruth Joost. Over literatuur. Als literatuur je interesseert. Dan ben je ook bereid om gewoon op je televisie. Of op je iPhone. Als je nou daarnaartoe kijkt. Het is de kwaliteit Daar gaat dat niet zo zwaar op achteruit.

Dat is nu een samenwerking met VRT dacht ik. Zijn er nog spelers. Waarmee je dan denkt. Als we daarmee zouden kunnen samenwerken. Zou dat wel veel kunnen bieden.

Ik denk dat VRT daar zeer belangrijk in is. Zijn er nog anderen. Ik kan het er niet zo meteen in noemen.

Misschien nog eens kijken. Of we nog iets van andere zaken Zeker willen aanhalen?

Misschien nog een klein deeltje over de politiek. Van de beleidskeuzes zijn. Maar nu is het wel een beetje onduidelijk Wat er allemaal gaat gebeuren. Of je daar een schrik van hebt. Of dat een grote impact zou kunnen hebben Op de 404. Of juist geen schrik. Dat kan ook. Ik wil niet pessimist zijn.

Ik heb geen schrik. Nee. Ja. De verrechtsing. Er kan heel veel schade in no time gebeuren. En dat is nu niet aan de orde. Voor alle duidelijk. En dat was ook niet aan de orde onder Jambon. Dus in die zin. Het bestaat wel voor wat Ofzo. En ik wil heel vaak een soort. Maar dat is ook het voordeel Dat je al 26 jaar mee gaat. Elke schrik die je per dag hebt. Dan denk je van Whatever. Soms mogen we ook een beetje mee overtuigd zijn van De kwaliteit die we bieden En hoe betekenisvol we zijn voor veel

mensen. Tussen 5.000 en 7.000 bezoekers per week. Dus kom jongens. Wat moet je daar een godsnaam schrik van hebben? Behalve van waanzinnig beleid. Als er een Trump komt. Of als er een soort zeer extreme rechtse leider komt Die gewoon alles schrikt van cultuur. Dan zal het ook gebeuren. Ik zou het op dit moment een beetje spannend vinden. Omdat je dan. Omdat je dan ook weet. Waar tegen je aan het verzetten bent. Wat je aan het verdedigen bent. En met wie je dat ook allemaal kunt verdedigen. En ik denk dat. Dat is ook ons grootste wapen. Er zijn ook veel verdedigers. De meest fantastische campagne die we ooit met de sector hebben gedaan waren op basis van besparingen van Jambon. Die kwam toe op dat departement, hij wist van toeten noch blazen, dat is ook niet erg, hij had ook nog een cabinet die hem kon voeden van wat doe je wel, wat niet. Er zijn zoiets als projectsubsidies, en dat zijn eigenlijk wat seed money voor jonge makers. Dat geld is nog niet uitgegeven. Dus hij zei, weet je wat, ik ga dat geld wegpakken. 4 miljoen eruit. Want die projecten zijn nog niet gemaakt. De mensen zijn nog niet aan het werk. Dus liever daar weghalen. Wat ik snap is een logica. Dan het weghalen van de bestaande huizen, wat er personeel op werkt, wat er programma voor is, wat dan er ontslagen zou moeten vallen. Dus dat was zijn logica. Die had natuurlijk verschoten van de boemerang die dat geeft. Omdat wij ook als Established Huis zwaar van ons kloten maken. Omdat ze zeggen, maar ja, echt. Dit gaat over jullie. Je kunt niet mensen laten afstuderen aan hoger kunstonderwijs. Om dan achteraf te zeggen, het was eigenlijk maar om te lachen. Want je krijgt eigenlijk geen enkele kans om dat door te stromen. Sorry, maar zo gaat dat niet. Het gaat in godsnaam over 4 miljoen euro. Which is nothing. Op een begroting van 52 miljard. Wat de Vlaamse regering bij elkaar heeft. En de reactie die we toen gedaan hebben is, we hebben gedurende een maand aan een stuk, na iedere voorstelling, want niet alleen wij, maar gans Vlaanderen, ons publiek op scène gevraagd. En een foto genomen. Achter de voorstelling. Dus de microfoon pakken. Oké, dit is aan de hand. Om die en die reden zijn we daar tegen. We hebben een stuk jullie steun nodig. Jullie moeten ook aangeven dat dat ook voor jullie belangrijk is Dat we ook nog jonge kunstenaars kunnen blijven ondersteunen. En dat de Vlaamse regering daar een verantwoordelijkheid in te nemen heeft. Als je wilt, we nodigen u uit om op het podium te komen En daar een foto van te trekken. En iedere avond verscheen op social media, ik weet niet hoeveel foto's, van overal in Vlaanderen, waarbij dan telkens 500, 600, 300, I don't know, mensen daar stonden. Ja, hij is gezwicht hé. Omdat hij zoiets had van, oh my god, de besparingen op de cultuursector gaan niet over XXXXX hé. Het gaat over die 5000 man hier. En die 5000 man een woord geven, zorgt ook dat we eigenlijk niet zo bang moeten zijn. En dat ze daarom soms ook niet echt de durven afrekenen. Tweede reden is ook, het gaat over niets hé. Dat cultuurbudget is gewoon niets in vergelijking met de totaliteit. Dus ik zeg vaak, als jij ons cut, en daarmee de problemen rond welzijn en onderwijs kunt oplossen, be my guest hé. Misschien moet je dat dan wel doen. Maar het zal niet lukken hoor. Het totaal kunstenbudget is 180 miljoen. Dat is wat er naar al de concertzalen, naar weet ik veel gaat, en ook naar ons gaat, en naar de opera gaat, en naar het Concertgebouw in Brugge, en naar NTGent, dat is zo'n 180 miljoen. Dat is niets. En ja, op een... Hoeveel is het welzijnsbudget? 25 miljard of zo? Maar ja... En dat hebben we gelegen hé. Maar ja... Dus als er een zot komt die dat dan doet, ja, dan denk ik... Maar voor de rest denk ik...

Oké. Ja. Duidelijk.

Maar ook relaties hé. Ik investeer daar heel wel in. Ook met XXXXX. Ook met... Ja, absoluut. Gewoon door... En we zijn het daarom niet altijd met elkaar eens, maar... Ik vind, de grootste fout die je kunt maken, is een soort radicaliteit, waarbij je de relatie opblaast. Als je dat doet, dan heb je niets meer over. Dus ik investeer echt veel in gesprekken met mensen uit de politiek en met mensen uit kabinetten, om daarom niet altijd... En ook niet uit zo'n soort vragende partij, maar ze moeten mij ook zien als het goed gaat. Ze moeten mij ook zien waarbij ik ze uitnodig om hier naar een opening te komen. Of dat ik aanwezig ben, omdat zij aanwezig zijn, om gewoon eens te zeggen van, hoe is het met jou, wat zijn jullie mee bezig? En van, by the way, ik ben daar mee bezig, kunnen we het daar met elkaar over hebben? En dat zijn niet de grote aanvallende vragen. Maar dan ze gaan weten, wat doe je dat ook, als het dan echt op je doet, en je hebt een punt te maken, dat je ook bij hen rechtstreeks terecht kunt. En dat je dat ook doet in dat rechtstreeks contact. Ik weet niet of ik het vorige keer zei, maar er wordt vaak aan ons mouw getrokken om de zwarte plagen uit te hangen en de grote opiniestukken in de krant. En wij kunnen dat, als wij een opiniestuk schrijven en we nemen contact op met de standaard, want de moordenkans aan de inkomen is behoorlijk groot. Maar ik doe dat niet zo vaak. En nu wou je daar ontgaan ofzo, maar omdat je dan toch weet, er zijn andere kanalen waarbij ze ook naar je luisteren, waarbij dat de relatie niet schaadt. Ik ga XXXXX niet te kakken zetten in de nationale media. Ook al heb ik wel een aantal opmerkingen over. Maar ik zal het zelf zeggen. Dus daarin investeren, zorgen dat die politiek ook een beetje tijd bijhoudt om te zorgen dat er niet iets gebeurt waarvan je denkt, waar komt dat in je handen?

En denk je dat kleinere huizen dat...

Nee, die kunnen dat moeilijker, maar die investeren er ook soms wat minder in. Maar het is misschien ook moeilijker omdat ze daar ook minder tijd voor hebben. Het is een onderdeel van mijn job, ik kan me dat permitteren om daar tijd in te steken. Terwijl, als je voor een klein huis werkt, moet je hele dagen met de dagdagelijkse dingen bezig. Maar ik vind dat wel, onze taak is om de stem van kleinere huizen mee te pakken en dat ook niet als een soort paternalistisch ding te doen, maar wel daar in de lokaalgemeenschap van Gent spreken we daar vaak over. Waar daar ook kleine huizen mee op de tafel zitten. En wat kun jij doen, en wat kunnen wij doen? En soms de grotere maatschappelijke klokkluiden kunnen kleinere huizen soms beter dan dat wij dat kunnen. En iedereen moet daar zijn eigen positie in pakken, maar wel dezelfde boodschap verklaren. Ik kan dan naar de minister van Cultuur bellen, omdat wij een van de zeven Vlaamse kunststellingen zijn, om juist hetzelfde te zeggen wat dat kunsthall met een groot manifest of met een grote actie in de stad doet. Waar wij dan eventjes op de zijlijn blijven om die relatie met de minister niet op te blazen.

Ja. Oké.

Dus als je elkaar daarin vindt en dezelfde dingen zegt, dan is de optelsom van dingen die de cultuur en de sector samen kan doen, wel een bepaalde kracht.

Ja. Oké.

Misschien nog een laatste vraag. Het is een korte vraag. Misschien een beetje een adviesvraag van wie zou... denk je dat wij nog zouden kunnen interviewen. Niet hier, maar... Zou het handig. Interessant zijn voor ons om iemand van de stad Gent te bevragen?

En over welk thema?

Trends binnen de cultuursector in Vlaanderen.

Want ons doel eigenlijk nu met deze interviews is om een heel zo breed mogelijk beeld te krijgen van de cultuursector in Vlaanderen. En daarmee zijn we zo nog wel op zoek naar wie kan ons daar interessante inzichten rond geven.

Zou het handig... Voor iemand uit de politiek is het misschien moeilijk, maar iemand die... Zou dat relevant zijn?

Zeker. Mag ik daar nog... Ik ga daar even over nadenken, maar ik ga jullie een paar mensen tippen. Mensen waarvan ik weet van die in zo'n soort doorgedreven... Of een brede kennis ook, die weten echt wat... Ik zit hier ook wel in mijn huisje. En die wel inspirerend kunnen zijn.

Oké, dat is heel goed. Ja, oké, dat is goed. Dan denk ik... Dat we alles wel gehad hebben.

Transcriptie Expert 2

M & B: interviewers

R: Expert

M: Ja, dan kunnen we beginnen met de vraag of dat je jezelf even kort wilt voorstellen en wat dat jouw rol of betrokkenheid eigenlijk is binnen de cultuursector.

R: XXXXX

Omdat we ook wel merken dat binnen de cultuursector, merken we dat middelen enerzijds dalen, de subsidies worden steeds minder. Er zijn ook heel veel besparingen, zowel langs de kant van de stad als dat is van de kant van Vlaanderen, maar ook dat digitale technologie duurder wordt.

Langs de andere kant wordt de vraag heel hard gesteld vanuit de minister, van eigenlijk moeten die XXXXX en cultuur spelers huizen meer en meer op die kar springen? Zodat ze ook zo hun relevantie kunnen aantonen. Langs de andere kant hebben we niet de nodige middelen en ook vaak niet de nodig kennis in huis om daar effectief in gang te zetten. En dat vind ik dan wel interessant om dan die rollen om te keren en dat meer vanuit een artistieke praktijk te doen dan vanuit die kant van het digitaliseren, wat dan zo meer de reguliere werking is, de makkelijke manier om geld eigenlijk te vinden.

M: dus je zit ook vaak samen met kunstenaar zelf?

R: Ja, dus eigenlijk is het een beetje het principe, misschien kan ik het nog wat breder kaderen. Ik heb met XXXXX ook 4 jaar lang een project gedaan met de collectie van de Gentenaar. Dat was samen met de signal 9 hebben we een subsidiedossier geschreven voor Europa, dat is de URBAN innovative actions. We hebben eigenlijk 6 miljoen gekregen om een soort hefboom project op te zetten. Omdat we merkten dat onze digitaliserings van de van de collectie niet echt op punt stond om echt dingen te gaan doen.

Dus via dat project hebben we dat gedaan hebben dat gedaan met 6 andere XXXXX en zo ook een soort stedelijk netwerk gecreëerd, zo een Digital twin in die XXXXX. En dan zijn we daarop verder beginnen bouwen en nu wordt dat eigenlijk een soort lego kit van bouwsteen, waar ook elk project dat we doen met een kunstenaar of mijn designer, de finaliteit daarvan keert terug in die bouwdoos, waardoor dat dan ook altijd groeit, omdat dat niet in eenmalige investering is. Dus we zijn wat incrementeel aan het innoveren en ook een soort ecosysteem aan het creëren.

B: Ik denk dat dat een beetje dat 4 0 4 nu ook zich afvraagt van **hoe dat zij die nieuwe technologie kunnen inzetten om zo relevant te kunnen blijven**.

R: Ja wat dat ook speelt, je heb dus dat verhaal rond digitalisering en erfgoed en infrastructuur. Langs de andere kant hebben we nu ook heel dat vraagstuk rond AI en GenAI en dat is, zeker in de performatieve kunsten, hoe moeten we ons daar tegenover verhouden?

Ik zat gisteren ook in een soort Commissie, waar dat er 20 experts van heel Europa zijn samengekomen om advies te geven aan de Europese Commissie over hoe cultuur en AI hoe ze daar verder in kunnen gaan. Als ze het zelf ook nog niet volledig begrijpen. Is misschien een beetje te vroeg is om het volledig te begrijpen.

Wat dat mijn inbreng daarin was, ik heb geadviseerd is om dat vooral samen te doen met kunstenaars en met designers of met de creatieve sector tout court, omdat zij met de creatieve oplossingen gaan komen dat dat minder vanuit het beleid gaat komen en minder vanuit 'de big tech', zij hebben een heel specifieke visie op wat technologie is en wat dan zou moeten zijn. En Als we dat een stuk willen omkeren ten goede van kunstenaars, moet dat ook via hen een stuk gaan.

Ik denk wel dat dat een interessante rol kan zijn van cultuurhuizen vandaag, die ze vandaag misschien nog niet opnemen om zo een beetje het grote narratief van technologie ook in een ander daglicht te plaatsen.

B: Welke functie dan jouw organisatie, dus XXXX, momenteel heeft in de samenleving? En dan misschien ietsje specifieker voor jongeren?

R: Wij zijn nu gesloten, als een XXXXX sluit heeft dat meestal het potentieel om volledig uw organisatie te herdenken, anders gaat dat niet in de culturele sector, omdat wij constant door programmeren, dat is ook hoe dat wij geld verdienen en inkomsten genereren. En nu hebben wij kunnen reflecteren over wat eigenlijk de afgelopen 100 jaar gebeurd is en waar dat we eigenlijk met de heropening in '26 mee willen starten.

En We zijn eigenlijk een stuk teruggekeerd naar de origine van het XXXXX en Dat is niet opgericht als een XXXXX, maar dat is oprecht als een soort XXXXX en eigenlijk was dat een manier, dat was ik heel economisch, en dat waren mensen uit bedrijven in de 19e eeuw, die eigenlijk de modellen dus goede vormen van ontwerp en design wilden presenteren zodanig dat ontwerpers lokaal daardoor geïnspireerd werden en dat dat dan zo de lokale industrie zou kunnen stimuleren.

Dus wat wel interessant is dat dat het XXXXX toen eigenlijk een veel grotere economische rol had en veel minder een culturele rol. Dus We zijn nadenken van oké, wat betekent dat dan vandaag?

En Daarom dat we onze collectiepresentatie in onze werking willen ophangen rond dat idee van XXXXX als model. En ook die collectie als modellen, wat betekent dat vandaag om een model te zijn? En Misschien ook een stukje vraag te stellen van is één model nog logisch en waar dat we zo in een polyfoon een wereld terecht komen, misschien moeten dat dan meerdere modellen zijn?

We willen dat ook meer en meer met jongeren doen, Omdat we wel merkten op het moment dat we sluiten dat we jongeren niet voldoende bereikten. Omdat jongeren ook niet voldoende (terwijl ze daar wel dagelijks mee contact komen) begrepen wat XXXX eigenlijk is en waarom dat eigenlijk belangrijk is?

Dus Wij hebben nu eigenlijk twee Target groups die we meer aandacht willen geven: Dat zijn de jongeren enerzijds en dan eigenlijk Gentenaars met migratieachtergrond.

M: Hoe gaan jullie dan die jongeren gaan aanspreken nu om die te bereiken?

R: we hebben nu een traject gedaan en dat noemde XXXXX. Dat was een burgerpanel dat we opgericht hebben. Dat maakt ook zo een **demografische steekkaart** van de stad. Ik zal je dat ook doorsturen, daar is een **rapport** van. En eigenlijk hebben we op die manier, aan de hand van XXXXX Mensen, een representatie gemaakt van wat er in de stad leeft. Bijvoorbeeld XXXXX was dan iemand die een rolstoel zit en Ik denk dat daar dan 3 kinderen onder de 16 bij zaten en dan ook heel stuk jongeren.

We hebben hen eigenlijk een stuk de vraag gesteld van ja, waar zien jullie het grootste baat in het XXXXX en wat betekent dat XXXXX voor jullie? Dus zo hebben we hen al proberen te betrekken. Maar dat was ook interessant omdat we hen direct in dialoog stellen met die andere groepen.

B: Maar dat is waar wij ook over nadenken om ook met die minderjarigen echt al een interview, in de een mate van het mogelijke te doen omdat zij wel een beter beeld kunnen geven van.. We moeten kijken naar 2045 tegen, dan zijn ze ook al niet meer zo jong. Is wel interessant denk ik om te weten wat zij daarover denken. Want in vergelijking met ons zijn zij ook echt nog een hele nieuwe generatie.

R: Ja, wat we ook merken is dat de **jongere generatie wel veel vocaler** wordt. Dat ze ook veel **gevoeliger** zijn. Kan positief zijn, maar dat kan dus ook negatief zijn. Omdat we zitten ze op het randje van die cancel culture. Dus dat is wel ook interessant om hen mee te nemen en dat dialoog. 404 doet daar al veel rond he, rond queer en die dingen, dus ik denk wel dat die jongeren zich daar wel gehoord voelen of misschien niet helemaal? Ik weet niet hoe ze daar zelf naar kijken.

B: Ik denk dat ze het vooral lastig vinden om nog jongeren te kunnen overtuigen om naar 404 te komen. In ons gesprek met hen was dat wel zo hetgeen dat er het meest bovenuit stak.

R: Is dat omdat ze competitie voelen met andere?

B: We hebben het er toen ook over gehad dat de uitgaansbeleving een beetje anders is geworden. Uit onze eigen ervaring ook gezegd van: echt zo uitgaan en op voorhand zeggen van 'we gaan vanavond een keer naar de naar de 404 gaan' dat er eigenlijk niet meer gebeurt. En wel gewoon op kot of op café en dan zie je wel wat er gebeurt en dan is dat meestal de charlatan of de overpoort of zo

M: Dat ze het meer echt zien als een generatie die eigenlijk niet meer uit hun kot komt en niet meer komt/ minder plant, of minder spontaan.

R: Interessant, het zou eigenlijk ook betekenen dat ze moeten een stuk nadenken van dat idee van tickets te verkopen op voorhand dat dat misschien voor die doelgroepen niet meer relevant is.

B: Ja, Het was iemand anders van onze groep die ook zei: ja, dan moet je op voorhand al een ticket kopen en echt al zeggen van oké, we gaan vanavond naar daar, terwijl dat dat spontane er niet inzit.

M: En de prijs speelt Natuurlijk ook een grote rol. Het is vaak snel te duur of zo In de ogen van de jongeren ook

R: Maar ze werken met die Paywatch (Buy now, Pay later) toch ook niet? Is dat niet voor jongeren?

B: Om die trends een beetje te gaan zoeken. Welke andere trends zijn er vandaag aanwezig die invloed hebben op de functie van cultuurhuizen? Dus, het XXXXX bijvoorbeeld in de samenleving. En over welke trends maak jij het meeste zorgen momenteel? Dus ja een beetje de grootste uitdagingen eigenlijk.

R: Goh, **Ik weet niet of dat ik of dat ik me echt zorgen maak om bepaalde trends**, omdat als je zo gelijk nu wordt er heel veel rond AI gezegd en dat dat misschien ook de cultuursector gaat kapot maken.

Ik denk dat dat, ze hebben dat ook met het internet gezegd en dat is dat ook niet gebeurd. Dat is hetzelfde met dat als die e-readers uitkwamen, zeiden mensen dat je geen boeken meer gaat kopen, is ook niet gebeurd.

Ik denk dat er altijd wel zo mensen zijn heel bang van verandering en Mensen veranderen niet zo graag en dan gaan die heel snel zo in een soort defensieve modus.

Wat ik wel merk en wat dan misschien **wel een bedreiging is voor het XXXXX** is dat wat ik zei dat dat jongere generatie heel snel zich misschien te aangesproken voelt en als er iets niet volledig geframed wordt binnen hoe dat zij naar de wereld kijken dat dat vaak als iets heel negatiefs wordt gezien, terwijl dat wij als XXXXX en als cultuurhuizen moeten proberen zo goed een soort bijna neutrale positie innemen, omdat wij ook een breder publiek moeten bedienen en dan kan je eigenlijk per definitie niet zeggen van 'we gaan alles doen voor de queer community' die heel specifieke verwachtingen hebben en eisen. Want Als je dat doet, dan sluit je weer een andere groep uit.

En Ik denk dat soort dingen, ik denk in een cultuurhuis kan je dat sneller omzeilen door omdat je ook gewoon programmeert en daar dat je kunt programmeren voor die verschillende doelgroepen. Maar als dat doet in een XXXXX context is dat heel moeilijk omdat Je dat niet kunt gaan versnipperen. Je moet dan bijna zeggen van, die zaal is voor die groep en die zaal voor die. Maar dan versnipper je ook uw maatschappij en Ik denk dat, dat is misschien een **bedreiging** of het wordt moeilijker om te programmeren voor die groepen.

Langs de andere kant is er natuurlijk ook alles wat er In de **politiek** gebeurt. Vlaanderen gaat steeds meer en meer naar dat **extreem rechtse**. Die zien minder baad in cultuur of toch niet in cultuur als iets dat heel vrij is. Voor hen wordt dat echt een heel politiek medium. Je ziet dat ook in Amerika? Dus daar zijn we ook wel bang van.

Ja, wij krijgen nu ook al vragen van, ik wil wat dat je moet presenteren is **het Vlaamse canon**. Maar hoe relevant is het Vlaamse canon, terwijl dat wij wel zien dat 60% van onze bezoekers zijn toeristen, dus die hebben weinig aan dat Vlaamse canon, die snappen dat ook niet.

Dus de manier hoe dat wij **geld binnenkrijgen** via subsidies en dus als onze subsidiënten versus de mensen die wij moeten bedienen. Die die hun verwachtingen liggen heel ver uit elkaar. Dat is wel een spreidstand waar dat wij nu in wat mee geconfronteerd worden waar we niet direct naar een uitweg uit weten. Het is ook langs twee kanten waar ze aan uw mouw trekken.

M: Het is wel de bedoeling dat jullie voorbij de groepen eigenlijk iets kunnen voorzien? Dat wordt er eigenlijk gevraagd?

R: Ja, We moeten onze financierders blij houden. Langs de andere kant moeten we er ook voor zorgen met wat we doen dat dat een brede groep aanspreekt, want dat is de manier waarop wij geld binnen halen in tickets. Want we worden meer en meer eigenlijk gevraagd om heel veel tickets te genereren en waardoor je dan ook minder experimenteel kunt zijn dat al vaak iets is dan dat niet zo snel verkoopt. Ook daar zitten we met die dubbele stand van moet wij als creatieve sector mogen we nog creatief zijn of moeten we gewoon proberen inspelen op de grote trends waardoor je dan ook een soort vervlakking creëert in uw veld?

Ik heb de 404 altijd wel zo'n organisatie gevonden die wél iets experimenteler is en ook scherper is in wat ze doen. Ik denk dat dat wel tot **conflict** gaat leiden op een gegeven moment.

M: Dat ze ook niet kunnen voldoen aan wat eigenlijk van een gevraagd wordt? Maar dat ze ook willen spelen op die jongeren die dan...

R: Ja, bijvoorbeeld als he een heel programma doet rond queer communities, dat is iets dat bij extreem rechtse politiek, dat willen ze niet en aanvaarden ze ook niet. Ze stellen dat ook in vraag of dat bestaat, dus dan ja, daar rijdt je elkaar een beetje vast.

B: Zijn er nog **belangrijke veranderingen** In de cultuursector in de afgelopen 5 à 10 jaar die hebt ervaren?

R: Ik denk zo dat **cultural en demand**, zoals Netflix, Spotify of dat soort dingen, waardoor mensen ook veel meer keuze hebben en dat ze ad hoc keuzes kunnen maken, is misschien wel een stuk. Ik ga niet zeggen dat dat die ervaringen vervangt. Maar Misschien is dat ook wel voor jongere generatie genoeg. Dat is hetzelfde met Cinema. Dus Dat is, denk ik wel een trend die we merken dat in musea minder is, maar voor cultuurhuis zoals 404 die ook een stuk films en theaters doet en ook optredens.

Want mensen **kijken ook meer en meer concerten thuis** en omdat die de opnames daarvan worden nog steeds beter en beter.

M: Dat is toch een hele andere beleving? En bij jullie dan in het XXXXX zelf? Merk je zelf dat minder jongeren ernaar toegaan? Of dat zij andere uitwegen vinden om toch aan die cultuurbeleving te voldoen? Of is dat we?

R: Ik denk dat dat, maar we zijn al XXXXX jaar gesloten, dus dat is ook niet meer super recent. Maar wij merken wel dat wij heel veel jongeren gaan naar het XXXXX, omdat ze zich kunnen relateren. Ze voelen een stuk frisser aan, terwijl dat wij een beetje vasthangen aan, denk dat dat ook gewoon onze naam is, dat idee van XXXXX dat misschien wat oubollig wordt. Dus Je moet dat dan verfrissen, maar Als het dan Vlaamse canon moet zijn, dan is het een beetje moeilijk.

Maar ik denk niet dat jongeren dat, als ze er zijn dat ze dan een slechte ervaring hebben of zo, dan denk ik niet. Als ze komen, dan weten ze voor wat ze komen en dan... Ik denk dat dat een bepaalde groep is die gewoon niet naar XXXXX gaat. Dat is zo, het overgrote deel aan jongeren zijn daar niet mee bezig en dat is ook oké denk ik

M: Welke technologische ontwikkelingen zullen volgens u de cultuursector het sterkste beïnvloeden?

R: Ja, Ik denk heel dat **streaming verhaal** heeft een impact, maar ik denk dat die een impact er al is, dus ik weet niet of dat nog veel gaat veranderen.

Langs de andere kant merk ik ook wel zo **na COVID** dan Mensen wat **meer terug naar de echte ervaring** gaan.

GenAI gaat wel de ... van cultuur een stuk aanpassen, Maar ik weet niet wat het effectief een negatieve impact hebben.

M: Zijn er dan technologieën die zo echt opportuniteit erin ziet van bijvoorbeeld dan GenAI dat dan eigenlijk ook wel positief kan zijn, maar misschien had een andere technologieën echt wel ervoor zorgen dat het meer een bedreiging wordt voor de sector? En zorgt voor een dalende participatie?

R: Ik denk wel dat er zo heel veel beweegt rond **sociale media**, dat die platformen, oftewel volledig niet meer zo vrij zijn gelijk ze vroeger waren. Waar dat dat heel gestuurd wordt of zo bijna pay to win is, hoe meer dat je betaald, hoe hoger je in die ranking zit. Versus platformen die een beetje hun doelpubliek aan het verliezen zijn. Ik weet niet in welke mate dat een invloed gaat hebben op bijvoorbeeld ticket verkoop en programma. Omdat dat beïnvloedt wel het bereik van die organisaties. Dus daar zie ik Misschien wel nog een evolutie.

Je hebt ook heel die **beweging in Vlaanderen** waar ze een soort **slim aanbod** willen maken van cultuur dus zo willen nadenken over gebruikersprofielen. Op zich kan het interessant zijn, maar aan de andere kant kan dat ook filterbubbels creëren waardoor mensen gewoon altijd naar hetzelfde gaan.

Echt technologische veranderingen? Nee, dat denk ik niet.

M: Hoe sta je zelf dan tegenover die nieuwe technologieën, zoals dan VR, AR, AI? Wordt dat gebruikt bij jullie? Hoe sta je daar tegenover?

R: We zetten dat in Als de context zou juist voor is. Ik denk dat er zo'n **gevaar** is in zo teveel te proberen in te springen op de trends? Omdat je dan ook technologie een stuk decontextualiseert.

Technologie een soort zijn instrument, dus dat mag niet de finaliteit zijn. Ik denk dat dat bij alles zo is. Dus AI is ook niet de oplossing, Dat is gewoon een manier om dingen te bekijken.

We proberen wel meer en meer te programmeren in die digitale sfeer, maar we doen dat ook altijd naast het analoge, omdat we ook willen aantonen dat zowel digitaal als het analoge ook heel vervlochten zijn met elkaar. Die hebben impact op elkaar.

M: Het is niet dat je meer technologie mee betreft in alles om ook die jongere doelgroepen dan ook echt aan te spreken? Het is niet dat dat het idee was?

R: jawel, dat doen we wel voor stuk. Nu zijn we bezig met bijvoorbeeld een traject voor XXXXX, waar dat we eigenlijk de XXXXX. Dat zijn muzikanten, maar die coden hun muziek live. Dat gaat van techno tot ambient maar ipv dat zij het een synthesizer werken doen ze dat met de computer. Waardoor ze eigenlijk ook live visuals kunnen genereren op dezelfde manier. En we proberen zo die digitaliseerde collectie zo in te zetten. En zo trekken we dat wel in een andere leefwereld binnen.

Dat zijn wel manieren dat we dat proberen fris te maken. We doen dat samen met het wintercircuit.

We zien wel in die gedigitaliseerde collecties soort speeltuin om heel veel dingen te doen. Maar je moet dat echt gaan activeren. Dat is wel belangrijk, dus dat het niet gewoon is van hier we hebben ons werk gedaan en mensen gaan daar nu iets mee doen. Dat is iets dat 10 jaar geleden heel hard leefde, maar dat gebeurt niet.

Je moet de mensen echt gaan engageren en een stuk vergoeden en hun ook stuk vergoeden voor het werk dat ze doen.

M: We hebben het ook al over de coronaperiode gehad. Welke innovaties specifiek uit die periode zijn vandaag nog relevant?

R: De QR-code.

Wat ook is blijven hangen is zo die tijdsloten en ticketing. Ik weet niet of dat vandaag nog super relevant is, Maar dat is zo blijven hangen.

Dat is ook zo een wake-up call geweest voor de cultuursector, Omdat dat heeft een heel grote **digitale kloof** gegenereerd van die organisatie die al heel ver zitten in dat digitale konden hun aanbod geven. En degenen die die nog niet zover waren die konden niets doen en die werden volledig naar de achtergrond gestoten, dus dat heeft een boost te geven.

Dan ook gemerkt (dat was de repliek van de minister destijds) dat Jan Jambon stimuleringsfonds heeft oprecht. Het relanceproject om de culturele sector opnieuw te lanceren in het digitale tijdperk. Wat je dan merkt dat dan Jan Jambon is af en nu is het Caroline Genee. Zij zet veel meer in op dat sociale en dat digitaal wordt eigenlijk een stuk weer naar de achtergrond geschoven. Op zich is dat niet erg, maar bijvoorbeeld ook heel dat idee die van dat virtueel, moet zij ook niets meer mee te maken hebben.

Dus je merkt ook wel dat dat daar misschien ook wel iets, is zo'n trend dat als ene **beleidsperiode** af de andere op dat zal altijd zo een bijna **binair extreem** is. Als de ene heeft gezegd alles digitaal, zegt de andere niet digitaal, ook al zien ze daar Misschien wel de graten van in, maar ze moeten denk ik ook gewoon kunnen aantonen dat ze anders zijn. Dat is zo'n flikkerlicht dat niet zo gezond is voor de cultuursector.

Wij groeien ook traag. We gaan niet zo goed om met verandering. En we worden soms teveel vergeleken, er wordt dan verwacht van ons dat we een startup sector zijn, Maar dat zijn wij niet, dus ja. Dat speelt dan wel.

M: en dan die QR-codes, waarvoor worden die bij jullie gebruikt?

R: om mensen toe te leiden naar websites.

M: en ook in het XXXXX zelf dan voor uitleg enzo?

R: We gaan dat wel doen. Dat is bijna zo een digital twin van de XXXXX online gaan zetten. Zodat mensen, ook naar toegankelijkheid, de collectie kunnen zien, dat dat ook kan worden voorgelezen. Minder vanuit het idee om een soort virtueel museum te maken.

En die QR-code, iedereen kent dat ook en ze zien dat en de eerste reflex is van ja, ik ga dat scannen.

B: Hoe verandert de manier waarop jongeren vandaag cultuur beleven of eraan deelnemen?

R: ik denk dat dat meer ad hoc wordt zoals je zegt, maar ik denk dat dat ook meer en meer, dat wij niet meer de trendsetters zijn maar dat zij dat zelf heel hard doen. Dat is Misschien wel nog iets **technologie** zo heel die **influencer** dingen. Daar is echt als je dat kunt controleren, dan creëert ge een super grote afzetmarkt.

En los van die influencers denk ik van ja, eigenlijk. Als je die doelgroepen wilt aanschrijven, moet je bijna een soort van **ambassadeurs vinden van jongeren**. Dat gaat eigenlijk het snelst, die mond aan mond en dan zeggen van, 'hé, ik heb daar iets supertof gezien in de vooruit' of 'in het XXXXX gaat daar naartoe'.

B: zitten Jullie op TikTok?

R: Ja, Maar ik weet niet hoe wij het doen, Ik ben er echt zo niet mee bezig met zijn sociale media dingen.

Hoe noemt hij daar, die kerel met zijn snor? :))

B: Maar ik kan mij wel voorstellen op TikTok voor jullie Misschien moeilijk is om veel bereik te genereren.

R: Ik weet dat niet, volgens mij is dat gigantisch veel werk Dat is gewoon die trends goed kennen als je die kent trekt dat wel op. Ik denk als je dat dan dat omzet naar effectief bezoek conversie is dan nog iets anders. Je kunt zo wel zeggen van, 'We hebben nu 1 miljoen views gehad', maar uiteindelijk is dat zo van dien (doet scroll beweging). Wat betekent dat dan al die cijfers?

Dat vind ik wel iets **gevaarlijks**. Ik denk dat we dat wel merken, ook in het XXXXX, wordt er meer en meer ingezet op marketing. En nu worden er ook meer en meer profielen aangeworven, zoals content creators. Wat dat dan soms wel raar is, misschien heeft de 404 dat dan ook wel van ja, soms heeft dat zoiets signaal dat zo de echte Mensen en curatoren die bezig zijn met tentoonstelling te maken dat dat dat geen content is. Omdat we die content Misschien niet juist weten te vertalen. Dat leidt soms wel tot soort conflicten of dat dat tot een soort vervlakking kan leiden. Dat is heel hard in gaan is op zo matrix, en wat dat dan goed werkt voor de algoritmes. Maar wat dat wij Misschien op het einde van de rit minder uithalen. We gaan daar ergens een balans in moeten zoeken.

B: Denk je dat de verwachtingen van de bezoekers veel veranderd zijn? Dus omtrent dan ja, die beleving en participeren?

R: Ja, dat denk ik wel, Maar dat is niet per se iets van nu, Maar dat is zo met de opkomst van de sociale media heb je zoiets als de **Instagram proofness** van cultuur. Het moest snel aanvoelen en dan moet echt zo een soort ervaring zijn, dus het moet ook heel flitsend zijn op een bepaalde manier en ook er moet altijd iets inzetten, dat het **selfieproof** is, dat ze een selfie kunnen nemen en dat kunnen delen. Met TikTok is dat wat hetzelfde.

Dat merken we wel dat als we zo een installatie hebben op zaal dat dat er ook wel voor zorgt dat Mensen komen. En, dat ze dan allemaal een foto nemen voor dat ene werk en dan zijn ze weer weg. Of we dan iets hebben bijgedragen weet ik niet maar dat is dan een sociaal maatschappelijke rol. :)). Je moet dat doen, anders bereik je die niet.

Aan de andere kant merk je wel dat u een andere kant, de andere doelgroep dat daar een soort aversie aan heeft. En het dan zeggen tegen ons 'oei waarom doe je dat als XXXXX?'.

M: En dan de andere doelgroep zijn dan meer de oudere Mensen dat je bedoelt of de..?

R: ja maar je heb veel jongeren die daar Misschien niet zo fan van zijn, en die dan zo het gevoel hebben van We willen Misschien minder beleving en meer inhoud. Maar dat is altijd. Een mes die langs twee kanten snijdt.

B: De generatie wissels, dus bijvoorbeeld tussen wij, Gen Z en dan Gen Alpha. Wat betekenen die volgens u voor de cultuursector?

R: Ik weet niet, ik denk, maar dat is zo'n assumptie, dat Gen Alpha heel hard zo aant streamen is en dat hun leven echt on screen is en dat heel hun cultuur ook wat bepaald. De beeldvorming van de wereld wordt bepaald door wat ze op dat scherm zien.

Dus ja, als ze dat gewoon zijn en als ze zich daar comfortabel bij voelen dan leidt dat.., Maar ik denk ook dan dat Misschien als ze dat heel hun jeugd doen, je hebt ook zo van wat je in uw jeugd doet zet u soms op een gegeven moment ook vanaf, zoiets van kwil nu iets radicaal anders gaan doen.

Ik denk ook, dat ze daardoor onvoldoende kritisch zijn tegenover wat ze zien en dat dat zo meer vanuit de paplepel is van wat dat dan de volgende influencer zegt, is dan plotseling de waarheid.

Wij zitten zo in die rare generatie (Millennial), ik heb zo nog als kind een walkman gehad, dat ging van walkman naar cd naar ipod naar spotify, ik had ze eigenlijk allemaal gezien dan merk je ook wel hoe snel dat allemaal wel gaat.

Terwijl nu lijkt alles wel snel te gaan, maar het blijft ook zo allemaal een beetje van hetzelfde. Als je kijkt naar die iPod touches en die eerste iPhone, daar is opzich niet zo heel veel meer veranderd.

M: ook die beïnvloedbaarheid enzo bij jongeren gebeurt nu ook gewoon door zoveel meer Mensen dat ze gewoon online zien niet Alleen door Mensen die ze fysiek mee in contact komen.

R: opzich is dat ook een gigantisch groot potentieel. Als je weet hoe dat dat werkt, kan je daar volgens mij ook echt wel veel Mensen mee bereiken. En misschien, maar dat voelt wel als die jongeren gebruiken, kan je die jongeren wel, ze doen dat, dat heet influencers in residence, die dan zo ja filmkes maken Omdat zij miljoenen volgers hebben en dat zij daardoor...

M: En dan die echte jonge generatie, hoe zie jij hun dan, als zij ouder worden naar een museum gaan, of die beleving moet er daar iets in veranderen?

R: Ik Kan dat zo moeilijk inschatten hoe dat zij binnen 10 jaar of 20 jaar gaan zijn? Dat vind ik moeilijk, maar ik denk ook dat dat er op een gegeven moment altijd wel zo een nood aan is, want een museum is ook gewoon een sociale ervaring, net als naar een optreden gaan. En Daarom ben ik ook wel een klein beetje sceptisch, Maar dat is super persoonlijke mening, tegenover zo alles wat daar VR is en zo AR en die dingen omdat dat zo een hyper persoonlijke ervaring is. Maar dat lijkt ook zo bijna iets dystopisch te zijn van 'de buitenwereld is iets slechts dus we zetten ons een bril op en online is het allemaal veel beter'.

Ik denk dat die generatie ook zo vocaal en kritisch is gaat die zich daar op een gegeven moment ook tegen af zetten.

B: krijgen jullie nog veel schoolbezoeken zo uitstappen?

R: je zit wel veel meer met competitie. Dus ook de scholen krijgen steeds minder en minder middelen, dus zo'n uitstap, dan moeten ze echt gaan kiezen wat gaan we doen?

En dan moet je eigenlijk echt kunnen aantonen aan die school van Waarom dat dan als ze één iets per jaar doen waarom dat XXXX moet zijn. Versus Pairi daiza enzo, die worden op dezelfde dingen geëvalueerd he

B: die shiften de uitgaanscultuur van jongen, dat we daarnet al gezegd hebben, ben jij daar bezorgd over op de lange termijn? (Het is nu Misschien niet echt van toepassing op XXXXX) maar in het algemeen een beetje?

R: Maar ik denk dat we daar ook gewoon op kunnen inspelen. Wij hebben zo, nu doen we dat niet (want gesloten), Maar we merken wel dat daar veel volk op af komt, Zo Late donderdagen. En dan komen wel veel studenten naar het XXXXX. Als je een beetje inspeelt op hun leefwereld en Misschien ook muziek en zo binnenhaalt, dat die wel aankomen en dat het dan ook zowel een deel kan worden van een avond uitgaan. En ook gewoon omdat dat gratis is, dan moeten ze geen ticket kopen. De donderdagavond is gratis voor iedereen normaal. Dat is de eerste donderdag van de maand.

Maar dan merken we ook dat de stad in besparingsmaatregelen, heeft nu gezegd. Van ja, jullie mogen niet meer. (Normaal waren wij elke zondagochtend gratis we mogen niet meer doen) Dus dat wordt vanaf nu betalend.

M: De stad heeft dat beslist? Zodat jullie dan wel nog geld kunnen inzamelen?

R: ja, als een besparingsmaatregel. Zondagochtend dat mensen dan betalen. En langs de andere kant merken we ook heel hard dat die Mensen die zondag ochtend gratis komen. Dat is iets drempellozer dat dat dan ook leidt tot soort herhaalbezoek, Omdat die Mensen die gratis zijn gekomen. Als ze moeten betalen, gaan ze altijd moeten kiezen. En als ze XXXX nog niet kennen, dan gaan ze daar ook niet voor kiezen omdat ze moeten betalen, terwijl als ze komen, en hebben een goede ervaring, Dan zeggen ze da ook tegen Mensen, En dat leidt dan tot Effectief betalend bezoek en Als je dat wegneemt, dat lijkt zo een besparingsmaatregel, Maar ik denk niet dat het tot besparing gaat leiden, Misschien zelfs in tegendeel.

Ja dus die late donderdagen, Ik denk dat dat voor alle dat Gentenaars is gewoon. Dat is hetzelfde met museumnacht. Dat is vooral naar studenten gericht, maar die doen dat al als een eerste etappe in hun uitgaan en dan is dat ook met pinten enzo. Dat is ook een heel andere manier van een museum te ervaren. Minder klinisch.

B: Hoe sta je tegenover de vergrijzing en hoe moeten de cultuurhuizen daar mee omgaan?

R: pff, Ik heb ook soms gevoel dat de senioren zijn de grootste azijnpissers, Dat is echt. Enerzijds kunnen die gewoon niet overweg met wat dan gen Alpha is en gen Z. Omdat ze het ook gewoon niet snappen.

M: Is die kloof heel groot voor die Mensen?

R: die is groot Omdat, bijvoorbeeld al onze gidsen, dat zijn vaak vrijwilligers, die worden vergoed maar dat zijn altijd senioren. We willen meer jongeren, ook wel als gidsen en het zou ook tof zijn om mensen met migratieachtergrond te hebben, die ook van hun perspectief dat verhaal kunnen vertellen. Maar die komt daar gewoon niet op af en dan zit je met een clash van jongeren die gegidst worden door senioren. Die leefwereld ligt zo ver uit elkaar.

Dat is ook wat ik daarjuist al zei. Dat is heel moeilijk om als een tentoonstelling maakt om zowel de senioren en de vergrijste maatschappij te cateren en die jongeren, en zeker dan de jongeren die het heel vocaal zijn, Omdat Dat is ook het gevaar als zij. e kunt nog weggkomen met uw bomma een slechte ervaring te geven, Omdat ze ook niet de tools heeft om dat te verspreiden. Ze kan het in haar koffie club gaan zeggen, maar heeft

Misschien 3 Mensen bereikt als er een influencer op zijn schenen schopt ben je volledig, dan is het gedaan he. Dus ja, die dynamiek spelen wel anders uit.

M: Qua verhouding? Zijn er dan meer senioren die dan komen naar zo'n museum?

R: valt wel goed mee, Omdat wij vooral ook met toeristen zitten, Maar het is ook omdat wij gewoon puur op de route van de toeristen, dus die komen gewoon binnen en Dat is ook wel fijn Omdat die niet binnenkomen met een verwachting. Dus dan heb je ook niet echt, de expectation Management is minder groot, terwijl die wel veel groter is als je echt die jongeren wil bereiken en echt gaan targetten. Dan moet je dat op een andere manier doen.

M: En echt zo de Gentenaar en zelf bereiken, want zij moeten niet op die route komen? Zij moeten via een andere manier ge-target worden?

R: Dat doen wij meer vanuit de publiekswerking. Waar we zo wijkwerking aan het opzetten zijn en echt zo In de wijken gaan om wat te luisteren naar, waar zijn zij geïnteresseerd? en ook wat het museum daar een rol in spelen, Zonder te zeggen van kom naar ons Omdat wij jullie gaan bedienen. Dus we proberen wel meer en meer zo'n soort symbiotische relatie aan te gaan dan dat we hen ook gewoon... we willen niet het signaal geven van we hebben jullie nodig komt af. Das raar.

M: politiek heb je zelf ook al wel aangehaald. Welke beleidskeuzes kunnen volgens u een grote impact hebben op de toekomst van lokale Cultuurhuizen?

R: Ik denk zo van wat er nu gebeurd is, ik weet niet of je het verhaal gevolgd hebt van het MUKA enzo? Dat ze eigenlijk hebben gezegd van We moeten... Je hebt eigen instellingen van Vlaanderen die zijn volledig.. Vlaanderen is daar de huisvader. Dus zij hebben ook de volledige richtende macht, maar ze hebben eigenlijk gezegd van, dat heeft weinig nut dat er verschillende huizen over hedendaagse kunst bezig zijn, moeten die Vlaams hedendaagse kunst gaan centraliseren. Waardoor je een minder divers veld krijgt. En, een soort vervlakking. Ik denk dat een grote impact kan krijgen. Dat is ook zo weer vanuit in een besparingsbril van de politiek en ook doordat er steeds meer huizen en cultuurhuizen afvallen neem je ook een stuk die **gezonde competitie weg**.

Gelijk de 4 0 4 staan ook radicaal en dynamisch in wat ze doen. Wat dan ze moeten allemaal uit dezelfde vijver vissen, ze krijgen geld van het dezelfde kanalen, dus dan krijg je wel zo'n gezonde competitie, waardoor ze blijven innoveren. Als je dat wegneemt en dat eigenlijk zegt Van, We gaan nu gewoon status quo en jullie doen gewoon dat en jullie krijgen 20%, dan gaan ze ook het gevoel hebben van wij moeten eigenlijk niet innoveren Om geld te krijgen.

B: Dus ja, Het is zeker beter dat er meer competitie is dan dat er concurrenten wegvallen eigenlijk?

R: Ik denk dat wel, Dat is ook hoe dat innovatie werkt, hè? Dat is zo die bubbel , je moet dat Laten groeien en op gegeven moment, ja, heb je een soort wat dat vandaag het cultuurveld is gaat dat zeker binnen 10 jaar niet zijn. Uw instellingen gaan er nog zijn maar uw gewichten gaan veranderen.

De 4 0 4 is van een heel politieke organisatie tot iets bijna heel, nog altijd politiek, maar bijna zo heel scherp 'anti' / zo radicaal en zo ... Misschien dat dat binnen 10 jaar weer anders gaat zijn.

Langs de andere kant merk je wel meer en meer die politieke inmenging op inhoud, wat dat wel gevaarlijk is. En, Ik denk dat we daar zowel als sector, Een gezamenlijk signaal moeten geven dat we zo'n dingen niet gaan accepteren. Ze gaan inbreken op de programmatie. Bijvoorbeeld: bij het 4 0 4 dat zou kunnen betekenen, je mag enkel Vlaams theaterhuizen doen of enkel Vlaams theaterhuizen die gesponsord zijn door Vlaanderen.

Je mag geen queer tentoonstellingen tonen, Omdat dat niet de boodschap is dat We willen geven. Je mag geen tentoonstelling in doen die politiek landschap in vraag stellen of die die kritisch zijn. Dat soort dingen.

Je moet het Vlaamse canon tonen. Het gaat zo ver, als je kijkt in de audiovisuele kunsten als je bij het bij het VAF geld vraagt, moet dat allemaal Vlaams. zijn als er dan een Waalse acteur in zit, krijg je je centjes niet. Eigenlijk houdt dat super weinig steek omdat wij ook veel internationaler werken. En zo die Vlaamse verkavelingsweg methodiek dat staat een beetje avers tegenover cultuur.

M: Dat is echt vanuit het beleid die daarop legt aan jullie. De regeltjes die jullie moeten volgen om uw geld te krijgen.

R: ja, Als je die regels niet volgt, dan word je afgestraft. Dat is gewoon zo, ja.

M: De vraag hoe je die rol van de overheid in de ondersteuning van cultuurhuizen ziet veranderen?

R: Ik denk dat er Als de tendens gaat blijven zijn dat er steeds minder middelen zijn voor Vlaanderen. Oftewel, gaat uw veld gewoon zoals een pudding in elkaar vallen, want Als het geld op is, is het geld ook op. Dan gaan er een paar grote blijven en de kleintjes gaan moeten ja schuiven of dan krijg je van die fusie dingen. Oftewel, had er steeds een meer invloed zijn van de privésector.

Wij hebben het Europese model waar eigenlijk bijna alles steun van de overheid komt, of dat dan nu stedelijk is of Vlaams of federaal. Als je kijkt naar het Angelsaksisch model, dan is dat, overgewicht privé.

Beide hebben zijn voor en zijn nadelen en Als je kijkt naar het Angelsaksisch model vanuit de privé kunnen zij veel grotere sponsoring binnen halen, zo alla tate enzo. Maar Omdat het dan echt zo vanuit meer business case, want we zitten met de Raad van bestuur, van investeerders, dan zou je ook tijdens, in Amerika is dat ook zo, zou ook zouden tijdens corona, dat ah ze kunnen geen tickets niet meer doen, is dan trekken die investeerders terug Omdat er geen verdienmodel meer is.

Uit Vlaanderen worden we voor 4 jaar gefinancierd en zaten naar middenin. Wij bleven die 4 jaar uitbetaald en we konden 4 jaar in dienst blijven. Ook al waren wij twee jaar gesloten. Maar ik denk zo iets tussenin gaat meer en meer komen waar dat zowel staat als privé steun krijgt. Hoe dat dat dan zich tegenover elkaar verhoud. Dat is iets dat ze erin gaan moeten uitwijzen.

M: Worden jullie volledig gesubsidieerd door de overheid nu?

R: Ja, dus dat is 50% Vlaams, en 50% vanuit de stad, stad Gent. Bijvoorbeeld: Ook als wij sponsors zoeken of andere subsidiënten, zoals bijvoorbeeld de nationale loterij. Als je daar geld van wilt krijgen, moet je een VZW zijn. En Als je binnen de stad zit, is dat heel moeilijk om een VZW te worden.

Langs de ene kant wordt er aan ons gevraagd om alternatieve financiering te vinden. Langs de andere kant zitten we in structuren die dat niet toelaten. Eigenlijk is dat een beetje hetzelfde met dat technologische. Om een voorbeeld te geven, toen dat nft's heel in waren en zoveel dat blockchain verhaal. Je kon daar toffe dingen mee doen, maar doordat we In de stad zitten heeft de stad direct van crypto, dat gaan we niet doen want dat is te volatiel en daar gaan we ons niet aan verbranden.

Dus We hebben ook niet per se die wendbaarheid van die trends in te spelen, dus met dat soort dingen. Daar worden wij heel hard bepaald door dan ja, politiek en de grotere structuren. Terwijl je als cultuursector Misschien iets meer wendbaar zou moeten zijn om sneller te kunnen inspelen op ja

Die grote structuren veranderen gewoon veel te traag, waardoor we beperkt zijn in wat we doen, die zitten altijd in een cyclus van 4 jaar en een beleidsperiode. En Als je iets wilt veranderen, dan moet je ervoor zorgen dat dat op een jarenplan komt van de volgende 4 jaar. Maar tegen dan is de trend ook al weer gaan liggen.

Is opzich ook niet slechts dat we daar niet massaal opgesprongen zijn, op die trend van de nft's, Maar als instelling was dan Misschien niet de beste manier.

En, dat vind ik, en Dat is wat ik daarjuist ook wou zeggen. Als je dat soort dingen kan je voor een stuk gaan ontmijnen door dat doen vanuit een artistieke praktijk. Wat eigenlijk uw kunstenaar of die kunstpraktijk een stuk het vehicle is om die dingen binnen te trekken Omdat zij wel mogen daarmee spelen. Als je dat doet vanuit de reguliere werking, dan moet je via de reguliere wegengaan en dan gaat dat niet.

M: maar jullie kiezen zelf nog welke artiesten en kunstenaars jullie kiezen?

R: We doen dat een stuk zelf, Maar we doen ook meer met open calls, om dat veld ook ergens meer te gaan leren kennen en ook gewoon de kans te geven aan Mensen om te doen.

Langs de andere kant merk je ook dat heel veel van die open calls en heel veel van die raamcontracten veel te complex zijn waardoor dat Zo de kleinere spelers die je eigenlijk aan zet wilt zetten niet kunnen intekenen daarop.

Dus ook opnieuw, de middelen dat We hebben om met Mensen Samen te werken Vanuit die grotere systemen zijn vaak niet De middelen die we nodig hebben om bijvoorbeeld met jongeren aan de slag te gaan of zeker niet met minderheidsgroepen.

Want bijvoorbeeld heel veel van die zaken om projecten op te zetten vanuit de stad, vanuit Vlaanderen, vanuit Europa, rekenen op en soort cofinanciering of de betaling gebeurt pas op het einde van uw project? Want dan vraagt aan een minderheidsgroep om eigenlijk twee jaar lang voor te schieten. Niemand kan dat doen he.

B: is er regelgeving die vandaag een grote invloed heeft op de werking van cultuurhuizen.

R: Nee, ...Je hebt het feit Dat ze het geld verdelen en de manier waarop Dat ze dat doen.

En sowieso de verwachting van de minister in cultuur heeft altijd in een invloed op, Maar dat is altijd zo geweest. Maar het feit dat dat om de 4 jaar veranderd maakt dan zo wel lastig omdat je zit te schipperen.

Ja wat dat je wel hebt, is dat zo, je hebt de wetgeving rond E-facturatie, en alles moet digitaal gebeuren, want GDPR en al dat soort dingen creëert gigantische overhead en, dus dat betekent dat wij meer Onze middelen moeten gaan inzetten voor dat soort dingen op te vangen, dus de **dingen worden complexer, Maar de middelen die we krijgen worden minder**, dus Dat is hetzelfde met die technologie dat wordt complexer en complexer complexer. Maar de werkingsmiddelen gaan naar beneden dus dat heeft wel een impact.

M: om na het gesprek nog eens even kort samen te vatten. Welke trends zullen we volgens u dus het meest bepalend zijn voor de toekomst van cultuurhuizen? Wat denk je dat eruitspringt?

R: Ik denk echt die **beeldvorming** die gebeurt door het scherm vandaag dus van **influencers** tot zo Alles wat **culture en demand** is en als soort dingen. Omdat die toen een grote invloed hebben op de beeldvorming op de trends gaan die volgens mij ook een stuk trend bepalend zijn.

En langs de andere kant kan je u daar ook in onderscheiden door die trends juist niet te volgen, waardoor je frisser kunt overkomen. Dus Ik denk dat het dan een grote rol gaat spelen In de toekomst.

Ik denk hoe dat die **politieke** sferen verder gaan evolueren, gaat ook een grote impact hebben. Nu gaat dat heel rechts, Maar dat kan zijn dat dat opnieuw weer omkantelen al lijkt het niet die kant uit te gaan.

En Ik denk daardoor ook de gevolgen meer en meer de **inmenging van privé**. Als ge met privé zit zit je plotseling met heel andere stakeholders, want uiteindelijk tot op vandaag is de politiek heeft geld, maar zijn inhoudelijk zijn nog niet zozeer aan het inmengen, terwijl nog meer en meer proberen ze dat wel te doen, Maar die privé is wel volledig anders. Als je geld krijgt van een bank, dan moet je heel hard op hun dingen inspelen. Dat kan wel eens een impact gaan hebben.

Ja ook het idee van dat wij meer en meer moeten doen die alternatieve financiering hebben, betekent ook dat wij meer en meer moeten inzetten of zo B2B, zaalverhuur, business events in het museum, business events in 404. Op zich hebben we daar weinig aan en vaak is dat meer overhead dan wat we daar dan uithalen.

M: Dan Misschien nog vragen van of er nog relevante zaken zijn dat we nog niet hebben besproken, Maar dat volgens u wel cruciaal zijn eigenlijk voor de toekomst van de cultuursector.

R: Ja, Ik denk los van technologie, heb je heel dat vraagstuk rond duurzaamheid. Er zijn heel veel studies beurt, Maar dat zal heel duidelijk dat dat wij als cultuursector en heel grote ecologische voetafdruk hebben, Omdat wij heel veel dingen laten rondreizen, constant. Bij musea is dat nog veelmeer dan bij cultuurhuizen zelf.

En dus dat idee van waar dat wij op het draaien van blockbusters, eigenlijk rijmt dat niet wij willen onze voetafdruk naar beneden halen.

Hetzelfde valt te zeggen over het digitaliseren van onze collecties neemt heel veel ruimte, die ook in datacenters. Daar wordt ook steeds meer meer duidelijk dat dat ook heel materieel in water en elektriciteit en dat soort dingen. Hetzelfde met AI. Dus Ik denk dat we ons daar ook gaan moeten positioneren.

Ik vond in de voorbije twee dagen dat we heel hard over AI bezig waren. Maar dan merk je ook van ja, 3 jaar geleden waren we juist bezig over het Sustainable Museum and The Green Museum. Nu zijn we bezig over AI en chatGPT, dan is het van wacht zijn we eigenlijk vergeten van wat we gezegd hebben toen?

Soms denk van is dat echt onze taak om, is dat onze verantwoordelijkheid als musea en als culturele sector om daar zo hard op in te gaan? En Ik denk dat dat te maken heeft met feit dat wij Misschien denken dat we dat moeten doen om als relevantie in de maatschappij te behouden.

B: eigenlijk door die extreme focus op die nieuwe technologieën wordt duurzaamheid een beetje vergeten?

R: Ja, Omdat we ook gewoon inspelen op die trends. Dat doe sociale media ook werkt. Hoe dat nieuws ook werkt, Dat is van het een naar het ander en eerst In de Oekraïne en nu is dat Amerika, alles overschaduwde elkaar een beetje, terwijl dat de wereld is veel complexer dan dat. Endat hangt ook weer samen met het beleid dat zo'n klipperlicht.

Ik denk dat dat iets is dat cultuurinstellingen, daarom noemt dat ook een instelling, zijn organisaties die eigenlijk verwacht worden om nog heel lang door te gaan en die er ook al heel lang zijn. En, Dat is heel moeilijk om 10 jaar vooruit te kijken als je werkt binnen beleidsperiodes van 4, 2, 1 en dan ook vaak binnen projectsubsidies van een zestal maanden tot 3 jaar, dus ja. Dat is niet zo evident. Dus dat soort trends zijn er ook wel.

M: als u een advies zou mogen geven aan 404, wat zou dat dan zijn?

R: ik denk wat ik super interessant vind en wat volgens mij sector-versterkend kan zijn, is dat we minder vanuit de vakjes nadenken, maar meer vanuit wat is onze rol als breder cultureel veld voor Gent en voor de maatschappij? En niet van dat zijn musea, Dat is een theaterhuis en Dat is muziek, Dat is de Cinema

Omdat Ik denk voor de cultuur belever, Ik denk dat jongeren ook dat onderscheid minder en minder maken. Voor hen is dat 1 grote afzet markt. Of dat dan het uitgaansleven is of vrije tijd. Ik Denk door dat Samen te doen Creëert je ook een sterkere identiteit, Meer zichtbaarheid. En kunnen we ons ook sterker positioneren tegenover de politiek, tegenover het beleid. In grote getallen sta je sterker.

En, ook omdat we meer en meer precair worden, minder financiering ook die onderlinge concurrentie die totaal niet gezond is. Behalve voor innovatie maar dat we proberen elkaars bezoekers constant te stelen. Eigenlijk zouden ze moeten proberen doorverwijzen. Ik vind als iemand naar het theater gaat, zou je moeten zeggen van ja, je bent geïnteresseerd in het theater, Misschien moet ik je gaan kijken naar XXXXX of naar daar, want ergens ligt dat heel dicht bij wat bij geïnteresseerd zijn. Maar dat doen we vandaag niet Omdat we bang zijn van dan gaan ze enkel naar musea of theater gaan.

M: ik zou al denken, hebben Mensen daar tijd voor of zo, want als ze dan inderdaad worden doorverwezen, ik zou dan denken, ja, leuk, maar dan, maar tot die stap overgaan zou al moeilijk zijn.

R: En, Ik denk ook probeer moeten we weer een uitbreken, moet zo niet het Museum of het cultuurhuis als zo het gebouw wat daarbinnen gebeurt, maar meer gaan nadenken van als wij een actieve rol willen spelen In de maatschappij bij jongeren, waar moeten we dan zijn? Wat moeten we dan doen daarvoor?

B: inderdaad, veel mensen kennen 404 als het gebouw maar velen weten niet wat er daarbinnen gebeurt.

R: En, dat begint bij het stuk platform geven aan die jongeren, want ook zij hebben noden, en ik denk dat bij ook aan sommige verwachtingen kunnen voldoen. Dat hoeft niet altijd zijn van kom als cultuur consument. Maar Misschien meer echt ook als producent. Van Wij hebben ruimte. Wij kunnen jullie ondersteunen hier en daar, Misschien kan je dat Samen doen en Samen dingen maken.

M: Dat is volgens mij ook wel hun idee wel. Ze bieden ook een platform aan

B: daar hebben ze inderdaad wel hard op gefocust op dat platformidee

R: Ik denk dat het ook een stukje de toekomst is.

M: En bij jullie ook dan in het museum?

R: Ja, we zien er ook meer en meer de toekomst. Al merk je dat dat, je hebt zo de dinosaurius in het museum die had vast aan de traditionele waarde van wat een museum is en Dat is ook problematisch, wat een museum is, eigenlijk moet al veel. Ik weet niet dat zou iets opener mogen zijn en Als je dat wel kunt openbreken, dan kunnen we volgens mij ook meer Mensen bereiken.

Misschien moeten we dat ook durven in vraag stellen.wat is cultuur vandaag en wat is een cultuurhuis en een museum vandaag? Is dat nog wat we 10-20 jaar geleden, hoe we dat definiëren?

Durven iets anders doen, durven springen, failing forward, demo or die.

M: vroegen ons af of we jou later ook nog mogen contacteren voor eventueel Als we dan aan aan onze scenarioanalyses willen werken om dan een keer kijk daarop te krijgen.

R: Ja, zeker. Ben ook heel benieuwd naar wat er uit komt.

M: Nog de vraag of u Misschien nog Mensen kent die wij zeker moeten interviewen om een breed beeld van die Vlaamse cultuursector te krijgen?

R: Wie heel interessant is is XXXXX van de XXXXX. Zij doen ook heel veel met kinderen en jongeren. Dat is ook super interessant, eigenlijk is dat een theaterhuis. Zij hebben ook een soort labo, waar ze veel met technologie doen

Ik denk dat het interessant is om ook zo verschillende TYPE organisaties te gaan bevragen.

Bijvoorbeeld de pedant van de 404 in Brussel is de beaux art, in Brussel, is federaal

Ok Kanal, zij denken dat ze de big shot gaan zijn. Die hebben 200 miljoen gevraagd aan de stad, is gevaarlijk van die grote organisaties.

En Misschien is het ook tof om kleinere organisaties, zoals nerdlab.

Super ja en als Als je het vuur aan de schenen uitleg moeten Misschien keer met de politieke apparaat nou beleidsmakers en anders Misschien ook interessant om een optiek daarop keer te horen.

M: dankwoord

Transcriptie Expert 3

M

Yes, OK, ik zou zeggen, en dan beginnen we eraan. Dat is Misschien het het makkelijkste.

Expert

Perfect.

L

We zijn aan het opnemen, is dat OK?

Expert

Ja ik wist er al van. Ik heb er een blaadje ook voor getekend, hè? Dus dat mocht, geen probleem.

M

Yes perfect. Ja een dikke merci dat je hier tijd voor wilt nemen. Misschien eventjes kort kaderen, Waarom dat we dat juist doen dit interview dus in het kader van het project rond cultuurbeleving in 2045 willen we dus onderzoeken hoe 4 0 4 haar cultureel aanbod als Vlaamse kunstencentrum strategisch kan positioneren en vernieuwen, zodat het eigenlijk relevant blijft voor de huidige en toekomstige. Generaties jongeren. Omdat we vandaag in een onzekere, culturele en maatschappelijke digitale context leven, verandert er steeds meer en wij gaan eigenlijk die onzekerheden gaan kaderen. Om dan uiteindelijk een toekomstonderzoek te doen, een scenarioanalyse te maken. Ja om beter te begrijpen hoe de cultuursector en de positie van 4 0 4 daarin zich de komende jaren kan ontwikkelen, dus daarom een toekomstonderzoek. Ja, en Dat is eigenlijk ook een beetje de reden Waarom dat we jou als één van onze experts in het in het experteninterviews willen interviewen, Omdat u toch met jongeren werkt binnen een binnen het XXXXX, heeft u een inzicht op hun interesses en hun leefwereld en hoe dat ze omgaan met cultuur en kunst.

Expert

Ja.

M

Dus ja, Dat is een beetje het kader errond en dan.

Expert

Mag ik je daarin een vraag over stellen, Omdat ik het ook In de geschreven tekst niet helemaal dacht juist te begrijpen. Er staat In 'de veranderingen nu de moeilijkheden In de cultuursector en er wordt ook gekoppeld aan het digitale context'. Moet ik dat dan vooral in die hoek zien? Gaat het om het digitale verhaal of is het algemene plaatje?

L

Wij willen nu, In de fase dat we nu zitten, eigenlijk een algemeen beeld krijgen van de cultuursector. Maar Als we dan verder met die scenario's aan de slag gaan, gaan we wel vooral focussen op technologie en sociaal.

Expert

OK ja.

L

Maar nu is het eigenlijk heel breed.

Expert

Ja is goed, Dat is duidelijk dank u.

M

OK ja, dan beginnen wij met de vraag of dat u uzelf eventjes kort wilt voorstellen.

Expert

XXXXX

Van jong tot oud, dat is het mooie aan die die sector eigenlijk sowieso al die verschillende leeftijden mengt. Dat is Misschien wel iets interessant om mee te nemen in het hele verhaal. Ook voor 4 0 4 denk ik ja.

M

OK top en hoe lang was dat al dat je zei?

Expert

Dit is mijn XXXXX jaar als XXXXX. Ja, klopt ja, en daarvoor heb ik XXXXX jaar ongeveer lesgegeven en ik werk al in het professionele veld sinds ik een jaar of 18 ben. Dus Dat is ondertussen al 20 jaar. Dus Dat is ook wel eventjes, ja?

M

Ja inderdaad.OK en wat, wat motiveert u in uw werk met jongeren binnen kunst en cultuur?

Expert

Het zal je Misschien niet verbazen, maar zelf vind ik dat natuurlijk iets fantastisch, hè? Om met muziek bezig te zijn, maar cultuur ook in algemene zin. En Ik vind het dan heel fijn om die liefde voor, al is het de muziek, of is het een andere kunsttak maakt mij nog niet uit om te delen met anderen en om jongeren ook daarin wegwijs te maken of dat ze hun weg daarin vinden. Dat was initieel ook voor mij de reden om überhaupt als leerkracht te starten en dan is eigenlijk nog altijd bijna mijn grootste motivatie als directeur om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen jongeren of volwassenen zelf actief kunnen gaan zijn in die kunstensector.

L

Oké en, hoe zie je dan de relatie tussen jongeren en cultuur vandaag? In het algemeen.

Expert

Dat is een heel brede vraag, hè? Dat je nu stelt, kan je ze verfijnen of moet ik een aanzet proberen doen?

L

Of hoe dat jongeren omgaan met cultuur, hoe dat je dan ziet? Ja of anders dan vroeger misschien?

Expert

Iets dat nu, de laatste jaren. Ik zou Misschien zo proberen antwoorden vanuit de cultuursector en de cultuurwetenschappelijke sector. Een ding dat naar voorkomt en dat ook terugkomt in het hele idee van kunst In de spiegel is dat eigenlijk cultuur is een heel breed woord. Bijna alles is cultuur. Als wij een huis bouwen, dat is ook cultuur, dus de dingen die de mens gaat doen kan allemaal onder de noemer cultuur vallen, maar zou dat verder kunnen gaan verfijnen totdat je bijvoorbeeld uitkomt en dat dan behoorlijk verre verfijning bij kunst. Kunst is maar een heel klein deeltje van het grote ruime begrip cultuur. En ik denk dat heel veel mensen en zeker ook jongeren op vandaag, die denkt daar op die manier niet over na, hè? Wat kan interessant zijn om te werken aan ideeën bij de brede bevolking en zeker ook bij jongeren dat je een soort besef hebt van wat is cultuur? Dat is een heel breed spectrum en een onderdeel daarvan is kunst.

Vandaar ook dat ik vraag, of de opmerking terug kaats naar jou toe, ja, Dat is een heel brede vraag, Waarom, We kunnen het over kunst specifiek hebben en muziek dat dan nog eens een onderdeelje is daarvan. Of We kunnen het over de brede cultuur gaan hebben. En alles ertussen.

L

OK ja en over kunst dan die relatie tussen jongeren en kunst, ziet u daar...

Expert

Ik denk dat klassieke kunsten, wat bedoel ik daar dan mee? Dat gaat over de klassieke muziek hè, maar ook jazzmuziek, beeldende kunst, dat dat iets is dat geen vanzelfsprekende affiniteit heeft bij jongeren. Alles dat komt uit de populaire scene, dus popcultuur, rockcultuur, als het over muziek gaat. En in de literatuur, ook eerder de **populaire cultuur**, dat **dat sneller bij de jongeren terechtkomt en ook vaker snel bij hun leefwereld aanleunt**, hè? Maar dat we heel groot luik hebben van kunst en cultuur, waar jongeren niet vanzelf mee in aanraking komen dat ze niet vanzelf laat of kunnen Laten aansluiten bij hun leefwereld en dat ze daardoor Misschien niet vanzelf gaan begrijpen en dus ook niet gaan opzoeken. Niet gaan ervaren, niet gaan zelf verkennen, en zo verder enzovoort.

M

Omdat ze er niet mee in contact komen dan, of?

Expert

Bijvoorbeeld, ja ja, Omdat ze er nog nooit mee in aanraking meegekomen zijn, of ze komen er meer in aanraking heel kort maar ze snappen het niet om welke reden dan ook, Omdat het niet toegankelijk genoeg is of Omdat ze een bepaalde taal en manier van omgaan nog niet begrijpen en dat daar dan eerst een soort... Men zegt soms, '**kunst is elitair**' of Hij is te elitair volgens sommigen, hè? Hij heeft daar ook voor een stukje mee te maken. En dat vind ik dan als **onderwijs**, en bijvoorbeeld ook voor ons als XXXXX een heel **belangrijke taak**. Het is aan de bepaalde **instanties**, en dus misschien ook aan 4 0 4 om ervoor te zorgen dat jongeren met een **heel breed palet aan kunst op zijn minst al in aanraking komen**. En dan liefst ook nog, niet alleen in aanraking komen, maar ook **actief over gaan spreken**, ze kunnen over **leren** of ze het te doen **ervaren zelf**. Dat zou dan al heel mooi zijn dat ze er actief mee aan de slag gaan.

L

En, hoe proberen jullie die jongeren dan concreet te bereiken voor bijvoorbeeld de XXXXX?
Hoe dat ze dan bij jullie terecht komen?

Expert

Wij hebben een soort algemene wervingscampagne die we jaarlijks doen in alle scholen. Hier In de buurt, dan heb ik het over de lagere scholen, dat is een belangrijk verschil. Secundaire scholen sturen wij wel digitaal wat informatie door. Maar wat wilt u bijvoorbeeld **heel actief is kinderen uit het eerste en tweede leerjaar nodigen wij uit voor een voorstelling**. Dan zeggen wij wie dat wij zijn als XXXXX, wat je bij ons kan komen doen. Kennis laten maken met een aantal instrumenten of met een woordopleiding. Dat is iets dat nog altijd bestaat en is iets heel belangrijk. Wij merken dat dat een verschil maakt. Dat we **kinderen actief moeten gaan uitnodigen** en dat doen we via scholen, want op die manier kan je nu eenmaal heel snel heel de kinderen gaan bereiken. Het tweede luik is de ouders dat soms ook nog een beetje moeilijk geven Als we dan de kinderen vast hebben die enthousiast zijn hebben we nog altijd niet de ouders vast en ik bedoel, ze komen Daarom niet automatisch naar de XXXXX. Als je al bent ingeschreven in XXXXX, zijn er ook een aantal dingen die we doen is ook daar los van wat je komt leren op de XXXXX, een instrument of een woordopleiding. Dikwijls **uitstappen die We gaan vasthangen**. We gaan Samen naar voorstellingen of concerten kijken. Allemaal extraatjes binnen de opleiding, los van het klassieke lesmoment eigenlijk om daar ook, dat noemen wij dat dan, **de Horizon gaan verruimen in contact komen met professionele kunstenveld**, hè? Bij beelden is dat dan tentoonstelling gaan bezoeken. Of zelf gaan opzetten hier In de regio. **Om op die manier extern publiek te gaan bereiken of actief leerlingen of potentiële leerlingen mee te trekken in dat verhaal**.

L

Ik denk dat dat wel goed is dat dat het wel aantrekkelijker maakt voor jongeren, maar zijn er ook concrete dingen dat die jongeren echt kunnen afschrikken dat je denkt dat ze daarom minder naar kunst gaan? Of allee cultuurparticipatie?

Expert

Veel jongeren, zeker hier In de regio, Ik spreek hem over regio XXXXX in XXXXX Vlaanderen zo'n beetje, Maar dat is zeker iets dat elders ook speelt, zelfs ook in grootstedelijke problematiek zal ik dan maar zeggen, heel de kinderen, van **andere origine of die socio-economisch uit een minder begoede situatie komen zijn nog nooit in aanraking gekomen met, wat dat we dan Misschien de cultuur met de grote C** moeten noemen en dat bedoel ik dan niet positief of negatief. Maar wat kan dat bijvoorbeeld betekenen? Die zijn nog nooit met een voet In de

bibliotheek binnen geweest of in een cultuurcentrum binnen geweest of in een XXXXX. Of die hebben nog nooit een muziekvereniging aan het werk gezien hebben nog nooit een toneelstuk gezien. Hè? Omdat ze van thuis uit bepaalde drempels mee hebben, waardoor ze daar nog niet in aanraking mee gekomen zijn of nog nooit de kans hebben gekregen om er naartoe te stappen. Dat is iets dat hier heel hard opvalt. En zowel bij jonge kinderen als zelfs jongeren en bij jongeren hebben dan tussen 12 en 18 jaar bijvoorbeeld, die helemaal nog van thuis uit die dingen niet meekrijgen. Hoe moet gaan zeggen, bij wijze van spreken, het meest culturele dat daar gebeurd is dat daar overdag de radio op staat en een TV. Dat is ook iets dat velen kennen, maar meer dan dat, of daar actief mee bezig zijn is er niet. En dan kun je over nadenken dus, er is geen contact, er is geen kennis van, er zijn financiële drempels, er zijn drempels naar taal. Voor sommige doelgroepen, ik heb hier met cultuurcentrum ook al eens overleg gehad, **toegankelijkheid**, puur fysiek, je zit in een rolstoel, geraak ik letterlijk wel een gebouw binnen. Ja of nee? Ben je slechts ziende, ga je dan naar een toneelvoorstelling? Misschien niet, hè? Of je hoort iets minder goed, of je bent heel erg geïnteresseerd in theater, maar je bent nieuw in het land en spreekt nog niet zo goed Nederlands. Wordt daar op scène in het Nederlands gesproken. Of is dat een andere taal? In grote zalen wordt dat soms boventiteling, geen onder, maar boventiteling, al dan niet in het Nederlands of in het Engels bijvoorbeeld. Ja, is dat hier lokaal bijvoorbeeld het geval, ja of nee? Mensen weten dat niet, en als ze het niet weten, is dat soms een drempel om überhaupt actief zelf op zoek te gaan naar, of te willen langskomen in een cultuurcentrum.

L

Oké, dankjewel, en dan los van die drempels, zie je ook concurrentie voor cultuur of kunst? Bijvoorbeeld die TV dat je zei, maar dan niet Alleen bij mensen met een andere afkomst misschien, maar ook kinderen die zelf wel naar cultuur of naar kunst gaan, maar dan misschien minder door die TV of andere concurrentie.

Expert

Ik denk dat nu de jongeren, het staat nu ondertussen ook een beetje ver van mijn leeftijd af, maar jongeren krijgen nu denk ik heel snel, heel veel mee **digitaal hè via internet**. En niet de radio, TV ook niet meer, maar echt via het **internet en sociale media**. Ongetwijfeld komen ze daar in aanraking met heel wat dingen die met cultuur te maken hebben. Hè, maar ook daar weer cultuur, denk ik in de brede zin van het woord en misschien niet per se met kunst. Want ik vermoed, ik mag niet zeggen dat ik het weet of dat Ik denk dat het zo is, maar ik vermoed dat heel veel kunstinstituten of instellingen die met kunst bezig zijn, zoals wij als XXXXX bijvoorbeeld, helemaal niet zo heel erg actief zijn op sociale media. Wat hebben wij als XXXXX bijvoorbeeld? Ja, Wij hebben een

Facebookpagina beeld heeft ook een Instagram pagina, maar wij zitten niet op TikTok of weet ik welk andere platform. Wij zijn niet continu bezig met maken van content die aanleunt bij onze werking. Wij doen dat allemaal niet. Hele **veel grote cultuurhuizen beginnen dan wel te doen**. Dikwijls om activiteiten die ze organiseren, aan te kondigen, of een beetje buzz rond te creëren, hè? Maar echt content op zich die dan nog eens heel snel verspreid wordt, bijvoorbeeld via sociale media. Ja, zo heel veel is er nog niet, hè? Als influencer zou je bij wijze van spreken ook de dag van vandaag, nee, Ik moet het anders zeggen, **als kunstenaar** zouden we bij wijze de dag vandaag ook een soort van **influencer kunnen zijn**. Ik Misschien bestaat dat al, Ik weet het niet. Maar zou er een kunstenaar bestaan die eigenlijk ook alles digitaal maakt en op die manier zijn kunst of haar kunst verspreid. Misschien is dat wel zo, ik weet dat niet, maar dat is een hele andere manier van denken en werken, en wat je maakt naar het publiek brengen dan een traditionele zaal, een expo-ruimte of een school of waar dat je workshops heeft, of wat dan ook. Dat is iets dat dat heel veel instanties denk ik nu nog niet zo vaak mee bezig zijn. We hebben er ook de kennis niet voor in alle eerlijkheid. We hebben er ook de middelen niet voor. Maar ik kan mij voorstellen dat bijvoorbeeld 4 0 4 of andere grote cultuurhuizen daar nu, en dat is misschien het werk die jullie aan het doen zijn, over aan het nadenken zijn van ja, maar misschien moet dat wel. Of is dat heel interessant iets om te gaan verkennen en wat zou dat dan kunnen betekenen? Hoe zouden we dat kunnen doen? Want Ik denk dat het er op dit moment nog veel te weinig is. En dat **dat Misschien de plek is waar je wel snelle jongere mensen kan bereiken**.

M

En voor de XXXXX zelf zou dat dan denk je iets positiefs kunt zijn? Want er wordt daar nu nog niet echt op ingespeeld, zeg je, maar het is niet dat je op die manier wel...

Expert

Hoe gebruiken wij nu die sociale media bijvoorbeeld of het digitale? Dat is om reclame te maken enerzijds en om een inkijk te geven en wat we doen anderzijds. Eigenlijk een beetje een dubbel doel, beetje informeren en reclame maken, maar wat we doen, komt niet op sociale media. We gaan geen les filmen of vormgeven digitaal, dat doen wij niet. Toch zeker op dit moment niet, misschien komt dat er ooit van maar op dit moment gebeurt dat helemaal niet.

M

Want Het is wel, van wat ik een beetje kon afleiden uit wat dat je zei daarnet ook, van die jongeren al van jongs af aan eigenlijk gaan betrekken bij de cultuur eigenlijk door dan voorstellingen op te zetten voor hen, om hun dan eigenlijk aan te werven om dan In de

XXXXX te gaan. Dus al van jongs af aan dan die jongen eigenlijk betrekking helpt dan eigenlijk voor dan ook later misschien dan meer inzicht te hebben.

Expert

Zeker. Zeker ja absoluut ja. **Jong geleerd is oud gedaan.** Dat is een spreekwoord en dat is niet toevallig. Van hoe jonger dat je kinderen daar warm maakt of kennis laat maken met de dingen, hoe groter de kans dat ze er zelf ook later mee aan de slag willen gaan of blijven mee bezig gaan zijn.

M

Ja. Dan Misschien beetje meer nog op dat **technologische aspect** gericht. Beetje de vraag van hoe dat je dan technologie dus dan met al had over sociale media en waarop dat je jongeren daarvan eigenlijk mee bezig zijn. Maar eigenlijk kan het al een beetje gehad. Wachten hoor. En de bijkomende vraag daarbij was eigenlijk welke technologieën daarbij de cultuursector zelf het sterkste beïnvloeden, maar dan misschien ruimer dan. Alleen sociale media, welke technologische ontwikkeling daar sterk in kunnen zijn?

Expert

Iets is dat ik denk, goh, Ik heb er ook wel eens mijn collega's over gehad of algemeen ook, **de beeldcultuur is heel erg sterk**, hè? En veel sterker dan vroeger. Dat is een algemeen iets, niet alleen In de kunsten of de cultuur, maar over alles. Nu willen we op dit moment, bij wijze van spreken, op alles een beeld plakken. Dat werkt heel erg hard. Als je gewoon ergens een tekst plaatst, is men niet getriggerd, minder getriggerd dan wanneer je er een beeld zou bij plaatsen of zelfs maar Alleen een beeld zou gebruiken. Dus beeldcultuur is gigantisch belangrijk op dit moment, daar kunnen we denk ik niet rond. En in die zin beïnvloedt dat zeker ook, vind ik, denk ik, hoe dat cultuur instanties organisaties gaan werken, maar zelfs ook kunstenaars. Natuurlijk een schrijver gaat daarom niet persé een strip beginnen maken, hè, maar. Om dan dingen In de markt te zetten hè gaat men ongetwijfeld toch ook weer beelden gebruiken. Beeldcultuur is iets alomtegenwoordig. We komen naar een systeem, China is daar al mee bezig, men ziet niet anders dan billboards die bewegen op straat. Als er langskomt wordt een chip in uw hoofd gedetecteerd, hè? Nu ben ik wel even **futuristisch** bezig, maar toch. En dan weet men wie jij bent en wat je leuk vindt, en dan verschijnt er plots een beeld. Ofwel ik, Ik weet het niet, naar de toekomst toe, stel nu nog, We gaan eens zot blijven denken, hè? We kregen allemaal een chip in ons hoofd, of dat zit in onze bril ofzo gepasseerd langs iets en er zegt jou iemand iets? Dus gesproken taal zou misschien In de toekomst ook weer iets kunnen worden. Maar dan ben ik maar heel wild

ideeën aan het rondgooien, maar op dit moment is iets alomtegenwoordig is beeldcultuur, beeldcultuur, beeldcultuur.

M

Ja. En dat uit zich dan echt in zo alles van foto's, video's, affiches enzo, maar ook. Misschien dan meer gaande naar die nieuwe technologieën, zoals virtual reality en AI. Ja hoe, hoe zou dat eigenlijk In de cultuurbeleving een beetje kunnen naar buiten komen?

Expert

Ja, ja Dat is ook bij beelden hè? Ja ja. Ewel, ik wil een koppeling maken om tot die virtual reality te komen. Nu is beeldcultuur iets heel sterk en het tweede ding dat enorm speelt is **interactiviteit**. Ook veel meer dan vroeger, hè? Vroeger had je iets statisch, een boodschap, je las die of je zag die en OK nu, wat proberen we continu te doen? Dat hangt ook een beetje Samen met hoe dat die sociale media is opgekomen bijvoorbeeld hè? **Clicks** heb je nodig hè? Je hebt **interactie** nodig. En Natuurlijk, Als je dat bereikt, Als je interactie hebt, kan je je boodschap veel sterker dan naar voren brengen. Of Je kunt aanpassen op maat van de persoon die reageert met jou, dus enerzijds dat beeld en anderzijds ja het contact, het live, of de interactie en die gecombineerd. Ja, Dat is uit In de virtuele wereld waar de twee partijen zouden kunnen samenkomen. Dus interactie is, denk ik zeker op dit moment ook iets heel belangrijk. Waardoor ik ook soms denk dat instanties zoals cultuurhuizen, niet toevallig, of meer zouden mogen inzetten op publiekswerkingen, maar In de zin van niet Alleen publiekswerking om ze te lokken, maar ook om ze te betrekken bij wat dat je doet. Ik weet dat hier het cultuurcentrum, en dan bedoel ik XXXXX specifiek, dus XXXXX, af en toe ook in het jaar projecten of festivallen hebben of expo's waarbij dat die **kunnen en worden vormgegeven door jongeren**, in dit geval hier in het project, maar dat zou dan ook externe kunnen zijn, dus nieuw voor een vormgevende cultuurcentrum zelf. Waar een groep roep uit het publiek wordt aangesteld of krijgt de kans om iets te gaan vormgeven.

L

Ik zal verder doen nog even over technologie of dat u of dat jullie tijdens corona dingen hebben moeten aanpassen dan In de XXXXX concreet en ofdat jullie die dingen nog altijd gebruiken of dat jullie daar eerder tegen waren en blij waren dat jullie er dan vanaf waren.

Expert

Ja, We zijn overgeschakeld op afstandsonderwijs toen, hè? Ook In de mate van het mogelijke, want dat is niet zo een dividend. Dan gaat van digitaal opdrachten doorgeven tot zoals dit he, Teams en Google meet, hè, wat hebben wij gedaan eigenlijk of versneld

gedaan omwille van corona is een hele **digitale Google Education omgeving opgezet**. Waar dat We kunnen ja zowel digitale lessen doen, maar ook materialen met elkaar delen. Dat is echt wel iets dat in een gigantische stroomversnelling is gekomen, zoals op veel plaatsen dat is. Dat denk ik. En nou we wel degelijk behouden. Een digitale plek om materiaal te delen, niet om les te geven, dat doen we niet heel bewust niet Omdat we ook gemerkt hebben om muziek en woordlessen te organiseren. Digitaal dat scherm is daar niet zo praktisch voor. Mocht dat nu gewoon een klusfeest zijn, waarbij het enige werkvorm dat gebruikt het doseren is, ja, dan gaat dat wel, want dan is het maar één iemand die spreekt en een klas tussen alles tegen die luistert. Dat lukt nog. Maar Als je in een interactie wil gaan, zeker met extra willen b zoals een klassiek instrument, ja, dan is dat scherm iets vervelend wordt dat vervormd. Dat komt achter wat dan ook. Maar het delen van materiaal digitaal doen we veel meer als voor. Om, een digitale plek waar materiaal wordt voorzien en informatie staat. Ja, Dat is gigantisch gegroeid ten opzichte van vroeger wat het geval was, ja.

L

Maar dan misschien nog over die corona, maar je kunt het ook los van corona beantwoorden of dat er concrete veranderingen zijn bij jongeren in een cultuurparticipatie dan bijvoorbeeld over theater of concerten of hun uitgaansleven?

Expert

Ik heb daar niet zo'n duidelijk antwoord op. Ik denk dat op zich niet zo heel veel veranderd is. Ik weet wel nog de periode net na corona dat we eigenlijk opnieuw terug mochten naar concertenvoorstellingen live gaan nou, dat heel veel Mensen aangaven, ook jongeren, het is eindelijk terug. Het mag terug weer hè, dus dat heel veel Mensen dat toch ook wel gemist hebben en meer Misschien dan dat we dachten. Trouwens ook wat ons lessen betreft op een XXXXX. We hebben heel veel Mensen gelukkig gemaakt, dat ze terug mochten komen live hè? **Dus dat live aspect en live dingen meemaken**, eigenlijk. Ja, dat we dan zien ook. Waarom gaan wij als kunstenaar? Waarom geven we een concert, Waarom speel je live in theatervoorstelling? Omdat je in **interactie wil met je publiek**? En je doet dat liefst ook live, omdat je dan van mekaar voelt wat de reactie is. Dat is een ongelooflijk sterk gegeven en we merkten wel net na corona dat heel veel Mensen inderdaad net dat dat gemist hadden en net dat zo fijn vonden dat het terug kon, hè? Wilt dat erom zijn dat er meer Mensen dat gaan opzoeken zijn? Omdat dat toen de ronde deed van ja, dat is toch wel iets super dat dat kan? Denk niet dat het aantal concertbezoeken gestegen is na corona. Ik denk dat dat ongeveer hetzelfde is als ervoor, maar misschien hebben sommige mensen wel die we van daarvoor dan ook kenden natuurlijk de meerwaarde ervan gesnapt. Of gesnapt is Misschien het foute woord, zelf

gevoeld of ervaren hè? Misschien op die manier dan. Maar ik weet niet of dat dan voor mensen die nieuw zijn in het live Concertcircuit, of hoe moet ik het gaan benoemen? Een verschil maakt. Ik durf dat niet zeggen. Ik weet dat niet.

L

En, hoe denk je dat dat in de toekomst gaat evolueren? Iedereen was blij na corona dat we terug live naar optredens konden gaan en zo maar nu ook met die generatiewissels. Wij zijn Gen Z, maar nu heb je ook Gen Alpha? Denk je dat dat dan bij hen anders gaat zijn?

Expert

Zou kunnen. Er zijn experimenten op dit moment waarbij je een... en ze staan al redelijk ver. Een **VR bril** opzet en **koptelefoon**. Waarmee dat je **live concert**, dus Dat is live bezig dat concert in China bijvoorbeeld, maar hier vanuit je luie zetel kan bijwonen. Dus dat dat gevoel van der live bij te zijn. Probeer je dan toch te bereiken zonder dat je er live bij bent. En ze genereren dan echt zelfs beelden alsof je het gevoel hebt dat je tussen de rest zit. Er bestaan zelf... ik weet dat programma niet meer. Ik heb het er vorig jaar met iemand over gehad. Digitale conferenties worden soms ook gedaan in het bedrijfsleven en dan zit iedereen met een koptelefoon en een bril aan voor hun computer. En dan komt op het scherm alsof je in een vergaderzaal zit. En je kijkt rond u en je ziet collega zitten, maar die zit eigenlijk op 100 km. Dus zo een dingen dat wordt al ontwikkeld dat bestaat zelf al enerzijds op een bepaalde manier op dit moment. Ik denk dat daar **ook binnen de cultuursector ooit wel nog iets mee gaat gebeuren in de niet zo heel verre toekomst**.

Ik kan me ook inbeelden dat **kunstenaars daar iets mee gaan willen doen**. Ik zie bijvoorbeeld nog ... wat zou je dus kunnen doen. Als publiek zit je tussen de mensen die op scene staat. En niet meer op die stoel, daar ginder achter In de zaal, maar je zit gewoon In de band, maar virtueel. Waardoor dat je het gevoel hebt bijna of zou kunnen hebben van Ik ben hier aan het mee musiceren of ik ervaar wat hiervan van de eerste de eerste rij, ja niet meer zelfs geen rij niet meer, hè dat op die manier. Een soort barrière, men spreekt soms van de **muur tussen het publiek en de kunstenaar** hè? Die op zijn staat hè een soort barrière, want Dat is wat er op scene gebeurt en Dat is het publiek. En Als je het speelt. Als je de die derde muur hè of **virtuele publieksmuur doorbreekt**, is dat soms Als je **in interactie gaat bij het publiek**, hè, dan kan je bewust doen, hè? Een toneelstuk. Je vertelt een verhaal en plotseling spreekt het publiek al. Zon elementen is spelen met met hoe je omgaat met het publiek. Ongetwijfeld gaat men dingen binnenkort verzinnen om dat digitaal ook te kunnen gaan doen. Vraag me niet hoe, ik ken er zelf niks van, Maar ik weet dat zo een dingen bezig zijn en dat grote concertzalen op zoek zijn naar manieren. Om ja. De livestream bestaat ook al hè? Vroeger bestond dat ook al niet? Dat is eigenlijk

ook al een verschil bij vroeger. Daar worden ook al tickets voor verkocht. The Digital concert Hall dat zegt jullie Misschien niks, Maar dat is van de Berliner Philharmoniker. Dat is één van de beste symfonische orkesten ter wereld. Ze hebben al een heel **platform**, al een heel aantal jaren al voor corona eigenlijk, waarbij je dus een **ticket kan kopen om een live gespeeld concert bij te wonen, maar vanuit uw zetel**. Ja binnenkort komt daar nog iets bij, hè? En is er Misschien een systeem waarbij dat ze het gevoel hebben dat ze letterlijk op die stoelen in die zaal zitten, in plaats van dat je een computerscherm te kijken. En zo een dingen gebeuren al 404. Denk niet dat zij nu al live streams verkopen.

L

Nee, tijdens corona hebben ze dat even geprobeerd, maar nu ook niet verder volgens mij.

Expert

En Misschien zit zit daar iets in. Ik weet het niet of of net niet.

L

Maar Zie je dat dan echt als een opportuniteit eigenlijk, of denkt u dat dat ook gevaren of negatieve dingen met zich kan meebrengen?

Expert

Er gaan **artiesten zijn denk ik die dat niet gaan willen doen**. Die **Alleen live in interactie** willen Omdat ze die barrière van Van het digitale niet willen en Omdat ze Mensen van vlees en bloed voor hun neus willen hebben. En geen robot of geen scherm, want dat voelt anders, hè? En een ander probleem is, is **auteursrechten** en bescherming van wat dat je doet? Iedereen kan dan een live concert capteren en dat verder verspreiden. Van thuis uit, maar Je kunt niet gaan controleren wat men met die opnames doet gemaakt worden. Dat is zeker ook iets dat een rol speelt.

L

Maar ik denk dat dat dan voor ouderen, Dat is Misschien wel moeilijker is zo live streams ofzo en Er is nu al vergrijzing in België, hoe denk je dat cultuurcentra daarmee zouden kunnen omgaan?

Expert

Ze gaan dat moeten doen en dat gaan hele moeilijke zijn, want cultuurcentra, eigenlijk de cultuursector, hè? We moeten daar eerlijk in zijn of Ik denk dat we mogen eerlijk in zijn. Is een **sector die heel snel meegaat met zijn tijd**. Dat is **geen conservatieve sector** meestal. Hè net omgekeerd, Maar we gaan mogen dat andere doelpubliek inderdaad, we

zitten met een **vergrijzing**. We gaan die **niet meer uit het oog mogen verliezen**, hè, want Dat is heel vaak een **heel groot deel van het publiek**. Zeker Als het over cultuur met de grote C gaat he of klassieke muziek dat publiek is daar doorgaans iets ouder. Niemand wilt die verliezen, die Mensen. Dus, hoe ver ga je in veranderingen of andere belevingen of naar combinaties daarvan is dat mogelijk. Ja of nee? Zijn ongetwijfeld vragen die naar boven komen. Nog iets waar ik nu aan denk, ik denk dat dat Concertgebouw is. Dat is nog zo'n heel grote instelling. Klassieke muziek, ook wel weer. Maar zijn zij het of Is het een orkest in Nederland dat dat zelf ontwikkeld heeft, is een applicatie voor smartphone of tablet, waarbij alle programmaboekjes bijkomende duiding, een instructie videotje in plaats van een **lezing vooraf**. Dat gebeurt soms hè? Voor een voorstelling dat iemand iets komt vertellen dat wordt **opgenomen en dan wordt digitaal ter beschikking gesteld**. En dan kan je dat eigenlijk terwijl je binnenkomt en nog zit te wachten, bijvoorbeeld of van thuis uit allemaal bekijken. En diezelfde app Als de over klassieke muziek ging dacht ik ook dat ze probeerden een in die applicatie dan bij de partituur. Als je dan iets van muziek kent, hè? De **partituur live kan volgen**, terwijl het orkest speelt, volgt dat automatisch ook waar ze zitten In de partituur. Dat zijn ook dingen waar men mee bezig is, maar heel specifiek binnen de klassieke muziekwereld in Nederland. Maar ik zou moeten gaan opzoeken wie het juist doet. Ik zou zeggen, zoeken jullie dat maar op. Maar dat is iets interessant, want Dat is **extra content bieden aan jouw publiek dat er vroeger niet was, maar dankzij nieuwe digitale middelen**.

M

Ja dus echt die interactie ook terug?

Expert

Ja.

M

OK. Misschien een ander kader, het politieke kader. Hoe dat ja welke beleidskeuzes er eigenlijk een grote impact kunnen hebben op zo'n lokale cultuurhuizen. Kan je daar iets over zeggen?

Expert

Kunnen we veel over zeggen. Weet, Het is een hele belangrijke. Heel vaak is een bepaalde beleidsvergadering ook beslissingsorganen en ook wat betreft of ik moet het anders zeggen, wat er kan gebeuren met cultuur, zeker lokaal ook, hè? Bijvoorbeeld, de **lokale culturele centra**. Maar ook de **grotere spelers** hier in Vlaanderen, ik zal het maar Vlaams houden, want ook de **bevoegdheid cultuur zit op het Vlaamse niveau**. Wat is er onlangs

gebeurd? Je gaat het Misschien In de ... gevolgd binnen de beeldende kunst In de musea in heel de verandering. Ja, dat komt vanuit de politiek. Men heeft daar nu ook de **kritiek vanuit de cultuursector** dat dat **Zonder overleg** is gebeurd. Ik ga daar geen uitspraak over doen, want Ik weet er niks van, Maar de politiek heeft daar heel duidelijk bepaald wat er moet gebeuren. **De politiek heeft gezegd, Het gaat zo op die manier en met die middelen en gij moogt het doen. Of gij moogt het niet doen.** Heel lokaal. Ik zal over de regio hier in XXXXX spreken of ... en XXXXX, **het lokale beleid voorziet de middelen van de culturele centra.** Zonder middelen kan je niks. We weten allemaal, hè? Naargelang hoe belangrijk zij vinden dat er cultuur Verspreid wordt of toegankelijk is gaan ze daar bepaalde middelen tegenover zetten. Dat is één en Dat is al heel veel, maar twee ook **inhoudelijk.** **De Raad van bestuur,** want cultuurcentrum, daar zit **politieke vertegenwoordiging** in. En de Raad van bestuur van 4 0 4 denk ik ook. En daar zitten dat zijn ja bepaalde postjes hè? En dan wordt vaak ook zeker bij grote cultuurcentra ook gekeken dat daar vertegenwoordiging van de **verschillende politieke strekkingen** in zit, waardoor dat niet één partij bijvoorbeeld zou kunnen zeggen. Ah, We gaan om masse(?) In de Raad van bestuur van 4 0 4 gaan zetelen en We gaan het daar eens regelen, hè? Nee, daar zit bewust ook van verschillende politieke strekkingen. Of allemaal iemand in. Om in die zin een beetje de **objectiviteit** te kunnen bewaren of de wil van het volk, want politiciers dat zijn vertegenwoordigers van de bevolking op die manier eigenlijk ook te kunnen meenemen, controle kunnen voeren op een culturele organisatie om te zien of alles wat correct loopt. Of **alles wat dat volgens de bevolking aan bod zou moeten komen Effectief aan bod komt** of toch Volgens de beleidsploeg dan. Dus **politiek Bepaald lang niet alles, maar bepaald ook wel veel.** Of wat mogelijk is en denk ook maar in die zin aan **subsidies.** Een bedrijf krijgt ondersteuning. Een culturele instelling krijgt subsidies en ik gebruik bewust twee woorden hè? Twee verschillende woorden. Bedrijven krijgen ook subsidies, Dat is juist hetzelfde, Maar dat noemt anders. Of men noemt dat anders hè? En dan voel je daar direct al, Omdat daar een **politiek spanningsveld** zit. Je zou kunnen zeggen, de **culturele sector moet kunnen overleven Zonder subsidies.** Er zijn ook zeer mooie voorbeelden van kunstenaars, organisaties in de culturele sector die het Zonder subsidies doen. Je kunt daaraan over discussiëren, hè heeft, heeft de kunstenaar, een kunstinstelling **nood aan de openbare middelen? Dat is wat de politiek bepaalt,** hè? Nu gebeurt dat om masse(??) Dat is zo. Dat is een cultuur die hier heerst. In Amerika is dat helemaal anders. Daar is het via filantropische systemen of de ondersteuning van het de privésector. Het ligt veel hoger in Amerika. Met alle gevolgen van dien hier bij ons in Vlaanderen is dat anders, maar ook met alle gevolgen van dien.

M

Is er ook een... ik ging vragen of er ook een mate is en hoe de politiek ook het programma van cultuur al wat er ja op de plank mag komen zeg maar, hoe dat zij dat kunnen bepalen of zo welke thema's eraan bod komen zo een beetje meer die richting.

Expert

Ik denk dat op dit moment vanuit mijn standpunt gelukkig Maar, de **culturele instellingen redelijk wat vrijheid hebben of kunstenaars redelijk wat vrijheid hebben**. Anderzijds ja stel dat een bepaald cultuurcentrum een bepaalde richting uitgaat, Allee ik ga Het anders zeggen, dan een directeur en en zijn ploeg en een cultuurcentrum. Heel hard één richting uitgaat, waardoor dat het beleid dat ook In de Raad van bestuur zit en dus met andere woorden, ja, baas is over de organisatie. Want Het is niet een directeur die baas is hè. Die moet verantwoording afleggen. Welke zeggen Hé Manneke, let op wat dat je hier aan het doen zijt, dat gaat te ver. Zover kun je niet gaan, hè, want om die en die reden willen we dat niet, hè? Of deze publiek? Of je bent niet objectief genoeg of wat dan ook, dus daar kan **ingegrepen worden, maar in beperkte mate. Omdat het ook niet oke zou zijn Om dat helemaal aan de politiek over te Laten.**

M

Nee tuurlijk.

Expert

Ik denk dat heel veel kunstenaars heel blij zijn met de vrijheid die ze hebben en dat liefst ook niet anders zouden zien.

L

De XXXXX, is die eigenlijk privé Of krijgen jullie ook subsidies of ondersteuning?

Expert

Ons XXXXX is - dus inrichtende macht Noemen we dat dan in het onderwijs - is het stadsbestuur van XXXXX. Die daarvoor samenwerkt met de gemeente XXXXX en de stad XXXXX. Maar, dus onze baas, onze inrichter, vandaar het woord inrichtende macht is de stad is de gemeente, ja.

L

Merken jullie dan ook iets als er geknipt wordt in het budget of zo, of dat jullie economische druk ervaren?

Expert

Absoluut absoluut, zeker ook in onze regio XXXXX is geen rijke stad. Wij zeggen altijd, we doen heel veel. Dat is dan Misschien onze kracht, onze creativiteit, hè? **Wij doen heel veel met heel erg weinig middelen.** We kunnen ook niet anders, want die middelen zijn er niet, zelfs Als het bestuur of het beleid zou willen veel meer doen. Zij moeten ook realistisch zijn Natuurlijk. Zij moeten keuzes maken, ze hebben gewoon die middelen niet, hè? Dat is hier een gegeven. De bevolking in XXXXX is ook niet de rijkste bevolking van het land, hè? Dus dat speelt zeker een rol, ja.

M

Hoe uit zich dat dan naar allee werving van jongeren of vragen jullie hoger bedrag van? Inkomen, zeg maar of?

Expert

Van inschrijvingsgeld, bedoel je waarschijnlijk. Ja nee, het **inschrijvingsgeld in het XXXXX is wettelijk bepaald**, dus vanuit de Vlaamse overheid. Je kan er als lokale XXXXX iets bovenop leggen. **Retributie** noemen we dat dan en dan moet je dat verantwoorden Waarom? En dat kan bijvoorbeeld zijn Omdat je bepaalde middelen moet voorzien waardoor waarvoor geld nodig is en dat je dus vraagt dan aan de leerling die zich inschrijft om dat te voorzien, Omdat je dat als schoolbestuur bijvoorbeeld niet zou hebben. Nu in die zin hebben we geluk als inrichtende macht. Kent ook zijn eigen bevolking. Gaat **niet zoveel extra's vragen aan de leerlingen, want dan zijn wij minder toegankelijk**. Dus wij blijven relatief dicht bij dat inschrijvingsgeld, dat wettelijke inschrijvingsgeld, de retributie met andere woorden ligt niet zo hoog. Hetzelfde voor... Je kan bij ons ook huurinstrumenten of instrumenten huren, hè? Het bedrag dat je daarvoor betaald jaarlijks bij ons ligt bij het lagere In de provincie, want Dat is een bewuste beleidskeuze, Omdat we dan op die manier ook **Mensen die minder middelen hebben de kans kunnen blijven bieden om les te volgen**. Die Mensen vallen dan niet uit de boot.

M

Ja, Dat is wel belangrijk Natuurlijk dat Iedereen dat je Iedereen zo blijft betrekken en hoe en hoe ja op welke manier kun je kan je dan besparen als XXXXX of...

Expert

Ja. Absoluut ja. Ja, ik zeg altijd, We zijn bezig met een nieuw meerjarenplan, hè? Wij kunnen niet meer besparen. We hebben al te weinig, hè? Dan moet je echt gaan kijken. Alles op, alles dat je... elke euro dat je uitgeeft 10 keer omdraaien. Echter, We gaan kijken, ja, wat hebben we nodig? Ah iets dat we onlangs gedaan hebben. Nieuwe theaterspots

gekocht. Dan gaan we Op zoek naar de theaterspot die net voldoet aan wat dat wij nodig hebben. Want dan gaat prijs kwaliteit de goedkopere zijn. Wij hebben niet de middelen om te zeggen, oh we gaan hier een keer zot doen van belichting, We gaan dat kopen en We kunnen Ik weet niet hoe fancy dingen mee doen. Nee, we houden dat basic het noodzakelijke en gaan daar op zoek naar de kwaliteit, want dat betekent dat we een theaterspot kopen die 3 keer goedkoper is dan elders. Ik ben soms jaloers Als ik in een andere XXXXX kom en naar het plafond kijk. En dan denk ik, ja, dat zou ik ook graag hangen hebben. Dat lukt gewoon bij ons niet. We hebben die middelen die Maar we kunnen wel met de mindere middelen die We hebben op zoek gaan naar. Wat is dan echt nodig? We Laten niet weg, Maar we gaan op zoek naar wat hebben we echt nodig wat voldoet Daaraan en dat kopen we aan. En, Dat is, Dat is een dagdagelijkse oefening. Niet dromen, maar heel realistisch op zoek gaan. Wat willen we echt bereiken? Wat is noodzakelijk en daar die keuze maken om dat wel te kunnen.

M

Dan Misschien meer naar het afrondende toe van het interview, dus Als je kijkt naar de toekomst van de cultuurhuizen, wat zijn volgens jou dan de meest belangrijkste trends die nu ook al beetje besproken zijn? Maar wat zijn volgens u nu de meest belangrijke daarvan?

Expert

Ik denk het allerbelangrijkste is dat we die **toegankelijkheid voor een zo breed mogelijke groep Mensen absoluut moeten bewaren.** Of nog gaan we sterken In de grootte. Want We moeten realistisch zijn dat **op dit moment zelfs voor sommige Mensen de culturele sector niet zo toegankelijk is.** Dus We gaan moeten blijven nadenken en Ik denk dat dat werk is van. Elke dag ook dat oplossingen van 10 jaar geleden niet de oplossing voor vandaag zijn en al helemaal niet voor binnen 10 jaar. Dus dat dat een voortdurende oefening zal blijven om na te denken voor wie zijn we toegankelijk? Voor wie nog niet? En, hoe kunnen we dat gaan oplossen? Want Ik ben ervan overtuigd dat we Alleen maar kunnen blijven bestaan Als we. Ja ga nadenken over hoe dat we toegankelijk zijn. Mensen komen niet vanzelf. En Misschien hoeft dat ook niet. Sommige komen wel vanzelf, andere niet. Maar het is aan ons als culturele sector om voortdurend elke dag na te denken. Als we dan de liefde voor ons vak hè willen verspreiden, hoe dat we daarin slagen, hoe dat we dat kunnen doen, **hoe dat we in interactie kunnen gaan met Mensen, hoe dat we die kunnen bereiken, hoe dat we die kunnen uitnodigen om deel te nemen.**

M

OK. Zijn er volgens jou nog zaken dat we het nog niet hebben besproken? Nu in het interview van Dat is wel heel cruciaal voor de toekomst van cultuurhuizen.

Expert

Er moeten middelen blijven bestaan. Ik denk dat de **Privatisering van de culturele sector is niet realistisch**, niet in onze regio. Maar dan moeten we **richting politiek kijken**, hè? Maar ik denk dat dat een gegeven is hier dat we niet rond kunnen. En iets dat ook nog niet is besproken geweest. Dat we zeker ook niet over het hoofd mogen zien. Grote instellingen, zoals ook 404, maar bijvoorbeeld die nu ook een stempel als Vlaamse instelling hebben gekregen. Ik denk maar aan Concertgebouw of een orkest zoals Brussels Harmonic dat dan ook door Vlaanderen wordt gesubsidieerd. **Die grote spelers krijgen op dit moment ook nog veel middelen.** Hebben die ook nodig om te doen wat dat ze aan het doen zijn om te kunnen blijven doen, maar vergeet niet dat er ook heel **erg veel spelers** zijn. Die niet verbonden zijn aan al een bestaande instelling of die op hun eentje als kunstenaar aan de slag zijn. Die fantastische dingen doen maar die we niet zien. Omdat wij die **niet betrekken Omdat ze geen middelen krijgen, Omdat ze uit de boot vallen op dit moment.** Dus We gaan absoluut ook en dan kijk ik een beetje naar op dit moment. Ook de commissies die de subsidies moeten goedkeuren, **zet niet Alleen in op die grote instellingen. Blijf inzetten op hele grote diversiteit aan spelers van alle niveaus.** Zorg er dus ook voor dat we wel die **verschillende niveaus voldoende budget** hebt. Want en zeker ook **jonge Mensen**, hè? Als we dan ze dan bereikt hebben om te betrekken als luisteraar of (passieve?) of eventueel binnen een amateurcircuit actieve deelnemer. Maar dat is ook in een **doorstroom naar het professionele culturele veld.** Die **ondersteuning** moet er ook echt absoluut blijven en ik zie dan ook een taak van al die instellingen. Zeker voor ons als XXXXX, uiteraard bij ons begint het Misschien, Maar het zou heel mooi zijn. Moest de culturele instelling dan ook altijd de ruimte Laten? Hier het Cultuurcentrum XXXXX doet dat heel hard, hè? **Jonge makers een plek geven, jonge artiesten een plek geven**, blijven geven. We hadden gisteren weer een antroclassico concert. Dat is die kamermuziekreeks, waar wij ook heel vaak **jonge Mensen een kans willen bieden**. Elke keer na het concert heb ik gesprek met jonge Mensen en komt het op hetzelfde neer. Ja, wij krijgen zo **weinig speelkansen**. Dus de grote namen, de grote artiest, de grote instellingen. En zelfs, Ik ga het nog verder doortrekken binnen klassieke muziek dan Als je naar concerten gaat, zie je heel vaak de grote namen Beethoven, Mozart. Dat zegt jullie ook iets ongetwijfeld. Dat staat heel vaak op het programma. Maar **heel veel anderen, hedendaagse componisten of jongeren ensembles krijgen veel minder kansen.** En, dat mogen we niet vergeten, **want zijn die Mensen die de toekomst maken.** Als die geen kans krijgen, ja, dan gaat dat niet op den duur. Allee We kunnen

blijven Beethoven spelen, hoor. Ik zou dat overleven. Ik ben dan ook een klassieke muziefreak hè? Ik vind dat heel boeiend en Bach dat zijn niet voor niets namen die die zo een grote naam zijn he maar, maar Er is **zoveel meer. En die dikwijls te weinig aandacht krijgt.**

M

Ja. OK en dan Misschien het aller de allerlaatste vraag, denk ik. Heel breed, maar als u één advies had mogen geven aan 4 0 4. Rond dat jongeren ja eigenlijk gaan betrekken en cultuurbeleving, wat zou dat dan zijn?

Expert

Neem ze mee in je denkoefening. We moeten het aan hen vragen of We moeten het aan jullie vragen. Ja. Het zelf denken in de naam van een ander is altijd heel erg gevaarlijk. Dus als dat kan, ja uw stakeholders, in dit geval de **jongeren betrekken**. Ik denk dat dat slimste is dat Je kunt doen.

M

OK dank u wel.

Expert

Graag gedaan.

M

Ik weet niet of dat jij L nog iets wil vragen of toevoegen of zo.

L

Nee, Ik vond het interessant. We zijn veel te weten gekomen, denk ik. Meer besproken ook dan dat we eigenlijk gepland hadden. Maar je wist toch meer dan Allee, nog veel meer dan dat we verwacht hadden Misschien of dat je zelf had verwacht dus, Merci.

Expert

Graag gedaan. Ik hoop dat jullie er inderdaad iets mee zijn en dat je nog veel boeiende gesprekken mag hebben met anderen.

L

Ja zeker.

Expert

Want het is op zich, Wel, Ik vind het een interessant onderzoeksprojectje.

M

Ja, We willen u zeker op de hoogte houden als er iets uitkomt als u graag op de hoogte wilt worden gehouden.

Expert

Ja dat mag ja. Ja mag zeker ja.

L

Dat zal dan in juni zijn ergens waarschijnlijk.

M

Ja, Het is een jaar onderzoek.

L

We zullen u dan een mailtje doorsturen.

Expert

Geen geen tweede zit, hè?

M

Normaal niet.

L

Nee.

Expert

Dat is niet het plan, Dat is goed.

M

Nee ja een dikke merci. En ja u zal sowieso wel nog van ons horen dan als jij nog bijkomende gedachtes of kronkels hebt dat je nog toch nog wil Laten weten, mag je me altijd een mailtje sturen.

Expert

Ja.

M

Ja voilà.

Expert

Goed çava merci, succes nog.

L

Dankjewel.

M

Dank u wel.

Transcriptie Expert 4

V

Ja dan zal ik al beginnen met de eerste vraag-

Expert

Nee, voor we dat doen, Stel uzelf eens voor wie zijt ge en in wat functie zit je hier. Dat is Misschien voor mij nog wel belangrijk.

V

Ja.

Expert

En, wat is jullie Achtergrond dat ik een beetje weet van Als ik iets vertel of ge allez of of we allemaal mee zijn in hetzelfde verhaal, snap je.

V

Ja, ja, Dat is inderdaad heel slim, dus Ik ben V. Ik ben een masterstudent. Nieuwe media maatschappij dus communicatiewetenschappen aan de ugent en dit vak is eigenlijk onze ja master Challenge een beetje waarbij dat wij dus vanuit de ugent in samenwerking met de 404 om een probleem voor hun te gaan oplossen. En dat probleem zijnde Hoe de jongeren terug, hoe dat we ze terug kunnen bereiken. Maar ik zelf heb niet echt een Achtergrond in cultuur ofzo en eigenlijk behalve vanuit de opleiding, kennen wij niet zo heel veel over cultuur en media en zo.

Expert

OK, maar wel bedoel, jullie weten wat AI systemen zijn wat LLM. Ik bedoel, die technische kennis hebben jullie wel, hè?

V

Ja

ja

ja.

M

Ja.

Expert

OK, jullie weten wat het verschil is tussen AR VR enzovoort enzo verder OK, goed, ja, ja,

Dat is niet heel onbelangrijk, OK, goed ben ik mee. En dus Het is in functie van jullie master scriptie, dus de thesisachtige beest dat jullie eigenlijk onderzoek doen en dat een beetje In de praktijk proberen om te zetten in een OK goed ben ik mee.

V

Ja ja dat zeker wel. Ja klopt OK. Kan jij zelf even kort voorstellen en ook vertellen wat jouw rol en betrokkenheid is binnen de cultuursector?

Expert

XXXXX

V

Ja OK en, hoe lang werk je al binnen deze sector?

Expert

Oei zolang Ik weet. Pakt XXXXX jaar.

V

OK dus best al wel wat ervaring.

Expert

Ja.

V

Oké super dan, denk ik dat ik het woord nu aan M ga vragen voor wat meer vragen.

M

Yes, dus wij werken eigenlijk binnen het kader rond het Cultuurhuis 4 0 4 en welke functie heeft volgens jou eigenlijk 4 0 4 als organisatie In de samenleving en dan eigenlijk specifiek gericht op jongeren?

Expert

Goh Maar ik denk. Ik ga eventjes herscopen, hè? Uw verhaal om een beetje, Je moet een heel groot verschil maken tussen aan de ene kant wat cultuur is wat samenleving is en dan gaat je naar de doelpubliek, in dit geval jongeren en doel. En dan krijg je een stukje van. Waar ga je dat gaan definiëren? Natuurlijk 404 heeft een historisch kapitaal dat ze meenemen, hè? Vanuit de historische context van waar het uitgegroeid is. De vervloechtheid vanuit de of vervloechtheid in en met de stad.

De fysieke positie in de stad en in het weefsel waar dat het op een bepaald moment zit. De vooruit 404 hebben altijd een, hebben zich altijd een stukje kunnen weerhouden of voorhouden ten opzichte van wat er in de stad gebeurt als **onafhankelijke partner** ook heel erg **gestuurd** in wat er gebeurt zowel wat betreft maatschappelijke vragen wat betreft programmatie wat betreft mediatie. En dus op dat gebied denk ik niet dat het cultuurhuis en dan is het echt cultuur met de kleine c in de breedte context van het woord altijd geprobeerd heeft om zichzelf heel erg te **definiëren als een open huis** en als een soort van **platform** voor heel veel verschillende vormen in heel veel verschillende gelaagdheden. Ik denk de beeldspraak van een kunst is een Huis van vele kamers en is een toren met heel met een gelaagdheid en een op elke verdieping vind je wel vind je wel iets wat dat kan dienen of waar een publiek voor is daar is 404 zeker een goed voorbeeld van, dus ik denk dat je in uw in scope om goed te begrijpen van hoe dat vandaag de dag dingen accelereren in technologie en in publieksbemiddeling. Dat het heel belangrijk is dat je een goed **verschil maakt tussen** cultuurhuizen met een professionele insteek, cultuurhuizen die meer richting de CC'S gaan, dan een stapje lager naar de gemeenschapscentra, naar de wijkcentra enzovoort dus, ik heb daar wel wat best wel literatuur over dat ik echt zou aanraden om eens goed te kunnen definiëren van hoe dat dan netwerk in elkaar zit. Daar bovenop de **kunsteninstellingen** hè, die meer een museale of toch alleszins presentatie-contexten maken en daartussenin zit je eigenlijk nog met een niveau van de productie plekken he dus de kunsten en cultuurhuizen die ook nog eens een keer podia gaan geven virtueel, fysiek of whatever en fondsen gaan geven aan makers om daar ergens tussenin te gaan fluctueren. Allez om goed te begrijpen hoe dat dat ecosysteem werkt, moet je die tekening heel goed hebben en nu ben ik U promotor zijn werk aan het doen en dat wil ik echt niet overnemen, maar. Als je scherp wilt zijn in waar je naartoe wilt, is het super belangrijk om die tekening in Vlaanderen goed strak te krijgen. XXXXX zal u daar ook zeker de juiste leads in kunnen geven. Maar dat je goed strak, definieert van OK, wat is voor onze cultuurhuis? Want de situëtering van 404 als plek is top of mind, relatief **uniek** in Vlaanderen. Ik denk niet dat er huizen zijn die en vanuit een historisch filosofische en maatschappelijke context al zo lang meegaan en ook als plek in de stad en met de verhouding tussen stad en universiteit en het publiek en dergelijke een vervlochtenheid hebben en die vanuit een Sociaal culturele tendens dus het socialisme in dit geval of alles wat daar rond zit, naar boven zijn gegroeid inhoudelijk gezien. Ik kan mij niet echt, Als ik zo nu heel snel de oefening moet doen, in Vlaanderen een voorbeeld vinden van een organisatie die dat heeft. Dus dat is wel een. n unicum en Dat is ook wel heel belangrijk om mee te nemen In de vraagstelling van wat is dat Huis? Hoe functioneert dat huis? Financieel gezien maatschappelijk gezien politiek gezien. Allee dus pak dat zeker mee, want anders gaat u analyse Misschien een beetje verwaterd geraken in een soort van semantische discussie

wat cultuur is wat een cultuurhuis is wat de taak is van een cultuurhuis want Dat is anders voor een A centrum zoals we dat kennen bij bijvoorbeeld het concertgebouw Brugge hè? Dat dat ook een cultuurcentrum is, terwijl dat daar voor de vooruit dan weer net iets anders is. Die positionering is heel anders, dat moeten zeker wel meenemen in uw analyse, want anders gaat gij dingen gaan zeggen die niet kloppen voor de hele sector en. gaat wat ruizig overkomen, denk ik.

M

OK.

Expert

Maar nu heb ik eigenlijk niet op uw vraag geantwoord denk ik.

M

Het was meer, ja. Welke functie dan 4 0 4 dan eigenlijk heeft In de samenleving en dan gericht op jongeren? Maar u zei ook al dat het een uniek Cultuurhuis eigenlijk is waardoor dat Misschien al specifiekere Functies heeft of ja Anders dan andere.

Expert

weet dat de discussie rond, wat is een cultuurhuis en wat is de taak van een cultuur Zonder dan te benoemen of het een gemeentelijk stedelijk of vrijzinnig of whatever plek is voor cultuur. Krijg je eigenlijk altijd een beetje een **slingerbeweging** historisch gezien tussen maatschappij en culturen en dat betekent. Goede voorbeelden in Vlaanderen en daarbuiten van cultuurplekken, en nu gebruik ik echt het woord cultuurplekken, dus dat gaat zowel over musea als incubatoren als platformen., denkt de buddhafabriek, denkt de grote post, denkt die achtige structuren. De succesvolle organisaties slagen erin om een inlooplek te zijn, dus dat betekent heel vaak met een **publieke functie**, zoals horeca, misschien een bibliotheek, een een makerspace, de diversiteit van In de In de horizontale context om het **publiek te kunnen aan te trekken**, vaak ook heel erg gedefinieerd in een bepaalde wijk context of en in een stedelijke context. In de 19e eeuw en dan zeker ook een stukje na WO2 krijgt u een bepaald moment zo dat dat er wat uit wordt getrokken, hè? Dus dat je nieuwe wijken dat daar een museum wordt gezet om dat dan weer terug te definiëren of als aparte plek te gaan definiëren. Maar de beteren voorbeelden van culturele organisaties functioneren vanuit die **diversiteit en die gelaagdheid van aanbod in een stedelijke Context** in een wijk, vaak ook vanuit een al dan niet maatschappelijke invalshoek, Thematisch invalshoek, filosofische invalshoek, dat zijn de succesvolle voorbeelden. En daar kan je eigenlijk niet onderuit en daar komt met die slinger altijd weer terug. Want Als je dat uit elkaar trekt omwille van financiële,

praktische en whatever redenen, ga je op een bepaald moment zien dat dat toch weer een stukje implodeert. Omdat hoe dan ook, kunst en cultuur is een werkwoord, hè is een manier van spreken met elkaar en dat kan je Alleen doen Als je volk over de vloer krijgt.

M

Ja en dan voor cultuurhuizen zoals de 404 zijn er bepaalde trends aanwezig vandaag. En welke invloed hebben die trends dan of wat zijn de trends op de cultuurhuizen vandaag In de samenleving? De uitdaging, of.

Expert

Nou, Ik denk dat de **algemene uitdaging voor de cultuursector** en Dat is hetgeen wat ik daarstraks in verband met die slinger. Dus Als je puur op maatschappijniveau bekijkt, zien we dat je ten eerste het **wegvallen van grote verhalen** hè? We zijn op een zeer **individuele** manier aan het leven, hè? Ik noem dat altijd het ras: the age of I' dus alles centraliseert **rond personen** zelf. Alles centraliseert rond persoonlijke verhalen, dus het wegvallen van de grote verhalen, zowel het socialisme, het katholicisme dus de maatschappij structurerende en grote verhalen zijn aan het wegvallen. Individualisering trekt daar op een heel grote manier terug door. Nu ook daar. Dat is een slinger hè? We gaan daar nog een tijdje in zitten voordat hij gaat terugkomen. Al voel je nu wel met bepaalde inhoudelijke tendenzen dat die toch een stukje weer meer op dat massa verhaal gaan zitten, dus Dat is uw bovenlaag. Dat betekent eigenlijk dat Mensen ook Cultuur In de brede zin van het woord gaan consumeren in functie van dat eigen zelfbeeld en veel minder vanuit een filosofische of maatschappelijke verhaal. Dat is een constante en Ik weet niet of er al Mensen zijn met wie je gesprekken hebben die dat meenemen, Maar dat is wel echt het **allerbelangrijkst**, Dat is echt het meta verhaal. **Individualisering Gekoppeld aan de technologie** van dit bakje (de smartphone) en dus de schermverslaafdheid die daar een stukje bij komt. Het wat uithollen van maatschappelijk oriënterende structuren, hè? Dat betekent dan dat je Mensen veel meer Gaan **individualiseren** maar wel gaan verwachten nog van dat bepaalde structuren toch nog bepaalde tendenzen kunnen gaan capteren, maar zich daar ook wel een beetje tegenover zetten, en dan heb je aan de andere kant dan ik noem dat altijd de **Tomorrowlandisering** van het cultuurveld. En Dat is niet Alleen op basis van cultuur, Maar dat is ook een stukje een reactie ten opzichte van die individualisering is dat Mensen toch nog in die individualiseringstrajecten op zoek zijn naar een soort van gezamenlijk verhaal. En dus dat daar in subclusters je eigenlijk nieuwe maatschappelijke contexten ziet ontstaan waar dat Mensen zich al dat niet naar gaan ideëren, hè? Tot het verhaal dat de Tomorrowland vibe bijna een soort van Community op zich aan het worden en ze eigenlijk bijna terug een religie aan het worden. Dus dat is één hè, dus je hebt **die bovenbouw die helemaal aan**

het wegvellen is die helemaal dus een tendens van de laatste 40 50 jaren, dat is één hele belangrijke. Twee **technologie**, die een stukje die individualisering opnieuw een stukje gaat stimuleren doordat we met self representation, dus in de online contexten, sociale media, enzovoort, we eigenlijk heel veel bezig zijn met een soort van eigen beeld op te zetten.

En die twee gaan er eigenlijk al een stukje voor zorgen dat je in de structurele vorm van cultuur je eigenlijk een aantal sigma's gaat krijgen waarvoor bepaalde cultuurhuizen invulling gaven aan dat maatschappelijk verhaal hè? Denk bijvoorbeeld de 404 is een perfect voorbeeld van, hè? Vanuit een dat **socialistische beeld** van OK, We gaan kunsten tonen die passen in ons verhaal, net zoals de kerk dat eeuwen gedaan heeft, net zoals vrijzinnige organisaties dat een stukje deed. Dat is een stukje eigenlijk wegval, hè? Dus die **verzuiling** zorgt ervoor dat je eigenlijk terug in **horizontalisering** gaat krijgen. Wat is daar de **impact voor op cultuurmakers**? Dat is op heel veel niveaus, hè? Dus dat betekent door het wegvallen van verhalen gaan Mensen moeilijker liëren naar een groot verhaal en moet men dus veel meer gaan kijken op dat individualisering verhaal. Je merkt dat ook in muziek. Je merkt dat in de hedendaagse kunst je met dat in podium, bij heel veel verhalen die vandaag verteld worden, niet meer kaderen in een groter maatschappelijk verhaal, maar heel vaak over kleine verhalen dat dan proberen naar boven te duwen. Kijk naar de Taylor swift platen, ik probeer met studenten altijd een soort van voorbeeld te geven, dat wordt allemaal heel individueel gemaakt. Komt daar die **technologische context** bij van het aan de ene kant cultuur gebruiken als beeld om uzelf ergens in te positioneren, hè? Dus je ziet je gaat vandaag naar een voorstelling, het eerste wat we doen is een foto maken van de voorstelling of het gebouw en zeggen, Ik ben hier hè? Dat facebook-check-in. dat zijn al twee heel Belangrijke tendensen die je altijd ziet terugkomen daarin, en dat heeft er eigenlijk voor gezorgd dat cultuurmakers hun verhaal aan het schuiven zijn, dat Huizen hun verhaal daar een stukje op gaan moeten aanpassen, Maar dat je heel erg een tendens begint te krijgen, Dat is heel interessant, Is dat cultuurhuizen aan het proberen zijn toch die **verbinding** daar eigenlijk iedere keer terug in te zetten? Dus dat de taak van een cultuurhuis waar dat vroeger een stukje verbinden was ten opzichte van een ideologisch kader, zijnde het kader van het socialisme, dat men nu eigenlijk weten verbinden vanuit een **individueel verhaal**, maar dan wel in te passen in een **breed maatschappelijke context** en daarover te kunnen nadenken. Dus Dat is een beetje Wat de interessante huizen nu aan het doen zijn en waar ik ook voorspel dat de interessante voorbeelden naartoe gaan gaan de volgende jaren. namelijk opzoek te gaan naar die individuele maatschappij met het liëren van inhoudelijke verhalen toch nog context te bouwen waar Mensen zich kunnen aan verhouden.

M

Ja maakt u zich daar zorgen over over die trends die opkomen?

Expert

Maar de mens is op dat gebied een vreemd beest hè? De slinger is daar en zal ook altijd wel weer terug slaan. Dat heeft een stukje, ook het feit dat **Mensen heel erg individueel beginnen te denken**. Heeft op een of andere manier ook heel veel meta denken weggehaald en Dat is het armoede een stukje aan, je ziet dat bijvoorbeeld vandaag in beeldende kunst, maar je ziet dat bijvoorbeeld ook in muziek. En ik maak straks een brugje naar de technologie. Is dat Mensen die het heel moeilijk hebben om meta perspectief te denken, abstract te denken. Je ziet dat zeker bij jullie generatie (GenZ), ik merk dat ook bij mijn studenten door het feit van dat alles zeer individueel wordt. En dat dus alles zeer **narratief** moet zijn, hè? De **storytelling**, om het dan in het mooie, hier Slagen Mensen er weinig in om in die abstractie dieper te kunnen gaan. En één van de voorbeelden daarvan is, en Dat is een discussie die een tijdje geleden nog eens heeft opgezet in het kader van toneelstuk van groenten uit balen, is in welke mate **grote verhalen**, he dus Als je gaat kijken naar de naar grote literatuurverhalen, dus de traditionele stukken die jaar en dag in theaters werden gespeeld, hè? En die werden gespeeld omwille van het feit dat Mensen begrepen dat dat een verhaaltje was, Maar dat daar heel veel achter zat. Denk aan de video's van deze wereld, denk de grote literatuur uit de zeventien-achtiende en de 19e eeuw, dergelijke structuren die eigenlijk gespeeld werden vanuit het gegeven dat Mensen die naar die stukken gingen kijken die stukken al hadden gelezen of tenminste ook wel wisten van OK, hier zit een bepaald verhaal achter. Dat **TYPE van abstract meta denken is een heel groot stuk uitgevallen**. Je ziet ook dat die stukken weinig of niet gespeeld worden, Omdat vaak dan Mensen Zonder die context ook dat stuk niet gaan begrijpen. Je ziet als er organisaties zijn die toch zo'n stuk proberen te doen, komt dan die hele vraagstelling van moet dat geactualiseerd worden, geherinterpreteerd worden naar een hedendaagse context. Dat is dat bruggetje naar traditionele kunstenaanbod toe en hoe dat dan moeilijk valt. Wat heeft **technologie** daarmee te maken of hoe komt technologie in dat verhaal binnengeslopen? Door het feit dat wij dat zo gewoon zijn om onze realiteit door dit scherm of andere scherm te zien (smartphone), verliezen we ook een stukje de mogelijkheid om in 3D modellen te denken, en Ik ga straks ook de link maken naar de VR, XR achtige toestanden. Door het feit van dat wij zo geconformeerd zijn en eigenlijk constant gekoppeld worden aan een scherm, begint ons brein zich aan te passen aan ook die scherm impulsen, Scherm structuren. En gaat er op een bepaald moment een stukje een **opportuniteit** komen te bestaan In de nieuwe vormen van technologie. Om dat **communityverhaal**,

waar ik in het begin daar refereerde, een stukje **terug Samen te gaan brengen**. En daar zitten heel veel mogelijkheden naar, Hoe dat cultuur een stukje anders en diverser zal beleefd worden. Goh, dan ben ik al antwoord op Heel veel vragen tegelijkertijd aan het geven, denk ik.

M

Ja inderdaad, Dat is zeker een jaar, het is een mooie samenhang denk ik van uw structuren in uw vertellen denk ik. We hoorden al in andere interviews ook al over allee hun weg waar dat ze naartoe gingen. En Dat was ook wel een beetje op die manier. Dus zeker oké. Misschien de volgende vraag? Wat ziet u eigenlijk Als de belangrijkste veranderingen In de cultuursector? Van de afgelopen 5 tot 10 jaar.

Expert

Goh, ook daar hè moet dat op niveau. Weet **cultuur is altijd politiek**. De cultuurmaker die dat zal ontkennen of die dat niet onderschrijft, is iemand die in een andere realiteit leeft. Zowel historisch maatschappelijk is cultuur altijd een politiek verhaal. Cultuur is the narrative die politiek gebruikt om zichzelf op een of andere manier te positioneren. Dat is nooit anders geweest, dat zal altijd zo blijven. In heel totalitaire regimes is dat heel duidelijk, hè? In minder totalitaire regimes is dat soms wat onder de oppervlakte om het dan mooi te zeggen, maar **cultuur en politiek zijn altijd Samen op een of andere manier**. Je kunt dat nooit bij elkaar afhalen. In eerste instantie kunt u dat gaan definiëren op het **niveau van storytelling**. Het is wanneer dat er een heel dichte band tussen cultuur en politieke, en meer absolute regimes is, is dat één op één. Zie je in meer vrije regimes, zoals de systemen waar wij in die leven, ga je zien dat er toch heel wat, dat de politiek altijd zal proberen, daar toch een stukje een verhaal aan te zetten denk In de jaren 90 denk de jaren 2000, hè, Een heel Liberaal en socialistisch regime had en erg werd ingezet op **integratie** dat je zegt Van, heel veel VZW's die vanuit die integratieachtergrond gevinen op te starten. Cultuur moest een verhaal zijn van **verbinding**, cultuur moest een **reflectie zijn van wat er In de maatschappij** gebeurde. Dus je kreeg heel veel opstart van organisaties en cultuurmakers die een stukje dat verhaal probeerde te vertellen.

Vandaag merk je Als je naar de invloed tussen cultuur en politiek gaat kijken dat daar toch dat Vlaams verhaal gaat terugkomen. Ook innovatie, hè? Dus je ziet heel erg dat **cultuur en Innovaties dicht bij elkaar** komen. Men leest dat heel vaak vanuit innovatie omwille van de innovatie, maar eigenlijk is dat innovatie ook vanuit een **politiek**, namelijk **lokaal investeringsverhaal** toe. Men probeert de regio te versterken, men probeert lokaliteit te versterken om de potentie van Vlaanderen als ontwikkelaar van technologie, etcetera, etcetera etcetera. Dat is een **politieke keuze**, hè? Ge moogt daar heel kritisch op zijn, dat

is een politieke keuze. Ik zeg ook niet dat dat fout is, hè, Maar dat is wel de realiteit. Dus, Dat is een hele belangrijke.

De **absurditeit** van het cultuurveld in Vlaanderen, en bij uitbreiding Midden Europa. Is dat wij het eigenlijk, en nu ben ik echt aan het vloeken, de **kerk**, en er gaan er heel veel zeggen dat het niet waar is, Maar de cijfers spreken dat wel tegen. Is dat er eigenlijk **teveel geld in cultuur rondgaat**. Dat betekent, cultuur is quasi over gesubsidieerd. Dan bedoel ik **niet** dat de organisaties teveel geld krijgen, Maar dat er eigenlijk in de regel **te veel organisaties een beetje geld krijgen**. Dat is een beetje een tendens van de laatste jaren. Als je kijkt naar het aanbod, en dat zal bij jullie in Gent nog veel diverser en veel numeriek groter zijn dan hier in mijn regio. Ik kan elke avond minstens naar 4 5 6, Misschien bij jullie zelfs 8, 10 gesubsidieerde culturele activiteiten gaan. Dus Er is een over aanbod van cultuur, een **over aanbod van gesubsidieerde cultuur**. Dat is echt wel een hele belangrijke om dat te beseffen en ik gebruik ook echt het woord gesubsidieerde cultuur. Wij komen uit de vette jaren ook daar, hè? De slingerbeweging, een hele belangrijke probeer dat metafoor te gebruiken, om te begrijpen waar dat naartoe gaat. Er is met de vette jaren van politieke stabiliteit en geld dat er in Vlaanderen rondgingen enzovoort, is er heel veel **geïnvesteed in bakstenen** in de sector en In de regio. Waar dat je vandaag eigenlijk een stukje een probleem gaat krijgen om die bakstenen nog te vullen, maar door omwille van het feit van dat men geïnvesteed heeft wilt men die baksteen een stukje vullen en blijft men eigenlijk maar geld steken in dat verhaal. We zijn nu stillekes met de slinger terug naar de andere kant aan het gaan, hè? Je zult het wel gevolgd hebben met Carolien Gennez enzo en de intrekken van subsidies, dus We gaan nu terug naar een wat eerder **beprekter financieringsmodel**. En dan gaat de grote vraag zijn. Er gaat geknipt worden en dat gaat dus 20 of 30%, Misschien zelfs in een cultuur sector, Die wordt minder gesubsidieerd. De vraag gaat zijn..., om dat heel simpel uit te leggen heb je twee kanten:

- ofwel, zeg maar van kijk, men doet de kaasschaaf wat men altijd gedaan heeft en men pakt overall een beetje af. En men laat eigenlijk de organisaties met minder geld doen wat ze altijd gedaan hebben
- of men gaat een aantal organisaties uitsnijden.

Je ziet dat nu bijvoorbeeld met hele discussie tussen SMAK, MUKA en beeldende kunst. Men gaat clusters beginnen te maken. Dat is een soort van tussenoplossing tussen die twee, hè? Dus er gaat minder budget komen. Nu. Daar is een hele grote discussie, ook In de literatuur, al jaren, of hoe de kunst en slash cultuur **budgetten nodig heeft die zo hoog zijn?** kbedoel is een theaterstuk is een productie is een museum beter als ze 100 miljoen krijgen dan dat ze 50 miljoen krijgen. Gaat het publiek bereik daarmee omhoog? gaat het kwaliteit van het aanbod naar omhoog of niet, hè? Er is een heel grote discussie daar rond

gaat. Hoe dan ook in Vlaanderen is er één constante, daarin is dat de kost van cultuur of het maken van cultuur, bijna 70% van die middelen daarin zitten gaan naar over het **kosten van Van medewerkers**, van Mensen die in die organisaties werken, hè? Dat de kostprijs van arbeid vandaag de dag heel erg hoog is, is bijna 70%, gaat naar het algemene creatieve sector die eigenlijk betaald wordt om hoger opgeleide Mensen, hè? Dat zijn A en B profielen voor heel vaak een stukje in de markt te zetten, dus je krijgt een beetje een, en nu spreek ik echt heel erg tegen mijn eigen sector, maar je krijgt een soort van vers gegeven dat de culturele sector, en ik tel daar ook Academia bij, dus uw docenten en professoren en alles wat daarbij zit, Omdat wij **in Vlaanderen eigenlijk een overkill hebben aan uitstroom van hoogopgeleide Mensen**. Daardoor moeten wij ook systemen in het leven houden om die Mensen aan het werk te krijgen en te zetten. Waar dat de culturele sector een groot deel van overnemen en het onderwijs een groot stuk van overneemt en wat een stuk het hoger onderwijs overneemt. Dus knippen in cultuursubsidies en keuzes maken cultuursubsidies is niet Alleen een inhoudelijk politiek verhaal, maar ook een politiek werkgevers verhaal. Als je kijkt naar de overheidsstructuren van bijvoorbeeld de vooruit en hoeveel Mensen daar werken of hoe die ploegen zijn samengesteld. Zie je dat dat aanzienlijke bedragen zijn en ook aanzienlijk aantal Mensen. Ik zeg niet dat die Mensen en dat die organisatie dat met minder Mensen moeten doen dat Dat is niet mijn standpunt. Mijn standpunt is een stukje dat, **De gelden dat naar cultuur gaat** opnieuw in de brede zin van het woord, niet in de enge zin van het woord. **40% ervan gaat naar personeelskosten**. En je komt eigenlijk in een drukkingssysteem te staan waar dat je gaat merken dat **De makers** hè dus niet het personeel, Maar de makers, de kunstenaarsbeelden, kunstenaars, de podium kunstenaars, de ontwikkelaars, etcetera, etcetera etcetera. Die **creatieve laag** dus blijven er nog altijd vanuit gaan, Eerst moet die personeelslast en dat materiaal betaald worden, dan hebben wij geld om onze kunstenaars gaan betalen. Dus één van de wat perverse systemen die je krijgt is dat je dus uw kunstenaars minder en structureel minder gaat betalen. Waar dat dan ook aan de bovenkant een drukkingssysteem aan het ontstaan is waar we met te veel kunstenaars en te veel makers zitten, hè? Dus het heeft een te grote densiteit van Mensen die zichzelf creatief, kunstenaar noemen. En, Dat is ook weer een beetje een **slinger** verhaal, hè? We hebben heel erg geprobeerd die Mensen mee te **ondersteunen**, ondersteunen de hogekunsten hogescholen en alles wat daar rond is krijgt heel veel instroom. Maar ik kreeg ook heel veel uitstroom en die Mensen vinden geen plek. Dus vandaar dat het spanningsmodel op de culturele sector is, is echt die cirkel van op heel verschillende plaatsen. Het wegvallen van verhalen, de kostprijs die daarop zet de overkill van het verhaal en centraal in heel dat verhaal, en straks stop ik met mijn betoog, want anders wordt het ingewikkelder, **Het centrale in dat verhaal is het de vermoeidheid van ons doelpubliek**. Doorheen, en dan kijk ik zowel

naar hedendaagse kunst, beeldende kunst, podium. Sinds de ontvoogding van DE kunstenaar en de kunsten, dus vanaf begin van de vorige eeuw. En je krijgt abstracte kunst, je krijgt installatie kunst enzovoort enzo verder. Is er een mogelijkheid ontstaan om heel efemere kunstvormen te beginnen maken heel **intellectuïstische kunstvormen** die op een niveau worden gezet waar dat je echt al uw tenen voor moet uitgekuist hebben om dat conceptueel mee te nemen. Ik ben een ontzettende grote voorstander van conceptuele kunst, 'I die for it', bij wijze van spreken, maar die beweging heeft er ook voor gezorgd dat heel veel **Mensen zijn beginnen af te haken**. Als je dan daar het verhaal van het wegvallen van grote verhalen, individualisering input van technologie, schermverslaving, Als je dat dan allemaal meezit, zitten we op dit moment in een soort van perfect storm, waar dat kunsten, en opnieuw in de grote brede zin van het woord, niet cultuur maar kunsten. Gewoon op dit moment **geen top of mind's meer zijn van een groot publiek**, Omdat hè, door die perfect storm er heel veel ruis is komen te staan. En **daar is technologie een stukje verantwoordelijk voor**, maar daar kan technologie ook een stukje een **hulpmiddel** zijn om Mensen terug uit dat verhaal te trekken. En nadenken van, hoe kan je door dit (smartphone) en andere technologische bewegingen en structuren? Wat kan hij daar eigenlijk doen?

V

Heeft u voorbeelden van ideeën van specifieke technologische implicaties die dat zouden kunnen doen?

Expert

Maar het punt is, goede kunst heeft twee dingen. Dat is dit (tikt op pols/ hartslag) dat is beat of a generation, goede kunst daar moet je een hartslag invoelen van de generatie. En goede kunst zeker dat verhaal moet een stukje disruptief kunnen zijn. De **problemen technologie** is dat? Onze technologische structuren, het platform letterlijk en figuurlijk waar wij nu in zitten is al gekaapt, hè? Dus Het is heel moeilijk, Omdat ons onze de controle op onze sociale media, ons digitaal leven, de structuren daarvan zo geënt zijn en gecontroleerd zijn en op flows gezet zijn die gestandaardiseerd zijn en dus in controle zitten van grote techbedrijven. De potentie die technologie zou kunnen hebben daardoor een stuk wordt gedeminueerd. Omdat, stel dat we iets zouden maken, hè? Ik ben lid van de Raad van bestuur van een organisatie, die hebben een eigen soort van socialemedia platformen gemaakt wat ze ook aanbieden voor culturele huizen. Wat er heel flashi uit zien, het is een heel andere intuïtieve benadering van een platform als deze (teams) het doet hetzelfde, Maar het is een heel artistieke open source verhaal dat daarin opgebouwd is. Maar Mensen gebruiken dat niet, omwille van het feit van dat wij nu ook gewoon denken, OK, We gaan online zitten en ik stuur een teams meeting. Snap je

waar ik naartoe wil? Het gaat Het gaat technologie heeft ontzettend veel potentieel, maar door onze eigen domme dopamine hoofden blijven we altijd maar aan dat verhaal zitten en om heel intrusief te zijn moet je volume kunnen maken in technologie, Moet je kunnen inbreken in Mensen hun systemen. Die systemen zijn allemaal zo rigide, Zo gecontroleerd dat het heel moeilijk is om dat te doen, dus ik zie aan de, als curator kijk ik naar kunstwerken die proberen daar een stukje dat verhaal open te trekken, ofwel in **storytelling**. Dat is makkelijker. Ofwel zelf echt **technologisch** en dan gaat je meer naar het **radicale verhaal**. Maar die hebben gewoon veel minder potentie en draagkracht om te resoneren Omdat die kunnen niet resoneren Omdat in die ruimtes zijn vacuüm ontstaan door technologie die gewoon gecontroleerd is.

V

Dan Misschien om een beetje meer over te gaan naar een paar specifieke technologieën. Hoe sta jij tegenover nieuwe technologieën zoals VR, AR en AI, enzovoort om dan die cultuurbeleving te versterken?

Expert

Wow, Dat is elke vraag al twee uur discussie. Ik ga er VR en AR uitpakken om het even simpel te maken. Ik ga de vraag eens omdraaien wat denken jullie daarvan?

V

Ja ik sta er persoonlijk een beetje. Ik zie niet in hoe dat dat In de realiteit kan gebracht worden en voor heel veel Mensen tegelijkertijd. Hoe kan je ervoor zorgen dat VR en AR? Hoe kan je ervoor zorgen dat dat een groot publiek eigenlijk, dat die dat allemaal kunnen gebruiken? En dan weet ik ook niet of dat dat dan bij live Performances moet gaan of dat het eerder gaat of over iets dat bijvoorbeeld online kan, maar bijvoorbeeld de 4 0 4 heeft zelf ook al aangegeven dat ze niet van plan zijn om dingen van op afstand te beginnen doen. Dus ik sta er een klein beetje sceptisch over, denk ik.

Expert

Ja, daar heb je gelijk in. Het sleutelprobleem in VRAR is op dit moment. Als je gaat kijken naar de brillen hè. Daar zitten **twee heel grote problemen in**. 1) Dat is **usability**: Het systeem van de VR bril bestaat al bij benadering bijna 20 jaar. Nog altijd Zijn nog ik nog jullie dat gewoon in ons dagelijks gebruik. We gebruiken dat af en toe een keer bij performance. Je hebt bepaalde subgeneraties en subculturen die daar wel heel erg mee bezig zijn, Maar dat blijft een hele moeilijke. Je ziet dat ook Als je kijkt naar de verschillende meta-quests die uitgekomen zijn de laatste jaren, hè, de tirlantijnen die

voor de laatste Apple bril. Iedereen gebruikt dat dan ene keer en legt dat dan weer weg, Omdat ze daar eigenlijk niet mee om kunnen. De reden dat Mensen daar niet mee om kunnen, is niet zozeer een technologisch probleem, maar is een samenloop van. De moeite die ons brein heeft met immersief denken. Ik weet niet of je zelf al eens lang genoeg een VR bril hebt opgehad, uw brein moet zich daar echt aan aanpassen. Dat is multisensorieel, dus ze hebben die dingen proberen te maken dat je zowel hoort en spots in kunt zien en ook kunt voelen, dus dat haptische verhaal die daar rond zit. Maar wij gaan 3, 4 generaties moeten hebben om ons brein en ons abstract denken te kunnen moduleren aan een virtualiteit die waar wij plotseling worden ingezet. Dat is het probleem en je merkt dat ook, de interessante discussies rond VRAR. En hoewel ik er een heel grote believer van ben, ben ik ook heel kritisch. Is niet zozeer de technologie, maar is het feit van dat wij als gebruikers brainwised niet klaar zijn voor dat te TYPE technologie. Dat is één 2) puur op het technologisch niveau geraken we er nog niet om genoeg processeerde data in een licht montuur te steken, want je zult dat wel gemerkt hebben Als je de VR bril aandoet. Na een half uur is je nek gewoon compleet naar de kloten, in zijn absolute context is dat geen zwaar gewicht, maar In de relatief is dat toch een zwaargewicht en begint hier dan naar te kijken, wordt dissy, krijgt hoofdpijn, uw ogen begint te traan en een hele basaar, dus daar zijn we echt nog niet. Ik probeer mijn theorie daar een stukje in te onderschrijven door het feit van dat zelfs grote bedrijven, wanneer Het gaat, die immersie en dan brillen en alles wat erbij zit hè? Dus je zag een investeringsgolf van de laatste 10 15 jaren die daar heel erg in is ingedoken. Apple, meta, Iedereen heeft zijn duit in het zakje gedaan, dus ik raken er niet. Mensen pikken die technologie niet op. Dat verkoopt amper, kijk eens op tweedehands, ze smijten u nu op dit moment dood met die laatste generatie brillen dus **people don't buy IT**. En dan heb je daar ook nog eens boven opnieuw een kleine soort van perfect storm, waar eigenlijk gigantisch veel geïnvesteerd is geweest. In beeld en beeldverwerking komt daar plotseling heel dat AI verhaal binnen gewandeld en zie je dat bedrijven en landen plotseling hun investeringen gaan wegtrekken uit immersie en 3D en VR. En dat eigenlijk de laatste 5 jaren geïmplementeerd hebben in AI en big data context. Dus ja dus immersie ligt een stukje weer op zijn op zijn snoet. Er zijn een aantal interessante voorbeelden: Je hebt zo dive in Antwerpen hè? Die dan die dans tempel waar dat Je kunt gaan dansen in een in een 360 dome, maar daar komt dan weer andere technologische problemen waar dat de schermen. De kostprijs te duur is op dit moment. Vergeet ook niet, en Ik moet dat bijna dagelijks aan Mensen uitleggen wij hier in West-Europa, **Wij denken dat we technologisch op een hoog niveau zitten, maar wij lopen echt nog 10 jaar achter** van wat er van wat er in andere delen van de wereld op dit moment al aan technologieën bestaat en Dat heeft voor een groot stuk te maken met het feit van dat onze **wetgeving te strigend** is om bepaalde

Implementaties te doen hè? Als ik een mooie referentie kan geven. Er is een artikel, Thomas Siffer, een journalist die schrijft Voor de standaard denk ik. Heeft vorige week een artikel geschreven over de kunstmarkt in Zuidoost Azië. Ik denk in standaard magazine, Het gaat niet over de context van wat er in het artikel staat, maar Je moet eens lezen. De eerste 10 lijnen gaan over, Je komt binnen op de luchthaven, alles wordt gescand, alles gaat via uw gsm, je heb geen betaalkaarten meer. Dus het feit dat ons technologieniveau achterloop ten opzichte van andere delen van de wereld, Heeft te maken met onze **reguleringsdrang en overregulering**, hè? Er is een heel mooi voorbeeld van zelfrijdende auto's. Ik weet niet of je dat al had beseft. Maar zelfrijdende auto's zijn voor een groot stuk in Vlaanderen mee geconcipteerd. Maar die rijden hier niet, Omdat dat hier wettelijk niet toegelaten is, terwijl In de rest van de wereld zie je al taxi's rondrijden. en snap je dus technologie wordt een groot stuk in Vlaanderen of in Europa plat gehouden. Maar nu ben ik mijn draadje kwijt. Ik was aan het vertellen Waarom dat de technologie nog hier niet doorgebroken is. Dat is dus dat heeft te maken met het **reguleren** dat heeft te maken met het feit van dat ook ons **data netwerk nog altijd maar 5G** is, terwijl er op andere plaatsen al veel hoger gaat kunnen zitten. Dat wij als Mensen nog veel **stringenter staan op onze intrusiviteit van technologie** in ons leven en in ons in ons aanbod waar dat we inzetten en nog heel belangrijk en dat wil ik u ook nog eens meegeven. Je hebt daar Misschien al ooit in een les gezien. Vroeger was de tijd, hè? Dus je had een betamodel in een labo voordat dat bij Mensen in de **user context** zat **Duurde dat ongeveer 10 jaar**, hè, dus Er was iets in een labo, iets wat werkte, de technologie die was getest oke is goed. eer dat dat op de markt kwam en dus voor u en mij beschikbaar was duurde dat 10 jaar. vandaag de dag zit je aan een doorlooptijd die eerst naar **5 jaar** geschoven is en nu zelfs 3 / 3,5 zit. Maar dat brugje tussen die 3,5 en die periode van 10 jaar wordt hier erg tegenhouden Omdat **wij geen makersfabrieken** meer hebben om die technologie te maken, onze R&D veel verder zit dan in China of dan in de states En zelfs, wij weten niet wat er op dit moment die labo's gebeurt. dus Als je iets heel intrusief vernieuwend ziet op de televisie, denken we maar aan die robots die je vandaag ziet, hè? Die dansende robot en die hondjes enzovoort, enzovoort. Die technologie is al 10 jaar oud en zelfs in sommige wel 20 jaar oud.

voordat die bij ons komt Als user is dat nog altijd veel te lang. Terwijl de andere technologieën veel dichterbij ons zitten. Het drone voorbeeld is daar het mooiste voorbeeld van. is hoe dat met de oorlog in Oekraïne, Modern Warfare eigenlijk een stukje Versneld geraakt, hè? Want technologie, wanneer Het gaat over beeldtechnologie, probeer het altijd aan mijn studenten te zeggen, beeldtechnologie en alles wat wij te maken hebben met beeldtechnologie en communicatie komt uit de **Warfare** hè? Dus onderzoek dat in Warfare gebeurd is, dus of zeker wanneer Het gaat over beeldverwerking In de **porno-industrie** omwille van het feit van snel veel data, etcetera etcetera. Dat zijn twee

markten die heel erg op die op dat technologische vernieuwing hebben gezeten. En daar is het een stukje aanvoelen van waar zit het verschil en hoe kunnen wij dat terug naar de Mensen trekken? Maar door het feit dat het allemaal zeer gecumuleerd is, en wij in Europa **geen maak** en dus ook te **weinig R&D** hebben, komt dat te weinig bij ons.

V

OK, Ik vind wel kei interessant van wat je al allemaal gezegd hebt en Ik denk dat Misschien ook interessant is om toch de vraag te stellen. Iets specifieker, welke innovaties dat uit de coronaperiode bijvoorbeeld. En dan bedoel ik meer technologische innovaties of implementaties. Zijn er die vandaag nog relevant zijn die toen zijn geïmplementeerd?

Expert

Thuis werken. Dat is iets heel raar, dus Het is niet het antwoord, waarschijnlijk wat je wilt. Maar als er iets is wat er in Vlaanderen de grootste impact is geweest, is het principe om thuis te werken. **En** de sociale context zit daarbij, het nadenken over de work-life Balance, Dat is een hele belangrijke. Op technologisch gebied. Het feit van dat wij nu hier dit doen hè is, rechtstreeks komt uit Skype bestond al jaren en Mensen gebruikten dat niet. Het zijn deze platformen, en dus mobiel vergaderen Die dat die dat een stuk hebben gebracht. Er is echt heel veel even leuk Onderzoek dat ge daarin kunt vinden. Wat daar voor de culturele sector heeft opgeleverd, hè? Er waren gigantische van ja, platformen opzetten, Mensen gaan met remote naar cultuur kijken en voorstellingen opnemen die Mensen dan thuis in hun bril kunnen zien of op een scherm enzovoort enzo verder. Werkt niet, Er zijn nu amper, Er is heel veel geld in geïnvesteerd, ook om Mensen. En dan kom ik terug op mijn verhaal van de overheid en de kunstenaar. Er is **heel veel geld mee geïnvesteerd**, Maar we hebben er eigenlijk weinig of niks uitgehaald of uitgeleerd. Integendeel he dus. Corona was een periode waar dat zeer **veel subsidies** zijn gegaan om die sector te kunnen vasthouden, Maar de sector heeft het meeste bloed, Die jaren daarna de 2 3 jaren na corona verloren. Ik heb de indruk dat we eigenlijk pas vanaf dit jaar, En dan spreek ik van januari van dit jaar stillekes terug in pre corona cijfers aan gaan Dus daar komt ge nog eens opnieuw naar het verhaal toe dat **cultuur en kunsten een collectief fysiek verhaal** is. En dat Mensen dat voor een stukje fysiek willen beleven. De gigantische bedragen die deze week betaald zijn aan de kunstwerken van de Esther Lau collectie geven we nog eens een keer aan dat wij op een vreemde manier nog altijd niet om kunnen met dat abstracte idee van de simulacra. Als ik u nu zeg van kijk, dit flesje is gemaakt door andy warhol. Mensen gaan er € 100.000 voor bieden en dat voor betalen. Maar dat flesje is maar een fysiek object. Als ik dat nu, NFT verhaal is daar een heel mooi voorbeeld van. Wij dachten van Mensen vinden dat ik weet niet hoe cool bla bla bla. Maar **Mensen willen iets tangible**, Mensen willen een verhaal. En als jij nu zegt Van dat dit

Andy Warhol en iedereen zegt dat dan gaan Mensen daar 100.000 durven betalen. Dus de visionnaire context van, die zijn klaar om **abstractie** te maken tussen Wat dat virtueel is en dus abstract is en dan kom ik terug naar mijn verhaal van abstractie en de mogelijkheid tot abstractie te kunnen denken. En de onkunde om abstractie te denken, heeft er eigenlijk voor gezorgd dat heel veel van die ideeën of vormen die we in ons achterhoofd hadden om die te Laten rollen, dat die eigenlijk gewoon allemaal op hun zak gegaan zijn. NFT's zijn daar een heel mooi voorbeeld van. Ik ben er zelf heel erg mee bezig geweest om van de juridische context die er achter zit, met de smart context die erbij zitten. Maar **Mensen zijn er gewoon niet klaar voor** en ik zie dat ook nog niet In de eerste 50 jaar gebeurd. Dat we er klaar voor gaan zijn Omdat en om **brein** er niet voor klaar is en de **technologie** er niet is technologie is nog niet geadopteerd. **Kosten** zijn de groot, structureel netwerk hardware is te duur, dus We gaan nog heel lang op hybride modellen zitten, waar **technologie een middel is, Maar geen doel.** Er zijn Beperkte voorbeelden van kunstenaars in instellingen die daar heel erg mee spelen, maar uit zich blijkt dat altijd nog een stukje die hybriditeit te zijn. De generaties zijn er nog niet klaar voor, daar moet nog minstens 3, 4 generaties slijten, voordat we en terug, Een stukje die potentie van abstractie en virtualiteit kunnen denken voordat we daar gaan geraken.

V

Ja OK. Ja vind ik wel Helder. Ik zie dat we nu bijna een uurtje bezig zijn.

Expert

Ik heb nog 10 minuten.

V

Oké, dan stel ik voor Morgane dat we naar de slotvragen gaan, dat we die nog zeker stellen?

M

Ja, Dat is goed. Ja, Ik ga ervoor. Misschien dan meer als een samenvatting die We kunnen maken of zo om dit interview een beetje te beëindigen. Welke trends dat er al besproken zijn, of welke trends dat er nu nog in u opkomen die voor jou eigenlijk het meest bepalende zijn momenteel voor cultuurhuizen zoals 404.

Expert

Ik denk dat de context van subsidiëring en de context van Werking. Je gaat keuzes moeten maken. Je gaat scherper moeten zijn. Je gaat echt keuzes moeten

maken. Wil je impactvol zijn en wil je het verschil maken, als dat de doelstelling is, Tenminste dus Als je die keuze neemt dat je het verschil maken dat je impactvol wilt zijn, dan gaat je radicaal moeten zijn. En radicaal betekent een stukje **keuzes maken**. Waar dat je de breedte niet moet verlaten, maar waar je uw niveau heel scherp moet houden op een bepaalde hoogte. Maar waar je door doelgroepwerking keuzes in functie van uw lokale omgeving, uw eigen veld en uw publieksbereik, zeer dieper moet gaan om Mensen vanuit een herkenbaar verhaal naar uw huis te kunnen brengen. Dus de volgende structurele ronde die eraan gaat komen, hè? Voor het kunstendecreet volgend jaar, gaan er keuzes moeten gemaakt worden, hè, dat is de administratie. Dat is wat ik daarstraks, zei de kaas schaven, een stukje eruit plukken enzovoort, dus daar gaat een bepaald model komen waar men **keuzes** in gaat moeten **maken**. Wil je vernieuwend, activistisch, impactvol zijn, dan ga je keuzes moeten maken en die keuzes gaan een stukje radicaal moeten zijn. En die gaan een stukje radicaal de kaart moeten trekken van hoe gaat je uw doel publiek kunnen vastnemen en hoe gaat je daar iets mee kunnen doen? Als corona iets geleerd heeft, is dat de **lokaliteit**, en dat betekent letterlijk en figuurlijk de meters rond uw Huis en de kilometers die daar rond zitten hè, want uiteindelijk zie je toch nog dat meer dan 90% van de cultuurhuizen hun publieksbereik is nog altijd relatief lokaal en Dat is maar goed ook. Want Dat is ook de taak van een van een cultuurhuis. Dat je met u doel het publiek met uw regio, met de bewoners in uw huis moet gaan betrekken om dat model een stukje te kunnen gaan... Dus je gaat die **horizontaliteit moeten trekken In de functie van uw publieksbereik**, maar je gaat dat volgens mij Alleen maar kunnen doen door een aantal heel **intrinsiek artistieke keuzes** te kunnen moeten maken. Zodoende dat de... We hebben het nog niet gehad en Dat is ook één van mijn paradepaardjes in dat verhaal. En Ik heb ook proberen eventjes aan te halen. Door het wegvallen van die grote verhalen, door de 'Age of I', door de verpersoonlijking, komen wij in een soort van mediocre stadium terecht. En Al is daar een perfect voorbeeld van, hè? Al is super boeiend super interessant, heel veel dimensies, etcetera, etcetera etcetera. Maar het grote probleem van Al, zeker op dit moment, en we zitten waarschijnlijk toch nog zeker 5 jaar in dat stadium is dat de uitkomsten Al, of de manier waarop we Al gebruiken eigenlijk Een **zelfverterend systeem** is. Dat betekent. Het leest data die je daar zelf in steekt en het neemt ook de fouten van die data mee en Dat model begint zich te trainen op data dat het zelf al gemaakt heeft. Die context is heel belangrijk, dus wat je gaat krijgen is een soort van mediocriteit die ontstaat, wat er uitkomt uit Al heeft geen pieken of dalen daarin, Dat is allemaal medioker en Dat is allemaal OK. En het punt is dat wij als maatschappij. En zeker jullie generatie en mijn excuses Als ik Als ik het Misschien een beetje blunt stel. Er komt een bepaalde mediokrediteit Omdat het lijkt allemaal wel oké te zijn Als het Dat is. Destijds de discussie rond Iedereen, **Alles is grijs**, hè? Al is grijs, Als je daar een kleur

moet oppakken. Iedereen is grijs. Opnieuw met heel veel premessie en je mag me dat niet persoonlijk nemen, Maar ik probeer me gewoon dat je dat visueel kunt beseffen. Jullie **generatie ziet er allemaal ook hetzelfde uit**. Jullie hebben allemaal lang sluijk haar allemaal dezelfde kleding is allemaal heel grijs. Er zit heel weinig uitwassen uit zowel naar beneden als naar boven toe. En wat daar een stukje een constante in is en je ziet dat ook bijvoorbeeld in muziek. Is dat alles begint op elkaar te lijken. Niemand durft zich, omwille van angst omwille van expressieverbod. En dus je krijgt die mediocriteit. En dat gaan We moeten proberen uit te breken. Je gaat dat moeten gaan stretchen, moeten gaan opentrekken om vernieuwing te kunnen gaan zetten en vernieuwing vertrekt vanuit een bepaalde radicaliteit en vertrekt vanuit het zich afzetten ten opzichte van iets. Maar je merkt dat iedereen in dat middenveld blijft plakken. Zowel politiek als inhoudelijk als creativiteit, als persoonlijkheidssystemen. Blijft je heel erg in die mediokeriteit hangen en Je kunt ook geen echte innovatie. Kunt geen echte filosofische reflecties zetten, Omdat iedereen een beetje angst heeft om, ik zeg maar iets, om met rode haren naar het school te komen om dat nu heel tastbaar te maken. Ik geef een mooi voorbeeld zodat je begrijpt hoe dat mediokeriteit ontstaat met AI en met technologie. Op dit moment is 70% van de muziekconsument/ consumptie gebeurt via systemen zoals zoals Spotify. Spotify heeft een betalingssysteem en een nummeratiesysteem dat werkt rond het aantal clicks hè? Dus het aantal kliks/ luistermomenten. Die klik krijg je pas als ge 20 seconden naar een nummer heb geluisterd. Waarom vertel ik dat? Omdat mensen heel veel swipen en dus er wordt heel veel geconsumeerd en dus wat gaan muzikanten doen? Muzikanten gaan het riedeltje, het haakje van het nummer hè, dus dat wat het nummer bijzonder maakt, gaan ze proberen in die 15 seconden te zetten, zodat Mensen het herkend hebben en dus over die 15 seconden gaan beginnen te luisteren. Dus de logie op die manier heeft heel erg het maken van popmuziek compleet op zijn op zijn hoofd gedraaid. Dat is niks nieuws, hè? Want uiteindelijk vroeger had je een langspeelplaat of vinyl. Je kon een nummer maken dat 12 minuten was, plots was die plaat kleiner en kon er maar plaatjes maken van 9 minuten snap je dus dat is niks nieuws, maar door het feit van dat die algoritmes dan ook nog eens een keer op die systemen komt, dus dan krijg je die mediokeriteit en daar is het grote probleem van deze tijd is namelijk Dat wij van de technologie een soort van kabbelend beekje krijgen van allemaal dingen die een beetje ze hetzelfde zijn, een heel klein beetje naar boven. maar Wil je innovatie, zowel in kunsten als in technologie, stimuleren, dan gaat het over dat We het kunnen opentrekken en Dat is heel belangrijk.

V

Ja. Ik snap het wel. Ja, Het is ook heel interessant dat We hebben dat nog van Niemand

gehoord eigenlijk. Die insteek een beetje en dan kunnen we Natuurlijk zeker gebruiken, dus Ik vind Ik ben mee hè?

Expert

Ja, ik probeer een beetje een **meta verhaal** te vertellen. Omdat Ik denk ongeveer wel te weten wat andere Mensen zouden zeggen over ja, technologie, en Dat is interessant en je ziet in dit. Maar dat zijn tendensen die op een op een op een subniveau zitten. Je kunt die tendensen Alleen maar echt begrijpen of kaderen Als je dat meta plaatje neemt en weet van wat er eigenlijk leeft vanuit een filosofisch, meer technologisch maatschappelijk verhaal om te zien van waar dat die dingen zitten. En een beetje ook achter de schermen te kunnen kijken van hoe dat technologie werkt, dus Ik denk dat je daar meer mee gaat mee zijn met zo een verhaal dan dat dat veel te tastbaar is.

M

Nee inderdaad ja, dan rest mij Alleen nog de een praktisch, vraagje naargelang ons onderzoek eigenlijk of dat wij u later ook nog mogen contacteren Als de bijkomende vragen hebben. En Als we over toekomst scenario's gaan nadenken of dat oké?

Expert

Ja, ja ge moogt dat zeker doen. Die probeer daar, Als ik jullie was, hè, ik ben uw promotor niet. Ik moet me daar niet mee bemoeien.

M

Doe maar hoor, alle input is welkom.

Expert

Maar probeer na te denken hoe dat ge uw bevindingen op een toffe manier kunt presenteren. Zeg je van, kijk, we doen eens een studienamiddag of we doen eens een panelgesprek bij XXXXX, ergens in een in een zaaltje met een aantal Mensen, om daar wat reflectie over te kunnen krijgen, Inspiratie, talk, een podcast Alleen snap je, probeer iets te maken waar je uw verhaal mee kunt dissemineren buiten een traditionele paper, want we weten vandaag de dag met de mediocriteit van het chat gpt verhaal. Dat Niemand dat..; dus ik zou daar eens over denken hoe dat ge uw verhaal en uw bevindingen op een of andere manier in een bullet Point manier kunt zetten, Maar dat die ook een stukje kan aanleiding geven om daar iets mee te doen.

M

Ja.

V

OK goeie tips. Dankjewel.

Expert

Goed. Fijn goed, leuk, merci voor het gesprek. Ik moet gaan moven naar de volgende meeting, dus ik hoor jullie nog wel goed.

V

Ja uiteraard. Super bedankt dag.

Transcriptie Expert 5

F

Ja. OK, Misschien kan je beginnen met uzelf even kort voor te stellen. En wat is juist uw rol en betrokkenheid binnen de cultuursector?

Expert

XXXXX

F

Ja. Ja. Oke, dus je zit wel hoeveel jaar zit ongeveer al in deze sector?

Expert

In de In de artistieke sector dan?

F

Ja.

Expert

Als XXXXX denk ik bijna XXXXX jaar en als professional die werkt in de sector misschien XXXXX jaar of zo. Ja.

F

Oke

Expert

Ja.

F

En welke functie heeft de 404 of kunstcentra in het algemeen eigenlijk in de samenleving? Voor wie denk je?

Expert

Ja, Ik denk dat hangt op een in de zaal van de theaterzaal hangt er daar kunst veredeld van boven het podium. Denk dat dat het een beetje samenvat en veredelen kunnen, dan is een eerder. Hoe moet ik het zeggen? Een term die die eerder metaforisch te begrijpen valt als kunst is voor alle Mensen en alle Mensen hebben evenveel recht op kunst en kunst kan u inzichten bieden kan, kan therapeutisch werken, kan emanciperend werken. Kunst

heeft heel veel doelen los van het genieten van een van de schoonheid van de kunst, dat ook wel een belangrijk doel op zich is. Dus heeft kunst ook een maatschappelijke functie en heeft een cultuurhuis ook binnen die gedachte, een maatschappelijke functie. Een cultuurhuis is geen eiland. Een cultuurhuis ligt in een bepaalde omgeving in een in een realiteit, in een context en een goede wisselwerking met die context is volgens mij een heel belangrijke functie van een cultuurhuis. Dus van daaruit denk ik dat 404 concreet ligt in een middelgrote provinciale stad in Vlaanderen. En krijgen zij nog een afspiegeling binnen van de bevolking van die middelgrote provinciale stad. Nee, dat denk ik niet. Hoeft dat per sé, Dat is een andere vraag. Maar ik denk wel vanuit de maatschappelijke functie van 404 vanuit de geschiedenis, ook van 404, die waar ook wel sociaal engagement een rode lijn in is. Dat er zeker nog kansen liggen om nog meer te verbinden met de stad en naar de bevolking, waaronder ook jongeren. En Als het Gaat over jongeren is de realiteit gewoon dat de helft van de jongeren migratie roots heeft. Het is een andere realiteit dat jongeren nu ook heel hybride identiteiten en gelaagde identiteiten hebben en een heel andere beleving van kunst. Ook vaak. Dus ja ook daarin denk ik dat we uit kunnen blijven groeien om om beter de brug te hebben met de samenleving en alle en zoveel mogelijk groepen daarin.

F

Ja. Want wat zijn de belangrijkste veranderingen die jij momenteel nu al hebt gezien. In de cultuursector. Of ja, wat kan er nog beter dan wat je het hebt aangekaart?

Expert

Wat kan er beter? Ik denk dat dat dat 404 bijvoorbeeld. Zij maken bewuste keuze van wij hebben enerzijds ons eigen aanbod. En dat eigen aanbod is is, ik heb het nu puur over 404 hè. In de sector, in de bredere sector zijn er veel problemen, maar puur over 404. Ze hebben hun eigen aanbod en dat eigen aanbod is vaak heel, hoe moet ik het zeggen? Edgie arts zo echt zo, hoe moet ik het zeggen niche, vaak niche arts. En dat is oké. Daarnaast hebben ze ook. Want ze kunnen dat balanceren met alle andere events die daar doorgaan met externen of in partnerschap. En ik denk dat daarin nog de keuzes nog beter kunnen. Van welke events doen we als partner en welke events doen we puur als uitbesteding? En ik denk dat er soms vragen binnenkomen bij zulke cultuurhuizen, die eigenlijk vanuit de stad komen, vanuit haar bevolking en soms vanuit groepen die nooit tot 404 komen. En als ze daarin de keuze maken van OK, we laten dit event door gaan, we doen het niet in partnerschap, maar wel we laten het puur als externe verhuur. Dat lijkt mij dat ze daarom bijvoorbeeld meer zouden kunnen de keuze maken af en toe van OK, Het is Misschien artistiek niet wat dat wij in ons DNA altijd dragen, maar puur vanuit de gedachte dat dit event een, hoe moet ik het? Een Lokale jeugdwerking. Ik

heb het nu bijvoorbeeld. Ik ga het heel concreet maken. Het event van de comedian die onlangs in 404 was. Ik weet niet of dat je dat weet. Dat was een Marokkaanse jeugdvereniging uit de Brugse Poort, de Bijenkorf. Die had een theaterzaal gehuurd voor een comedian te laten komen met Marokkaanse roots.

F

Ja.

Expert

Ik heb horen waaien dat ze dat hebben toegestaan, maar dat ze XXXXX. En dat daarin dat dat dat niet een partnerschap was, dus dat dat puur als externe verhuur was. Ik heb dat gehoord van iemand.

F

Ah amai.

Expert

Dat vind ik jammer, dat vind ik een gemiste opportuniteit. Als dat zo is, wie weet ben ik fout. Wie weet is dit fake news, maar als dat zo is, zou dat bijvoorbeeld een heel concreet voorbeeld zijn, van waar dat 404 een enorm grote opportuniteit heeft laten liggen om op lange termijn een duurzame relatie op te bouwen met een lokale organisatie die iets wil doen met kunst. En, hij moet ergens beginnen inderdaad, die comedian die kwam, dat was misschien wat XXXXX. Dat kan, dat kan. Maar. Ik hoop echt dat dat niet waar is dat ze daarvoor XXXXX. Dat is een XXXXX. Als ik het eufemisme in die beroering mag uitdrukken. Die hebben niet veel middelen die komen uit Brugse Poort. Dat zijn allemaal zeer kwetsbare jongeren.

F

Ja. Ja.

Expert

Alleen dat dat dat zou echt erg zijn moesten die XXXXX. Het is maar een voorbeeld dat ik geef, dus ik denk dat de machtsstructuur binnen grote cultuurhuizen dat er soms kleine beslissingen worden genomen met grote impact, waarvan ze niet altijd bewust zijn wat die impact is. Ik denk dat daarin.

F

Op andere mensen dan ja.

Expert

Ja, Ik denk dat daarin nog kan geleerd worden. Maar dat is niet alleen bij 4 0 4 want 4 0 4 om eerlijk te zijn, doet het nog best goed. In vergelijking met veel andere cultuurhuizen in de sector. Ja dus in de sector zijn er echt heel veel problemen van. Niet Alleen aanbod en van publiek, maar van verdeling van middelen en macht die niet just zit. Wie werkt er in de sector? Wie werkt er niet in de sector? Wie wordt de getokenized de sector constant dezelfde mensen die naar voren worden geschoven? Hoeveel alles door die dingen zie ik constant terugkomen, tokenization. Zo ja van ja, Wij zijn divers. Wij zijn inclusief. Ik kan dat woord inclusief niet meer horen, want Als het gaat over verdeling van macht en middelen zie ik helaas weinig veranderingen de afgelopen jaren, snap je wie staat wie zijn de mensen die het voor het zeggen hebben in de sector? Wie heeft de touwtjes in handen?

F

Ja.

Expert

Waar zit het geld? Snap je die dingen? Daarin zit bitter weinig verandering dus.

F

Jawel is het eerste. Er is een verschil. Mij zeggen dat je inclusief zetten echt inclusief zijn. Ja, dus.

Expert

Ja heb bijvoorbeeld wat a 4 0 4 probeert in van good practice is die die de jongeren de de jongeren board (Jong Panel). Ik weet niet wat dat nog bestaat bij 4 0 4 de jongeren boards.

F

Het is wel.

Expert

De youthboards hebben ze, je hebt de Raad van bestuur, maar hebt ook zo een jongerenraad van bestuur.

F

Dit niet zeker.

Expert

Dat vind ik een leuk initiatief met een goede intentie. Ik vraag mij dan ook af, leuk allemaal, hoeveel macht hebben die, heeft die Youth Board? Wie zet daarin? Ik heb daar XXXXX. Ik weet niet hoe dat ondertussen is gegaan met die youthboards. Dat is een interessante piste om op verder te bouwen in de toekomst om jongeren echt macht te geven in zo'n cultuurhuizen. Dat vind ik echt een goede. Maar geef ze dan ook echt macht. En gebruik geen ik zeg niet dat 4 0 4 dat doet, maar als je zulke initiatieven doet moet je echt echt macht geven aan jongeren en niet gewoon ze als klankbord of als een veredelde focusgroep gebruiken van. Nu willen we eens jullie mening horen? Nee, het moet echt wel. Die mening moet gevolgen kunnen hebben, ja. Dat gaat hetzelfde. Dat gaan over alle aspecten van van de cultuursector, dus dat er heel nog wat werk aan de winkel is. Als het gaat over macht geven, macht uit handen geven en en. Ja. Zoiets.

F

Ja.

Expert

Sorry ik babbel lang hè?

F

Awel dat is goed en dan ook, over hoe sta je dan tegenover de nieuwe technologische ontwikkelingen? Dat is nu meer en meer gebruiken in de cultuursector.

Expert

Sorry. Wacht hoor.

F

Hoe dat je staat tegenover nieuwe technologische ontwikkelingen die nu gebruikt worden in de cultuursector?

Expert

Welke technologische ontwikkelingen?

F

Zoals bijvoorbeeld VR, AI, zie je dat eerder als een opportuniteit of een bedreiging.

Expert

Er is een volledige opportuniteit. Ik wij vanuit XXXXX, Wij zijn volle bak aan de slag met VR en Artificial intelligence enzo zeker AI vind ik een echt een belangrijke tool. Pas op het het. Het heeft twee kanten. Elke nieuwe technologische ontwikkeling heeft, is een mes dan langs twee kanten snijdt.

F

Ja.

Expert

Dynamiet is ooit uitgevonden en had goede doeleinden, want daardoor zijn er treinsporen kunnen gebouwd worden door bergen en weet ik veel wat allemaal. Maar dynamiet heeft ook de helft van de wereld opgeblazen In de In de oorlogen dus elke uitvinding heeft voor- en nadelen en AI is just hetzelfde. Wat is het voordeel van AI bijvoorbeeld? Dankzij AI kunnen veel meer jongeren toegang hebben tot creatieve processen zonder dat ze per se veel expertise of kennis moet hebben. Over hoe moet ik muziek maken. AI kan echt helpen om jongeren die weinig kennis hebben of expertise over over bepaalde kunstvormen om hen op een emanciperende manier sneller toegang te kunnen geven, Ik heb het over produceren, muziekproduceren, ik heb het over jongeren die willen muziek opnemen, met een stem en die deftige kwaliteit willen hebben om om om die dat deftig willen willen qua kwaliteit en zo. Dat zijn allemaal tools voor op de markt. Hetzelfde Als het gaat over? Allez, Ik wil gewoon zeggen, hé, AI kan heel veel Mensen helpen. En is een emanciperende technologie aan de ene kant aan de andere kant is het een heel ecologisch vervuilende technologie. Is het ook een technologie die ook weer op een bepaalde manier een nieuwe soort ongelijkheid in stand zal uiten in de wereld, want dan zijn er de Mensen die wel met AI kunnen werken en niet meer AI kunnen werken. Wat dat ook op zich prompts kunnen geven op AI, gaat ook een nieuwe vorm van ongelijkheid teweegbrengen, dus het is een mes dat langs twee kanten snijdt. Maar ik denk wel dat het iets is dat er niet omheen kunt. AI gaat er niet omheen, kunnen In de toekomst, dus ze kunnen daar zoveel mogelijk tegen verzetten of dat wilt. Ge gaat moeten meegaan?

F

Ja

Expert

Het gaat niet, Je kunt niet Zonder, dus Het gaat moeten gaan over duurzaam gebruik van

AI over efficiënt gebruik van AI, bewust gebruik van AI wanneer en waarvoor en voor wie en waarom. Maar dat je het gaat moeten gebruiken en dat het de meerwaarde kan zijn. Ook in de kunsten. Absoluut, Ik denk dat AI nog tot. Fantastisch zotte dingen ga leiden Want.

F

En denk je dan niet dat het soms een deel van de creativiteit weghaalt of de creativiteit net aan wakkert?

Expert

Ja absoluut. Absoluut, Maar het kan ook net creativiteit weer aanwakkeren, want elke reactie in de kunst de wereld leidt ook tot een tegenreactie. Snapt u dus dus.

F

Ja.

Expert

Als de Mensen die zich gaan afzetten tegen AI en daar niks mee te maken willen hebben. Zelfs zij gaan handelen vanuit het ontstaan van die AI, dus ook hun handelingen zijn uiteindelijk reactie op die AI, dus ook daar en ook met AI. Mensen die wel met AI werken, gaan daar dan weer iets heel creatiefs mee doen. Waardoor dat het wel weer iets creatiefs kan worden, snap je? Allez, er is AI arts, het kan creativiteit inderdaad beknotten, Maar dat gaat ook op de tijd. Op den duur gaat daar daar ook Mensen steeds beter en beter worden met AI en gaan ze ook steeds nieuwere manieren hebben om daar mee om te gaan, denk ik, ga de ook echt nog versteld staan van de creativiteit die er wel in kan zitten. En ik bedoel. Hoe wordt muziek nu gemaakt? Ik ga het weer over muziek hebben. Dat is producers werken nu met samples. Samples zijn ook. Stukken van muziek die al gemaakt zijn. Dus ook, Dat is op een manier iets dat dat al gebaseerd is op iets dat bestaat. Dus ook daarin kunnen discussiëren van creativiteit. Op het moment dat sampling is uitgevonden, werd de creativiteit van de van de muzikanten beknut maar net niet. The sampling is op zich nu kunst geworden. AI gaat opzich een kunst worden waarin dat de je gaat zien, dat Mensen dat er echt mensen zijn die dat naar de next level gaan brengen, dus maar inderdaad het kan ook allez. Het kan ook ervoor zorgen dat Mensen dom worden absoluut. En daar moeten we ook bewust voor zijn daarmee dat ik zeg bewust omgaan met AI. Zorg dat het u niet dom maakt.

F

Ja.

Expert

Bijvoorbeeld Als je een tekst moet schrijven en je gebruikt, chat gpt of dan moet je niet alleen die nieuwe tekst kopiëren en plakken, je moet er nog altijd naar kijken en iets mee doen. Dus dus Ik denk dat daarin ook wel dat daar ook belangrijk is dat je het niet gewoon kopieert plakt want dan valt ge door de mand ja.

F

Naar keken ja. Dat is waar. Hoe verandert eigenlijk de manier waarop jongeren vandaag cultuur beleven of eraan deelnemen?

Expert

Dat is, Dat is een heel ruim vraag.

F

Ja een open vraag

Expert

Hoe verandert dat cultuur op zich veranderd constant? Cultuur is nooit iets van hetzelfde, je hebt zo politieke partijen. Over die bezig zijn over de Vlaamse cultuur en zo, Maar dat bestaat gewoon niet, want cultuur is iets dat constant veranderd. En. Dus als cultuur constant verandert, is de beleving van cultuur ook verandert. En inderdaad technologie speelt daarbij ook een rol en en. De manier de effect van technologie op cultuurbeleving vind ik ook zeer interessant. Social media, welk effect heeft dat? Hoe dat jongeren cultuur beleven, hè vroeger? Nu gaat alles over reels, hè, Als je geen goede reel hebt, dan bestaat het niet als artiest of allee in sommige sectoren. Als je niet goed reel campagnes maakt, weet ik veel allemaal. Dus Ik denk dat heel veel jongeren ja, met die nieuwe technologieën. Ook wel hun cultuurbeleving, verandert ook ja, doordat social media een grote rol speelt. Zeker Als het gaat over aan de man brengen van muziek en zo theaterwereld ben ik niet zo in thuis, maar ook daar zelfs denk ik dat heel veel jongeren afgaan op social media als ze als ze willen kiezen welk theater dat ze willen. Dus Ik weet nog niet. Ja, Ik denk dat daar de cultuursector nog een inhaalbeweging heeft van. Omgaan met social media op een manier de jongeren ook aanspreekt. Denk dat ze daarin wel stappen zetten op korte tijd, Maar dat dat nog een stuk beter kan.

Zeker gezien de demografische samenstelling van onze jeugd vandaag de dag die niet enkel wit en middenklasse is, voilà. Ja, Ik weet niet, Het is Het is, Ik weet niet, Er zijn.

F

Ja of dan ook en wat denk je dan dat bijvoorbeeld drempels zijn voor jongeren nu? Waarom dat ze dat er zo'n of afnemende deelname is eigenlijk aan culturele activiteiten? Wat zal wat zijn dan zowat de drempels?

Expert

Ouh euhm , Ik heb daar al hele onderzoek rond gedaan. Letterlijk, over wat zijn de drempels van Mensen met migratieroots om naar de cultuursector te komen? Ik heb In de tijd in 4 0 4 Toen ik daar XXXXX was, ook een onderzoek gedaan intern, waarbij dat we gezocht hebben van wat is hier nu de de discrepantie tussen? Waar waar, waar zijn de gaten, wie bereiken we niet, wie wie, wie zit er niet, wie is er niet aan tafel? Dat zijn allemaal onderzoeken die gebeurd zijn en en. Ja, wat was uw vraag nu specifiek weer?

F

Wat dat dan de drempels zijn voor jongeren om deel te nemen aan culturele activiteit.

Expert

Ja is beetje, Waarom stappen veel veel jongeren niet binnen In de cultuursector? Ja, dat gaat voor veel zaken, hè? Dat gaat over toegankelijkheid in fysieke vorm. Kan zelfs zo ver gaan als architectuur, Maar dat kan even goed gaan over, dat gaat vooral ook over toegankelijkheid in in al haar vormen en en. Wie voelt zich daar thuis en wie niet? Ja, en moet je een thuis zijn voor Iedereen ook Dat is een vraag. Een cultuurhuis kan gerust kiezen van nee, wij wij, Wij zijn niet voor Iedereen bestemd. Wij, wij bieden hogere kunst aan wij wij, wij gaan hier geen ik weet niet wat programmeren om bepaalde mensen aan te trekken. Dat kan een keuze zijn. Maar los van daar als ik In het café kijk van 4 0 4 of zo ja, dan dan ziet het toch wel. Dat daar dat daar ook wel ja alles behalve, als het gaat over jongeren niet altijd een spiegel van Van van de samenleving zit. I dont know. Het is de drempels, Er zijn zoveel drempels, maar ze voelen zich daar vaak niet thuis. Ze voelen zich niet aangetrokken, het kan gaan over programmatie, kan gaan over. Ja idk. Betaalbaarheid kan gaan over aanbod voor een andere andere aanbod, los van de kunst.

F

Ja.

Expert

Ja, Ik weet niet waar? Er zijn verschillende drempels. Sorry, Ik ben even ben even moe. Sorry, ja.

F

Geen probleem. En denk je dan? Wat zijn de grootste uitdagingen rond diversiteit dan op dit moment?

Expert

Ik heb dat al gezegd daarnet. Er zijn heel veel uitdagingen als het gaat over diversiteit. Maar. Allee, je hebt diversiteit en inclusie tegenwoordig spreken we graag over intersectionaliteit en diversiteit gaat over gender, Seksuele voorkeur gaat over beperking al dan niet gaat over migratieroots. Het gaat over zoveel zaken. Maar Als je moet kijken naar de sociologische realiteiten van diversiteit en wie als in welke vormen van diversiteit? Worden echt moeilijker bereikt dan anderen, Alleen bijvoorbeeld heel concreet 4 0 4 als het gaat voor LGBTQ hebben zij minder problemen om om om ze hebben daar niet zo'n probleem mee daar. Daar hebben ze wel aanbod voor en en hebben ze ook wel die hij ook wel binnen de werking en binnen de institutie zitten er ook wel Mensen. Op plekken en posities die die ook die gemeenschap. Mee, Ja, hoe moet ik dat zijn, daar toebehoren of doen mee aan die kar trekken van Van? Maar Als het gaat, probeert Mensen met migratieroots in Gent. Daar zit nog een heel grote discrepantie in. Heel de cultuursector. Bon, Ik ga, Ik ga stoppen met hier met woorden zo te wikken en te wegen. De sector is witte en middenklasse, en dat Dat is het probleem weet ge, Dat is echt een probleem. Dat? Dat blijft een probleem. Waarom? Waarom als er bijvoorbeeld dat gaat over over zowel de cultuurhuizen, Maar dat ga je even over cultuur educatie. Zoveel Mensen die beginnen In de cultuursector, Mensen van kleur die er die tijdelijke contracten krijgen die er na een tijdje weer uit vliegen of die er weer uitvliegen Omdat ze niet snel genoeg renderen als ga voor cultuur educatie. Hoeveel Mensen zijn er niet die aan het KASK beginnen Mensen met migratieroots, maar die er ook vroegtijdig uitvliegen. Zo die dingen snapt je, dat zie ik veel te veel terugkomen.

F

Ja.

Expert

Ik zie dat veel te vaak terugkomen en ik zie dat altijd bij dezelfde profielen terugkomen,

namelijk Mensen met migratieroots en. En dat kan, Dat is deels Mensen met migratieroots. Dat is anderzijds ook deels vaak een sociaaleconomisch verhaal, want Mensen met migratieroots behoren vaak ook niet tot die middenklasse die die taal en die codes kennen van die middenklasse en die direct altijd mee zijn in dat wereldje van die arty farty middle class. Sorry, Ik ben even kort door de bocht, Maar ik wil gewoon zeggen van Het gaat.

F

Geen probleem.

Expert

Gaat vaak over. Daar ligt de wonden vooral en er zijn zoveel overlegstructuren van hoe kunnen we diverser worden? En inclusief en weet ik veel allemaal. Maar hoe? We zijn er al jaren over aan het babbelen, maar In de praktijk zie ik dat de verandering bitter traag extreem traag gaat en dan gaan we weer over hetzelfde verdeling van middelen en macht. Wie heeft het voor het zeggen?

F

De praktijk ja.

Expert

Wie wie staat er aan de top, wie wie, wie beslist er over? Wie neemt de beslissingen over geld en personeel en alle belangrijke zaken die mijn cultuurhuis te maken hebben. Wie zijn de programmatoren, wie zijn de? Ah, je weet, er is ook vaak tokenization. Dat is ook echt een probleem, want als heel vaak wordt er dan gepraat over diversiteit en inclusie. En dan komen er daar een aantal initiatieven uit. Die al te vaak zo In de verf worden gezet.

F

Ja.

Expert

En en dan wordt er uitpak van kijk hoe divers zijn inclusief. We zijn met één of ander project dat dan of een festival dat doorgaat. Maar Als je dan bijvoorbeeld. Ja zou dieper graven, dan zitten ze al vaak vluchtige zaak en geen.

F

Ja.

Expert

Vaak vluchtige Zaken en Er is echt veel tokenization. Ik besef dat ik ook. Ik besef dat ik ook.

F

Jawel, er moet eerst iets aan de. Ja, er moet eerst iets zeg maar zeg maar ah, en er moet inderdaad eerst iets aan heel de structuur veranderen voordat je over inclusiviteit kunt spreken. Inderdaad, wat je zegt Van hogerop, dat moet ze ook gewoon allemaal veranderen.

Expert

Zeg maar. Ja, er zijn goede initiatieven en de intenties zijn goed van iedereen daar twijfel ik niet aan. Niemand is racistisch In de sector per se van Er is, Er is geen. Er is niet van Mensen dat ze bewust Mensen met migratieroots er niet bij willen. Ik weet de intenties zijn goed, maar er verandert niks. En, Dat is gewoon irritant en ik zie teveel dezelfde mechanisme terugkomen. Mensen die eruit vallen, Mensen die die van die uit de boot vallen, Mensen die verhalen die die die die altijd dezelfde zijn, snapt u? En dat zijn dan vaak de de organisaties die dan het meest uitpakken met hun diversiteit en inclusiebeleid. Maar Als je daar dan sommige verhalen van hoort, dan val je van uw stoel. Ik ga geen namen noemen van organisaties. Maar die krijgen wel subsidies, vaak onder andere om mee diversiteit en inclusie om dat in de hand te werken. De daar worden ze voor betaald door de overheid vaak, maar dan Als het op In de praktijk neerkomt, zie je dat die die functie waar dat ze geld voor hebben gevraagd. Dat mag geen doekje voor het bloed zijn. Dat mag geen tokenization. zijn. Dat mag geen schijnparticipatie zijn, dat moet echt duurzame lange termijn participatie zijn met met in andere landen staan ze zoveel verder op dat gebied. Waarom hier niet, wat is er probleem, wat is het probleem? Snap je ja.

F

Ja is waar. Ah ja, we zien ook. Bijvoorbeeld op welke manier is cultuurparticipatie dan veranderd sinds corona volgens u.

Expert

Sinds corona. Ik weet niet meer online waarschijnlijk. I don't know. Nog meer afhankelijk van online kanalen, Misschien. Wat denk jij?

F

Sinds corona, Ik denk dat er. Ik merk dat de kinderen die toen 12, 13 jaar waren.

Bij corona ik merk wel nu die dat nu studenten aan het worden, zijn dat zij wel een soort andere manier. Van weggaan bijvoorbeeld hebben of Dat is ook wat we nu wat zien. Dat wordt die uitgangscultuur ofzo is helemaal aan het veranderen. Dat zijn Mensen die Ik denk Omdat zij op het moment dat ze het meeste hadden zich moeten ontplooiën enzo dat ze toen moesten thuis zitten. Dan er wel iets inherent is veranderd, waardoor. Dat Ja Mensen het ook nu moeilijker hebben om om weg te gaan. Uhm, maar ook wel meer durven zeggen van Ik vind het oké om thuis te zitten op een of andere manier. Ja.

Expert

Ja ja Ik denk dat er wel wat meer cocooning is en en dat dat dat Misschien wel vandaar ook misschien dat online gegeven, veel Mensen hun levensbeeld speelt zich voor een groot stuk online af, zeker ook jonge Mensen. Denk dat een groot stuk misschien de helft van de tijd dat je wakker zit of misschien ietsje minder, I don't know, maar wel heel vaak dat we heel vaak online zijn.

F

Ja.

Expert

Ik ook trouwens ik ben geen jongeren meer, Maar ik ben ook heel vaak online. Dus ja, dat, dat kan ik wel inkomen. Ik denk ja dat er ook een overaanbod is vaak dat het aanbod ook niet altijd tot de jongeren komt. Ik denk ook dat vaak ook soms kan gaan over economische redenen. Dat dit te duur is voor veel jongeren. Het leven is duur voor een student tegenwoordig snap je en en OK dat bestaat wel uit pas en al die dingen, maar dan nog.

F

Ja.

Expert

Maar dan nog moet je denk ik, als jongere zeer selectief zijn tegenwoordig, want OK gaat wel uitpassen enzo, maar heb nu voor alles UITpas snapt u dus als ge ook een keer naar een goed feestje wil gaan waarvan dat tickets 15 of € 20 kosten ja, dan moet u daar ook voor sparen, dus dus Ik denk dat jongeren gewoon heel selectief zijn geworden, ook om het praktische redenen. Tijdsgebrek geldgebrek dus dat ze gewoon heel gericht. Er is naartoe gaan, dus Ik denk rekening daarmee houdend dat de marketing van de cultuursector. Daarop moet inspelen op hoe dat ze dat moet doen, weet ik niet, maar.

Ja. Ik ga zelf ook niet naar. Voorstellingen of concerten meer, Maar dat is eerder omdat ik zelf teveel XXXXX en Omdat ik daar echt niet meer ja beroepsmisvorming.

F

Ja, Dat is ook wel spijtig dan uiteindelijk.

Expert

Ik weet niet, Ik ben gewoon. Ik moet het sociaal zijn, vaak in mijn werk en in mijn in mijn hoedanigheid als artiest, waardoor dat in mijn vrije tijd gewoon niet altijd buiten wil gaan. Dat is. Dat is een andere reden, ja.

F

Ja. En tegenover dan hoe sta je tegenover de vergrijzing en hoe moet je kunstcentra hiermee omgaan?

Expert

Denk als er één groep is in de samenleving die wel haar weg vindt, vaak tot de cultuurcentra, is zeker de vergrijzende middenklasse. Ik denk dat die wel echt een weg vinden naar de cultuursector. Denk dat als het gaat over de armere Mensen op rust ze de armere Mensen op leeftijd. Dat die vooral cultuurbeleving doen in buurtcentra en zo van die lokale kleinere dingen dat die Misschien wat minder meer dat die meer naar de volkse cultuur beleving gaan. I don't know dat is. Ik weet dat niet, Ik heb de. Ik weet echt niet hoe dat het zit met die sorry, Ik ben moe, ik ik.

F

Het is OK, we kunnen denk ik eigenlijk zo goed als bijna afronden. Ik denk wel dat ik genoeg informatie heb.

Expert

Ja, Ik weet niet, als het gaat over vergrijzing, Ik weet gewoon niet wat Ik denk dat dat dat gewoon als wie dat, hoe welke groep dat ge ook. Wacht, sorry. Ik heb het begin begin van ons gesprek gezegd, hè? Je ligt niet als cultuursector, als cultuurhuis ligt, zet je geen eiland en en ge ligt in een omgeving en Je moet gewoon rekening houden daarmee op alle mogelijke manieren. Of dat nu gaat over jongeren of vergrijzing of wat dan ook. Hij moet bruggen met uw omgeving op alle mogelijke manieren proberen versterken.

F

Ja.

Expert

Ik weet ook niet wat dat alle problemen liggen, bijvoorbeeld als het gaat over vergrijzing , wie wordt er niet bereikt? Hoe moeten we dat wel bereiken? Maar ik zie vooral dat er vaak vanuit cultuurhuizen en zeker ja dat er nog te veel een eenzijdig witte middenklasse verhaal is. Dat is mijn grootste kritiek op de cultuursector in het algemeen. Zowel Als het gaat over aanbod publiek. Personeel. Middelen. Dat is gewoon, daar ligt mijn grootste frustratie in het algemeen en alle andere. Ja, voilà dat een beetje.

Expert

Als jij nog vragen hebt over dingen die niet duidelijk waren, laat het mij weten.

F

Nee, Ik denk dat het in orde is

Expert

Als je extra input nodig hebt. Vond je het sommige dingen wel interessant of niet?

F

Ja, ik vond het wel, Maar ik vind uw manier van denken in het allereerst sluit ook wel aan bij hoe mijn visie daarop is, hoor, dus ik vond het zeker een leerrijk gesprek. Als ik nog verdere bijkomende vragen heb, mag ik u dan nog contacteren?

Expert

Ja, geen probleem.

F

OK dan, komt in orde.

Expert

Geen probleem. Succes.

F

Ja salutjes, jij ook nog he.

Transcriptie Expert 6

Ben

Dus ja, eigenlijk mijn eerste vraag is of dat je jezelf eventjes kort zou kunnen voorstellen en wat jouw rol of betrokkenheid is of is geweest binnen de cultuursector?

Expert

XXXXX

Dus ik ken natuurlijk het huis heel goed, enerzijds als XXXXX, maar ook als bezoeker, als Gentenaar, ga ik naar veel voorstellingen daar.

Ben

Ja, oké. En welke functie heeft de 404 volgens jou in onze huidige samenleving? En dan misschien iets meer specifiek voor jongeren, want dat is toch wel waar we op willen focussen.

Expert

Ik denk dat de functie van 404 is dat dat eigenlijk een soort van **ambassadeur, een vuurtoren** is binnen het Vlaamse cultuurbeleid. En dat wil zeggen dat zij eigenlijk ook wel, ja, niet enerzijds enkel een, ik zou zeggen, misschien voor jongeren enkel een concertzaal zijn ofzo. Maar dat zij daarnaast ook, ja, een beetje middelen krijgen van de Vlaamse overheid om ook gewoon, ja, **mee het cultuurbeleid** mee vorm te geven. Dat betekent dat zij ook **jonge kunstenaars onder hun vleugels** nemen om die te helpen hun carrière op te bouwen. Dat betekent dat zij ook dingen programmeren waar dat er misschien **niet altijd het grote publiek komt naar kijken, maar die wel belangrijk zijn om te tonen in Vlaanderen**. Dat betekent dat zij ook een **internationale rol** moeten hebben door, ja, enerzijds gezelschappen te programmeren vanuit het buitenland, maar aan de andere kant ook zelf gezelschappen op te leiden hier in Vlaanderen die dan naar het buitenland kunnen trekken. Dus ja, hun rol is eigenlijk niet gering. En door het ambassadeurswerk dat zij natuurlijk doen, ja, is dat belangrijk voor jongeren omdat zij natuurlijk, ja, een toekomstgerichte instelling moeten zijn waarin dat ze zorgen dat, ja, het Vlaamse cultuurbeleid enorm kan floreren in Vlaanderen en internationaal. En als je denkt aan floreren, denk je aan groeien, dan denk je aan jongeren.

Ben

Ja, want dat is eigenlijk een beetje wat wij vooral uit ons gesprek daar hebben meegekregen, dat ze het moeilijk hebben om de jongeren nog goed te kunnen bereiken, want de gemiddelde leeftijd ligt ook zeer hoog. Ik denk dat in de 35 of zo was ik er voor de uitgaanssector eigenlijk van de 404. Dus dat brengt mij eigenlijk een beetje bij de volgende vraag of je weet welke trends dat volgens jou vandaag aanwezig zijn die een impact hebben op die functie van de cultuurhuizen. Dat is eigenlijk een beetje de grootste uitdaging waar ze mee te kampen hebben.

Expert

En specifiek om jongeren te bereiken, hè?

Ben

Ja, of een beetje algemener, mag ook.

Expert

Ja, welke trends zijn? Ik denk dat na **corona** heel veel veranderd is. Ik denk dat we een andere manier hebben waarop mensen hun vrije tijd beleven. Corona was daar echt de game changer, denk ik. Je ziet dat niet alleen in de natuursector, je ziet dat ook in de horeca, waar mensen eigenlijk toch **makkelijker thuis blijven en het thuis proberen gezellig te maken met vrienden** in plaats van uit te gaan of op restaurant of op café te

gaan. Dus ja, dan is dat natuurlijk niet goed voor cultuurhuizen. Ik denk dat dat trend één is. Trend twee, ja, zien we ook wel dat er **internationaal, politiek gezien, dat er heel veel beweegt**. Dat zorgt ervoor dat mensen onzeker zijn, dat zorgt ervoor dat onze economie wat begint te slabakken. En als onze economie slabakt, ja, dan is dat natuurlijk slecht voor de lonen van mensen. Het is natuurlijk ook allemaal zeer **duur** geworden. Dus je hebt aan de **ene kant onzekerheid en aan de andere kant** toch wel een **sterke inflatie** waarin het leven gewoon tout court duurder is en de winkelkar wordt duurder. Waardoor mensen dan ook **keuzes moeten maken. En het eerste wat dan natuurlijk valt, wanneer het leven duurder is, is de vrije tijdsbesteding**. Dus ik denk ook dat er een economische component aan verbonden is. En dan misschien derde, een beetje een **morele component** en dan specifiek naar jongeren toe, denk ik. Dat het ook gewoon tout court een andere generatie is **die cultuur of vrije tijd anders beleeft**. Bij ons was dat in een tijd dat ik... Allee, pas op, ik vind mezelf nog altijd zeer jong. Maar wanneer dat ik uitging, ja, dan was dat de facto uitgaan. No way dat we dat thuis gingen doen. En dan begon dat maar pas. Vanaf twaalf één uur gingen wij uit en dat ging tot in de vroege uurtjes door. Dit is de generatie die dat niet meer leuk vindt. Om bijvoorbeeld heel laat uit te gaan, omdat de dag erop een dag om zeep is. Het is ook een generatie die toch wel **wat anders omgaat met alcohol**, denk ik. En dus wat dat dan ook weer... Ik denk dat er misschien **sneller** naar **drugs** gegrepen zal worden dan naar alcohol. Om die high te kunnen bereiken. Wat dan natuurlijk ook weer **niet goed is voor de inkomsten** van bijvoorbeeld concerthuizen enzovoort. Omdat er natuurlijk minder gedronken wordt. Het is een beetje een perfecte mix eigenlijk. Allee, een perfecte mix, zo perfect zou ik hem niet noemen. Maar ik zou hem een soort van perfect storm noemen. Waardoor je nu eigenlijk in de situatie komt waarin sommige huizen wel in zitten.

Ben

Ja, dat is wat wij ook toen we op gesprek geweest zijn bij de 404, bij XXXXX was dat dan. Dan vroegen ze ook aan ons, ervaren jullie dat ook dat de uitgaanscultuur echt anders is? En dan merkten wij dat ook wel. Ik denk dat een van de puntjes was dat dat ook inderdaad niet goedkoop is. Dat het meer is dat ze beginnen op kot bij iemand en dan misschien wel nog op café gaan, maar echt uitgaan. Allee, de overpoort is ook... Het staat overal in het nieuws dat het aan het uitsterven is.;Dat dat ook een beetje een knelpunt was.

Expert

Ja, absoluut. Je voelt dat een beetje overal. Je voelt dat bij jongeren, maar je voelt dat ook bij oudere mensen. En ik denk dat dat echt sinds corona is, dat men op een andere manier met vrije tijd omgaat. Dat men makkelijker thuis blijft, minder gaat gaan eten, dit en dat. Dat is natuurlijk zeer negatief als dat je inkomstenbron is.

Ben

Oké, dan ga ik een beetje meer gaan focussen op de technologie. Welke technologische ontwikkelingen volgens jou de cultuursector het sterkst zullen beïnvloeden?

Expert

Ja, uiteraard **AI**. Ik denk dat dat de gamechanger is. Want er is op een korte tijd veel gamechangers geweest. We hebben corona gehad, waardoor de artiesten verplicht waren om naar andere manieren van hun kunsten over te brengen. We hebben in het begin eens gezocht. We hebben allemaal achter onze pc naar concerten gekeken, naar voorstellingen gezien en zo. Dus dat is eigenlijk op zich niet nieuw, denk ik. Technologie die heel fel verweven is met cultuurbeleving, maar natuurlijk AI die daar nu nog een keer

bij komt. En ik denk dat met AI het een **verrijking kan zijn, denk ik, voor cultuur. Maar het kan ook wel een gevaar zijn.** En ik denk een gevaar omwille van twee redenen. Eén, omdat er momenteel **niet echt een wettelijk kader** is van hoe moeten we omgaan met AI. Ik ga je een voorbeeld geven. Een voorstelling is volledig geschreven door een robot. Gratis. Kun je daar mensen voor vragen om daar een ticketje voor te betalen? Dat is een ethische, maar ook politieke vraag. Terwijl je anders een ticketje... Ja, wat zit daarin? De prijs van uw scenarist, de prijs van uw acteurs, dit en dat. Maar als je bijvoorbeeld hier de scenarist al niet meer hebt... Ja, is dat zowel een beetje een morele vraag van waar is het kader hier om te stellen? **Dat is een ding naar de politiek ook, dat politiek algemeen moet beginnen nadenken over een kader voor AI.** Dat is hetzelfde bij onderwijs, hetzelfde bij cultuur. Dat is één, dat kader die ontbreekt. En dan twee, ga je na een tijdje, denk ik dat artiesten, cultuursector, heel veel gaan moeten beginnen **opletten... dat zij niet vervangen worden door AI.** Je ziet dat die computers, die bots, dat die telkens slimmer en slimmer worden. We hebben altijd gedacht van oké, AI kan ons helpen. Maar nu zie je ook dat die bots al beginnen gevoelens te hebben. Dus dat is eigenlijk volledig de mens en dus ook de artiest kunnen vervangen. Maar dit alleen al, die twee zaken zijn alleen al een open deur naar de cultuursector. Denk daar ook met ons mee over samen. Het is aan de andere kant ook een opportuniteit. Het is een bedreiging, maar een opportuniteit ook.

Ben

Ik denk dat ze dat ook wel proberen om mee te zijn met die nieuwe technologieën. Maar dat ze inderdaad een beetje in een dilemma zitten van het kan positief zijn en voor nieuwe ervaringen zorgen. Maar langs de andere kant inderdaad ook dat... We hebben ook al een interview gehad met XXXXX van XXXXXX in Gent. En die zei ook van om echt met trends te kunnen meegaan. Tegen dat eigenlijk hoe het geïmplementeerd is in de organisatie kan het zijn dat de trend alweer voorbij is. Dus dat daar ook voor hun vooral de moeilijkheid lag.

Expert

Ja, nu ik denk dat AI... Ja, dat is wel een langere trend natuurlijk. Ja, ik denk dat het meer is dan een trend. Ik denk dat het een onlosmakelijk deel zal uitmaken van onze samenleving. Juist gelijk internet. Dat is dezelfde revolutie. Cultuurhuizen zijn nu ook helemaal gedigitaliseerd als het gaat over ticketing en dit en dat. Dus ik denk dat je hetzelfde moet doen met AI.

Ben

Dan misschien meer over het sociale aspect. Hoe denk je dat de verwachtingen van de bezoekers zullen veranderen qua beleving en participatie? We hebben het misschien al een beetje besproken, maar...

Expert

Ja, ik denk dat die beleving en die participatie, ik merk dat zelf ook. Ik ben nu zeer erg naar de toekomst aan het kijken en zeer filosofisch aan het denken. Je voelt dat mensen op zoek zijn Als ze al geld willen geven, willen ze iets unieks. Men gaat niet meer zomaar 40 euro boeken voor een ticketje van een concert, dat ze evengoed op YouTube kunnen bekijken. Snap je? Dus je moet eigenlijk, als je als huis wilt evolueren, moet je op een of andere manier het unieke kunnen meegeven. Dat betekent dat je die **hele belevenis** van naar een concert, naar een tentoonstelling gaan, dat je die moet **individualiseren** en dat je daar die unieke ervaring per persoon aan moet kunnen geven, waardoor het de moeite waard is om niet het concert of de tentoonstelling thuis te bekijken op YouTube. Dus ik

denk dat het geïndividualiseerde, het personele, dat dat gewoon nog veel verder zal gaan in cultuurbeleving. Je kunt dat betreuren, je kunt zeggen, maar ja, cultuur brengt mensen samen. Hoe raar is het dan dat we zouden focussen op het individuele? Ik denk dat je dat moet doen om echt het publiek verder aan je te pinden. Ik denk dat je echt daar niet meer het gemakkelijke V hebt. Laten we zo eens zeggen, de mensen die toch elkaar gaan volgen omdat het op dit geprogrammeerd is. Dit bestaat niet meer vandaag. Dus ook daar kan AI je helpen. **AI kan helpen van elk van je bezoekers een persoonlijk profiel aan te maken**, waardoor je die op die manier ook probeert naar je huis te lokken. Op het moment dat die daar ook is, kun je daar andere belevenissen in gaan steken per persoon. Maar ik denk wel dat je daar actief naar moet op zoek gaan, anders gaat dat volgens mij een boot missen en gaan mensen gewoon niet meer komen naar je huis.

Ben

Het lijkt me inderdaad wel niet gemakkelijk om voor iedereen individueel ervoor te kunnen zorgen dat ze het naar hun zin hebben, maar misschien inderdaad met nieuwe technologieën zoals AI.

Expert

Ja, we moeten op zich een belevenis kunnen geven. Een belevenis die unieker is dan het thuis te kunnen zien. En ik denk echt dat onze maatschappij individualistischer en individualistischer zal worden. Ik bedoel daarmee niet egoïstisch. Want mensen bewaren soms individualisme met egoïsme, maar ik denk dat niet. Het is daar een heel groot verschil in, maar mensen willen wel een persoonlijke belevenis. En ik denk dat je dat op de een of andere manier wel kunt bewerkstellen, dat elke cultuurganger zich uniek voelt en behandeld voelt.

Ben

Ik denk dat dat een beetje is gelijk op social media ook, dat iedereen zijn eigen for you-pagina's heeft op Instagram en op TikTok, en dat ze dat misschien wel willen doortrekken naar andere zaken.

Expert

Ja, inderdaad.

Ben

Het sluit er eigenlijk een beetje op aan, wat betekenen generatiewissels, dus bijvoorbeeld de Gen Z en de Gen Alpha, wat betekenen die voor de cultuursector volgens u?

Expert

Een enorme gamechanger. Ik ben een millennial. Het is zo compleet anders. Ik ben ook veel meer gerelateerd met de babyboomer-generatie, dan met Gen Z of Gen Alpha. Dat staat voor mij mijlenver van hoe ik het beleef en hoe onze belevenis was en is. Work hard, maar ook definitely play hard. Dat betekent play hard, dat mag het ook wat kosten. Dat mag het ook veel zijn. We hebben al, denk ik, privé een even drukke agenda dan qua work. De generaties na mij, dat is helemaal anders. **Die hebben dat bij ons zien voortlopen, denk ik, met burn-outs en ik weet niet wat nog allemaal. Dat die zoiets hebben van, work hard, play hard, doesn't relate to me anymore**. Dat betekent dat ook die play hard en specifiek voor het uitgaansleven, vrije tijd, cultuur, dat dat niet meer relateert. Men zoekt ook daar opnieuw voor die diepere belevenis, denk ik. Dat denk ik moet je als cultuurhuis kunnen geven. Ik hoop dat die generatie, daarvoor ken ik ze niet te goed, maar ik hoop dat die wel op z'n minst nog ook nadenken over die diepere betekenis in hun leven. Ik weet dat ze helemaal anders omgaan met work-life balance. Hoe dat ze omgaan met meaningfulness, als ik het zo op z'n Engels mag zeggen, dat is mij niet helemaal

duidelijk. Ik denk dat ze daar zelf ook nog mee worstelen. Ik denk dat een **cultuurhuis dan het gerekende partner is om samen die worsteling ook door te maken.**

Ben

Ik denk dat er ook nog een groot verschil is tussen mijn generatie, Gen Z, en de generatie die nu opkomt, want daar gaan we ons ook wel een beetje op proberen focussen in ons onderzoek. Wij zijn opgegroeid met technologie al, maar we hebben eigenlijk een beetje de opkomst meegemaakt, maar zij zijn er echt direct in gesmeten. Ik weet niet wat jij ervan denkt, van die nieuwste generatie. Ja, absoluut.

Expert

Ik denk dat dat nog een grote stap zal zijn naar verandering, maar ik denk dat vooral bij die generatie een stap zal zijn naar wat ik daarnet zei, **betekenis** in het leven. Dat is natuurlijk altijd zeer moeilijk als je jong bent om betekenis in je leven te vinden en te zien. Ik had dat ook niet op mijn zestien jaar. Maar voor mij was betekenis in het leven carrière en een job. Dat is vandaag bij die generatie niet meer zo. Dus daar denk ik dat een cultuurhuis mee kan helpen naar die zoektocht, maar je moet dat **als huis ook wel beseffen dat dat een zoektocht** is, denk ik.

Ben

Dan nog eventjes over die shift in de uitgaanscultuur waar we het al over gehad hebben een beetje. Maakt u zich daar zorgen over op de lange termijn? En wat denk je eigenlijk dat de oorzaken daarvan kunnen zijn? Corona is al gezegd natuurlijk als oorzaak onder andere.

Expert

Ja, ik maak mij daar zorgen over. Enerzijds **economisch** gezien maakt het mij daar zorgen over. Het is toch een sector... We zijn hier in Vlaanderen gekend voor onze uitgaansleven, voor ons Bourgondisch leven. Graag gaan eten, graag uitgaan, graag naar het theater gaan, graag naar de film gaan. Dat is volledig veranderd. Dus daar maken wij enorme zorgen over omdat daar een hele economie op stut. Dus we moeten het ook hebben van, voor een stuk ook, dat toerisme, die uitgaanscultuur, dat hebben we niet. Dat is aan het afkalven, dat is een probleem economisch gezien. Ik denk dat dat ook gewoon een probleem is **mentaal** gezien, dat mensen veel rapper thuis blijven, minder die verbinding zoeken met elkaar. En ze zien alleen nog maar die verbinding in de digitale wereld, niet meer in de echte wereld. Ik ben een enorm grote voorstander van sociale media en van digitalisering, maar ik denk dat je daar ook de gevaren van moet zien. En wanneer je altijd maar alleen bezig bent met dat schermpje, denk ik dat dat niet gezond is in je hoofd, ergens van boven. Dus ook op dat vlak maak ik mij zorgen, **mentale gezondheid.** En dan drie maak ik mij dan een beetje zorgen vandaag, maar ik maak mij ook zorgen in de toekomst gericht, van hoe gaat dat in hemelsnaam gaan evolueren? Ja, gaat dat een slinger zijn die nu aan de ene kant is en die helemaal terug naar de andere kant gaat doorslaan? Laat het ons hopen, of wel blijven met die slinger daar, maar dat maak ik mij wel heel erg zo.

Ben

Ja, dat was eigenlijk mijn volgende vraag, hoe dat je het in de toekomst ziet evolueren?

Expert

Ja, het is natuurlijk moeilijk, ik heb geen glazen bollen. Hoe zie ik het evolueren? Ik heb natuurlijk ook altijd het gegeven van **events.** Events, my dear. En corona is een event. Als Poetin het helemaal eens in de kop krijgt en hij dropt een bom, is dat een event. Dus dat zijn dingen waar je geen rekening mee kunt houden. Als er een oorlog komt, als er een

drone neerstort, whatever it is. Dus daar kan je geen rekening mee houden. Dan kan dat weer opnieuw een game changer zijn. Als er geen game changer is, als er geen 35-ste coronagolf niet meer komt, dan zie ik het op zich wel negatief in. En de manier waarop onze maatschappij vandaag wel evolueert, omdat ik niet bij die generatie, na mij, die sense of urgency, die van oei, het moet hier anders. Ze zijn daar ook gewoon tout court, nog te jong voor. En word je pas reactionair wanneer je ouder wordt. Maar ik was dat toch eigenlijk op redelijk jonge leeftijd, was ik al redelijk reactionair

Ben

Dan als laatste voor het sociale gedeelte. Eigenlijk een beetje tegenovergestelde, de vergrijzing. Hoe sta je daar tegenover en hoe denk je dat cultuurhuizen hiermee zouden moeten omgaan?

Expert

Ik zal iets vree stout zeggen. **Cultuurhuizen kunnen niet anders dan ermee omgaan.** Want als ik naar voorstellingen ga gaan kijken, het is natuurlijk te zien. Ik heb binnenkort kaarten voor zwangere guy in Vooruit. Dan ga ik daar niet veel oudjes zien. Maar als ik bijvoorbeeld naar een voorstelling ga van een minnaar, dan is de gemiddelde leeftijd daar 80 jaar. Dus ja, hoe moeten ze omgaan met vergrijzing? Ik denk dat ze daar de facto al eigenlijk mee omgaan. Dat dat de facto al een realiteit is in heel veel cultuurhuizen. En dat dat nu eenmaal is wat dat is. En ik denk dat ze blij mogen zijn dat die oudjes er nog zijn. Want ja, die hebben nog abonnementen, die komen nog buiten en die willen nog geld opdoen. Dus die hebben **1. de tijd en 2. ook de middelen** om dat te doen. En **3. ja, de interesse** van vroeger nog. Dus ja, ik denk dat je als huis misschien ook wel verstandig bent om daar ook voor een stuk ook mee rekening te houden in je programmatie. En dat je ook nog steeds moet programmeren voor die vergrijzende massa die ook op zoek is naar een aanbod.

Ben

Ik denk dat het ook wel dat een beetje is dat de 404 probeert te doen. Echt zo voor zoveel mogelijk mensen programmatie voorzien eigenlijk. Maar ja, het is dus eigenlijk vooral in die uitgaanscultuur. Het uitgaan dat je daar kunt doen. Dat daar de gemiddelde leeftijd heel hoog lag en die willen ze dus beneden krijgen.

Expert

Terwijl natuurlijk, ja, ik zou het kind ook niet met het badwater weggooien als, bijvoorbeeld in een concertzaal. Ik denk dat ik daar een van diegene voor ben. Ik ga naar enorm veel concerten in 404, maar ja, ik ben XXXXX jaar. Maar goed, dat is wel nog mijn generatie die nog uitgaat en die nog naar concerten en zo gaat. Dus ja, ik denk dat het belangrijk is om die ook niet weg te gooien, die generatie. Want ik denk dat ze wel belangrijk is. Ja, tuurlijk.

Ben

Dan een beetje meer naar de politieke kant. Welke beleidskeuzes kunnen volgens jou een grote impact hebben op de toekomst van lokale cultuurhuizen?

Expert

Ja, dat is een beetje een... Ik vind het eigenlijk heel moeilijk welke beleidskeuze. Ja, **elke beleidskeuze heeft uiteraard een impact.** Maar ik denk dat je gewoon als beleidsmaker heel goed moet nadenken over over heel je **subsidiebeleid.** Want eigenlijk beleidskeuzes in cultuursector, op wat komt dat neer? Aan wie geef ik geld? Aan wie geef ik subsidies? Ja, en dus dan eigenlijk die cosmos in Vlaanderen, dat wordt eigenlijk een beetje gerekend van de grote huizen, waaronder de vooruit. Dan heb je de middelgrote, de grote die hebben de facto altijd subsidies. Dan heb je de middelgrote, die moeten om de vijf jaar

een dossier indienen om te zien of dat ze nog betoelaagd worden. En dan heb je de kleintjes die dan projectsubsidies en zo kunnen indienen. En dat is eigenlijk heel die die microcosmos waar je mee kunt spelen. Waarom ik soms altijd zeg van ja, die grote en die middelgrote, zeer belangrijk, maar je moet zorgen dat er haar **voldoende in- en uitstroom in is**. Dus dat wil zeggen dat als er nieuwe mensen willen instromen, dat je moet zorgen dat er bij die bestaande dat er voldoende uitstroom. En dat doe je **door beleidsprioriteiten** te stellen. Dus ik denk dat je als overheid daarin nog een klein beetje meer kunt sturen om te zorgen dat die cultuursector zichzelf wel blijft vernieuwen en dat het niet zo een wereldswoord van ons kent ons.

Ben

Hoe ziet u de rol van de overheid in de ondersteuning van die cultuurhuizen? Ziet u die veranderen?

Expert

Ik denk dat de overheid aan de **ene kant daar moet zijn als facilitator** en moet zorgen dat er een gezonde, hoe moet ik het zeggen, een gezond klimaat moet zijn om aan cultuurbeleving te doen. Dat is één. Maar twee, je moet natuurlijk ook zorgen als overheid dat je **subsidies uitdeelt op een heel correcte, juiste manier**. En dus ja, ik denk dat dat in het verleden altijd al zeer objectief gebeurd is, zeer correct gebeurd. En ik zou daar toch wel voor pleiten dat we dat op dezelfde manier blijven doen en ook gewoon **vertrouwen geven** aan de verschillende organisaties aan wie je subsidies geeft. Enerzijds dat je ook als overheid daar je ook dan **niet te ver mee moet**. Ik zie soms dat politieke partijen daar meer grip op willen krijgen als bijvoorbeeld een organisatie te veel pro-Gaza is ofzo, ik zeg maar iets. Dat het beleid, de politiek dan zegt, wow, we zouden een keer klappen over je subsidies. Ik vind dat eigenlijk helemaal fout. Ik vind dat de politiek zegt daar heel ver, we moeten afhouden. Je geeft subsidies, je kunt een **beleidskader uittekenen** waarin dat je die subsidies geeft. Dat zegt van kijk, je moet bezig zijn met AI, je moet bezig zijn met nieuwe publieken, je moet bezig zijn met technologie. Maar sorry daar stopt het dan ook op een bepaald punt. Dan moet je als overheid wel dan zeggen van heb je subsidies gekregen? Goed, dankjewel. Maar nu geven we je wel alle **vrijheid en we vertrouwen je daarin dat je die subsidies op een goede manier zult besteden**. Dat is een beetje mijn visie daarop.

Ben

Dus voor het politieke deel dat we op het einde gedaan hebben, was de conclusie volgens mij eigenlijk een beetje dat jij vond dat beleidskader, dat ze daar binnen moeten blijven in de cultuurhuizen, maar dat voor de rest eigenlijk zoveel mogelijk vrijheid van de overheid gegeven moet worden.

Expert

Juist, ja, dat is eigenlijk, allee ja, de **overheid bepaalt de grote richtlijnen** en dan is het aan de **huizen te bewegen op welke manier dat ze willen**, want ja, voor mij moet cultuur een beetje een spiegel zijn van de maatschappij, dus ook een spiegel van de overheid. We zouden zeggen dat de overheid daarin ook die vrijheid moet kunnen geven, want anders kan je die spiegel niet zijn. Snap je wat ik wil zeggen?

Ben

Ja, ehm, ja, hoe kan de overheid innovatie eigenlijk stimuleren zonder dat die cultuurhuizen een artistieke identiteit gaan verliezen?

Expert

Ja, ehm, eigenlijk kan je als overheid, zoals ik dat daarnet zei, een kader maken. En wat bedoel ik daarmee met een kader? Je kunt bijvoorbeeld zeggen, als we subsidies verdelen, dan doen we dat naar aanleiding van een aantal **beleidsprioriteiten**. We hebben dat bijvoorbeeld in het verleden gedaan, wanneer we subsidies verdeelden op het vlak van infrastructuur, was een van de prioriteiten daarom toegankelijkheid. Dus dat je ervoor zorgt dat je cultuurhuizen toegankelijk zijn voor minder valide personen. Dat is fysieke toegankelijkheid, maar dat is ook mentale toegankelijkheid. Dus dat een drempel van je cultuurhuis, bij wijze van spreken, letterlijk en figuurlijk zo laag mogelijk is.

Dus dat is een beleidsprioriteit dat je kunt doen als overheid. Je kunt dus als overheid zeggen, oké, als ik subsidies verdeel, dan zeg ik op voorhand, de beleidsprioriteit is innovatie. En binnen dat brede kader van innovatie, dienen ze dan **subsidiedossiers op projecten** in, die kaderen zijn innovatie, maar hoe ze die innovatie invullen, dat is dan natuurlijk weer de totale vrijheid van dat cultuurhuis.

Ben

Ja, die toegankelijkheid was eigenlijk mijn volgende vraag al. Hoe de overheid daar een rol kan spelen om die kloof eigenlijk te verkleinen, zeker bij jongeren met diverse achtergronden bijvoorbeeld.

Expert

Ja, dus dat is bijvoorbeeld een van de prioriteiten dat je kan stellen. Je kunt bijvoorbeeld ook zeggen, kijk, dat is al verregaand, eigenlijk gebeurt dat vandaag niet. Maar bijvoorbeeld bij de samenstelling van uw raad van bestuur, hoe je bijvoorbeeld zoveel mensen van kleur hebt, hoeveel percentage, of dat gebeurt nu al bijvoorbeeld bij beursgenoteerde bedrijven, dat een derde van hun raad van bestuur van een andere geslacht moet zijn. Je kunt dat bijvoorbeeld ook doen op vlak van afkomst. Je kunt zeggen, een derde van mijn raad van bestuur moet van kleur zijn. Dat is natuurlijk niet zo evident en dat is zeer sturend vanaf de overheid, maar dat zou je kunnen. Niet dat ik daarvoor pleit. Ik denk dat dat **voornamelijk een stimulans moet zijn van de overheid, maar geen verplichting**. Ik denk dat cultuurhuizen slim genoeg zijn om daar zelf voor te zorgen of zelf mee bezig te zijn, maar de overheid kan dat wel stimuleren en nudgen in een bepaalde richting.

Ben

Oké, dan al om de politieke sfeer een beetje af te sluiten, mocht er nu één beleidsmaatregel zijn die jij mocht invoeren om zo de 404's te kunnen ondersteunen om meer jongeren te bereiken, wat zou dat dan zijn?

Expert

Mocht dat bestaan, dan hadden ze dat misschien al lang gedaan. Dus dat is niet zo evident. Ik denk ook gewoon dat, ja, ik zeg het, het beleid moet daar voor een stuk het kader scheppen, maar als het gaat over publieke aantrekken, dan ben ik daar over de taak van 404 en is dat taak van de overheid om te zeggen van, kijk, wij zorgen dat die subsidies er zijn, maar hoe dat je publiek aantrekt en welk publiek dat je aantrekt, dat is een keuze dat 404 zelf moet maken, vind ik. Ik vind niet dat het aan de overheid is om te zeggen tegen 404, jij moet meer jongeren aantrekken. 404 moet zelf hun publiek identificeren en dan beseffen van, oké, jongeren zijn belangrijk voor ons en daar dan alles voor doen om die binnen te halen. En dus als ik dan kan zeggen, ja, en ik denk dat 404 dat al voor een stuk doet, maar zorg dat in uw programmatie of de manier waarop dat je artistiek leiding geeft aan uw huis, zorg dat daar voldoende mensen, zelfs al Gen Alpha, zorg dat die daar al in **betrokken zijn in dat verhaal**, want ik denk dat zij het beste kunnen zeggen wat hun

leeftijdsgenoten of generatiegenoten willen zien. En dus het is niet aan een bende oude mannetjes om het artistieke beleid van soms 404 te bepalen. Maar het is ook zeker niet aan de overheid. Nee, oké.

Ben

Ja, op vlak van duurzaamheid. Hoe beïnvloedt de duurzaamheid volgens jou de werking van culturele organisaties? Dus bijvoorbeeld welke kansen zie je voor de 404 binnen tien jaar?

Expert

Ah ja, op ecologisch vlak, ja. Maar daarin is **404 natuurlijk wel een frontrunner**, op vlak van duurzaamheid. Ja, ik denk, er was nog geen enkel cultuurhuis bezig met klimaatproblematiek, maar 404 was wel al bezig met gewoon alleen het café rond vegetarisch. Dat is dan heel laagdrempelig en klinkt heel basic. Maar goed, zij waren daar echt wel een frontrunner in als één van de eersten. Ja, zij zijn ook volledig met hun gebouwenbeheer al heel lang bezig van, ja, oké, hoe kunnen we dat hier zo klimaatvriendelijk en dat zo klimaatneutraal doen? Dus ik denk dat 404 echt wel, ja, een voorbeeld is voor heel veel cultuurhuizen van hoe om te gaan met klimaat. Aan de ene kant. Aan de andere kant **trekken ze dat ook door artistiek**. Gaan ze ook groepen programmeren, artiesten programmeren, die echt heel actief bezig zijn met klimaatbeleid. Dus allez, als het gaat over, ja, positionering van de actuele problemen in een maatschappij, zoals klimaatproblematiek, maar bijvoorbeeld ook Gaza, ja, dan is 404 toch wel altijd, ja, de **ambassadeur** in het cultuurveld om die zaken blijvend aan de kaak te blijven stellen. Dus, ik vind dat wel een voorbeeld dat zij zijn. Ik denk dat de jongeren daar ook wel veel belang aan hechten en die zaken, dus dat dat misschien wel een manier kan zijn om ze ook meer aan te spreken. Absoluut, ja.

Ben

Ja, eigenlijk een beetje als conclusie. Je hebt de vorige keer al de trends verteld die volgens jou impact zullen kunnen hebben. Welke trends zullen volgens jou het meest bepalend zijn voor de toekomst van ietsje specifieker dan de 404?

Expert

Ik denk dat **onzekerheid**, en dat is geen trend, maar ik denk dat dat een algemeen gevoel is waar onze maatschappij mee geconfronteerd wordt. Onzekerheid over de toekomst, onzekerheid over de toekomst, en daarmee is dat heel breed. Dat is onzekerheid over klimaat, maar ook over oorlogen en dit en dat. Ik denk dat dat de komende tien jaar heel veel gaat bepalen. Dat betekent ook, als je dat zou kunnen doortrekken, dat bijvoorbeeld, dat zie je nu toch meer en meer, dat mensen vroeger kochten die een abonnement en waren die sowieso trouw aan een bepaald huis. Nu doen ze dat gewoon niet meer omdat ze veel meer korte termijn plannen en ook veel onzekerder zijn. Dus ik denk dat onzekerheid het gevoel of de trend wordt voor de komende jaar. Vrees ik.

Ben

Ja, oké. Zijn er dan eigenlijk nog relevante zaken die we nog niet besproken hebben, maar die volgens jou wel nodig zijn om nog te bespreken? Denk ik niet.

Expert

Ik denk dat we heel diep gegaan zijn en heel filosofisch enzo. Dus ik denk dat we wel een beetje de meeste zaken hebben meegehad. Oké.

Ben

Dan is er gewoon nog de vraag of we jou eventueel later nog zouden mogen contacteren als we echt beginnen aan onze toekomstscenario's en moesten we nog enkele bijkomende vragen hebben.

Expert

Tuurlijk, geen probleem. Je mag altijd bellen.

Transcriptie Expert 7

L

Kan je jezelf even kort voorstellen? Wat is jouw rol en betrokkenheid binnen de cultuursector, of binnen VierNulVier?

K

XXXXX

L

Goed dus dit was jouw functie, en dan misschien wat breder, welke functie dat 404 of kunstencentra in het algemeen hebben in de samenleving?

K

Kunstcentra in de samenleving, historisch gezien, maar ik weet niet of ik dat moet uitleggen, historisch gezien of niet, is er altijd zo'n onderscheid gemaakt tussen cultuurcentra, die een heel harde functie hebben voor het tonen van, of het tonen van de decentralisering van de kunst, de kunst overal te brengen, maar met een functie op tonen. De functie van kunstcentra is altijd veel breder geweest. Dat is meer ook de dingen in gang trekken geweest, en kansen bieden om te produceren, te ontwikkelen, dus met daaraan uiteraard een specifieke functie gekoppeld van, dus ook het tonen. De meeste kunstcentra, ik mag nog geen les geven, maar hier binnen Gent, dus ik moet niet door de geschiedenis gaan, of niet? Ja, dus voilà, dus dat is wel een beetje. Ik denk dat de rol van kunstencentra, als ik het in één woord moet doen, samenvat. Dan vind ik dat kunstcentra zijn vooral een aangever voor het veld, en als het dan gaat, in ons geval gaat het over zeer veel verschillende disciplines. Er zijn ook kunstcentra, gelijk het STUK in Leuven, die heel specifiek voor dans kiezen en alleen maar inzetten op dans. Maar hier gaat het heel breed, hè?

L

Ja, dus dan wat specifieker, omdat 404 eigenlijk ook wil verjongen: welke rol dat kunstcentra voor jongeren kunnen spelen?

K

Ja, je kunt dat op verschillende manieren bekijken. Je weet, het kunstenveld is ingedeeld. Wij zijn één van de zeven kunstinstellingen. En dat is niet de regulier gesubsidiëerde, maar echt zo... XXXXX noemt het altijd 'too big to fail'. Ik vind dat een beetje scary om dat zo te benoemen, maar dat zijn zeven organisaties of instellingen die rechtstreeks in contract staan met de overheid, dus die niet afhankelijk zijn van elke vijf jaar. Wij moeten elke vijf jaar een nieuw beleidsplan indienen, maar dat gaat niet meer over hun recht van bestaan of niet. Binnen die zeven kunstinstellingen denk ik wel dat wij gaan voor de profilering van ook de jongere kunstinstelling. En dat is dat wij worden geplaatst tussen een concertgebouw dat bijvoorbeeld heel hard inzet op klassieke muziek, op de grote namen van een Rosas, Vandekeybus, dans, wat echt zo gevestigd is. Dus of een de Singel die echt voor de internationale superstars kiest. Sowieso de orkesten en een veel ouder profiel, of zoiets, of oubolliger, of klassieker profiel. Ik denk dat wij de jongeren zijn. AB zou je dat ook kunnen noemen, maar AB zit dan heel specifiek op muziek gefocust. Ik denk dat wij heel hard binnen die kunstinstellingen het jongere profiel, of de kaart ook van

het jongere profiel, bewust trekken, maar ook dat jongere profiel gewoon hebben. Het heeft ook te maken met dat we bijvoorbeeld heel hard... Bijvoorbeeld **Nightlife** is één van de programmalijnen. Uiteraard, Nightlife is er voor alle leeftijden, maar het ook voornamelijk, of speelt ook een focus bij jonge mensen, wat we proberen doen, is Nightlife... Dat merk je bijvoorbeeld met andere kunsthuisen, is ook de grootte in het buitenland, die zien Nightlife puur als een rental. We verhuren de zaal, we take the money. Wij proberen heel hard om daar nu ook een **artistieke lijn aan te koppelen**, aan dat Nightlife. Dat doen we bijvoorbeeld in **Club Wintercircuit met die 360 gradenprojectie en immersive sound**, maar ook heel gericht opdrachten te geven door **visuals op een heel artistiek niveau te trekken**. Of bijvoorbeeld, we hebben ... weekend, Halloweenweekend nu gehad, dat het eigenlijk ook **verder gaat dan een lauter feestje**, dat er ook acts zijn, dat er ook... Het is eigenlijk meer een soort **artistieke invulling geven aan Nightlife**, dat meer is dan een plaatje opladen. Mag ik nog verder op aanvullen? Want ik neem nu gewoon Nightlife. Ik denk dat het ook heel hard gaat binnen, als je dan neemt bijvoorbeeld podiumkunsten of muziek neemt, dat we ook heel hard die **aangever** willen zijn. Als het gaat over muziek, vanaf februari gaat de voorbouw weer open. En dan hebben we een kleine concertzaal hier in de Balzaal voor 200 personen. Er is Club Wintercircuit voor 600 personen. En een grote concertzaal voor grotere namen, 1.500 personen. Maar dat incorporeert bijna maar hier zo'n **doorstroom**. Je zou kunnen zeggen van, je kunt hier bijna echt als jong bandje voor een klein publiek eigenlijk zou kunnen **doorgroeien** tot een grote zaal.

F

En dat focust zich ook meer op jongeren dan? Is dat zoals jullie in Nightlife zien?

K

Niet noodzakelijk, nee. Dat muziek focust zich, dat hangt heel hard af van... Dat kan ook een oude ...gitarist bij manier zijn. Dat is niet noodzakelijk, maar wel, laat ons zeggen; we proberen een **breed publiek aan te spreken**. We proberen dingen te doen, something for everybody. In de realiteit is dat niet zo, vind ik. Maar... die focus zit bij... Bij podiumwerk is dat ook zo. Denk ik dat de nieuwe tendensen die de markt... eigenlijk gaat het daarover ook. De **nieuwe tendensen die de markt** nu heeft over muziek of podiumkunst, dat die hier aan bod komen en dat die hier te zien zijn. Dat rijmt heel hard met, denk ik, ook... gewoon fysiek, waar we zitten, in het midden van het universitair gebied waar dat er heel veel jonge mensen... Weten we ook dat dat het **publiek van de toekomst** is. Maar het is **niet dat we ons exclusief op een jong publiek mikken**. Zeker niet. Ik denk dat we wel een oefening gaan proberen te doen in de toekomst, is **jong zelfs doortrekken naar nog jonger**. Om ook zo... We merken dat dat heel hard zo... Ik zou bijna kunnen zeggen, als je hier als student **voor het eerst binnenkomt voor een feestje en je groeit dan door om ook een keer naar een podiumvoorstelling of naar een debat te komen**, dat blijft wel, dat je mee kunt groeien en dat het **aanbod van dit huis voldoende aantrekkelijk en gevarieerd blijft**, dat je **mee kunt groeien**. En als je dan op een gegeven moment ouder wordt, dat er ook iets is om je **kinderen mee te brengen, daar willen we ook op gaan inzetten**. In de toekomst, als er een paar voorstellingen, familievoorstellingen zijn bijvoorbeeld, dat was voor ouders die hun kinderen kunnen meebrengen.

L

Welke dingen of trends denk je dat er vandaag aanwezig zijn die een invloed kunnen hebben op die functie van cultuurhuizen in de samenleving, dus die aangeving, welke dingen dat er vandaag spelen die dat kunnen beïnvloeden? Dingen die bijvoorbeeld ook uitdagingen zijn, dat je vandaag hebt, om die functie te waarborgen in de samenleving.

K

Wow, dat is een heel, heel brede vraag.

F

Ja, zo eerder van, dus het idee nu wat je zegt, van proberen jong volk aan te trekken, zodat ze dan doorstromen en hier lang, hier later ook met hun kinderen naartoe gaan komen. Wat denk je dat dan de grootste uitdagingen zijn om dat te kunnen aanhouden?

K

Dat kun je vanuit echt heel veel verschillende hoeken benaderen. Allee, ik denk, je kunt dat vanuit een **financiële hoek** benaderen, dat er **voldoende middelen moeten zijn voor een aanbod**. Je kunt dat vanuit een **artistieke hoek** benaderen, dat er een relevant programma ervoor zorgt dat het een **relevant programma aflevert**. Je kunt dat vanuit een **stedelijke hoek** benaderen. Je moet je altijd op een **juiste manier verhouden tot de andere spelers in deze stad**, een NTGent, een Campo, you name it. Er komt heel veel, het is een **evenwicht zoeken**, dus er zijn **heel veel uitdagingen**, denk ik.

F

En is het dan niet zo iets dat er op dit moment uitspringt, dat je denkt dat het op dit moment wel de grootste uitdaging is?

K

Nee, dat durf ik niet te noemen, de grootste uitdaging. Er zijn heel veel uitdagingen op dit moment. Ik denk dat... Maar je kunt het politiek bekijken, hoe we in een **gepolariseerde wereld** leven, waarbij we, denk ik, net iets te veel **afgeschilderd** worden als de **linkse progressieve** bubbel, die strijd die aangaat. Oh, het zijn heel veel uitdagingen. Het **juiste publiek vinden**, die voor... Dat is al dat koppeltaken. Ik denk dat wij heel hard een **koppeltaken vormen tussen een artistiek veld, wat dat kunstenaars doen, en in bredere zin de maatschappelijke verantwoordelijkheid die erbij komt kijken, en het publiek**. Dus dat koppeltaken, ja, dat is de **grootste uitdaging**. Dat koppeltaken op een relevante manier proberen zijn, maar er komen heel veel uitdagingen bij kijken.

L

Oké, maar nu hebben we wel per domein specifiekere vragen.

F

Ja, wij vroegen ons dan ook af: welke technologische ontwikkelingen zijn eigenlijk volgens u dat op dit moment de cultuursector het sterkst beïnvloeden qua technologische ontwikkelingen?

K

Ik denk dat op dit moment de **cultuursector een beetje in de war is van de zeer snelle technologische ontwikkelingen** die zich tout court in de wereld aan het afspelen zijn en **hoe daarin mee te gaan**. Uiteraard, very obvious, naast de deur zit wintercircuit met al die start-ups die met new technology bezig zijn. Hoe vinden, en dan heb ik het even over een artistiek programma, of de kunst, **hoe verhoudt kunst zich daartegenover**? Dat gaat over **technologische innovaties**. Je ziet gewoon die 360-degree projection, wat dat er allemaal bij komt kijken. Dat immersive sound system, dat zijn dingen die allemaal niet mogelijk waren. Dat gaat over de **invloed van AI**. Hoe gaan we daar nu mee om? We kunnen het nog echt; je ziet die opmars deze tijd. Vorig jaar was er amper sprake van AI of de toepassing daarvan. Inmiddels proberen we al, NTGent met een AI-performer te werken. Wat betekent dit voor het ontwikkelen van... wat betekent het tout court voor **creativiteit en welke impact gaat dat hebben**? Het overvalt ons allemaal een beetje op dit moment, denk ik, dat we een nieuw nummer van The Beatles te horen krijgen. Of we waren daarjuist bezig dat we kunnen debatten, reflectie, debatten, literatuur en talks. Dat is ook een van de lijnen die we uitzetten. We waren daar net over bezig. Eigenlijk kunnen een AI-assistent, ik zeg maar iets, Marcel Proest, volledig voeden met interviews van Marcel Proest en informatie van Marcel Proest. En dan eigenlijk Marcel Proest laten deelnemen aan het debat. Wat geeft dat? Want dat trekt alles historisch, als je dat gewoon van een historisch perspectief bekijkt. Het voelt als een soort van: er is een deur geopend met... Het gaat over **inhoudelijke toepassingen. Wat zegt dat voor de creativiteit? Wat zegt dat gewoon voor de logistiek?** Dat ik denk, wat er nu allemaal mogelijk is. Het is een beetje... Wat betekent het voor **communicatie**? Wat betekent het voor de ontwikkeling van **websites**? Wat betekent het voor zoveel... Dus ik denk dat we allemaal... Het is een beetje dat buckle-your-seatbelt-gevoel, want we zijn zo vertrokken en iets dat...

F

En zie je dat dan eerder als een opportuniteit?

K

Ja. Ik denk dat we zitten met zo... We werken met een aanloop van een nieuw beleidsplan dat geschreven moet worden. Daar weten jullie wellicht van van die toekomsttafels. Dat geeft aan: een van die **toekomsttafels** is **digitalisering** en **hoe om te gaan met new technology**. Het feit dat dat een van de zeven toekomsttafels is, geeft wel aan, denk ik. **Hoe belangrijk dat is voor ons en hoe hard we daar willen op inzetten**. De laatste algemene vergadering, was er ook ... rond de thematiek. Er zijn ook heel veel **opleidingen** die hier aangeboden worden voor de mensen in huis om gewoon heel mee te zijn, maar het is ook duidelijk dat we... We proberen een **netwerk te bouwen**, bijvoorbeeld met vijf andere plekken in Europa die ook met immersief sound en projectie bezig zijn. Heel veel verschillende dingen. Je voelt dat zo... Ja, het is **absoluut een opportuniteit** en wordt er zo iets te excited van, maar het is nog niet under control.

F

Maar het is wel zo, ook met die VR en die AR en alles, een opportuniteit om voor de cultuurbeleving meer te laten leven op een manier?

K

Ja, ja, absoluut. Ik zit ook twintig jaar. Je kunt terugspoelen naar twintig jaar geleden, toen dat ik begon. Dat was zo, wauw, **video in een theatervoorstelling**. Dat was iets volledig nieuw en nu is dat helemaal geïncorporeerd op een heel mooie manier. Dat is niets vernieuwends meer en nu zitten we wel met al die nieuwe technologische ontwikkelingen. **Absoluut een opportuniteit**. Mag ik juist nog een keer? Absoluut een opportuniteit. Anderzijds ook een **heel bewust afwegen**. Ik denk ook dat je ook moet **bewust** zijn van **tegenreacties**. Tegenreactie is niet juist. Het woord van, **er zijn opportuniteiten, maar willen we alles wel?** Die vraag moet je ook stellen. Bijvoorbeeld, willen we... Misschien is er op een gegeven moment ook wel zin, is het wel zinvol dat we feestjes aanbieden waarbij iedereen zijn telefoon moet afgeven of zoiets en de ingang, gewoon omdat er gerust gelaten wil worden? Wel, met dat allemaal wel. Misschien moeten we een deel van het café wifi-free maken of zoiets, omdat mensen even gerust willen laten worden. We moeten alles af... We moeten op een gegeven moment... Ja, er zijn opportuniteiten, maar je kunt dat **op verschillende manieren benaderen**.

L

Zijn er dan ook concrete bedreigingen of gelijk gewoon dat je zegt... Bijvoorbeeld, die gsm's.

K

Dat is geen bedreiging, dat is gewoon misschien... Je moet alert zijn op wat er rondom ons afspeelt en **hoe een gemeenschap of een community zich ook ontwikkelt**.

F

Misschien kan dat ook net een opportuniteit zijn?

K

Ja. Dat er misschien... Op de manier dat er ook bijvoorbeeld **dagfeestjes** zijn nu. Terwijl dat vroeger... Eigenlijk is dat een opportuniteit en je komt daar op uit omdat die **noodzaak** op een gegeven moment... je voelt dat het zinvol zou zijn of zoiets. Dus ook dat is een opportuniteit.

F

En welke innovaties uit de coronaperiode zijn vandaag de dag dat je ziet dat nog zeer relevant zijn?

K

Oh god. Ik vind dat, eigenlijk vind ik, ik kan er algemeen op antwoorden, want ik zat in de coronaperiode bij XXXXX, en XXXXX, de core van XXXXX, is een producerend en een toerend huis, dus de **impact die we daar hebben meegemaakt, was van een heel andere aard dan de impact hier**. Oh god we **hebben heel veel geleerd tijdens corona, en dan ook weer niet**, we hebben eigenlijk allemaal beseft dat we nooit met diezelfde intensiteit en rotvaart gingen teruggrijpen, maar dat heeft zich 1-2-3 dan toch nog veel **intenser geherinstalleerd** dan daarvoor, en ik wil dat er een grotere **gevoeligheid** is. Als ik het algemeen wil benoemen, dan geleerd is dat er een grotere gevoeligheid is op **meer aandacht voor inclusiviteit**, voor **verschillende meningen**, voor **diversiteit**, voor **complexiteit**.

F

Het heeft iets positiefs gedaan dan, de coronaperiode?

K

Je overvalt mij een beetje met die vraag, want dan vind ik, heeft het iets positiefs gedaan? Zeker, **maar hebben we er wel genoeg uit geleerd?** Ik heb er wel genoeg uit geleerd, maar op **menselijk vlak denk ik niet toch, of onvoldoende.**

F

Ja, maar dan meer op technologisch vlak dan?

K

Wat hebben we op technologisch vlak geleerd uit de coronaperiode? Daar kan ik niet op antwoorden. We hebben eruit geleerd; we hebben het zo even geprobeerd, technologisch, om heel wat **online te tonen**. Ja, we hebben eruit geleerd dat de **grote kracht van podiumkunsten** bijvoorbeeld om altijd de **live ervaring** is. Heel dat kanaal, dat heeft niet echt...

F

Of ook qua ticketverkoop en zo? Sinds corona is dat toch ook weer helemaal online geworden?

K

Ja, dat is zeker. Er is een soort van **digitalisering van tickets**, omdat de ouderwetse kassa op een gegeven moment niet mocht. Ik denk dat we gestopt zijn met cash betalen, ook door corona, maar ik denk dat dat sowieso automatisch gebeurt. Dat heeft een beetje versneld; ik denk dat we misschien wat **voorzichtiger geworden zijn door corona**. Ik denk dat het nog net **iets te vroeg is om helemaal goed te kunnen inschatten**, want dat corona... Het is duidelijk dat iets... Ik weet niet hoe oud jullie zijn, maar... Ja, dus jullie waren zo... Zestien, ja. Bijvoorbeeld, het is gewoon algemeen jullie weten dat... Het is een feit, ook als ik terug... Zestien, zeventien, achttien, dat zijn zo die **jaren die heel bepalend zijn voor hoe dat je wordt als mens... Wat echt ook dan heel bepalend is hoe dat je wordt als kunstenaar**... Dus wat die COVID ermee gedaan heeft en hoe dat zich dan gaat vertalen in kunst in de toekomst, ben ik ook wel heel benieuwd. Dat is anders. Ik bedoel, voor iemand... Voor mijn **generatie** waren de COVID-jaren... Wij waren bezig, dat voelde als even zo de stekker eruit trekken en eigenlijk waren we allemaal overstressed en overworked, en... En was eigenlijk in het begin stiekem iedereen... Ik spreek echt over mijn generatie. Even stiekem blij dat...hehe... Dat we weer op adem konden komen en weer zo'n energie terugvinden dat we veel meer mental space hebben om te denken en te doen. Maar dat is **helemaal anders voor mensen van jullie generatie**. En hoe zich dat dan gaat vertalen... Ja, je merkt dat nu al dat er wel echt heel andere **uitgaanspatronen** zijn. Dat voel je heel hard. Zo van...Als je het doortrekt op **economisch vlak, iets waar we heel hard mee struggelen op dit moment, zijn de dalende inkomsten van een café of van nightlife, omdat jonge mensen gewoon veel minder drinken**. Dus dat heeft een impact. Dus ook dat is een **uitdaging**. Pommeliën Thijs nemen we hier altijd als voorbeeld. Een stampvolle concertzaal. Maar vroeger verdiende dat gewoon, ik weet niet

hoeveel, omdat er duizenden pinten gedronken werden. En dan verdiende je daar goed op. En nu was er... Er werden amper drankinkomsten van Pommeliën Thijs.

L

Dus heeft die economische druk dan ook invloed op jullie programma's? Dus die economische druk heeft dan ook echt een impact op de programmatie die jullie aanbieden? En op welke manier dan?

K

Ja, op welke manier? Er is een percentage aan **eigen inkomsten**. Ik ben om de cijfers, ik ken ze alleen maar in grote lijnen, nog niet in details. Maar dit huis heeft een turnover van ongeveer 12 miljoen euro per jaar, waarvan er ongeveer 4 miljoen euro uit **subsidies** komt, en 8 miljoen euro uit eigen inkomsten. En die eigen inkomsten, dat is heel veel **ticketverkoop**. Dat is heel veel **bar**. Dat is in dat café ook; dat is heel belangrijk. Dus tuurlijk, de impact is gigantisch. En wat kun je doen? De **impact vertaalt zich onmiddellijk op een artistiek budget**. Want een artistiek budget is een **fluctuerend budget**. Een overhead is, je kunt er niets aan doen. Je energiefactuur is je energiefactuur. En de mensen die hier allemaal een **vast contract** hebben, hebben een vast contract. Dus **het enigste wat je erin kunt schommelen, is een artistiek budget**. Dus, wat betekent dat? **Met een inkomstnet is er minder geld om uit te geven**. Dus dat betekent dat je ook **minder kunt artiesten ondersteunen, of minder kunt programmeren**. Dat is een van de **grote uitdagingen** op dit moment. Maar die uitdaging speelt nu op dit moment heel hard, maar speelt zich altijd even uitzoomen naar de sector. Ik kom van XXXXX, en daar kwamen de inkomsten voornamelijk uit het internationaal toeren van voorstellingen. Ook dat is geïmplodeerd. Reizen is veel duurder geworden. Dus ook daar gaan de inkomsten naar beneden, omdat er minder internationaal getoerd kan worden. Dus alleen afhankelijk van hoe dat DNA van je huis in elkaar zit, denk ik dat sowieso... Let's see waar we **politiek** naartoe gaan. Maar we zitten allemaal te wachten op de finale, of dat onze regering eruit gaat geraken. Uit de begrotingsoefening, als ze eruit gaan geraken, is dat dan de kans dat dat niet... Het is een feit dat dat dan ook gaat doordruppelen op Vlaams niveau, en dat er **geknipt gaat worden**. Het is duidelijk, onze minister van Cultuur geeft nu al aan dat **samenwerking het woord van de toekomst** gaat zijn, het kernwoord om de toekomst mee in te gaan. Ja, samenwerking is natuurlijk **efficiëntie**, hè. Dat je opzoekt. Dus denk ik dat vet... Zeggen ze dat vet? Het vet is van de soep.

F

Denk je dan dat de verwachtingen van de bezoekers veranderd zijn tegenover een paar jaar geleden? Hoe denk je dat die verwachtingen van bezoekers aan het veranderen zijn?

K

Ik denk dat een heel grote verandering... En het is ook een **grote uitdaging**; Is dat we wel komen van... En ik maak nu de boog van **twintig jaar geleden**, waarbij dat cultuurbeleving... Onze **maatschappij was minder divers en minder complex toen**, denk ik. Maar toen zat het wel, let's face it, met een cultuurbeleving die heel hard toegespitst was op **witte, welgestelde mensen. Zelfs hoogopgeleiden**. Het is dan wel dat die opdracht dat **cultuur een spiegel moet zijn van de maatschappij; ook dat is een grote uitdaging**, omdat die **maatschappij ook veel complexer is geworden**. Dus iets

met klopt wel, niet... Ik weet dat jullie van de universiteit zijn, maar ik vind dat eigenlijk halucinant dat, als je door de Sintpietersnieuwstraat fietst en je ziet daar zo'n vijf foto's, dat dat vijf witte mensen zijn. Je snapt, je moet daar echt heel hard mee bezig zijn. We hebben nu XXXXX hier, ik weet niet of jullie XXXXX gaan interviewen, het zou vrij interessant zijn, denk ik. Die doet publiekswerking hier. XXXXX, dus die zit met een heel andere view op hoe het huis werkt en hoe dat het huis toont. Dus het is heel belangrijk om dat te embracen, denk ik, en... ik ben mijn draad helemaal kwijt. Ik ben vergeten wat de vraag was.

F

Of dat de verwachtingen van bezoekers veranderen. Inderdaad, op vlak van inclusiviteit zeker wel ook. En dat dat wel een uitdaging is.

K

Maar dan is de vraag: verwachten de bezoekersverwachting... Sowieso, ik ga nu even verschillende dingen zeggen. Wat is een bezoekersverwachting? En sowieso, we komen hier net uit onderhandelingen voor een nieuwe brouwer, waarin duidelijk is dat die de wereld heel hard gaat inzetten op **eventbeleving**. Dat is blijkbaar het **profiel van de bezoekers**. Dus ook hoe dat festivals, hoe dat een Pukkelpop evolueert, of rond heel veel **belevenissen**. Dat is dan ook iets waar we **zelf op inzetten**, maar waar we dat ook uiteraard moeten meegaan. Het is altijd het ding van... zeker een groot huis als 404; kun je niet gewoon koppig je ding doen. Het is echt heel belangrijk. Wij krijgen daarvoor veel te veel centen van de overheid. We werken daarvoor in een veel te schoon, veel te mooi gebouw. Dat heel groot is, heel veel mogelijkheden, maar dan moet je je echt **op een goede manier verhouden ten opzichte van de maatschappij en dat je ook die dialoog op een juiste manier voert**. En niet gewoon koppig je eigen goesting doen, want dat werkt niet.

F

En wat betekenen dan de generatiewissels voor de cultuursector? Zoals bijvoorbeeld Gen alpha, dat er nu zit. Of werken er veel verschillen tussen die generatiewissels dan?

K

Binnen cultuur? Ja, het is heel spannend. Want de **professionalisering van de cultuur** is gebeurd. De professionalisering hier in Vlaanderen is in het **begin van de jaren '80 heel belangrijk geweest**. En dan is er heel veel mogelijk gemaakt. Dat is de start van **subsidies** ook geweest. Dat is de start van het **kunstendecreet**, laat ik het zo zeggen, geweest. Die heel veel mogelijk maakt. En daar zijn heel veel dingen ontstaan die nu uiteraard... Wat gaat er gebeuren met Rosas nu dat Anne Teresa De Keersmaeker toch... Ik ga er zelf niet op gokken. Maar je snapt, er zijn heel veel organisaties. De **uitstroom**, de minister heeft het er ook heel vaak over. **Er is instroom, maar er is ook uitstroom**. Maar wanneer gebeurt die uitstroom? Dus ja, je voelt een **heel harde switch tussen die generaties**. En dat gaat over, hoe ouder de generatie die ouder is dan mij, of de mensen die nu in positie zitten bij 404, dat is de generatie die duidelijk, wauw, maar **onze sector heeft onvoldoende nagedacht over pensioen**. Je ziet dat, hé. De paar mensen die al met pensioen zijn gegaan, dat is voor de eerste keer, maar mensen die deze sector..., dat is een **passie**. Je gaat daarvoor, en zeker in posities als artistiek leider, artistiek directeur,

of algemeen leider; het is van 's morgens vroeg tot avonds laat. Je doet dat vanuit de **gedrevenheid**. Als je dan plots denkt dat het pensioen is, dan is dat een gigantisch zwart gat. Dus je voelt dat er, wauw, dat is niet, dat is een andere manier, dat is een topic die nog niet is aangereikt. Hoe gaan we om met mensen die, want ik ken er heel veel die in een depressie zijn beland, omwille van een compleet andere situatie of zoiets, of plots niet meer, want het zijn geen nine-to-five jobs. Anderzijds, een **jongere generatie**, jullie generatie, ik voel dat jullie op een **heel andere manier omgaan met verwachtingen**, met wat is een **safe context** voor jullie om in te werken, en dat helemaal anders is dan voor mijn generatie of zoiets. Misschien zat COVID daar ook nog eens tussen, om duidelijk daar het verschil te maken of een kantelpunt te onderstrepen.

F

Dus er zitten hier wel dan verschillende generaties, want dat is ook wel wat jullie proberen doen, de generaties een beetje proberen samen...

K

Ja. Ik had het net over XXXXX, maar er is ook XXXXX, dat is echt een hele groep, dat is tof. Er is hier net zo'n **nieuwe instroom van allemaal jonge werknemers geweest**; we zitten met de **young panel**. Ik weet dat XXXXX ook wel wat verteld heeft, maar echt van, heel belangrijk, hè? Super... Ja, ik vind het nog altijd, op een persoonlijke manier, heel confronterend om zelf nu te moeten vasthouden dat ik dan zo de oude moet zijn. Directeur wordt hier niet gebruikt; we zijn coördinatoren binnen een horizontale structuur, maar dat je zo plots wel in die eindverantwoordelijkheid beland bent. En het is een cadeau om alleen maar met mensen die jonger zijn dan mij. Het is echt... Het is super. Het doet mij ook jong. Maar...

F

Ja, het is iets dat je vaak hoort, dat je wel echt zo hoort dat de dynamiek, dat het wel anders is tussen de generaties.

K

Ja, wat mij intrigeert, is wanneer ben je van... Wanneer... Hoe komt het nu dat ik nu plots de oude zak ben of zo? Wanneer is dat gebeurd? Want ik voel me wel niet zo. Maar ik zie natuurlijk wel dat we **in dit huis op een andere manier functioneren, die een andere waarde....** Waarde, daar gaan het ook heel hard over **waarden of dingen die belangrijk zijn**. Maar uiteraard moeten we ons daar op een juiste manier te ver... Wat ik bedoel... Tuurlijk werk je met een jonge generatie. Alleen al omwille van **credibility of van geloofwaardigheid**. Ik moet geen nightlifeprogramma in elkaar steken voor het winter(circus). Dat zou jullie allemaal niet interesseren. Niets van geloofwaardigheid of zo.

L

En dan, naast werken, qua publiek die generatiewissels, hoe jullie die willen meekrijgen in een cultuurparticipatie?

K

Ik denk dat dat een beetje in dit huis... Wat **eigen is aan dit huis, in het DNA van dit huis zit**, net omwille van het gebouw, en een concertzaal en een balzaal, en het feit dat hier eigenlijk al feesten en concerten en voorstellingen voor **tieners** zijn tot... Het zijn hier ook thé dansants voor **senioren**. Dat gebeurt niet veel; dat is een mindere maat. Maar ik denk wel dat zo die... Het is wel een huis dat... denk dat we dat wel echt moeten proberen zijn, waarin dat zo... Bij een manier van spreken van aan je **geboorte tot aan je dood** wel een reden zou moeten hebben om hier over de vloer te komen. Natuurlijk met bepaalde zwaartepunten en accenten.

F

En tegenover de vergrijzing? Hoe sta je daar tegenover? De manier om daarmee om te gaan als cultuurhuis?

K

Dit is de allereerste keer dat mij iemand die vraag stelt. Ik heb eigenlijk nog... Wauw. Ja, dat is op eenzelfde manier, ook dat is **eigen aan de sector en de maatschappij**. Uiteraard kies je voor dat profiel om zo de...Ik ben wat aan het denken. Ja, hoe sta je tegenover de **vergrijzing**? Ik denk dat het eigenlijk helpt u vraag, om te definiëren van dat... Ik zeg een **jonger kunstencentrum, maar misschien is jong niet altijd... Je moet niet altijd de vertaalslag naar leeftijd maken**. Misschien gaat het over, inderdaad, over **nieuwe tendensen en vernieuwing**. En die vernieuwing kan zich ook afspelen **voor een ouder publiek** of zo iets.

F

Ja, meer van het jong denken?

K

Ja, ook al zullen er alsmaar minder... Je gaat alsmaar meer conservatieve reflexen vinden bij oudere mensen, maar dan nog ook bij... We hebben nu net die videodroom gehad, dat is een reeks van films met nieuwe compo... Ik sta dan versteld welk publiek dat er afkomt, maar ook echt heel veel 60-plussers of zo iets, die iets hebben, dat vertrekt dan vanuit die film. Dus nee onderschat denk ik, de **oudere bevolking** niet. Ook daar zitten er mensen die **op zoek zijn naar die nieuwe dingen willen ontdekken in het kunstenveld. Dus omarmen**, denk ik.

F

Zeker ook zij kunnen met hun kleinkinderen naar hier komen.

K

Voila. We doen in het najaar een voorstelling van Benjamin Verdonck. Dat is een beetje een analoge kunstenaar die op een lo-fi manier nog alles zelf probeert te doen. Het is een beetje een smoes, maar hij presenteert zijn voorstelling met het feit dat hij zegt dat hij zijn technisch team niet meeheeft omdat die vastzitten aan de grenzen en niet tot hier zijn geraakt. Dus, hij vraagt hulp. En op scène staan de mengpanelen, muziek, licht en rookmachines, en hij nodigt dan mensen uit het publiek uit om eigenlijk de techniek te doen van de voorstelling. Maar ik kies er altijd voor. Het is een familievoorstelling. Ik heb het gezien in Wenen, toen een grootmoeder met haar drie kleinkinderen de techniek van

de voorstelling gingen doen. En de techniek van de voorstelling hebben overgenomen. Dat is een heel mooi voorbeeld van hoe dat inderdaad effectief... Allee ja, dan staan die kinderen die ... gaan op zo'n rookmachine en op zo'n lichtschuivers, en oma die probeert te volgen, maar het is wel heel mooi.

L

Dus we hebben nu wat over technologie, sociaal, wat politiek en economisch gesproken. Ecologisch en legislatief, we hebben niet zoveel tijd... Maar welke vind je het belangrijkste of de belangrijkste uitdagingen, zoals de economische druk of subsidies, of die meer complexer geworden samenvatting?

K

Het belangrijkste? Het is de samenhang van al die dingen. Ik heb daar niet het belangrijkste... Ik denk dat dat... Wel, de samenvatting. **Het belangrijkste is het juiste evenwicht vinden in zo'n groot huis.** En dat is het evenwicht tussen grote dingen en kleine dingen. En dat is het evenwicht **tussen een jong publiek en een oud publiek.** En dat is het evenwicht **tussen alle uitdagingen** die er zijn, tussen alle bordjes in de lucht proberen te houden. Dus één... daarvoor is dit een te **groot en te complex huis.** Maar dat is ook de reden waarom ik het zo fascinerend vind en waarom ik hier zo graag werk. Omdat zoveel... en het is enorm fascinerend, die complexiteit. En dat maakt het op een of andere manier wel sterk ook, of zo.

F

Ja, het versterkt elkaar ook. Het is de samenhang, inderdaad.

K

Ik ben enorm onder de indruk; ik ben hier nog maar XXXXX, dus ik kwam met zo'n ... van de... Of hoe een klein kunstencentrum als XXXXX, hoe fragiel dat is, en hoe dat niet dat dat... Een kleine stoot had zo'n grote impact, en hier zit de rijkheid hier ook van. En dan bedoel ik niet financiële rijkheid, maar de veelheid der dingen, en dan ook de **kennis die hier in huis aanwezig is.** En dat is ongelooflijk, met zoveel **specialisten**, rond zoveel **verschillende topics**, en ook het feit dat zo een XXXXX(?) echt op ecologie werkt en nadenkt over hoe gaan we met voedsel om, het feit dat er zo... Ja, het feit dat we allemaal met z'n allen nu een workshop microagressie gaan volgen, het feit dat we zo... **De vele uitdagingen die er zijn, en de vele innovaties die er zijn, en de maatschappij, dat deze organisatie die wel zo heel hard omarmt en probeert mee te zijn, en niet ignored.** Ik vraag mij af in welke andere kunstinstellingen dat er een workshop microagressie is.

F

Ja, dat is ook een manier om jullie te onderscheiden, denk ik ook.

K

Ja, maar eigenlijk zou iedereen in de maatschappij daar moeten mee bezig zijn, met microagressie, en zich daar bewust van zijn.

L

Dus het ging nu vooral over 404, maar wat breder in de Vlaamse cultuursector, zijn er dingen dat je denkt van dat moet zeker nog besproken worden?

K

Heel veel besproken. Het is een beetje te algemene vraag. Je hebt een waslijst aan dingen die besproken moeten worden. Er zijn **heel veel uitdagingen**, denk ik, die ook echt **gekoppeld zijn aan generatieswitches**, hè. Ik denk het voorbeeld van Anne Teresa De Keersmaeker, die, ik weet niet of je dat al gevolgd hebt, rond dat toxic leadership. Ik denk, in haar ogen was dat totaal niet toxic, of was dat gewoon de **veeleisendheid van die generatie**; dat krijg je niet meer vertaald naar jullie generatie. Jullie zijn er veel bewuster van, veel mondiger. Er heeft mij ooit iemand een keer gezegd dat jullie... Ik vond dat nog interessant. Jullie hebben als generatie echt van kinds af aan geleerd om te reageren op de dingen. Wij niet. Onderwijs was voor ons... Wij moesten in de stoel gaan zitten, zwijgen en luisteren. Dat was de, de, de, de... Maar jullie... al is het van social media. Dat is... Je leert van... Dit vind ik wijs, dit vind ik niet wijs. Love it. De, de, de. Ik vond dat eigenlijk nog zinvol toen iemand mij dat zei. Mijn generatie de mening deed er niet toe, dat werd zelfs niet gevraagd.

L

Weet u nog mensen die we ook zouden kunnen interviewen? Je hebt XXXXX gezegd. Hier in huis of buiten de 404. Of dat u toevallig kennissen heeft. Mensen die ook wel een breed beeld van de cultuursector zouden kunnen hebben om ongeveer dezelfde vragen aan te stellen. Of bij XXXXX iemand misschien?

K

Ja, bij XXXXX moet u mijn opvolger XXXXX... die een heel eigenzinnige... Als je onderzoek... een heel eigenzinnige kijk heeft op de wereld. Ik denk dat XXXXX interessant is bij XXXXX. Om haar een keer te interviewen. XXXXX. XXXXX van de XXXXX. XXXXX, dan praat je ook zo met iemand die tussen ons zit... die is echt een absolute aanrader.

L

Ja, dat was het al, denk ik. Merci. Moesten wij nog vragen hebben of zo, zouden wij je nog een mailtje mogen sturen? Volgend semester ook?

K

Ja, refereer dan wel naar het interview. Ik ben benieuwd wat jullie, wat de conclusies zullen zijn.

Transcriptie Expert 8

Vette tekst = Expert

Gewone tekst = interviewers

En dan denk ik dat we eraan kunnen beginnen, tenzij dat jij nog vragen hebt.

Nee, voor mij zal het wel helder worden, dankjewel.

Dan is de eerste vraag al Kan u zichzelf kort voorstellen en iets vertellen over uw huidige rol en betrokkenheid in de cultuursector?

XXXXXX

Oké, super interessant. Misschien nog een vraagje, hoe lang werk je al binnen deze sector?

Wel, ik ben eigenlijk gestart, of mijn eerste werk binnen de sector, en dat is nog altijd XXXXX werk. Ik werkte hiervoor bij XXXXX. Wanneer was dat? Ik werk nu, in afgelopen juni werkte ik XXXXX jaar voor het XXXXX. Ik denk dat ik sinds XXXXX bij het XXXXX werk. Eerst in een andere rol, dus mijn rol is vorig jaar veranderd. En daarvoor heb ik XXXXX bij XXXXX gewerkt, de XXXXX.

Oké, dus je hebt wel al wat ervaring binnen de cultuursector?

Ja, ik ben ook nog niet zo oud. Dus in vergelijking met een [...] is altijd iets anders. Maar ja, een beetje wel.

Een beetje, ja. Oké, dan geef ik nu het woord aan mijn medestudent.

Misschien nog meer over XXXXX zelf, welke rol dat dat precies heeft in de samenleving. Dat hebben we nu ook al een beetje besproken, maar is dat dan ook specifiek voor jongeren, dat dat een bepaalde rol kan hebben?

Ik denk, we hebben zo... Eigenlijk, hoe wij vroeger werkten, wij hadden vroeger werkgroepen. Dus dat was eigenlijk meer per deelsector dat wij dan samen kwamen. Dus er was een werkgroep beeldende kunst, er was een werkgroep film en audiovisuele, en er was toen ook een werkgroep jongeren. Jongeren en kinderen. En dat was naar aanleiding van het feit dat Gent jongeren hoofdstad ging worden, of had gekandideerd. Dat was voor mijn tijd dat dat eigenlijk bestond. Maar wat we wel hebben gemerkt bij zo van die werkgroepen is, in de eerste keren is dat fijn, mensen leren elkaar kennen, er is zo'n dynamiek van ah, we gaan iets opstarten. Maar na een tijdje, mensen haken af, of er komen steeds nieuwe mensen, je loopt er zowat op vast, je weet niet wat de agenda is. Dus we hebben ook beslist toen van oké, laten we stoppen met die werkgroepen, want het is ook niet de bedoeling dat we samenkomen om samen te komen en dat er eigenlijk niks uit voorkomt, omdat dat ook heel moeilijk is. Iedereen zit ook in een ander context, met andere soorten snelheden. Dus wij

werken eigenlijk nu meer op transversale thema's. We hebben vier thema's, vier grote pijlers waarrond we werken en wij organiseren maandelijks XXXXX, dat is een van onze formats, dat is de maandelijksse bijeenkomst, over een specifiek onderwerp dat kan gaan van sociale media tot hoe gaan we om met meldingen van grensoverschrijdend gedrag. We hebben ook een netwerk die tijdelijk opgericht is rond culturele boycotts. Dus gisteren bijvoorbeeld had ik nog een bijeenkomst in 404 en ja, zijn dat dan jongeren? Het is te zien in welke leeftijdsspanne je ze dan ziet, maar het zijn geen min 18-jarigen, meestal zijn dat wel, maar er zijn wel veel studenten ofzo, die ook naar onze activiteiten komen, dat wel. Zo jonge twintigers. Maar jongeren echt onder de twintig? Nee, eigenlijk bereiken we die-, we hebben dat zo wel een keer gehad dan in het kader van 2030, culturele hoofdstad, waar wij dan ook een van de trekkers waren, heb ik dan wel echt sessies gedaan met jongeren, om hen ook een stem te geven als van, wat zijn jullie verwachtingen van de culturele sector. Maar dat is dan zo heel specifiek. En dan binnenkort gaan we ook eentje doen in ons onderwijs en de cultuursector. Dus dan gaan jongeren daar ook meer een rol in spelen. Maar we zijn er ook zo meer voor de professionals of professionals in wording. Allee, we zijn niet een netwerk waar dat mijn oma ofzo op aanwezig zal zijn. We zijn wel een soort van B2B-netwerk, breed geïnterpreteerd. Maar het is wel niet dat wij iets kunnen betekenen voor gelijk wie in de maatschappij ofzo.

Ja, dat hangt dan ook een beetje af van welk thema dat er bij jullie eigenlijk naar voorkomt.

Ja, maar we zijn ook XXXXX, dus we zijn XXXXX voor de cultuursector. Dus stel nu dat we iets zouden doen met XXXXX ofzo of met een kunstsecundair ofzo, dan zou dat wel kunnen dat jongeren komen. Maar het is niet dat wij a priori altijd naar hen outreachen ofzo. Omdat dat niet per se ons primaire doelpubliek is en dat wij ook te klein zijn. We zijn een heel kleine organisatie, dus we zijn ook te klein om die te kunnen actief elke keer bereiken ofzo.

Ja, oké. Nee, ik versta dat zeker. Dan misschien wel, ons onderzoek gaat wel een beetje rond de jongeren, omdat de 404 een beetje daarmee kampt ook van hoe bereiken we jongeren juist. Daarbij ook de vraag van hoe je vandaag de relatie ziet tussen jongeren en cultuurhuizen, zoals de 404 dan?

Ik denk dat jongeren ook een heel breed spectrum is. En ik denk dat dat een te brede doelgroep is om te bespreken. Ik denk dat je een verschil hebt tussen, staan de jongeren die uit een gezin komen waar de ouders een traditie hebben om naar concerten te gaan of naar theater ofzo. Die hebben een veel directere ring. Je ziet dat bijvoorbeeld als je bij de XXXXX kijkt. Die jongeren die die vaste workshops doen, dat zijn allemaal kinderen van mensen die uit het werkp pad komen. Het is echt grappig, ik hoor dan altijd mijn kind, die zit bij de XXXXX. En dan denk ik, dat is wel typisch dat dan kinderen van mensen die eigenlijk al in de sector werken, dat allemaal de kinderen zijn die actief deelnemen aan het culturele leven in het centrum. Want ik denk dat er ook een andere soort van cultuurbeleving is, die misschien minder zichtbaar is. Misschien inderdaad niet plaatsvindt in zo'n grote cultuurstempels, of in een 404 bijvoorbeeld. Maar jongeren die dan misschien, mensen die het sociaal-economisch niet even makkelijk hebben, of die een laaggeschoolde ouders hebben,

of waarbij de cultuur gewoon niet primair op de agenda staat ofzo. Dat is gewoon anders. Dus die cultuurbeleving staat niet als eerste op de ranking in wat er als mogelijkheid is. En mensen voelen zich ook gewoon dan niet aangetrokken tot een organisatie waar ze zich niet gerepresenteerd voelen. Dat kan omwille van ableism zijn, dat kan omwille van wat er geprogrammeerd wordt, dat kan omwille van hun achtergrond zijn of hun religie, of ik bedoel, hun meer lage identiteit. Dat ze het gevoel hebben dat ze dat niet horen ofzo.

Kan je dan zeggen dat je die bepaalde jongeren dan juist niet bereikt, en dan die andere jongeren dan juist wel, omdat zij dan wel meer, door hun familie dan misschien meer betrokken werden?

Ja, sowieso. Je hebt gewoon echt een groep dat je... Maar dat is denk ik algemeen niet enkel bij jongeren zo. Je hebt een groep mensen, als je daar begint op te letten, dan zie je constant dezelfde mensen. Een schoon voorbeeld daarvan is Theater aan Zee. Ik weet niet of jullie daar ooit naartoe zijn geweest, maar Theater aan Zee, dat is echt... Je komt in Oostende en dan heb je het gevoel dat je in Gent zit. Dat is echt vrij raar. Dat zijn dezelfde mensen die met hun familie, of hun kennissen, of hun groep dan allemaal daarnaar gaan, naar Oostende gaan om daar te gaan kijken. Maar dat zijn niet de plaatselijke... Allee, die zullen er ook wel zijn, maar dat is niet per se een weergave van wat het Oostendse cultuurleven ook zo is. Of zelfs niet het Oostendse cultuurleven, die wel, maar niet de Oostendse maatschappij in de totaliteit. Hetzelfde met theaters, maar het is in ieder geval bijvoorbeeld... We zien hier vaak dezelfde mensen. Ze zitten vaak zo'n beetje in hun eigen bubbel, en dan gaat met jongeren net hetzelfde zijn. Zij zijn dan gewoon van hun ouders, dat dat een optie is, om naar het theater te gaan, of naar een museum te gaan, of om naar een concert te gaan. Zij voelen geen schroom om binnen te stappen in een theater, of in 404, of in NTGent, of in een opera, omdat ze dat gewoon zijn van thuis uit. En zelfs mensen die wel ook kritisch kijken naar de rol van grote organisaties, en die daar ook wel echt kritiek op durven geven op welke manier dat zij soms werken. Ook voor hen, de drempel is veel lager om daar binnen te stappen.

Wordt er dan ook gekeken om die specifieke andere doelgroepen ook echt te gaan proberen betrekken, of proberen te bereiken?

Ik denk dat veel organisaties dat willen doen, dat dat bij veel organisaties een beetje iets van papier, iets dat blijft, dat theoretisch blijft of zo. Of dat iets is dat op papier wel blijft bestaan, of een geschreven wens of zo is. Of een uitgesproken wens, maar dat dan zo het extra stapje om er dan effectief iets mee te doen, dat dat vaak wat uitblijft. Omdat er ook zo wat, er is ook veel wantrouwen langs beide-, er is veel wantrouwen langs alle kanten eigenlijk. Wantrouwen of schroom of van hmm, dat zijn zo mensen dat we niet zo goed weten hoe we daarmee omgaan, hoe gaat dat dan zijn? Gaan we wel genoeg tickets verkopen? Gaan we onze broek daar niet aan scheuren als we zoiets programmeren?

En dan misschien meer over maatschappelijke trends die vandaag aanwezig zijn. Zijn er trends die aanwezig zijn op de functie van cultuurhuizen en de samenleving eigenlijk echt al meer algemeen?

Bedoel je om dan meer andere groepen te betrekken, dat dat echt iets is wat op de agenda staat?

Ja, bijvoorbeeld. Of ja, thema's die eigenlijk naar voorkomen dat echt zo aanwezig zijn.

Ja, sowieso denk ik. Heel veel rond inclusie en diversiteit, rond ecologische duurzaamheid, alhoewel dat we zien in Gent bijvoorbeeld, dat er heel wat quick wins zijn gehaald. Dat het fruit zowat is geplukt [?]. En nu heeft iedereen zo'n, hoe gaan we daar nu mee verder met ecologische duurzaamheid? Maar rond inclusie en diversiteit, ik ben bijvoorbeeld aangenomen via het XXXXX om specifiek te werken op inclusie en diversiteit in de culturele sector. We hebben daar dus in onze convenante, in onze overeenkomst met de stad, is dat ook zo beschreven dat wij zoveel procent van onze subsidie, dat is dan gewoon mijn loon, krijgen, of dat was mijn loon, dat wij daarvoor dat stukje krijgen. Maar het probleem is vaak dan dat, als het gaat over dat heel specifiek voor mij, ik ga nooit vergeten dat de vorige schepen zei van, ah ja, maar diversiteit en inclusie, die persoon is toch aangenomen daarvoor? Precies of, ik ga zo ervoor zorgen, terwijl ik geen mandaat in organisaties heb om beslissingen te nemen, ik heb geen beslissingen over wie er in de raad van bestuur zit, wie er wordt aangenomen, wat er wordt geprogrammeerd. Ik heb helemaal geen mandaat, ik kan gewoon inspireren of vragen beantwoorden of linken leggen of dingen in vraag stellen. Dus je ziet inderdaad wel, en ook dingen als het gaat over inclusie en diversiteit bijvoorbeeld, binnen dat luikje, dat gaat niet enkel over etnisch-culturele diversiteit, dat gaat ook over sociaal-economische diversiteit, dat gaat over toegankelijkheid voor mensen met andere lichamen, dat gaat over specifieke doelgroepen zoals jongeren bijvoorbeeld, dat gaat over zoveel verschillende soorten dingen en je ziet vaak dat organisaties eerst gaan voor de dingen die het minst schuren ofzo. Ik ga het nooit vergeten, een paar jaar geleden kreeg ik plots de hele tijd vragen over toiletten. Iedereen wilde genderneutrale toiletten, ja, dat is iets super makkelijk om te doen, want dat gaat over infrastructuur, dat gaat over aanpassen van bordjes boven je deuren, dat is iets waarbij je geen gesprek gaat voeren over racisme, over uitsluiting, over het feit dat mensen gewoon niet binnen kunnen in bepaalde... Het is een veel minder pijnlijk gesprek als je het over toiletten kunt hebben, dat is niet zo... Dat gaan misschien sommige mensen in je team wel zeggen van, ah ja, moeten we dat nu, we mogen niets meer of moeten we ons heel de tijd aanpassen, maar dat zijn niet de grote gesprekken ofzo. En ik vond dat wel frappant, in één keer dacht iedereen, wat is dat met die toiletten? Dat kan toch ook niet zo moeilijk zijn? En ook dat ze dan ook niet een stapje verder dachten van, ah ja, maar we moeten ook denken over de veiligheid van vrouwen, of we moeten ervoor kunnen zorgen dat mensen met een hoofddoek bijvoorbeeld wel nog ruimte hebben waar ze los van mannen ook even hun hoofddoek kunnen veranderen. Dus dat soort dingen, dat was echt de focus op, ah ja, we gaan maken dat die toiletten genderneutraal zijn, en dat was dan zo de focus. Dus ik denk dat sommige gesprekken ook zo wel wat worden gecontourneerd, of over sommige dingen wordt

er langsgegaan. Of wordt er zo heel lang gedacht van, ah ja, we moeten een charter hebben om te werken rond diversiteit in onze organisatie, maar een charter, ik vind dat een charter vooral een manier is om effectieve veranderingen ook uit te stellen. Of het is dat je echt zegt, oké, in december gaan we daaraan werken, in januari werken we daaraan. Dat je dat echt kunt aftoetsen, dus dat je daar een plan rond maakt, maar als je gewoon een charter tekent, dat je een open organisatie zet, een open huis voor iedereen, bla bla bla, dat heb je eigenlijk niet zo veel aan, buiten dat je de tijd voor je uitschuift, want je moet dan wel wat vergaderingen hebben met je team, om te dus kijken wat je in dat charter gaat zetten, je moet dan naar je raad van bestuur gaan, et cetera, dus dan ben je ook weer terug twee jaar verder. En dan is er eigenlijk niets met de inhoud ervan gebeurd.

Ja, het komt een beetje over als de gemakkelijkere weg zoeken, dat je er toch iets kan gedaan hebben zonder grote structurele veranderingen te moeten doen.

Ja, we zijn ermee bezig hoor, we zijn er actief mee bezig, maar eigenlijk...

Nee, ik snap het. Het is ook leuk om dan iets gedaan te hebben of het idee te hebben van er is iets gebeurd, maar of het dan inhoudelijk echt gericht is op hetgeen dat eigenlijk moet gebeuren. Zijn er bepaalde veranderingen die je ziet in de cultuursector, de belangrijkste veranderingen die je ziet in de afgelopen vijf tot tien jaar?

Ja, ik denk het wel. Voordat ik net bij XXXXX ben gaan werken was er nog iemand anders die echt effectief, die helemaal mijn job had gedaan. En ik weet nog dat zij zei, de eerste vergadering dat zij deed, dan werd er nog gesproken over de diversiteitswerf, want we gaan eraan werken. Dus de diversiteitswerf, dat was een groepje dat bestond uit, dat waren allemaal witte mannen die dus samen kwamen om te spreken over diversiteit. En zij was dan daar als vrouw, als witte vrouw weliswaar, maar zij was wel ook zo, voor hen was dat een beetje een... Zij voelde zich al op haar ongemak, gewoon omdat zij dan zo kritische vragen durfde stellen ofzo. Dus dat is wat dat was, dat gaat vijf jaar geleden zijn dat dat nog zo was. Dus het feit dat in een groep dan die samenstelling ook is veranderd, dat de manier van werken is gewijzigd. Dat ze wel allemaal, we hebben dan ook zo, mijn voorganger had dan ook zo'n charter opgemaakt, ze hebben dat wel allemaal getekend en dat staat in het dossier van het XXXXX. Dus je merkt wel dat er stappen worden gezet en dat ze nu dingen die ze zelf, sommige organisaties zelf, een paar jaar geleden zouden hebben gedaan en dat ze, als ze dat nu horen van iemand anders, dat ze zeggen van maar alee, zo ouderwets. Dus dat is wel, je merkt wel dat ze ook wel mee zijn in dat discours, inhoudelijk, maar het mist gewoon soms nog een beetje aan durf, denk ik, en expertise. Sommige organisaties, de teams veranderen dan ook niet. Als je je personeelsbestand hebt dat je hebt, of je hebt je raad van bestuur dat je niet zo makkelijk kunt veranderen, dan zit je ook op een manier een beetje vast. Dus dan kun je ook niet gewoon zomaar... Maar de discours veranderen wel, dat is wel waar.

Dus ook wel de thema's waarover het gaat, het is meer bespreekbaar dan vroeger?

Of ze gaan er op een andere manier naar kijken. Ze gaan ook meer zien van, bijvoorbeeld wij met XXXXX hebben gezegd, sorry, wij spreken meer over inclusie en diversiteit en wij spreken over macht. Wij spreken over het herverdelen van macht. En wij leggen dat als basis bij onze organisaties. Dat zijn vier thema's die de basis vormen van onze organisatie. En eigenlijk is dat de manier waarop wij dat in de sector willen brengen. Wij willen niet praten over inclusie en diversiteit. Wij willen dat dat bij alles dat je doet, aan de basis ligt van je werking. En je merkt wel dat door daar met mensen over te praten, door daar sessies over te organiseren, dat dat wel, dat alleszins in hoofden van mensen, dat dat verandert. En dat ze daar ook door geïnspireerd raken. En dat is niet enkel door ons. Dat is ook gewoon algemeen, maatschappelijk. Wij zijn zeker niet de heilige graal op dat vlak hé. Is dat wat een antwoord op je vraag? Als ik niet antwoord op je vraag, mag je het sowieso herstellen of anders verwoorden?

Nee, ik denk wel. We hebben natuurlijk al een paar interviews gedaan met verschillende mensen. En elke persoon heeft daar sowieso een ander antwoord op. Dat scheelt natuurlijk. Maar ik denk, als ik dan misschien ook kijk naar wat de andere mensen misschien dan zouden antwoorden, dan is dat misschien meer gericht op, hoe moet ik dat zeggen? Ja, veranderingen. Maar dan echt zo, bijvoorbeeld, dan meer van... Ja, ik weet eigenlijk niet zo goed hoe ik het moet zeggen. Maar bijvoorbeeld dat de technologie daar al mee te maken heeft. Ja, zo meer dan... Maar dat is ook het volgende stukje waarvoor het gaat. Vaak komt dat vanzelf al zo'n beetje naar boven. Het is door dat de samenleving echt aan het boomen is op die technologie en zo, dat er daar ook veel rond te zien is. Maar natuurlijk ook... Ja, dat sociale komen we ook straks op terug. Dat komt dan wel ook nog aan bod. Ja. Dus ik ga het woord weer aan mijn medestudent geven.

Ja, zoals ze al zei, ook de andere mensen hadden een vrij grote focus op technologie bij die trends. Maar ook wij in ons desk-research dat we dan al hebben gedaan, dat technologische kwam altijd terug. Dus daarmee dat we ook wel eens aan jou wouden vragen, welke technologische ontwikkelingen er volgens jou de cultuursector het sterkste beïnvloeden op dit moment?

Ik denk dat technologie... Zoals de klassieke sociale media-apps zoals Instagram, TikTok. Ik ben zelf ook trouwens een kind van de jaren 90, dus ik ben ook al niet van jongsten meer, dus ik zit bijvoorbeeld ook niet op TikTok. Maar je merkt wel dat dat een heel grote impact heeft op community vorming. Mensen gaan veel meer het gevoel hebben, en zeker jongeren, dat zij niet per se behoren tot... Vroeger had je meer in de live-community, dat was belangrijk. Maar nu hebben mensen soms het gevoel dat zij veel meer behoren tot een online-community, of tot een internationaal netwerk. Dat zij per se in een lokaal verankerd netwerk zitten. Ik denk dat dat er wel voor zorgt, of ik denk dat sociale media er wel voor zorgen, dat je wat trends kunt makkelijker blootleggen als culturele sector. Als je daar zelf wel in mee bent, dan weet je wel wat er leeft bij verschillende doelgroepen, waaronder ook jongeren. Maar niet dat we daar allemaal evengoed in zijn om daarop in te spelen. Ik denk dat dat ook een beetje raar is. Ik zit in een bureau van een organisatie, en ik zie in één keer... We zitten op TikTok, en dan denk ik... Ik weet eigenlijk niet of ik dat zo goed vind. Dat jullie nu plotseling op TikTok... Ik weet niet wat jullie op TikTok gaan doen. We hebben vorig

jaar ook met XXXXX een sessie gedaan rond sociale media. Gaan we eraf gaan? Gaan we gewoon door alles wat er gebeurt met Big Tech? Dat is ook een moeilijke vraag, maar ik denk wel dat je dat respect moet hebben. Overal waar oudere mensen opkomen en jongeren verdwijnen, dat ze denken van alle de boomers zijn daar weer. Van de andere en en ook mijn generatie. Vooral rond community building zie ik wel dat dat een supergrote impact heeft. Ik heb bijvoorbeeld een organisatie die vooral met Nightlife bezig is. En door actief te zijn op sociale media, maar ook op van die digitale werelden, waar ze heel veel geconnecteerd zijn met mensen internationaal, dat ze zoiets hebben van maar pfff. Echt waar, 404 of andere organisaties. Die moeten eigenlijk niet meer afkomen. We hebben ons eigen netwerk wel. We zijn meer internationaal. We hebben jullie eigenlijk niet meer nodig. Dat zorgt ervoor dat er spanning kan ontstaan lokaal. Er gaat letterlijk een andere wereld open.

Dat is wel interessant. Zou je het een bedreiging kunnen noemen? Die sociale media voor cultuurhuizen zoals 404?

Nee, ik denk niet dat dat een bedreiging is. Maar ik denk wel dat je moet nadenken op welke manier je daarmee omgaat. Zitten we daar op omdat dat ethisch heel bezwarende bedrijven zijn? Meta, je kunt daar wel veel vragen over stellen. Zowel op geopolitiek vlak als op economisch vlak bijvoorbeeld. Maar aan de andere kant moet je je er wel toe verhouden. Want anders verlies je ook superveel mensen. Om een voorbeeld te geven. Ik weet niet of dat aan bod is gekomen. Maar vorige week was er een organisatie uit Gent, Averroes, dat is eigenlijk een hele oude organisatie uit de Brugse poort. Vooral, er zijn daar heel veel mensen met Marokkaanse, Algerijnse roots in de buurt. Dat is ook voor die mensen opgericht, vroeger. En zij hebben een event gedaan in 404, met Sloegi. Ik had echt nog nooit van Sloegi gehoord. Niemand had van Sloegi gehoord. Maar iedereen in die zaal wist wie dat Sloegi was. En die zaal, ik heb echt de theaterzaal, het is lang geleden dat ik ze zo vol heb gezien. Maar allemaal met mensen die eigenlijk anders nooit komen. Maar dat is ook gewoon, ja, Sloegi is zo'n Nederlandse, misschien kennen jullie hem wel, maar het is een Marokkaans-Nederlandse comedian, die ze ook van TikTok en Instagram kennen. En iedereen die daar zat kende die. Maar omdat ik dat ook niet in mijn algoritme krijg. Iedereen krijgt ook gewoon- iedereen zit in hun eigen bubbel of zo, op sociale media. Dus ik denk dat je wel op een manier moet proberen om je vinger aan de pols te houden als organisatie. Weet wat er leeft, weet wat er bij de mensen in je lokale context, waar ze mee bezig zijn, waar ze van wakker blijven, waar ze het over willen hebben.

Ja, dat sluit ook wel een klein beetje aan met iets dat XXXXX ook zei in XXXXX interview. Over dat ze inderdaad ook steeds meer die aparte communities hebben, die hun evenement daar komen doen en dan ook zelf de promotie daar rond een beetje in handen nemen. En dat ze dat ook wel een goede ontwikkeling vonden eigenlijk, omdat dat wel zo andere mensen naar hen toetrekt, die anders inderdaad niet zouden komen.

Vroeger, ik weet niet of jullie dat weten, maar vroeger toen er aan publiekwerking werd gedaan, ik kreeg letterlijk mails. Volgende week donderdag hebben wij, en dat gaat niet over 404, dat kan over iedereen gaan. Volgende week donderdag hebben wij

een Sudanese band geprogrammeerd. Wij zien dat de zaal nog niet zo divers is. Kunnen jullie bij jullie achterban reclame maken? Wij geven jullie tien of twintig tickets. Wij houden twintig plaatjes voor jullie vrij. Kan je mij laten weten wie er komt? Dus zo werd dat gedaan. Er werden echt naar mensen gestuurd die dan een netwerk hebben van bestaande, diverse mensen. Dus dan moesten wij gaan kijken. Kijk je in je schuifje? Sudanese gemeenschap. Dat is ook absurd. Maar vroeger werd dat echt zo gedaan. Ik denk dat het inderdaad heel positief is dat mensen zelf als volwaardige partners kunnen komen. Vorige week was het echt uitverkocht. Ik vind dat inderdaad heel goed. Ze kunnen dan zelf ook kiezen op welke manier ze de communicatie doen. Wat ze zeggen en wie ze sturen. Ze voelen zich veel meer betrokken in heel de zaak. Dus ik sluit mij aan bij wat XXXXX daarover heeft gezegd.

Misschien een andere vraag dan? Het sluit er misschien een klein beetje op aan, maar hoe belangrijk denk je dat die technologieën dan zijn bij het betrekken van jongeren bij cultuur? Denk je dat dat bijvoorbeeld echt bijdraagt? Of denk je eerder nee, er zijn ook andere manieren?

Ik denk dat alle twee eigenlijk. Ik denk dat het er zeker toe bij draagt. Het is denk ik ook gewoon te zien welke... Allee een beetje refererend aan mijn andere antwoord op wie zijn jongeren. Het is echt gewoon te zien welke community je wilt gaan bereiken. Maar er zitten heel veel jongeren op TikTok, op Snapchat, op Instagram. Dat programma weet ik veel, denk ik. Ik vind dat nu niet zo'n goed programma op VRT denk ik. Waar ze kijken wat de trends zijn. Wekelijks zitten ze met mensen samen en dan kunnen ze zeggen wat de trends zijn op social media. Een grappig programma. Ik vind het wel super sprekend dat het op de VRT gaat over de grote trends op die kanalen. Het is zeker belangrijk om er actief te vinden. Ik denk nu niet dat 404 filmpjes moet maken waar ze grapjes... Dat ze dat wat gaan nadoen, dat zou een beetje raar zijn. Tenzij je dan met jongeren samenwerkt die dat voor je doen. Terwijl als het personeel zelf van 404 in één keer TikTok-video's moet opnemen. Dat is een beetje raar. Maar je kunt er wel aanwezig zijn om te voelen van wat leeft er. En anderzijds denk ik dat je ook heel veel moet inzetten op analoge communicatie. Omdat dat bij een ander deel van de jongeren... Als we denken aan de wat oudere jongeren die zelfs meer in het kunstdomein zitten... Daar loopt alles veel meer via analoge media. Dus ik denk alle twee. Ofwel zo heel fel. Echt van die... Ik vind Snapchat en TikTok wel heel specifiek. Dat zijn zo heel specifieke mediums. Maar het is wel en en, denk ik.

Ja, oké. Dus niet zwart en wit.

Nee.

Oké. Dan misschien nog een laatste vraagje over dat hele technologiegegeven. Tijdens de coronaperiode zijn er heel veel technologische initiatieven geweest om toch cultuur tot bij de mensen te krijgen. Welke... Ik weet niet of jij denkt aan innovaties uit de coronaperiode... die vandaag de dag nog steeds relevant zijn?

Misschien... Ik weet niet of het nu echt innovatief is. Maar misschien wel een beetje. Ik zal het ook eens doorsturen naar jullie. Ik werkte dus... Tijdens de coronaperiode was ik nog actief bij XXXXX. We hebben toen Metaverse in gebruik genomen. Als... Iedereen was in zoom aam het gebruiken om vergaderingen te doen. We dachten... Dat matcht eigenlijk niet zo goed bij onze soort organisatie... en bij onze doelgroep. Dus we hebben een metawereldje gebouwd... met onze kantoortjes. Iedereen had zijn avatar. Ze konden bij elkaar binnenwandelen op kantoor. We ontvingen daar ook andere mensen. Maar zelfs onze gepensioneerde vrijwilligers kwamen dan ook bij ons langs. Ik hoorde die veel meer dan vroeger. Dat was de max. Ze kwamen gewoon langs op kantoor. Terwijl anders fysiek geldt dat niet. Toen moesten we een afspraak maken. Maar met Metaverse had iedereen die link. Ze konden gewoon binnen buiten wandelen. Mensen die we zelf met moeite kennen die dan ook zaten te vergaderen in het kantoortje ernaast. XXXXX is daar dan wel mee verder gegaan. Die hebben Metaverse verder uitgewerkt. Metaversity doet daar ook analoge... Ze doen daar ook digitale expo's. Ze hebben daar met NFT's ook een expo gebouwd. Ze hebben daar een digitaal erfgoedluik aan gekoppeld. Ze doen daar ook workshops. Ze doen daar talks. Ze doen daar een beetje van alles en nog wat. En dat is eigenlijk wel... Dat is echt zo goed dat dat werkt en draait.

Ja.

Ik denk dat dat wel een voorbeeld is. XXXXX is ook een van die organisaties... die nu echt internationaal, gewoon omdat ze die Metaverse hebben. En dat ze veel samenwerken met internationale artiesten. Dat helpt er wel in, zo'n platform te hebben.

Ja. Ik zou dat wel nog innovatief noemen. Ik heb nog nooit gehoord dat de Metaverse echt zo in gebruik genomen wordt. En dat dat ook werkt. Dus ik vind dat wel interessant.

Ja. Ik ga dat een keer hier in de chat zetten. Het staat gewoon op de website van XXXXX eigenlijk. Je kunt ze ook gaan bezoeken, denk ik. En er was daar ook zo'n interessant artikel van... Vanuit XXXXX Maar het is wel...[?] het artikel. Maar goed. Het geeft je ook zo'n beetje een beeld van hoe dat eruitziet. En hoe ze het er allemaal mee kunnen doen. Ik denk dat dat wel nog altijd samen is.

Oké. Dan zullen we dat sebiet eens bekijken. Bedankt. Dan denk ik dat we verder kunnen... naar de meer sociale vragen nu. Ja.

Ja. Welke drempels ervaren jongeren het meeste om deel te nemen aan cultuur? Op hoe ze cultuur beleven... en eraan deelnemen eigenlijk.

Ik denk dat dat een beetje samenhangt... met waar dat net ook aan bod is gekomen. Ik denk sowieso de ticketprijzen... die ook steeds duurder en duurder worden. Dus dat sociale-economische... zich niet gerepresenteerd voelen... het gevoel niet hebben dat ze daar... dat dat een plek is waar dat... dat voor hen is of zo. Als je dan al naar communicaties surft... of naar een website... of naar een Instagram-kanaal... en je kijkt naar dat kalender... dat je eigenlijk denkt... want dat is echt niets voor... voor

identiteit of zo. Dat ook niet meegekregen hebben van thuis of op school. Gewoon het feit dat dat geen optie is. De sector weet ook niet zo goed... dat ze daarmee moeten inspringen. Omdat het wel nog altijd het feit is... dat wij een heel... Wij hebben een heel redelijk... homogeen normatief... Onze sector is gewoon homogeen en normatief, normen bepalend. Dat is nog altijd het feit.. [?] Naar besturen en zo. En dat heeft gewoon een impact op...op alles. Op hoe je dat programmeert. Horen jullie mij nog? Want het internet is een beetje instabiel.

Ja, ik hoor je nog.

Het was een beetje hakkelijk. Maar het is oké.

Oké.

Yes. We hebben het er ook al een beetje over gehad. Maar welke bepaalde groepen jongeren worden volgens jou vandaag het minste bereikt? En hoe kunnen cultuurhuizen meer aansluiten bij die leefwereld van jongeren met dan meer diversere achtergronden... of die jongeren die dan minder bereikt worden?

Ik denk zelf... Dus wacht even. De eerste vraag is wie dat het minste bereikt. Als het gaat over socio-economisch achtergrond... en etnisch cultureel divers achtergrond... dat dat de twee belangrijkste zijn. En ik denk ook... Wat ik problematisch vind... is dat dat vaak een op een op elkaar wordt gelegd... waardoor je echt zo stereotypen krijgt. Het is niet omdat je een etnisch culturele achtergrond hebt Of een etnisch cultureel andere achtergrond hebt... dat je daarom uit een lagere socio-economische situatie komt. Ik heb dat vooroordeel ook vaak gehad. En ik vind dat heel kwalijk. Dus dat. En ik denk dat je ook... Wat ik denk dat je moet doen... om daar iets aan te doen... is ten eerste weten wat er allemaal in de stad is. Soms... Sommige organisaties kunnen... Stel nu dat er iets gebeurt in een organisatie. Op het vlak van personeel. Of er is. Ze gaan door een kleine storm. Soms zijn we als sector heel goed... om heel de tijd in onze eigen navel te staren. En dan denk ik... Misschien moet je toch eens stoppen met je navel te staren. Je moet terug een keer rond je kijken en zien hoe dat er allemaal is. Dat ga je ook deugd doen als organisatie. Ik weet niet of je het snapt wat ik bedoel. Maar het is vooral om blij te zijn in traject te zitten. Er moeten gesprekken zijn binnen het personeel. En dan moet er een trajectbegeleider bij worden gehaald... om het probleem op te lossen. Maar daardoor kruipt het zo duidelijk in de schulp als organisatie. Ik weet dat dat tijdelijke dingen zijn. Maar soms duurt dat lang. En een beetje te lang. En ik denk dat dat zuurstof geeft aan organisaties om mensen te hebben in dat huis die naar buiten kunnen gaan. Die kunnen weten hoe het er leeft. Die bij andere organisaties op bezoek kunnen gaan. Die kunnen luisteren naar wat jullie bezig zijn. Wat ik ook een keer heb gehad, was met de XXXXX. Die hadden proactief contact opgenomen met alle partners met wie ze het afgelopen jaar hebben samengewerkt. Om te luisteren naar hoe jullie plannen zijn voor volgend jaar. Wat willen jullie nog gaan doen? Gewoon om te weten wat zijn jullie noden En hoe kunnen we jullie daarin helpen? Gewoon dat. Niet van project op project hoppen. En dat dan laten passeren. Ook als je iets samen programmeert, maakt dat je er bent. Ik weet dat niet iedereen... Bij grote huizen gaat niet iedereen

aan het personeel daar aanwezig zijn. En dat moet ook niet. Maar dat er niemand is, dat kan echt niet. Zeker bij die grotere, die werken met genoeg personeel... om zich ook een keer vrij te maken. Om met mensen te gaan babbelen. Om wat... wees gewoon een keer sociaal. Ja. Dus dat. Gewoon weten wat er leeft. En niet bang zijn om sleutels uit handen te geven. Om die een eigen communicatie te laten doen. En dat kan goed zijn dat dat niet in de stijl is. En dat dat niet volgens de kleurencodes is. Dat je normaal gebruikt als organisatie. Maar who cares?

Ja.

Ik denk dat organisaties ook vaak te veel vast hebben. Ah ja, maar de identiteit van ons huis. En onze artistieke kwaliteit. En weet ik allemaal. Ik vind dat... Ja. Ik vind dat heel kwalijk. Om op die manier naar je organisatie te kijken. Het is niet van jou. Je wordt gesubsidieerd om een bepaalde missie te volbrengen. Je doet dat met passie. Maar je doet dat ook omwille van de bredere maatschappij die rond je organisatie zit. Die je ook subsidieert om je missie te kunnen volbrengen. Je bent geen conceptstore. Allee, je bent...

Het is juist goed om daar eens breder naar te gaan kijken. Ja. En echt gewoon te gaan luisteren. Eigenlijk klinkt dat supersimpel. Dat dat dan maar zo kan. Een deel is opgelost. Dat is misschien een vraag, maar het is wel een beetje zo.

Ja, je moet echt veel meer tijd Ook het durven geven aan je personeel om buiten te zijn. En om niet de hele tijd... Om geen vijf vergaderingen op een dag te hebben met collega's.

Ja. We hebben het allemaal...

Sorry, misschien ga ik nog één toevoegen. Gastvrij zijn. Ik heb vorige week een mail gestuurd naar een grote organisatie. En die zei... Maar om die vraag te stellen, moet je sturen naar een leidinggevende om te vragen of we mogelijks partner kunnen zijn. Ik zeg... Nee, sorry, jij gaat sturen. Jij moet er elke dag mee staan. Ik ga niet sturen. Je kunt dat ook gewoon een keer vragen. Ga eens naar het bureau of bel of weet ik veel. Ik ga dat niet nog een keer in vraag stellen. En dat is nu dat voorbeeld, maar ik kan het er echt wel nog geven. Wees gewoon een keer een beetje gastvrij. Ik weet dat... Mijn vroegere collega bij XXXXX, die werkt als- alee hij is DJ En die heeft een nummer gemaakt. Het is wel een redelijk harde techno, denk ik. Ik ben echt niet zo thuis in die genres van elektronische muziek, Maar zijn gimmick was, zet het op mail. Hoe vaak krijg je die vraag, zet het op mail? Als een jongere organisatie je stuurt en dan zegt je, zet het op mail, dan denk ik dat je geen mail gaat krijgen. Of als je een mail stuurt en je krijgt een antwoord, dan denk ik niet dat ze je nog een keer gaan sturen. En dan ga je ook geblacklist worden als organisatie. Omdat mensen zeggen, je geraakt daar toch niet binnen.

Ja, dat is eigenlijk ook een beetje die valstrik van die technologie. En dat alles zo technologisch en online allemaal gebeurt. Dat is ook een beetje het gemak van... Ik bekijk

dat later wel. Dat zijn zorgen voor wanneer ik daarmee aan de slag ga. En niet van wanneer dat zoiets naar mij toekomt.

Ja, maar het is ook soms een beetje het... Oké, ik sta wel on the record. Maar het ambtenaren tussen haakjes. Ik hou er mijn ballonnen bij. Het ambtenarengevoel ofzo. Oké, dat is je job. En het is waar dat dat soms makkelijker is als dingen op mail staan. Maar sommige mensen... Ik heb contact met mensen via Signal, via Instagram, via WhatsApp. Ze kunnen mij voiceberichten sturen, ze kunnen mij bellen, ze kunnen mij mailen. Ze kunnen mij een brief sturen. Het maakt mij niet uit. Als mensen een drempel ervaren om u een mail te sturen, en dat ze het makkelijker vinden om een voicebericht te sturen, laat ze gewoon een voicebericht sturen. En reageer op dat voicebericht. Je bent een cultuurwerker. Soms is dat inderdaad overweldigend. Ik vind het ook soms lastig als ik opgebeld word om middernacht, op zaterdagavond, en dan zeg ik... Misschien kunnen we een andere keer bellen, maar dan ga ik wel bellen. Dan ga ik niet zeggen... Zet het op mail.

Ja, dat is wel gek. We hebben het ook al een beetje gehad over jongeren en wie zijn dat nu. Of dat dat heel breed is. Maar wij zijn jongeren, zeg maar. XXXXX en ik. En jij ook. Ik wil geen-. Maar je hebt de Gen Z en de Gen Alpha die er nu eigenlijk is. Wat betekenen die generatiewissels voor de cultuursector?

Ik hoor dat dat soms op de werkvloer niet zo simpel is. Dat in Gen Z... En Gen Alpha, daar kan ik zelfs niets over zeggen, maar dat is dat Gen Z veel meer afbakend is in werkcontext. En dat dat soms wat moeilijk is. Maar ik denk dat het ook wel goed is om dat gesprek er dan over te hebben. En dat we dat dan minder doen. En ik denk dat ik dat ook soms moeilijk vind als ik stagiairs heb. Die wel tot die generatie behoor. Dan denk ik... Ik weet niet hoe je dat gezicht noemt, maar de staring face van mensen die de hele tijd scrollen op hun telefoon. Mensen van de Gen Z-generatie kunnen soms een lege blik hebben omdat ze het gewoon zijn om aan hun scherm te staan. Ik heb dat ergens ooit gelezen. En ik vind dat ook... Ik heb daar ook last van. Dan denk ik, doe nu gewoon eens enthousiast. Zeg eens iets, antwoord. Vind je het leuk of niet? Dus ik denk, op de werkvoeders denk ik dat dat wel moeilijk is. Ik denk als publiek dat dat eigenlijk niet zoveel uitmaakt. Dat is ook hetzelfde met oudere generaties. Die gaan ook op een andere manier soms reageren op personeel.

En hoe sta je dan tegenover meer dan de vergrijzing? Dat is dan weer het hele andere uiterste. Maar hoe zij eigenlijk omgaan met cultuurhuizen en zo...

Vanuit het publiek of vanuit...?

Ja, vanuit de mensen die naar de cultuurhuizen gaan. Inderdaad, het publiek.

Ik denk dat veel... In Gent hebben we nog redelijk mondige oudere groepen. En zij voelen zich ook wel ondervertegenwoordigd in cultuurhuizen. Ik weet niet of je het al gezien hebt. Maar hier organiseren ze soms die thé dansants [?] in het café. Dat is dan die dansnamiddag. Dat is echt geweldig. Dat zijn vooral jarige mensen die dan komen dansen. Maar dat is ook van alle soorten muziek. En ik weet wel dat ik ook van

mijn eigen... Ik weet niet meer welke muziek dat was. Dat was wel behoorlijk grappig. Maar ik voelde mijzelf ook zo... Ik vond dat een beetje gemeen van mezelf. Dat ik het grappig vond. Omdat ik dacht dat die mensen zijn zich ook gewoon aan het amuseren. Ik denk dat we het meer moeten normaliseren. Waaraan mensen wijs vinden. Dat we er meer voor moeten zorgen dat er een crossover is. Tussen verschillende soorten publieken. Ik denk dat het ook helpt om geen vooraannames te hebben. Het is niet omdat je oud bent dat je naar de opera of theater gaat. En dat je niet naar een rockconcert of zo kunt gaan. Soms heeft het ook te maken met de plek waar dat iets doorgaat. Of de atmosfeer. Mij moeten ze ook niet altijd uitnodigen om naar dapkefeestjes te gaan. Ze kunnen mij ook uitnodigen voor weet ik veel welke soort andere... Ja. Misschien is dat geen antwoord op je vraag.

Jawel. En ook gewoon... Als je dat zo kan afmaken met een oudere groep mensen. Tegenover die jonge groep Gen Alpha, zeg maar. En dat je ook zegt dat die representatie voor oudere mensen minder is. Dat het meer gericht is op die groep die daar tussen zit.

Ja, de werkende groep. Ja.

En inderdaad ook de locatie. Ja.

Deze week was ik naar een optreden geweest in het begijnhof. In Sint-Amandsberg. Het was een optreden van ambient muziek uit Beroet, uit Libanon. Dus er waren heel veel mensen uit de Libanese community. De kunstcommunity. Veel mensen met een Arabisch achtergrond. Maar er waren ook heel veel gezinnen en oudere mensen die in het begijnhof wonen. En ik dacht, ah, de Max. Ik vond dat superleuk. En zij waren daar omdat ze de regio kennen. Omdat ze wisten dat er in de kerk iets wordt georganiseerd. En dan komen ze ook in contact met andere organisaties. Met andere doelgroepen. Dus dat vond ik wel leuk.

Ja, dat is wel leuk dat je in die locatie ook veel kan doen. Dat je dan echt... Het is misschien te gek voor woorden, maar dat je dan in een bejaardentehuis zo'n technofuif zou organiseren. En dat er allemaal oude mensen op afkomen. Maar ook die jongeren. Om die cross-over te hebben.

Misschien dan de techno, de uitgaans. Dat is een leuk bruggetje voor de volgende vraag. We merken dat bij jongeren, dat die shift bij die uitgaanscultuur, dat dat serieus verandert. Dat ze minder uitgaan. Ik vroeg me af of je al een idee hebt van wat de mogelijke oorzaken daarvan kunnen zijn, van die shift.

Dat vind ik echt een supermoeilijke vraag. Ik kan het inderdaad ook zeggen dat het zo is. Maar ik weet niet dat ik daar echt over kan... Ik denk dat ik er nog te weinig over heb nagedacht. Over waarom dat dat zo is. Maar ik denk dat ik er nog te weinig over heb nagedacht over waarom dat zo is. Waarom precies? Het is misschien ook wel een beetje te zien welke soort platformen of welke soort plekken waar dan mensen uitgaan. Of welke regio's in de wereld.

Bijvoorbeeld bij de 404 zelf. De gemiddelde leeftijd nu was volgens mij 34 of 35 jaar. Die komt naar die uitgaans.

Dus dat is inderdaad wel redelijk hoog.

En daarom ook de vraag hoe we dat kunnen verlagen.

Ik denk dat er ook daar moet nagedacht moet worden op welke manier je meer kunt samenwerken met andere partners om de nightlife te organiseren. Want als wij bijvoorbeeld... XXXXX, die dat zet het op mail... Dat nummer had geschreven. Als hij feestjes organiseert. Ten eerste dat is in de Brugse Poort. Hij doet dat met mensen die in de Brugse Poort zelf wonen. Dat was de laatste tijd dat ik met XXXXX samenwerkte. Die komt uit de Brugse Poort met een Marokkaans achtergrond.-

Mag ik heel even onderbreken? Ik zie net dat het gesprek binnen een minuut wordt beëindigd. Deze meeting. Vind je het oké als ik een nieuw linkje stuur zodat we nog even dit gesprek kunnen afronden?

Ja, dat is goed.

Ik denk dat het vanzelf afgaat omdat je premium moet hebben.

Is het echt?

Ja. Het staat hier nu, je gesprek wordt binnen een minuut beëindigd.

Oké.

Dus ik ga je een nieuw linkje doorsturen via mail. En dan kunnen we terug.

Ah ja, ik zie het ook staan.

[...]

Oké, super. Ik zal misschien gewoon mijn zin nog afwerken.

Ja, tuurlijk.

Ja, daar zie je dus wel... Dat waren mensen uit de buurt. Dan is de scenografie ook echt van de XXXXX gedaan. Dat was helemaal aangesloten op het concept van dat feestje. Dus ik denk dat de oplossing... Wat ook al werd gezegd, communicatie, geef dat wat meer in handen van partners. Ik denk dat dat voor Nightlife eigenlijk hetzelfde is dan dat je niet meer vastzit aan de feestjes die je al tien jaar aan het organiseren bent.

Ja. Oké. XXXXX, heb jij nog vragen over het sociale deel?

Nee, dat is voor mij volledig afgerond.

Dan denk ik dat we nog een paar slotvraagjes hebben en dat we dan kunnen afronden. Misschien nog... Ja, welke trends van waarover we gesproken hebben, denk je dat volgens jou het meest bepalend gaat zijn voor de toekomst van cultuurhuizen? Dus in de komende tien, twintig jaar, zoiets?

Voor mij persoonlijk, en dat is ook omdat ik dat echt belangrijk vind, is alles wat met macht te maken heeft, sleutels uit handen geven, durven u zelf een vraag stellen, durven echt beslissingen nemen. Overheden die een herverdeling van ook middelen durven doen, ik denk dat dat nu moeilijk is in organisaties. Maar wie beslist er wat er wordt geprogrammeerd? Wie beslist er hoe een cultuurveld eruitziet? Ik weet dat inderdaad, dat dat voor veel mensen dat zal zijn, technologie, ik weet dat gewoon te weinig. Dat boeit mij ook te weinig om daar in toekomst te kunnen zijn, hoewel ik me kan voorstellen dat dat inderdaad ook een hele grote impact kan hebben. Maar ik wil daar misschien gewoon niet te veel op ingaan, omdat ik denk dat dat zo de obvious one is. Nu zet ook iedereen in zijn subsidiedossiers, innovatie en technologie, en dan denk ik, maar eigenlijk weten we nog niet, we weten zelf nog niet wat dat betekent. Dus ik denk dat dat misschien ook wel een probleem is dat bij ons ligt, dat wij soms met dingen moeten bezig zijn waarvan wij zelf nog niet weten wat de impact daarvan zal zijn, wat betekent dat, hoe moeten we ons daartoe verhouden? Dus daarom ga ik voor macht.

Oké, super. Zijn er dan nog andere relevante zaken die we nu nog niet besproken hebben, maar die volgens jou wel cruciaal zijn voor de toekomst van de cultuursector?

Ik vind het gewoon supermoeilijk om mij voor te stellen wat als cultuursector binnen de 2045, dat is echt, dan ben ik zelf ook oud. Dus ik vind dat wel best, ik vind dat gewoon al intrigerend om daarover na te denken. Bij 2030 hadden wij zo'n traject gedaan met de dertig toekomstdenkers. Dus dat is misschien ook wel een interessant traject. Op basis van dat traject hebben wij dan zo'n waarde kader uitgeschreven waarover wij dat gebruikt hebben als basis om met ons in gesprek te gaan. Wij wilden eigenlijk een soort van safe space voor onszelf creëren. Maar dus die dertig toekomstdenkers, ik was daar ook één van, er waren nog heel veel andere mensen, maar er was niemand die min 18 was. En wij hebben toen gedacht, dat is eigenlijk superraar. Dus ik krijg mij gewoon af op welke manier dat je echt kinderen en jongeren kunt in dat gesprek betrekken. Ook als organisatie moeten we misschien een keer echt een vergadering hebben, niet met de cultuurwerkers van de organisatie, maar met de jongeren zelf.

Ja.

En ik heb dat ooit een keer gedaan, omdat wij gewoon, we hebben zo'n iftar georganiseerd in de Brugse Poort. En toen hebben wij, die jongeren hadden een vergadering ingepland en dat was echt superleuk. Die hadden dan ook zo'n ontbijt geregeld. Die hebben ons zo echt t in de watten gelegd. En dat was eigenlijk heel leuk, omdat zij ook de agenda hebben bepaald. Zij hebben het verloop van de agenda

bepaald. Zij hebben besloten wat er werd besproken, op welke manier dat was, wat het format was. En eigenlijk denk ik, misschien moeten we dat ook wat meer durven doen. Maar dat zijn dus geen grote trends. Dat is eigenlijk vooral wat ik denk dat we nu ook moeten doen om onszelf een beetje meer toekomstproef te maken. En dat dat niet iets eenmalig is, maar dat dat iets is dat je ook wel vast hebt in je organisatie en dat je ook wel meeneemt.

Ja. Oké, super. Dan nog twee kleine vraagjes. Mogen wij u nog contacteren als we bijkomende vragen hebben? Of als we bijvoorbeeld gaan nadenken over die toekomstscenario's?

Ja, zeker.

Oké.

Je hebt ook mijn e-mailadres.

Ik heb je e-mailadres, ja. Oké, top. En dan misschien nog, wie zouden we zeker nog moeten interviewen om een breed beeld te kunnen krijgen van de Vlaamse cultuursector?

Ik weet niet of er mensen zijn. Ik denk dat XXXXX, wat nu wel echt een toffe mens is, want hij is zelf socioloog. Hij is zelf socioloog, hij is cultuurwerker, hij is jongerenwerker. Ik wil zijn e-mailadres ook wel doorgeven. Hij is iemand die ook wel de cultuursector kent, zonder dat hij er zelf zo middenin staat of zo. Wacht, hè. Ik ga even zijn e-mailadres hier in die chat kopiëren. Wacht, hier is het. Dus XXXXX, ik had laatst ook een gesprek over Horizon 2035. 2035, denk ik. Dat is een groep die is samengesteld door het kabinet van minister Gennez rond beleidsoverschrijdend werken. Dus waarnaar het volgende beleid om zo een breder kader te scheppen. Ze zijn ook bezig met toekomstdenken. Ik hoorde dat daar een lezing werd gegeven door Voelbaar. En dat is... Wacht, hè. Ik heb dat hier ergens opgeschreven. Het is een... XXXXXX. Het is juist. XXXXX is de oprichter van XXXXXX. Wacht, hè. Hm... Dat is een website, maar er zijn geen contactgevers op. Ik heb zelfs geen contactgevers, maar ik zou ook wel graag iets op pakken krijgen. XXXXX is dus... Ik ken hem eigenlijk gewoon van naam als dj in Gent. Maar hij heeft een bedrijf opgericht, XXXXX. Hij heeft daar ook een sessie werd gegeven tijdens Horizon 2035. En dat was heel interessant. Misschien kan dat ook wel iemand zijn die niet binnen de kaders van wat er nu gebeurt zit, maar die daar echt wel over durft te gaan. Misschien is dat ook wel goed om daar een keer te luisteren.

Ja. Oké, super. Dank je wel.

Dat is heel graag gedaan.

Als je dan geen opmerkingen meer hebt, wil ik je vooral heel hard bedanken om je tijd aan ons te spenderen. Ik denk dat er echt wel heel wat nuttige inzichten uitgekomen zijn. Zeker over meer het sociaal en de diversiteit en de macht en zo. Dat waren dingen die ik

persoonlijk in de interviews nog niet heel vaak naar voren heb horen komen. Dus het is interessant dat we dat ook kunnen meenemen in onze analyse.

Ik ben benieuwd naar jullie resultaten.

Wij ook.

Ik kan het me voorstellen. Veel succes nog. En dat is heel graag gedaan. Dus als er nog vragen zijn, moet je mij maar sturen.

Oké, super. Dank je wel. Tot ziens.

Transcriptie Expert 9

I = Interviewers

R = Expert

I:

Ik ga eerst kort een introductie geven, zodat je een beetje weet wat we eigenlijk aan het doen zijn. Eerst wil ik bedanken dat je tijd voor wilt nemen. In het kader van een project over cultuurbeleving in de toekomst willen wij onderzoeken hoe de 404 haar culturele aanbod als Vlaams kunstcentrum strategisch kan positioneren en vernieuwen, zodat het relevant blijft voor huidige en toekomstige generaties jongeren. We leven vandaag in een onzekere culturele, maatschappelijke en digitale context die steeds verandert. En om deze onzekerheden een te kaderen en toekomstrobust te blijven, maken wij gebruik van een toekomstonderzoek. Een scenarioanalyse eigenlijk. Daarbij kijken we naar verschillende mogelijke toekomstscenario's. Het zijn er niet vier, maar verschillende toekomstscenario's alleszins om de cultuursector een beetje beter te begrijpen en de positie van de 404 daarin. Dus ja, wij zijn nu eigenlijk bezig met een trend en onzekerheid analyse. Daarom nemen wij ook interviews af met experts om zo een beetje de trends binnen de cultuursector te ontdekken. En aan de hand daarvan gaan we dus toekomstscenario's schrijven over hoe cultuurbeleving zou kunnen evolueren in de toekomst. Dat is de reden waarom ik u ook ga interviewen vandaag.

I:

Oké, top. Misschien kan je beginnen met jezelf eens voor te stellen wat je rol en betrokkenheid is in de cultuursector.

R:

Absoluut. Ik ben X. Ik werk ondertussen XXX. Omdat je een heel ideale doelstelling hebt. **Je wilt een open huis creëren waar iedereen zich welkom of betrokken voelt bij jouw verhaal. Maar dat is niet altijd vanzelfsprekend en niet altijd gemakkelijk.** Wat jammer genoeg soms gebeurt, ik vind het niet echt jammer, ik vind het heel logisch dat ze als huis en als organisatie niet alleen 404, maar **elke organisatie heeft een identiteit, heeft een missie en een visie.** En doorheen de jaren, dat blijft... Ja, dat dat moeilijk voor mensen om van dat identiteit af te geraken. Wat dan niet nodig is. Wat dan belangrijk is, wat ik persoonlijk belangrijk vind, en ik denk dat veel mensen hiermee eens zijn, is dat we moeten naar een vloeiende identiteit. Veel mensen kunnen ook mee bepalen wat de identiteit van dit huis is. Wat we willen programmeren, de mensen die in ons café zijn. Dat is iets dat ik heel belangrijk vind. Hoe ik het eigenlijk ervaart heb, is gewoon dat er veel mensen en **veel jongeren hun weg naar cultuur niet vinden omdat ze zich niet erkend voelen en zich niet betrokken voelen.** Er zijn duizenden redenen en dat is wat de XXX is. Dat je dat gaat onderzoeken, meer in praktijk observeren, gesprekken gaan, netwerken. Dus dat is het.

I:

Oké, top. Merci. En daar is de bied ook nog verder op ingegaan, maar welke functie heeft 404 of kunstcentra in het algemeen voor jou in de samenleving?

R:

Amai, dat is wel een interessante vraag. Ik sta niet zo stil, omdat ik... Ik ben XXXXX jaar in Gent en ik ben maar, XXX, ben ik maar drie keer in totaal geweest in XXXXX jaar tijd naar 404. XXXX. Ik had de allereerste vraag gesteld van **hoe komt het dat ik mijn weg nooit naar kunstcentra heb gevonden**. Dus dat was daarvoor. Ik had niet eens meteen een link. XXX. Young Panel is eigenlijk... Er was een nood om **Raad van Bestuur te verjongen**. Omdat we merken dat dat op beleidsniveau... Ik niet, maar wel mijn collega X. XXX. Dus voor haar was het... Voor de organisatie was er een nood om Young Panel te verjongen. Er **miste een divers perspectief**. En toen was een open call. Een raad van bestuurders is een zeer speciale omgeving. Zeer formeel. Ze hebben altijd een strakke agenda. Ze moeten eigenlijk beslissen over de begroting van het huis. En dat is iets heel serieus. En dat kan een zware opdracht zijn. Vanwaar dat dat young panel bevat jongeren eigenlijk, van 18 tot 30 jaar. Twee van hen hebben een mandaat in het raad van bestuur. Maar ze komen om de zes weken samen en ze hebben een agenda om na te denken over wat willen ze eigenlijk precies veranderen. Maar wat ik nu zie, de naam ligt zegt het al, **kunstencentrum. Dat is een plek dat mensen en kunst verbindt**. Ik vind dat zij een opdracht hebben om dit mogelijk te maken. Om **ervoor te zorgen dat het altijd mogelijk blijft. Dat mensen een weg naar cultuur en kunst kunnen vinden**.

I:

Je bent nog niet zo superlang actief in de cultuursector, maar heb je de afgelopen jaren grote veranderingen gemerkt binnen deze sector?

R:

Ja, **besparing** eigenlijk. Het is een teken dat de culturele sector een gevaar is. Als huis gaan er niet veel van merken. Omdat het een cultureel centrum is. Dus zijn er **verplichtingen om ons te blijven subsidiëren**. Maar als XXX, dan komt ook wel mijn rol om, denk aan **artiesten, aan kleine VZW's**. Ze hebben een **zeer unieke rol**. En ik durf ook wel te zeggen, ze bereiken doelen die ze niet kunnen bereiken. Ze hebben een heel unieke functie in de samenleving. En ze moeten blijven bestaan. En dat is voor mij wel eens een alarm. Dat klopt niet. **En voor mij is het heel duidelijk dat dat een strijd tegen cultuur eigenlijk is**.

I:

Dus de aanwezigheid van een economische druk?

R:

Ja, inderdaad. Politieke, economische,

I:

Maar jullie ervaren dat dan minder. 404 dan kleinere huizen die minder gesubsidieerd worden. Heeft dat ook een impact bij jullie?

R:

Ik denk dat, ja. Als cultuurcentrum moeten ze ook wel **mee zijn met alles wat er beweegt in de samenleving**. En dat we niet op een eilandje leven. Voor ons een **netwerk** is zeer belangrijk. En ook blijven **verzorgen van onze netwerken**.

I:

Nu gaan we een beetje overgaan naar de kernvragen al. En ik ga wat vragen stellen rond technologie. En technologie, welke functie dat heeft binnen de cultuursector in de 404. Dus mijn vraag is: welke technologische ontwikkelingen zullen volgens jou de cultuursector het sterkst beïnvloeden vandaag de dag?

R:

Ja, ik denk dat er veel zijn eigenlijk. Gewoon, ik ga het misschien wel heel breed trekken. Bijvoorbeeld als het gaat over schermen, gsm's, etc. en dat er veel mensen maken de keuze om in het weekend thuis te blijven en tv te kijken. In plaats van naar een voorstelling of naar het cinema of museum te gaan. Dus voor mij is dat gevaarlijk voor de mens zelf. **Omdat we nood hebben en een sociaal contact**. We moeten blijven in contact komen met elkaar om elkaar te snappen en te begrijpen. En dat we **blijven in dialoog gaan**. En vanaf het moment dat dat nu gebeurt, kan ik me echt niet inbeelden hoe de samenleving er uit gaat zien. Dus het sociale contact is belangrijk. Dat is één. Maar ik vind ook dat er een **gevaar is van AI** bijvoorbeeld. Het heeft wel een **invloed op het creatieve proces**. Er wordt ook wel verwacht dat je jouw job uitoefent met creativiteit. AI heeft een invloed op het thema, maar ook op het publiek. Dat is misschien zo dat dat invloed niet super sterk is, maar gewoon... Het kan wel op een manier een invloed hebben op mensen en dat ze gewoon **lui worden**.

I:

En scherm, dat is dus wel een beetje een bedreiging voor de mens en voor de bezoeker van de 404. Maar zouden jullie dat ook kunnen integreren en misschien een opportuniteit daarvan kunnen maken? Want ik denk wel dat de schermen sowieso gaan blijven bestaan, zeker ook in de toekomst. Dus als we dat in de toekomst kijken, is dat wel gewoon een grote bedreiging, denk ik. En zou de 404 iets kunnen doen rond digitalisering, dat toch wel een tegenstrijd biedt tegen die bedreiging?

R:

Ik denk dat dat wel, tijdens corona was. Maar ik denk wel dat het idee op tafel lag. Bijvoorbeeld dat je een voorstelling met alleen artiesten en acteurs en dan kan je dat live op jouw scherm, dat is dus iets dat mogelijk is. Voor mij is dat heel moeilijk, omdat ik geloof al heel erg in het **belang van menselijk contact en fysieke interactie**.

I:

Dus die experimenten die ze tijdens corona hebben gedaan, vind je niet dat ze nu nog verder zouden moeten trekken?

R:

Ik vind van niet. Maar misschien wel voor **bepaalde doelgroepen**. Bijvoorbeeld mensen **die het echt zeer moeilijk hebben om naar buiten te komen**. Hiervoor hebben we enkele 'oplossingen'. We doen een voeltour voor het **betrekken van blinde mensen**. Dat

ze voor de voorstelling komen en dan kunnen ze de stage voelen en in gesprek gaan met de artiest. Als er wat spullen worden gebruikt, dat ze dat spullen gaan laten voelen zodat ze het op een andere manier kunnen ervaren. Er zijn wel **drempels voor sommige mensen om naar buiten te komen, maar ik vind dat er andere manieren beter werken dan hun ervaring te vervangen door een scherm.** Dat is één. Er zijn ook, voor personen met een **rolstoel is het niet altijd gemakkelijk om naar buiten komen**, zoals 's avonds is dat wel moeilijk en soms mis je gewoon iemand die jou motiveert. Daarom willen we eigenlijk een vrijwilligerswerk opstarten om met een buddy-systeem aan te koppelen. Dat mensen die graag naar theater gaan en mensen met een rolstoel koppelen. Want zij hebben nood aan ondersteuning, dat we dat mogelijk maken. En ook bijvoorbeeld, wat ik ook wel heel belangrijk vind is dat **ons aanbod**, de voorstellingen die we maken, de shows, de concerten, dat ze eigenlijk **de brede diversiteit binnen ons samenleving aanspreken**. Omdat daar zit er ook wel veel kracht in. We hadden helemaal het begin van het seizoen in september een voorstelling. Het is een dansvoorstelling over, een Palestijnse dans met een traditionele remix van hiphop. Het was heel mooi, heel nice. Dat was de enige voorstelling op zes maanden tijd, dat **identiteit van bepaalde doelgroepen of gemeenschappen aanspreekt**. Dus vind ik het wel ons rol om dat meer te doen. Dus van het moment dat ik dat gezien heb, heb ik tickets kunnen boeken. Een bepaalde groep bijvoorbeeld in Renobot, dat is een opvangcentrum voor asielzoekers. En nog andere organisaties, SOAI, dat is ook een opvangcentrum. Dus ik wil daarmee zeggen, het is ook belangrijk dat we ons altijd de **vraag stellen over, de relevantie van ons aanbod**. Is het nog altijd relevant of niet? En dat we dat gewoon erkennen en iets erover doen.

I:

Dus eigenlijk een beetje dat publiek het is heel versnipperd denk ik dan, dus er zijn veel soorten doelgroepen. En jullie willen eigenlijk iedereen zoveel mogelijk kunnen betrekken.

R:

Absoluut. **Betrekken en vooral hen aanspreken**. Omdat voor mij, dat is ook een rol van de XXXXX. Dus ik moet er eigenlijk voor zorgen dat de zaal vol is. En dan, ik moet er ook voor zorgen dat mensen gaan terugkomen. En voor mij is het gewoon heel simpel gezegd: **als mensen zich erkend voelen in de theaterzaal door dat boodschap of dat statement of dat kunst dat de artiest brengt op de stage, dan gaan ze sowieso terugkomen en gaan ze zich ook verbonden voelen met de voorstelling.**

I:

Ligt daar dan ook niet het probleem dat veel mensen niet kunnen komen omdat ze zich niet erkend voelen?

R:

Absoluut. Niet anders. En dat is één. Ik ga het op tafel gooien. Ik vind dat er een **probleem is in de westerse wereld**. Dat we een ideale, een schone beeld over kunst hebben. En dan beschouwen we dat als de **enige, slimste, beste kunst**. Wat dat niet zo altijd is. Ja, het is heel gemakkelijk. Je moet gewoon **naar mensen luisteren**. Wat willen ze graag zien in de westerse wereld? En dat is iets dat ik nu meer en meer aan het doen.

I:

Hoe zou technologie daarbij kunnen helpen om jongeren te betrekken? Want ikzelf voel mij ook nog niet echt betrokken tot de 404. Misschien ook gewoon door de marketing ofzo, omdat ik krijg geen communicatie. Het enige dat ik kan opzoeken is gewoon de programmatie. En dat is het ook. Denk je dat er andere opportuniteiten zijn om meer jongeren te bereiken?

R:

Ik denk dat het geen slecht idee is om dingen **oldschool** te doen. Bijvoorbeeld als je weet dat er een studentenbijeenkomst is, waar veel studenten komen, dat je gewoon **flyers gaat hangen**. Wat we soms ook wel doen, gewoon **langsgaan bij studenten**. Dat is één. En nog iets anders dat ik heel belangrijk vind, een **samenwerking tussen een school/unief en 404**. Bijvoorbeeld we werken met Artevelde voor school. Is dat Stuvo? Ik denk Stuvo ongeveer. Ik kan dat nog opzoeken. Dat is eigenlijk via school kan je met 5 euro naar voorstelling gaan. En dan betaalt de school de rest. Het is heel belangrijk dat we het ook over **financiële drempel** hebben. Nu kan je eigenlijk een ticket kopen met een uitpas of min 26 jaar is 8 euro ongeveer. Sinds ik denk dit jaar. Dus dat is iets dat we beter zouden moeten communiceren. En dan werken we ook nog met ?Watika?. Dat bevat eigenlijk drie verschillende prijscategorieën. Ik zeg maar 20, 15 en 10. En het werk, dus dat is iets wat we willen blijven doen. En dan bijvoorbeeld **door de samenwerking met de school kunnen we meer studenten bereiken**. Ook vooral dat de **prijs laagdrempelig blijft**.

I:

Denk je dat voor de nightlife dat jullie hebben, dat er een drempel is? Er is sowieso een drempel, een financiële drempel. Maar dat dat een groot probleem is, dat dat betalend is, want er zijn veel zaken en clubs en cafés zijn gratis en dit niet. Denk je dat dat een van de voornaamste redenen is waarom dat er zo weinig, dat er een dalende participatie is?

R:

Ik heb eigenlijk gewerkt voor XXXXX. In Funke heb ik gewerkt als XXXXX. En in XXXXX moet je wel betalen. De gemiddelde prijs is 15 euro. En ik ga ook soms naar een barbroos, naar Giraffe, ... Ik ben tweeling. Ik heb verschillende petjes altijd. Dus aan de ene kant vind ik het wat Horst of Funke of andere clubs doen, wanneer je **soms een beetje meer geld moet betalen, wat ze eigenlijk garanderen voor de veiligheid, misschien niet voor iedereen even belangrijk, maar voor veel mensen is dat wel belangrijk**. En ook 404, dus je betaalt 10 euro, 15 euro, maar je hebt een **goed soundsystem**. Er wordt **extra ingezet op security en veiligheid**. En dan heb je ook **goede artiesten**. Goede artiesten en bedaalde artiesten. Dat is iets belangrijk. Ten tweede vind ik dat wintercircus een ongezellige ruimte is. Dat is gewoon een gigantisch grote ruimte. Soundsystem klopt nu. Het moeilijkste bij zo'n ruimte, van het moment dat er mensen aan het roken zijn, dan heb je de zaal vol. En ik vind het zeer problematisch hier, de mensen, van het moment dat ze niet genoeg mensen op de dansvloer zien, dan gaan ze nooit vanzelf gaan dansen. En dat is het moeilijkste. Iemand moet het doen. Iemand moet beginnen. Dus dat is aan de ene kant, de ruimte vind ik ongezellig. We hebben wel een goed zaam systeem. Ook goede visuals, installatie en schermen. Dus dat is iets heel moois. Maar we zoeken eigenlijk... Dat bestaat ook niet zo lang. We zijn bezig met de identiteit aan het bepalen van het wintercircus. Vooral mijn collega Hendrik en Lies. Dus dat gaat wel nog even duren totdat het duidelijk is. En ook over de prijs. Daarom organiseren we in december Club Laat. Een

event. Het is eigenlijk een collectief van jongeren, Gentse jongeren die iets wilden. Stel dat in het wintercircus, want dat is een deel van het proces van de identiteit bepalen. En dan, dus club laat en dan hebben ze gevraagd: "Wat denken jullie, welke prijs gaan we vragen?" Ik heb meteen gezegd 8. En dan zeiden ze: "Nee, maar 8 gaat nooit lukken en 8 gaat nooit werken." Omdat ik, ja, je moet keuzes maken als organisatie. **Als je jongeren wil betrekken, dan moet jouw prijs toegankelijk zijn voor elke jongere.** Dat is één. Ik vind ook de **locatie**. De meeste mensen gaan niet graag van barbroos naar Giraffe of bleven ze eerst iets drinken. 404 is ver weg, dus locatie is ook wel een **drempel**. Ik denk dat er ook **niet genoeg diversiteit is in ons aanbod qua artiesten.** En dat willen we wel meer doen. Maar je moet echt... Alles draait om keuzes maken. En **soms moet je radicale keuzes maken en niet denken aan winst, maar wel aan het belang van de mensen.**

I:

Merk je een manier waarop jongeren nu een andere cultuur beleven dan vroeger? Ik weet dat je zelf ook nog jong bent, maar denk je dat dat verandert?

R:

Ja, iets dat ik hierover wil meegeven, iets dat niet vaak wordt besproken, maar in een grote organisatie, niet alleen in een grote organisatie, maar in elke omgeving en in elke interactie, heb je soms **machtsdynamieken** die rollen spelen, meestal een heel stiekem, heel onzichtbare rol spelen, waardoor dat jongeren of **jonge mensen in een team niet altijd het woord krijgen.** Of de ruimte krijgen om te zeggen wat ze vinden. En dat is iets dat... Ik werk maar vijf maanden, dus ik heb soms al meer tijd nodig. Ik moet gewoon blijven vertrouwen, omdat soms stel ik dingen voor dat voor mij de rest van mijn team onlogisch lijken. Maar je hebt het benoemd. **Ik weet hoe dat dingen werken, omdat ik ervaar het anders. En ik ben een deel van de doelgroep dat ze willen bereiken, jongeren.** Dus dat is iets dat we... Het heeft niet veel te maken met jullie onderzoek, maar dat is iets dat we wel heel graag willen vergroten. Gewoon zo diep democratie in deze organisatie. Gewoon dat je... Op het moment dat je denkt of een idee hebt, of je zegt het, en **ook als je weet dat er een weerstand is.** Ik wil daarmee zeggen van bijvoorbeeld, we waren op zoek naar een interessant event, die we kunnen programmeren tijdens het openingsweekend, de eerste week van februari, en toen hebben ze gevraagd voor input, en dan kan ik ook wel, vanaf het moment dat ik een idee heb, dan durf ik dat wel altijd, niet altijd, maar probeer ik ook altijd aan te denken. Maar ik wil gewoon zeggen, ja, je hebt gelijk, het is een rol van mij op een manier, onuitgesproken rol, maar het is niet altijd gemakkelijk.

I:

Denk je dat de **verwachtingen van het publiek** ook veranderd zijn, naar cultuur toe, de afgelopen jaren, in vergelijking met vroeger?

R:

Ja, absoluut. Ook als het gaat over **nightlife**, ik heb altijd het gevoel dat jongeren willen meer richting harde muziek, wat ik niet altijd snap, maar ik hoef het ook niet te snappen. En dat is ook een moeilijke, vind ik, dat **veel mensen alles willen snappen**, en vooral als het gaat over **muziek of theater**, en dan zitten ze eigenlijk wel vast, en dan vinden ze het **moeilijk om het diverse aanbod van ons te snappen, te aanvaarden.** Dus als het gaat

over muziek, en ik zie eigenlijk **niet zoveel jongeren in het theater** zelf, dus ik vraag me gewoon altijd af. Ik denk dat in **Campo**, ik ben wel een paar keer geweest, en ik vond dat daar **wel jongere publiek**, en ze zijn meer zo de **alternatieve**, dat gaat over dingen die over **identiteit** gaan, omdat de **jongeren zijn in een fase waar ze heel hard zoeken naar wie ze zijn**, ze zijn ook wel in de war, omdat er megaveel gebeurt. Ik denk dat dat twintig jaar geleden was, of vijftig jaar geleden, of dat dat in een katholieke sfeer, het was heel duidelijk, de meeste mensen waren het eens over de grote lijnen, en dat zorgt op een manier ervoor dat iedereen gaat naar dezelfde voorstelling, of iedereen heeft dezelfde mening, en nu, omdat er **diversiteit is in de denkbeelden, in de identiteiten**, en dat vraagt gewoon dat we een **divers aanbod kunnen aanbieden**. Zijn jullie mee? Ik had het gevoel dat ik een beetje verloren was.

I:

Nee, nee, nee, ik ben mee.

R:

Alternatief, divers, identiteit, abstract, ja, en wat heel speciaal is aan **onze generatie** vind ik, dat we ook wel **kritisch** zijn, en dat vind ik wel heel mooi, en andere generaties zijn eigenlijk wel verbaasd op de manier waarop we zo kritisch zijn. Ik heb wel vrienden van verschillende generaties, en vriendinnen van veertig/vijftig jaar, ze zeggen, ik snap niet dat mijn dochter naar de bezetting gaat tijdens de examenperiode, onze generatie voelt het ook wel meer, ze zijn heel **gevoelig**, maar ook op een manier **fragiel**, zeer **kwetsbaar**, zeer, ja, en er wordt ook wel **veel verwacht**. Dus ik denk dat, dus dat dit wat anders is, of niet. Maar ik vind wel dat Kristof met zijn nieuwe beleid, of het nieuwe verhaal dat hij wil brengen, dat hij wel **veel mensen aanspreekt**, dus ik ben benieuwd naar het volgende. Ik denk dat dat nu, dit jaar is gedaan, ook volgend seizoen, we werken altijd met twee programma's. Van september tot januari, februari, en dan eentje van februari-maart tot juni-juli. Maar ik werk nog niet super lang, maar ik ben gewoon benieuwd. Ik ga bijna elke week naar een voorstelling, ik vind het ook wel zeer **belangrijk als XXXXX, om te zien wat er leeft in de voorstelling**, en ook om altijd een **skeptisch** signaal te geven aan dat **programma** ervan, **dit is goed, dit kan beter, dit kunnen we samen doen, en altijd open vragen stellen, om een ruimte te laten voor reflectie**, en altijd wel heel concrete stappen aanbieden, heel concrete zaken ook bespreken.

En dat vind ik dat onze programmatores dat wel doen. Zoals Eva, zij doet vooral podium, dus ik heb regelmatig met haar gesprekken over alles eigenlijk, en ook dingen dat **relevant zijn voor X en programma's**. X is eigenlijk een deel van het **communicatieteam**, maar ik vind dat we evenveel werken met **artistieke werkingsteam**, met **programmatie en productie** en communicatie. Dat maakt het soms wel moeilijk, maar ook wel uniek.

I:

Oké, dus jullie proberen wel in te spelen op nieuwe generaties en zo?

R:

Ja.

I:

Hoe denk je dat dan de nieuwste generatie, **Generation Alpha**, hoe die dan de cultuursector kan beïnvloeden?

R:

Ja, ik denk, ik had misschien, ik dacht misschien aan twee concrete voorbeelden, maar het gaat niet, ik weet dat het over jongeren gaat, maar ik werk meer met **kinderen uit kwetsbare doelgroepen**. Dus bijvoorbeeld, ik besef gewoon dat dat **niet voor iedereen gemakkelijk is om binnen een theaterzaal te stappen, en vooral voor jongeren**. Daarom werk ik met rondleidingen en educatieve kunsten, educatieve projecten, met verschillende partners. Er zijn, ik heb dit jaar, dit semester drie of vier in totaal. Ik kan misschien een voorbeeld geven, TAJO (Talentatelier voor jongeren). TAJO is een onderwijscentrum dat een kans aan kwetsbare jongeren, een kans aanbiedt om toch op een manier een diploma te halen. Dus ze komen bij ons langs in januari, en dan gaan ze, er zijn drie workshops. De eerste over theater, de tweede is over techniek, en de derde gaat over communicatie. Wat ik daarmee wil zeggen, **als jongeren hun weg naar ons huis niet via een voorstelling of een concert of een talk of een debat komen**, ze kunnen ook via een **workshop, atelier**, gewoon naar het **café** te komen zitten. Ik heb ook wel voorgesteld aan organisaties om **onze ruimtes te kunnen gebruiken**. Dat is ook al iets dat ik ook wel belangrijk vind. Mensen kunnen niet alleen naar het theater ofzo. En het tweede is, ik denk, gewoon **communicatie**. Bijvoorbeeld, je zei van, ik ben nog nooit hier geweest of niet betrokken. Het gaat ook over onze communicatie, hoe we naar de **buitenwereld communiceren**. We hebben onze **socials**, maar veel mensen zitten ook niet vaak op hun gsm. Dus je moet ook wel beginnen te denken, zoals van **oldschool**, dat dat ook wel kan. Ja, ik ben gewoon, ik had samen gewerkt met Averroes VZW. En dat is wat ik zei, dat het interessant voor jullie is. HoGent heeft een onderzoek met Averroes gedaan over cultuurcode. En die cultuurcode van Averroes is gewoon heel simpel gezegd van, dat was met een podcast, vragen aan jongeren. **Wat is cultuur voor jullie? Kennen jullie 404? Wat is kunst?** Zo heel simpele vragen die voor ons leken heel eenvoudig. Maar je merkt dat de **jongeren zijn niet mee met wat er gebeurt**, bijvoorbeeld hier in dit huis. En dan hebben ze een zeer groot traject afgelegd, en er is ook onderzoek. Ik kan ook vragen, als jullie nog tijd, of willen jullie dat gewoon een idee hebben? Ah, trouwens, op het **TOOPen Festival**, dat is niet dit weekend, dat weekend daarna, ze gaan hun project voorstellen, dus dat is misschien interessant voor jullie. Ik ga het op mail nog zetten. En dan, dus dan, dat was dat onderzoek, en dat is gekoppeld aan, ze mochten bij ons een voorstelling programmeren. En het was een comedy show, met een Nederlandse artiest met een Marokkaanse afkomst. En het was een heel mooie praktijkervaring voor ons, om te zien wat ik altijd zeg van, **ons aanbod moet de doelgroep aanspreken. En de doelgroep moet zich erkend voelen**.

I:

Het belang van die identiteit dan...

R:

Ja, ook, absoluut. En dan, de zaal was vol, in het publiek dat ik nog nooit, dat was vorige week, nooit gezien heb. En niemand heeft het gezien, iedereen. En drie mensen stuurden berichtjes van, wat was er in 404 hier, wat was... En ik denk dat dat, nu heb ik het over jongeren met de migratie achtergrond, maar het gaat ook over, wat de essentie is, dat

moet de **identiteit** gewoon luisteren, en de **ruimte aanbieden dat ze dingen kunnen organiseren**. Dat is wel het antwoord op jullie vraag, dat we ook naar alternatieve mogelijkheden kunnen uitvinden, hoe dat ze **zelf ook wel een voorstelling kunnen organiseren**. Dus dat is iets dat ik volgend jaar wil...

I:

Dus dat het publiek niet enkel passief is, en die gewoon kijkt, maar dat ze ook **actief kunnen deelnemen?**

R:

Absoluut. En ook letterlijk **actief**, ze waren echt aan het klappen. Voor sommige mensen is het niet echt een theaterzaal, maar eigenlijk is het echt... Ik vind het heel mooi dat mensen kunnen heel stil zitten in een theaterzaal voor anderhalf uur, maar ik vind het ook heel prachtig en heel schoon als er, je hebt ook wel soms wat publiek die kan meegaan en lachen en klappen. Omdat mensen verdienen ook het kunst, om van kunst te proeven. En voor mij gaat dat eigenlijk ook wel zeer ver, veel **verder dan een theatershow**. Dat gaat eigenlijk over **een kans dat je krijgt om ten eerste deel uit te maken van de samenleving, om erbij te horen bij een gemeenschap**. En het gaat eigenlijk over, een theatershow voor mij speelt meestal ook een rol in jouw **healingproces als persoon en als mens**. Dus die aspecten probeer ik ook altijd mee te nemen. En er altijd bewust van te zijn.

I:

En nu, met dat actief publiek kunnen er sowieso wel nieuwe formats ontstaan, waarbij het publiek gedurende de show zelf kan bijdragen en dat dat zo verandert ofzo. Hoe staan jullie daarvoor, voor nieuwe formats en via VR ofzo, dat je ook kunt interageren met de omgeving of AR? Hoe staan jullie daar tegenover?

R:

Dat is eigenlijk een **keuze dat we moeten maken als organisatie**. Ik kan dat niet alleen vanuit XXXXX. Als ik de keuze mag maken, absoluut zeker. Ik doe het vandaag nu, omdat ik dat heel belangrijk vind. Ik heb het al in het begin ook gezegd van, ik weet hoe dat dingen soms werken. Soms moet je niet te ver zoeken ofzo. Je moet gewoon rondom jou kijken en jou afvragen van, **wat missen we hier, wat hebben we nodig?** Maar wat jammer is, dat mensen dat kunnen zien, maar **mensen staan niet altijd open voor verandering**. En dat is wat ik helemaal bedoel met de **identiteit**. Je moet aanvaarden dat dat een vaste identiteit is, niet meer van deze tijden. **Ik geloof niet dat er één persoon één identiteit heeft, of één organisatie één identiteit heeft**. Dat klopt niet meer en dat gaat gewoon niet meer. Dus dat is voor mij een keuze die we moeten maken als organisatie. En dat gaat gemaakt worden. Ik denk dat er ook wel **veel aan te bewegen is. In elk team**.

I:

Hoe heb jij de **coronaperiode** ervaren? Denk je dat dat ook een impact heeft op hoe dat jongeren nu cultuur beleven?

R:

Ik weet het eigenlijk niet meer. Het voelt zo super lang geleden, maar eigenlijk niet. Maar ik had misschien, persoonlijk had ik er niet superveel last ervan. Omdat ik ging toen bijna nooit uit. En op cultuur en dat soort dingen. Ik bleef altijd zo de vraag stellen van, **is het een feit dat ik mijn weg nooit naar hier gevonden heb, omdat ik geen interesse had voor cultuur of omdat de cultuur niet toegankelijk voor mij was.** Of de kunst of de theater. En eigenlijk ga ik meer naar de andere richting. Omdat het antwoord is, **ik heb nog nooit de kans om cultuur mee te maken.** Ik had nooit de kans om deel te zijn van dit. Om deel te nemen aan cultuur. Vandaar dat ik altijd dacht, ik heb er geen zin in of ik weet niet, dat is niet wat ik wil of dat is niet wat ik nice vind. En dan, dus zo heb ik het eigenlijk ervan. Maar absoluut, cijfers en onderzoeken, dat is heel duidelijk. En dat heeft altijd een **grote impact** over ons allemaal. En we zien dat nog altijd, de dag van vandaag. En het gaat nog blijven duren.

I:

Zoals bijvoorbeeld op de uitgaanspatronen van jongeren?

R:

Ja, heel concreet. **Mensen mochten niet meer uitgaan.** En dan waren ze zo... Dat is heel gek, ik kan heel weinig daarover vertellen toen. Omdat mijn allereerste keer uitgaan was in 20... 22-1, dan corona was wel gedaan. Dus ik heb het niet echt ervaren, maar ik kan me eigenlijk wel inbeelden hoe dat jongeren hebben dat eigenlijk ervaren. Omdat, ja, samen zijn in een nightlife of een concert of een theaterzaal, het heeft ook **impact op ons... Op onze evolutie** en hoe... Dus ja, ik denk dat dat wel een zware impact had.

I:

Denk je dat dat dan in de toekomst wel terug gaat veranderen, die uitgaanspatronen bij jongeren?

R:

Ja, ik denk dat dat nu... Maar dat is het ding. Er gaan eigenlijk wel veel jongeren uit. Maar wat het probleem is, vind ik, is dat je hebt zo'n **grote bedrijven**, ik ga geen naam noemen, die eigenlijk... Omdat één keer in de maand of regelmatig open airs of feestjes organiseren, die **megaveel geld kosten**, maar echt megaveel geld kosten. Ik heb het niet over Horst, ook echt niet omdat ik daarvoor gewerkt heb. Ik weet niet of jullie al geweest waren?

I:

Nee, nog niet.

R:

De dingen die je krijgt daar zijn het geld waard. Maar ik heb ook veel andere dingen gedaan. En van het moment dat je alles een bedrijf... Ik ga het geen organisatie noemen, omdat het geen organisatie is. **Jezelf verliest in commerciële winst.** En dat het alleen maar draait... Dat je **niet meer identiteit hebt.** Je **identiteit is de winst maken.** Daar loopt het eigenlijk wel mis. Omdat we eigenlijk niet kunnen aanbod... **We geven eigenlijk jongeren niet wat ze nodig hebben.** We geven eigenlijk... Omdat we... Ik had heel... Het uitgaan

draait naar... Het verandert eigenlijk van een milieu naar het andere. Van een feestje naar het andere. Ik denk dat dat wel gaat veranderen. Maar dan hebben we eigenlijk nood aan... Het is iets heel belangrijks dat jongeren zelf beginnen dat te beseffen. Dat ze **zelf moeten dit in handen nemen en dingen organiseren**. Dat gebeurt op kleine schaal. Zie je dat wel. En vooral om **jezelf niet te verliezen in die grote machines die alleen maar aan geld denken**. En dat is voor mij het probleem. Gewoon omdat... Ik denk dat na corona... Ik heb het daarvoor niet ervaren, maar ik heb het gevoel, en ik wil daarover mij nog verdiepen. Maar ik heb het gevoel, en we hebben dat allemaal gezien **na corona. Hoe de grote kapitalistische bedrijven, hoe ze fucking rijk zijn geworden daardoor**. Dus op een manier hebben ze dat **misbruikt om meer en meer winst te maken**. Prijzen zijn omhoog. Dingen zijn anders, werken anders. En altijd met het idee dat je meer betaalt, meer werkt, je kapot maakt. En dat vind ik heel gek. XXX. Dat dat op **wereldschaal** is aan het gebeuren. En we moeten alles zien qua onze rol. Bijvoorbeeld, we hebben een festival. Dat is niet van ons, maar we zijn er als partners. Festival van de gelijkheid. Festival van vriendenkers. Festival van... Videodroom is meer artistiek. Maar we **proberen ook mee te werken en bewustzijn te creëren over dat. Dat jongeren meer weten en meer beseffen. En ook stimuleren om dingen eraan te doen.**

I:

Zouden er enkele **beleidskeuzes** moeten gemaakt worden om dat te bevorderen? Om die jongeren te bereiken in de toekomst ook?

R:

Beleids bedoel je politieke...

I:

Ja...Of is het puur in de handen van de 404 en andere cultuurhuizen?

R:

Absoluut niet. Dat komt altijd door de **politiek**. Ze zijn aan het **besparen**. Ze zijn echt in de **strijd tegen de cultuur**. Ze zijn ons op een manier aan het **straffen**. Omdat we de keuze gemaakt hebben om niet fucking extreem te gaan. Om toch dat we ons opleven voor iedereen. En dat vind ik gevaarlijk eigenlijk. Maar ja, we moeten ook aanvaarden dat... We leven in een **super diverse samenleving**. Eén vierde stemt op Vlaams Belang. Een grote deel op N-VA. En wat ik heel dom vind... En ik vind het ook wel eng... Dat het programma van een politieke partij... Ik hoop dat ik dat mag zeggen. Dat het **programma van een politieke partij is gebaseerd op haat en uitsluiting en discriminatie**. Ze doen niks voor de werkende mens. Ze doen niks voor jeugd en cultuur en kunst. Integendeel, ze gaan ons besparen op ons geld. En dan... Er is iets aan het veranderen en aan het bewegen. En ik hoop dat we dit met de tijd kunnen zichtbaar maken. En gewoon exposen eigenlijk. Zo werkt het n... Ik heb het toch over politiek omdat dat zeer belangrijk is. Je hebt het gezien in de praktijk. **Je krijgt minder geld, je kunt niet verder werken**. Dan heb je een **doelgroep zonder cultuur. Dan heb je mensen zonder cultuur**. Dat moet veranderen. We moeten ervoor zorgen dat we onze **sector ook wel beschermen**.

I:

En hoe zou je dat doen? Via andere financieringsmodellen? Of via samenwerkingen met andere cultuurhuizen? Of via sponsors?

R:

Ik denk dat we heel braaf zijn. En dat is het probleem. Ik denk dat we moeten **kritisch** blijven. En dat we een kritische rol bevorderen. Voor organisaties. En van dat moment, dat is één. En twee, wat je hebt vernoemd, is ook heel belangrijk. We kunnen ook **veel leren van andere organisaties in het buitenland, internationaal**. Bijvoorbeeld in Duitsland is dat gebeurd. Een groot deel van culturele organisaties kregen geen subsidies meer. Wat zien we nu wel, is dat **bevordert solidariteit tussen de mensen**. Omdat mensen die cultuur en kunst zeer belangrijk vinden, kunnen dat vergroten solidariteit. Dan kunnen mensen **financieel ook wel bijdragen**. Ik ben niet echt aan een concrete strategie aan het denken. Omdat we dat nog niet ervaren hebben. Maar ik geef je gewoon mee een voorbeeld dat ik gezien heb hoe dat in praktijk is. We hebben ook een net een partner. Die krijgen ook ondertussen geen subsidies. In Tsjechië. Krijgen ze ook ondertussen geen subsidies. En ik zie gewoon, van het moment dat je je overheid teleurstelt, dan moet je inderdaad werken aan solidariteit. En op een manier is dat eigenlijk wel positief, vind ik. Omdat dat **vergroot de betrokkenheid bij de mens, bij de sector**. Dan ben je niet alleen maar deel aan het nemen aan de cultuur. En niet alleen cultuur aan het maken. Maar je bent ook aan het **investeren in de cultuur**. En dat is een grote investering. Niet alleen voor de persoon zelf, maar ook voor de samenleving en voor de mens. Dus ik maak me wel zorgen. Maar dat is niet dat... Mensen gaan altijd wel iets vinden. En we moeten, dat vind ik heel belangrijk, **kritische rol bevorderen**. En dat we, van het moment dat er iets gebeurt, en dat vind ik heel mooi aan Gent, besparingen, op straat komen. Minder geld voor de zorgsector, op straat komen. Zo werkt het, anders gaat dat nooit werken.

I:

Een totaal andere vraag, niet over jongeren, maar eerder over ouderen. Want je zegt diversiteit en zo, bijvoorbeeld rolstoelgebruikers. Maar vind je dat kunstcentra of cultuurhuizen ook nog moeten inzetten op ouderen?

R:

Ja, absoluut zeker. We hebben een werkgroep in de NVD's(???). Dat is eigenlijk dat we voor **senioren**, dat we voor vijftig euro, kan je voor tien voorstellingen komen of zo. Maar het moeilijkste, **we denken altijd aan financieel**. Maar ik denk dat dat wel tijd is om naar andere problemen. Dat we eigenlijk dat onderzoek gaan **breder trekken**. En dat is iets dat volgend jaar wil ik wel doen. Aan verschillende mensen een opdracht geven, of aan verschillende collectieven of groepen een opdracht geven om een onderzoek te doen. Over één onderwerp, één thema. Niet onderzoek dat ze moeten hun boeken zoeken. Zodat ze dat ervaren hebben. Ik ga het heel concreet maken. In december hebben we, in november eigenlijk, hebben we, nodigen we een collectief, een queer collectief. Ze krijgen een bedrag van ons om samen te komen. Maar dan geven we de opdracht aan hen om te onderzoeken, wat het eerste keer, jouw eerste keer in een plek, hoe ervaren je dat? Eerste keer in school, eerste keer in de theaterzaal. En dan willen we dat, omdat we geloven heel hard, **de eerste keer is het belangrijkste**. Dat moment, de eerste keer is... Soms geef je eigenlijk een plek of een persoon een nieuwe kans, maar het is niet altijd. Dat werkt ook niet altijd. Maar over ouderen, dat willen we bijvoorbeeld, dus dat hebben we nu al,

financieel. Maar ik vind dat we bijvoorbeeld moeten onderzoeken, de **eenzaamheid die senioren ervaren**. Niet alleen over eenzaamheid, maar ook over... Soms hebben senioren het gevoel dat ze **niet begrepen worden** ofzo. En ze hebben altijd het gevoel dat ze **bestempeld worden als ouderwets**. En daar willen we gewoon aan werken, ook aan **taboe's doorbreken**. Omdat we merken... Zoals je ziet, is het wel heel belangrijk dat we dat kunnen doen. Is dat duidelijk?

I:

Ik heb die vraag eigenlijk de vorige keer niet gesteld. Jij wel?

I:

Nee, eigenlijk nog bij niemand. Over duurzaamheid? Dat dat belangrijk is.

R:

Ja, over **duurzaamheid** vind ik gewoon... Ja, dat je gewoon... Dat is iets dat heel belangrijk is. Omdat je... En dat is de strijd die ik soms ervaar. In dat XXXXX- en XXXXXX. Omdat ik moet op een manier... **Als werver moet ik ervoor zorgen dat mensen komen. Maar als werker moet ik ervoor zorgen dat mensen terugkomen.** En bij deze heb je een **duurzame band, relatie**. Maar je moet **eigenlijk als organisatie investeren in een band en een relatie**. En je moet ook wel moeite doen. Je moet eigenlijk werken aan een **vertrouwensband**. Tussen een organisatie, een doelgroep of de organisatie. En dat is niet gemakkelijk. Omdat je hebt eerst het vertrouwen nodig. En dan heb je middelen. Heb je werkkraft. Mensen nodig die dat kunnen en blijven doen. Maar dat is voor mij het allerbelangrijkste. Ik zeg, als ik iets doe, dan moet het jaarlijks gebeuren. Dan moet het maandelijks gebeuren. Dat moet blijven gebeuren. Ik geloof niet in eenmalig... Bijvoorbeeld Sloegie. Zijn comedyshow met Averroes vzw. Dat is gebeurd. Maar het eerste dat ik heb gezegd. Oké, we gaan dat programmeren. Maar we willen dat jullie volgend jaar ook iets programmeren. Dat is hier heel belangrijk. En we moeten het ook wel **toegankelijk maken**. Mogelijk maken. Dat is heel belangrijk.

I:

Oké. Wat zou je zeggen van dat gesprek nu, wat de belangrijkste trends zijn? Als ik daarover mag nadenken. Dan denk ik toch wel dat het belangrijk is dat er... Van de trend van public agency. En ook een trend naar bottom-up organisatiestructuur. Ik weet niet, wat denk jij nog? Van belangrijke trends die we...

R:

Vooraf politiek eigenlijk. Ja? Ik denk dat als jullie dat nog uittypen, dat gaat wel heel duidelijk zijn. Wat ik wou noemen. Maar wat ik wel mee... Wil geven is... Wat het speciale aan XXX is. Eigenlijk een job dat **vraagt veel reflectie**. En vraagt eigenlijk **communicatie**. Dat je altijd blijft communiceren **over dingen die je belangrijk vindt**. En ook blijven... Ook als het gaat over reflectie en onderzoek. In Gent is dat heel speciaal en heel mooi. Omdat we meer dan 120 nationaliteiten hebben. Een **zeer diverse stad**. We hebben veel jongeren. Is dat 70? Nee. 60%? Ik weet niet hoeveel. Maar wel veel jongeren. Dus voor mij is het **heel belangrijk dat we werk ervan maken. Het feit dat je ons weg naar het cultuur- en kunstcentrum niet vindt**. Dat we... Ja, de alarm moet... Alarm trekken? Nee?

I:

Ja, aan de alarmbel trekken.

R:

Aha! Kijk deze. Ja. Maar ik denk dat ik al... De meest belangrijke dingen gezegd heb. Ja. Ik hoop dat dat voor jullie wel interessant was. Het was waarschijnlijk anders dan met X.

I:

Ja, het was totaal anders. Maar ik vond het kei-interessant. En ook relevant voor ons onderzoek.

I:

Ik vind het superinteressant, ja.

I:

We hebben wel een paar nieuwe inzichten.

R:

Oké. Dat hebben we nodig, nieuwe inzichten. Omdat het feit dat dat niet genoeg is...

I:

Oké, top.

I:

Bedankt.

R:

Heel graag gedaan. Ik hoop dat het ook wel... Ah, kijk ongeveer een uur.

I:

Ja, perfect. Moesten wij nog vragen hebben ofzo? Mogen wij u nog contacteren?

R:

Ja, zeker.

I:

Oké, dank u.

I:

Danku.

Transcriptie Expert 10

I = Interviewers

R = Expert

I

Kan je jezelf even kort voorstellen?

R:

XXXXX

I:

Hoe lang ben je al actief in deze sector?

R:

Vrijwillig sinds XXXXX en professioneel sinds XXXXX.

I:

Welke functie heeft de 404 of andere kunstencentra in het algemeen in de samenleving?

R:

Dat is een ontmoetingsplek waar mensen met elkaar kunnen verbinden. Mensen die elkaar kennen, maar ook mensen die elkaar nog niet kennen. Dus je kan daar echt totaal nieuwe dingen leren kennen. En dat vind ik ook nice aan de 404, dat ze over bepaalde topics waar anderen niet willen over praten, dat ze er toch een plek en ruimte voor kunnen geven. Dit gaat dan over de maatschappijkritische-functie. Bovendien is het ook een plek voor experimenten en expressie.

I:

Als ik het goed begrijp is de 404 dan een beetje een platform waar mensen samenkomen en elkaar kunnen ontdekken. Je zegt dat je al twee jaar werkt, maar heb je al grote en belangrijke veranderingen meegemaakt in de nightlife en de cultuursector?

R:

Zelf vind ik dat moeilijk omdat ik nog niet zo oud ben. Maar als ik hoor rondom mij en ook collega's, dan is het duurder geworden. Duurder om te organiseren, maar ook duurder om naar een feest te gaan, ticketprijzen enzo die stijgen. Ook is er een verandering van mentaliteit bij sommigen, er is veel meer aandacht voor grensoverschrijdend gedrag, inclusie en mentaal welzijn. Ook merk ik een verandering door digitalisering en sociale media. Dat is iets dat heel hard aan het meespelen is. Zowel in de goede als in de slechte zin.

I:

Dus de ticketprijzen die redelijk duur zijn en economische problemen bij de organisatie. Een soort struggle voor beide partijen, denk je dat dit ook een reden is waarom jongeren steeds minder participeren, de prijs?

R:

Ticketprijzen worden effectief duurder en dit kan een impact hebben op jongeren nog willen uitgaan. Jongeren hebben andere prioriteiten en interesses, nightlife is niet meer voor veel mensen superbelangrijk. De interesses liggen ook ergens anders. Zoals het welzijns idee dat bij velen een grote rol speelt. Zot doen met drugs en alcohol is enorm verminderd. Men wilt gezonder leven en bezig zijn met mentaal welzijn.

I:

Persoonlijk ervaar ik dat, misschien dat dat een reden is door corona, dat de cultuurparticipatie in het algemeen een beetje veranderd is sinds corona. Want ikzelf, als jongere dan, 2020 was voor ons het moment dat wij voor het eerst keer uitgaan en dat lukte niet. Dus dan gingen wij in een meer kleinere bubbel, een intimere bubbel.

R:

Ja er is inderdaad een verandering door corona in hoe dat mensen met elkaar omgaan en contacten leggen en verbinden.

I:

Denk je dat er nog mogelijke redenen zijn voor die shift in het uitgaanscultuur? Buiten de corona?

R:

Ja, de veiligheid speelt superhard mee bij mensen. Media weerspiegelt een bepaald beeld af van veiligheid in het nachtleven. Spikingzaken, verkrachtingen etc. Zulke zaken doen snel de ronde via sociale media en jongeren zijn hier enorm mee bezig. Deze ervaren die ze eigenlijk zelf niet hebben meegemaakt gaan ze internaliseren en dit kan angst creëren. Angst in het uitgaansleven waardoor dit een impact heeft op hun participatie.

I:

Om is terug op het technologische te komen. Welke technologische ontwikkelingen zullen volgens jou de cultuursector het sterkst beïnvloeden? Je hebt al de media en digitalisering vermeld dat het mogelijk maakt voor jongeren om te kunnen deelnemen aan iets zonder er werkelijk te zijn. Maar wat nog?

R:

Dat vind ik moeilijk, want daar weet ik niet heel veel van. Ik zie me eigenlijk vooral focussen op sociale media. Want dat is voor de sector zowel een opportuniteit als een gevaar. Omdat inderdaad, zoals je zegt, iedereen is zo betrokken bij elkaar door het sociale vereniging. Je ziet wat iedereen doet, je ziet hoe iedereen is. Iedereen is zowat overbetrokken bij elkaar. Dat kan fomo creëren bij sommige mensen, maar sommigen zullen ook denken van, *a ja ik heb het al gezien online dus ik kom niet meer*. Sociale media is een gevaar voor authenticiteit. En mensen zijn hier naar op zoek. Sociale media gaat echte ervaringen nooit kunnen vervangen en ik geloof niet dat sociale media ooit de live-beleving zal kunnen overnemen. Maar sociale media is ook dan weer zeer belangrijk voor je bereik en branding.

I:

Om hier verder op in te pikken, hoe kan je jongeren dan nog betrekken? Is dat enkel via sociale media of wat is zo de beste manier?

R:

Sociale media kan dat doen via influencers, maar ook via peers. Mensen waar jongeren zichzelf in kunnen herkennen. Ook moet er meer bottom-up gedacht worden. Voor jongeren door jongeren. Jongeren participatie en co-creatie is iets dat meer moet geïmplementeerd worden.

I:

Ja, dat is iets dat we ook ontdekt hebben uit andere interviews, het belang van bottom-up en luisteren naar je doelgroep en samenzitten.

R:

Ja, ik denk ook dat de jongeren die de 404 aantrekt meestal wel kritisch zijn. Ze staan meestal wel op een bepaalde manier in het leven. Wat hun niet de makkelijkste doelgroep maakt, maar ik denk wel van zodra je ze te pakken hebt dan heb je ze.

I:

Om terug te komen op de nightlife, een vraag die al een beetje is besproken, maar wat zijn de drempels om jongeren te bereiken en naar daar te krijgen?

R:

De prijzen, het veiligheidsaspect en ook de commercialisering van het nachtleven. Wij merken dat de authenticiteit en verbondenheid dat dat aan het verdwijnen is, dit zal wel te maken hebben met de gentrificatie van de stad. Commerciële spelers, waar niet iedereen zich mee identificeerd blijven over en authentieke spelers verdwijnen. Jongeren zoeken misschien plekken waarmee ze zich verbonden willen voelen en vinden dat niet. Ook heb ik het gevoel dat jongeren alles tegelijk willen doen. Ze willen niet enkel uitgaan, maar ook meer, zoals activiteiten die ze een gevoel geven dat ze iets zinvols doen. Iets multifunctioneel.

I:

De jongeren zijn eigenlijk wel een beetje veeleisend dan?

R:

Ja ze zijn super bewust aan het worden van alles. Bewust van de prijzen, de veiligheid, het welzijn.

I:

Veeleisend en minder bereid om te betalen, ik denk dat dat het heel moeilijk maakt voor de sector en financieel.

R:

Het is het hele plaatje, alles wordt duurder. Hun eten, hun huur, de ticketprijzen, de cafés, ...

I:

Nu rond diversiteit en identiteit en jezelf herkennen. De jongeren doelgroep is versnipperd en zeer divers. Ze hebben veel noden en veel belangen.

R:

Inderdaad, dat wou ik ook nog zeggen. Het is allemaal heel niche geworden. Er zijn heel veel aparte groepjes. Uit XXX merken we op dat ze ook verbondenheid met elkaar missen. Natuurlijk kan je niet iedereen met elkaar verbinden vandaag de dag. Maar ze geven wel zelf aan dat ze kruisbestuiving missen bij andere niche groepen.

I:

Dit kan ook een beetje de functie worden van de 404, of dat is dat al. Een platform voor kruisbestuiving met verschillende kritische meningen en stemmen.

R:

Ik vroeg me af, heeft de 404 een idee over hoe bekend en wijdverspreid hun aanbod is bij jongeren?

I:

Ik vermoed dat dat een groot probleem is bij hun, ze weten het zelf niet zo goed. Qua marketing hebben ze een TikTok kanaal, ik heb dit nog nooit tegengekomen en ze hebben niet zo veel volgers. Wat wel werkt zijn oldschool manieren, zoals flyers. Ook samenwerkingen met scholen die een bepaalde korting krijgen. Sociale media is iets waar ze nog aan moeten werken.

R:

Vandaag de dag is het van groot belang dat men in gesprek gaat met de jongeren, en niet alleen focust op marketing. Ik weet niet in hoeverre de 404 dit doet, maar dat is iets dat we zien dat enorm belangrijk is. Ik heb ook is gekeken naar hun programmatie en ik merk niet echt dat ze zich richten op jongeren.

I:

Ja als ik kijk op de website en programmatie dan zijn er heel veel artiesten, maar geen enkele ken ik.

R:

Programmatie is belangrijk. Jongeren hebben nood aan zichzelf te herkennen. Ook willen sommigen misschien wel een plek krijgen binnen de programmatie. Gelijk de Charlatan, dat is een plek voor jongeren en door jongeren. Zij geven een space aan jongeren om zelf te kunnen organiseren en zichzelf te kunnen ontwikkelen. Ze kunnen daar hun eerste concertje spelen. Ik weet niet hoe dat zit bij de 404?

I:

Dat weet ik eigenlijk zelf niet zo goed.

R:

De minus one werkt ook met zaalverhuur. Ze geven ook begeleiding aan de verhuurder. Als ik iets kan aanraden om eens te proberen, dan lijkt het mij dat wel. Maar ik weet niet of dat eigenlijk een functie is en of dat ze de ruimte hebben om jongeren echt daarin te ondersteunen.

I:

Uit interview met X werd het duidelijk dat ze een platform willen worden voor iedereen. Bezoekers verbinden, artiesten en kunstenaars een plek geven.

R:

Dat zou jongeren zeker wel aantrekken, want als je kan zeggen dat je eerste concertje in de voorruit is lijkt me dat wel cool. Het kan wel zo zijn dat hun nightlife aanbod niet meer up to date is.

I:

Dat lijkt me super interessant. Ik was misschien ook een beetje te top-down aan het denken van, zij geven een programma door, maar eigenlijk kunnen zij in samenwerking met de jongeren mee het programma creëren. En dat zal ook sowieso de jongeren betrekken en dan ook hun vrienden.

R:

Dat is ook iets dat veel tijd draagt. De minus is al super lang niet bezig om die platform te geven en te begeleiden. Dus ik denk, als we dat willen doen, dan moeten we even denken hoe ze dat zullen willen doen en tot op welk punt gaan ze jongeren helpen. Maar de minus is een iets brakkere zaal, de 404 is beschermd dus dat zal wel wat moeilijkheden met zich meebrengen.

I:

Ze hebben er zoizo de faciliteiten voor.

R:

Ik heb er wel vertrouwen in, want ze zijn nu ook wel al goed bezig met jongeren, diverse stemmen en thema's een plek te geven.

I:

Een helemaal andere vraag. Hoe sta je tegenover vergrijzing? En hoe moet een kunstcentra hiermee omgaan? Vind je dat een probleem? Vind je dat geen probleem?

R:

Vind ik moeilijk, want ik ben daar nog lang niet.

I:

Als je echt geen antwoord hebt, dat is oké hoor.

R:

Opnieuw samenwerking. Ik ben pro samenwerken met elke doelgroep, dat is sowieso heel leerrijk. Er moet intergenerationeel samengewerkt worden.

I:

Wat betekenen generatiewissels voor de cultuursector? Generaties hebben andere belangen en noden. Hoe kan de cultuursector hierop inspelen?

R:

Door dat blijven in vraag te stellen en mensen van elke generatie te betrekken. Opnieuw in gesprek gaan.

I:

Nu iets rond politiek en beleid. Welke beleidskeuzes kunnen volgens jou een grote impact hebben op de toekomst van lokale cultuurhuizen en kunstcentra?

R:

Superveel subsidies worden ingetrokken, waardoor kleinere organisaties het moeilijk hebben.

I:

Dit kleiner budget, hoe moeten organisaties dit oplossen?

R:

Daar hebben wij met onze organisatie XXX het ook moeilijk mee. Jobs staan op het spel, organisaties moeten stoppen. We weten niet zo goed wat we moeten doen.

I:

Uit wat wij al hebben ontdekt is dat er een trend is naar privatisering en samenwerking met andere organisaties. Om zo ergens anders een inkomst te halen, via sponsors en fondsen ofzo.

R:

Ik word betaald door subsidies. We leven van subsidie tot subsidie, altijd opzoek naar geld. We krijgen is €2000 we krijgen is €4000, daar kan de 404 niks mee doen. Ik heb ook al vernomen dat er geen structurele subsidiëring is. Sommige organisaties werken steeds meer projectmatig. Ze werken van project tot project en zien wel of ze kunnen overleven.

I:

Zie je dat de overheid, buiten zijn financiële invloed, ook een invloed heeft op de inhoud?

R:

Onrechtstreeks is dat het geval wel ja. Ze proberen de stem van sommigen luide organisaties te dimmen. Door subsidies te verminderen. Wanneer wij rond taboe thema's werken, zoals alcohol en drugs, dat wij ook niet alles mogen zeggen, want de subsidie hangt er van af.

I:

Even terugkomen op de samenwerking. Hoe sta tegenover organisaties die samenwerking?

R:

Ja soms is het aanbod zo groot. Voor jongeren wordt het soms moeilijk om een keuze te maken. En organisaties spelen in op trends, zoals nu de technofeesten.

I:

Zou je zeggen dat er grote concurrentie is tussen organisaties?

R:

Moeilijk om te zeggen. Er moet meer samenwerking zijn. Er is een centraal punt nodig, safe space organisaties zijn vaak hetzelfde aan het doen. Via een gemeenschappelijke pool van sfeerbeheer vrijwilligers. Zo een centraal punt bestaat nog niet. Iedereen werkt zijn eigen protocol uit en dat vergt wel veel werk. Moest iedereen delen wat ze al hebben gemaakt kan je iets uniform maken. Niet iedereen moet op zijn eilandje zitten. Zeker voor kleine collectieven. Je staat sterker samen, soms moet je tegen grote spelers kunnen 'vechten'. Samenwerking is ook interessant, want iedereen heeft andere ideeën, je kan echt veel van elkaar leren.

I:

We zijn bijna rond. Nog een vraag rond het ecologische. Hoe beïnvloedt duurzaamheid de werking van culturele organisaties?

R:

In XXX dachten we dat ecologie en het klimaat naar boven ging komen toen we jongeren interviewden over nightlife. Maar dat was niet zo. Maar ja kringlopen en Think Twice zijn heel populair, maar dit halen ze niet uit nightlife.

I:

Ten slotte, welke trends of trend vind jij het belangrijkste dat we zonet besproken hebben?

R:

De belangrijkste vind ik dat jongeren ergens mee verbonden willen voelen en ze willen iets dat bijdraagt aan hun identiteit. Dit kan het beste via samenwerking met de jongeren. Ze laten doen onder begeleiding.

I:

Oké, voilà. Dit was het dan, dankjewel.